
A
296

2796

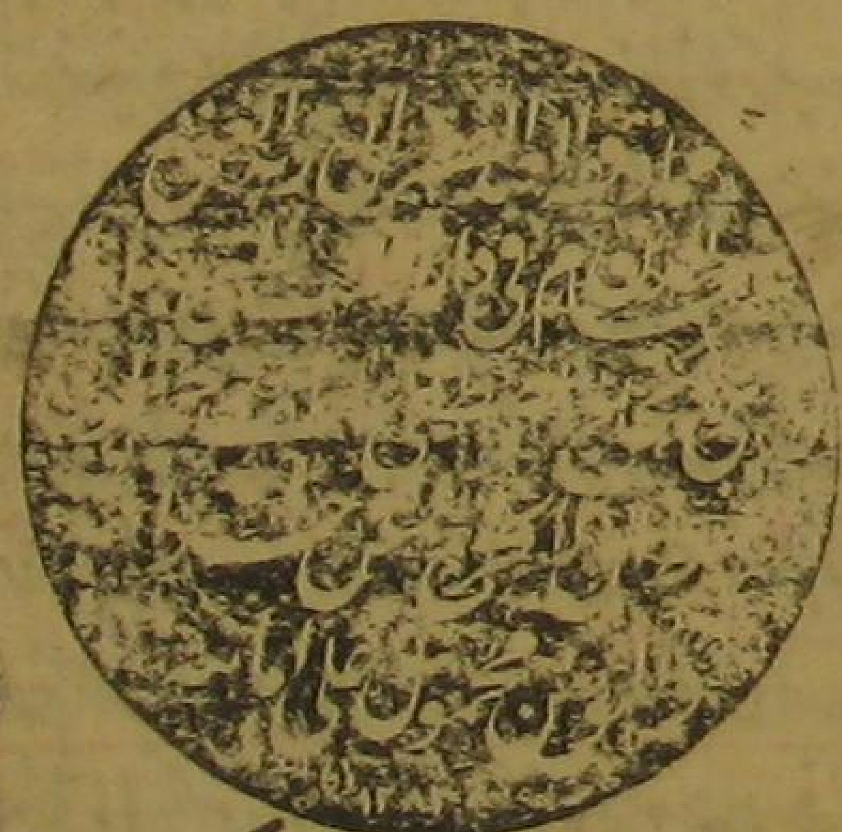
جزء مثنوی شریف ٤٧٩٦

رساله شرح ابیات بعضی از مثنوی
لمحیی الدین العربی 2

رساله فردوسی طوسی
١٤ العوالم

دیگر انتخاب از مثنوی
رساله
حدیث اربعین

1a

ایها الاخوان • نور الله قلوبکم بانوار العلوم والعرفان • وایدکم
بهدایة الی مرتبة الشهود والعیان • قیان عاشقان خدا • وسالکان
طریق هدی • بر کاره سلوک ایلیه‌لر نام سعادت انجام • خالق
انام ایله ابتدا ایدرلر • و بر سمته گیتسه‌لر انک اسماء سماتنی ذکر ایتمکله
گیدرلر • بر امر ذی بال که اول حضرتک نام پاکی ایله ذکر اولنمیه • اول کار
آخر الامر ابتردر • و بی نتیجه و بدتر اولمق مقرردر • کما ورد فی هذا الحدیث
الصحیح کل امر ذی بال لم یبدأ فیه ببسم الله فهو ابتر • و دخی جامع خطیبده
دستان ابی داودده بو حدیثده بو لفظ اوزره مرویدر بیوررلر
کل کلام لا یبدأ فیه بالحمد لله فهو اقطع • و مسند امام احمدده دخی بو لفظله
روایت اولنور که کل امر ذی بال لم یبدأ فیه بذکر الله فهو اجذم • یعنی هر
امر ذی بال که الله اسمیله ابتدا و اشتغال اولنمیه اول ابتردر • و اول
کار و حال مرغ بی پر و بال گبیدر دائما در ضرر و بر خللدر قطعه چو مرغ امر
ذی بالی زاغاز • نه از نیروی حمد آید بپرواز • بمقصد نارسیده بر بریزد
فتد زانسان که دیگر بر نخیزد • پس بورادن بر سؤال وارد اولور که حضرت مثنوی
بو امر ذی باللر و بر کتاب بی مثالدر • و بر کمالدر نیچون حضرت مولانا اکا
بسمله و حمدله ابتدا ایلمدی • جواب باصواب بودر که مثنوینک باء بسمله و حمدله
مقامنه قائم اولور • و بینج اسرار و نکاتی جامع بر حرفدر • بلکه جمیع اسرار
کتب منزله • و علوم صحف الهیه یی حاوی بر ظرفدر • کما قال اسد الله الغالب
علی ابن ابی طالب کل ما فی التورية والانجيل والزبور موجود فی الفرقان
وکل ما فی الفرقان موجود فی الفاتحة وموجود فی البسملة وما فی
البسملة موجود فی الباء • شیخ اکبر رضی الله عنه فتوحاتنده باخصوصکه
کتاب باده حرف بانک اولقدر اسرارینی بازمشلردر که انک بو مختصرده
ایرادی کثیره دلیل اولدیغیچون ممکن دکلدر • ولکن دریادن بر قطره

وخور

و خورشیددن بر ذره قلیل کثیره دلیل اولدیغیچون بر مقدار اندن
تحریر اولندی • قال فی کتاب الباء اعلم ان الباء اول موجود وهو فی المرتبة
الثانية من الوجود وهو حرف شریف • ومن شرفه وتمکنه افتتح الحق
به کتابه العزیز • فقال بسم الله وهکذا ابتداء بها فی کل سورة • ولما اراد
ان ینزل سورة التوبة من غیر بسملة ابتداء فیها بالباء • فقال براءة
من الله دون غیرها من الحروف • وکان شیخنا ابو مدین یقول ما رأیت
شیئا الا و رأیت الباء علیه یعنی الباء مصاحبة للموجودات من حضرة
الحق فی مقام الجمع ای بی قام کل شیء وظهر • وقیل للعارف الشبلی
انت الشبلی • فقال انا النقطة التی تحت الباء یشیر انه کما تدل
النقطة علی الباء وتمیزها عن التاء والثاء وغیرهما کذلک ادل انا علی
الذی منه وجدت وبه ظهرت وبه بطنت فهذان شیخان کبیران
شاهدان عادلان قد شهدا لک بشرف هذا الحروف وجلالته
علی غیرها من الحروف الهجاء کلها • وحرف با ایله ابتدا اولنمه سنده بسمله
و حمدله اسرارینی جامع اولدیغندن ماعدا بر نیچه نکاته دخی اشارت
واردر • اولا نکته بودر که بنی آدمک ابتدا تکلم ایلدوکی حرف
بادر • اول وقتده که جناب حق بونلاره الست بربکم دیو خطاب ایلدی
بونلار بلی دیو جواب ویردیلر • پس بورادن دخی ابتدا با ایله اولدی
اکنجی نکته بر کمسنه بو کتابه ابتدا ایلدکده لفظ بلی یی مذکر اولور • و اولا
بو حرفده الست عالمنده اولان عهد و میثاقی یاد قیلور • پس بو کتاب
شریفه حضرت مولانا اکنجو مجدد عهد الالفه و میسر اصحاب
الکهف دیو جلد رابعک دیباجه سنده تلقیب ایلدیکه بونک ابتدا
حرفی مذکر عهد قدیم • و مشوق وصال محبوب کریمدر • زیرا حرف با اتصال
و انفصاله دلالت ایدر • پس بورادن ارباب الباده اشارتدر
اولور که • بو کتاب من اوله الی آخره حرف به حرف سالککه انفصالدن
و اتصاله اشارت قیلور • و بارگاه وصلته رهنما اولور • ثانیا

بوکتابک حرف بابله ابتدا اولنمسنه مثنوی اولمسنه اشارت که
حسبنجه آنکه اولدوغی جهتدندر • وقلم اعلایه دلالت ایتمسی اولدر که
بو حرف مبدا بسمله کل موجوددر انکیچون شیخ فتوحاتنده بالبا
ظهر الوجود دیو بیوردی مثلا الف وجود مطلقه اشارتدر
مشابهدر حرکات وسکناته قبول ایلمدکی وجهدندر • وقایم
بالذات اولوب ونقطه سی اولمیوب وسایر حروفه تعلق قلمیوب
ومبدا کل حروف اولدوغی جهتدن دربس الفه اقرب اولان
حرف بادر که بدایت کل حروفدر ومرتبه ثانیه سیدر کذلک مرتبه
احدیتدن ابتدا ظهور کلمات قلم اعلادر که حرف بایه بر نیجه وجهله
مشابهدر • جمیع موجوداتک مرتبه احدیته قریب اولدوغی جهتندن
وبدایت جمیع حقایق کونیه اولدوغی وجهدن • ومرتبه ثانیه سی واقع
اولدوغی حیثیتدن بو حرف بانک شاننده در که طرفینی معانقه قلمشدر •
کذلک اول حضرتک خصایص کونیه سندندر احدیت وبشریتی معا
اولمشدر لا یسعنی فیه ملک مقرب وندای انما انا بشر مثلکم • بر
عالمک گوش وهوشنه وصول بولمشدر کما قال ابن الفارض فتح جانبی
من مرتبة الحقيقة المحمدية شعر تعانقت الاطراف عندي وانطوى
بساط السوى عدلا بحكم السوية پس بو حقیقت مبدا جمیع موجوداتدن
واقع اولوب • مبین حقایق معنوی اولدیسه حرف بادخی بو معنیده
موجود اولوب مبدا جمیع حروف وکلماتک ایراد اولنوب • مبین
لطایف ودقایق مثنوی قلندی • تا که بو دقایق مذکوره اوله
وسایر بو نکاته بوننده بوله • فقال سلطان العارفین وبرهان
الواصلین بشنو از نی چون حکایت میکند ○ از جداییها شکایت
میکند • ای گوش کننده اسرار طریقت • وشنونده گفتار حقیقت
حضرت مولانا اولا بشنو دیو استماع امر ایدوب غیری عبارتله ابتدا
ایلمدوکلرینک نکته عظیمه وار در زیرا • نی که آغاز حکایت میکند

دیه لر قابل ایدی وتا خود شعر نی که هر دم نغمه آرا بر کند دیه لر
اولوردی • وبونک امثالی نیجه گونه عبارتله تعبیر قلنورلردی ایدیلر ولکن
بشنو دیو استماع امر ابتدا ایلدیلر انکیچون که دین وطریقتده ابتدا واجب
ولازم اولان استماعدر انکیچون بصردن وسایر اعضادن وجوارحدن
دین وطریقتده سمع اولی وافضلدر کما قال امام فخر الدین الرازی
فی تفسیر الکبیر اعلم ان السمع افضل من البصر لان الله تعالی حیث ذکرهما
فی القران قدم السمع علی البصر والتقدیم دلیل الفضل ولان السمع
شرط النبوة بخلاف البصر ولذلک ما بعث الله رسولا اصم وقد کان
فیهم من کان مبتلا بالعمی ولانه یصل بالسمع نتایج عقول البعض
والسمع سبب لاستکمال العقل بالمعارف والبصر لا یوقفک الا علی
المحسوسات ولان السمع متصرف فی الجهات الست بخلاف البصر
اذا بطل لم یبطل النطق کلای فرنواش که عند الله ذی روح اولان
زیاده شرلوسی حق کلامندن صاغر اولانلردر وآنی سویلمدیلر
ودلسز قلندیلر کما قال الله تعالی فی کتابه المجید ان شر الدواب عند الله
حک الصم البکم الذین لا یعقلون یعنی وجه ارضده حرکت ایلیان ذی روح
عند الله زیاده شرلوسی استماعدن صاغر اولانلردر • وآنی نطق
ایلمدن دلسز قالانلردر که کلام حقی عقل وادراک ایلمزلر محققدر بو آیه
کریمه ده بیورررلر که ابکم لک اصم اولمقدن اولور زیرا نطقه البته سماع
لازمدر پس اول کمسه که کلام حقی ایشتمیه وانکله عمل ایدوب ایش
اتمیه ابکم اولمق مقرردر پس عند الله دواب شرلوسی اولمق
مقرر ومحققدر انکیچون حضرت مولانا بشنو دیو امر ایدرلر که استماع ایلمز
آخر نطقه گلور ابکم لک زحمتندن خلاص اولورلر • وتا سنک شرلوسی
اولمقدن قورتلورلر وخیر الناس مرتبه سن بولورلر • وانکه اول سمع
باید نطق را سوی منطق از ره سمع اندرا سمع گو موقوف
راه سمع نیست جز که نطق خالق بی طمع نیست پس بو کلام

یعنی برینجه وجه دن عبارت اولمق قابلدر اولا صوفی و عاشق وافی در وتنی ماسوادن
خالی دیمکدر حقیقتده بالی اولان مرشد غایله دن استعانت اوله زیرا نینك
انسان کامله صورتا ولفظا وذاتا مناسبت تامه وشباهت عادیه سی
واردر صورتا اولان مشابهت صفرتی بی‌ساده شرح سینه در کرعشق
الهیه نك وآنك بیرونلری وحال درونلری برکونه در دبرنجی نی یردن
دخی میان بسته اولمسیدر کذلك اولیای خدا دخی عبادت حقه بنجه
وجهله کمربسته اولمشلردر ولفظا مناسبتی اولدر که اهل فرس نی کلمه سنی
اکثر مواضعده نفی معناسنه دخی استعمال ایدلنور وایدرلر نیته کیم بو بیتده
شاعرك من نیم رید ویکی بی کیست یعنی آنکس که کوید رم بدم
من نیم جز مهره در پای قدم پس بونلردن دخی وجود عارضیلرینی
نفی ایتمشلردر وعدم اصیلالرینه کتمشلردر از وجود خود چو نی گشتم تهی
نیست از غیر خدایم آگهی دیو بو قلق معناسنه قرار طوتمشلردر
وذاتا اولان مناسبتی اولدرکه نیته کیم نایك درونی دغل دغشدن خالی
وانده اولان نغمات والحانه باعث وبادی اولان نایی در کذلك
بو طایفهٔ علیه نك درونلری ماسوادن خالی ونفحات الهی ونفخات
ربانیله مالی در هر الحان ونغمات که نایه نسبت اولنور نایی لکن نی بس تقدیر
کمالات وکلمات وآثار واسرار وحالات که بو نوع نسبت اولنور
فی الحقیقه خدای تعالی نکدر بونلر ادرنه ده برالتدر دملاحظه ومظهر معامله در
کما قال الله تبارك وتعالی فی حق نبیه علیه السلام وما رمیت اذ رمیت
ولکن الله رمی وقال الله فی حق نطقه وما ینطق عن الهوی ان هو الا
وحی یوحی وثانیا نیدن مراد قلم اولدیغی اعتبار ایله بلا استعاره
قلم ظاهر مراد اوله اگرچه حضرتك نای حقیقی اجرا ایلدوکاری بعض اوصاف
مثلا تغیر ونالیه بو تقدیرجه ملایم اولماز اما حسن معنای ولطافت فحوایه
خلل کلمز زیرا بوقدر علوم دینی وامور دنیوی نك انتظامی انك وجوده
مربوطدر • وبونجه معارف ولطایف کونیه نك ظهوری دخی انکا منوطدر

کما قال رسول الله صلی الله علیه وسلم لولا العلم لما قام الدین ولما صلح
العیش وقال قتاده رضی الله عنه عند العلم من الله نعمة عظیمة لولاه
لم یقم دین ولم یصلح عیش کذا فی مجمع البیان والله تعالی جنب علی وجه الامتنان
بالعلم قرائة امر ایدوب بیورورلرکه اقرأ وربك الاکرم الذی علم
بالقلم قال صاحب المدارك فی تفسیر هذه الآیة ما دونت العلوم ولا
ضبطت الاخبار ولا کتبت الله المنزلة الا بالعلم والکتابة لولاه لما
استقامت امور الدین والدنیا پس بو تقدیرجه معنی حضرت مولانا
طالب اولنلره خطابا بیورورلرکه • ای طالب حق اولان قلمك تحریر
وتسطیری نه سبب کلشنادی ایشت وآنك لسانندن جاری اولان
اسرارلری ابت کور که شکایت زبان حالله نه سویلر وکنایات معنی
ایله نه تقریر ایلر انکیچون قلم حکمانك برسانیندر بو دردیمشلر نیته کیم
القلم احد اللسانین الانسان یؤدی به ما فی الجنان ویبلغ البعید به
کما یبلغ القریب باللسان دیو تعبیر ایتمشلردر پس زبان قلم بو معنی
مذکوره یه حالا سویلر وقالا تقریر ایلر اگر حالا سویلمکی مراد اولورسه
کوش هوشله استماع ایله که اول قلم بیکالان حالله نه سویلر دیمك
اولور • واگر قالا سویلمکی مراد اولورسه کوش هوش اصغا ایله که قلم
بیکانه تقریر ونه تحریر ایلر دیمك اولور ثانیا قلمدن مراد علی طریق الاستعاره
ولی کامل ومرشد فاضلك وجودی اوله بو تقدیرجه بینهماده مناسبات
حرکات وسکنات قلم بالکلیه کاتبك اولدوغی کبی اولیانك
دخی حرکات وسکناتی وتصرفاتی وحالاتی وکلماتی وکمالاتلری
بالکلیه واجب بالذات اولان مبدع کاینانکدر دیمك اولور • نیته کیم
بو ابیات بو معنی اثبات ایلر اولیا اصحاب کهفند ای عنود در قیام
ودر تقلب هم رقود خفته از احوال دنیا روز وشب چون
قلم درپنجه تقلیب رب آنکه او پنجه نه بیند در رقم فعل پندارد بجنبش
در رقم ورابعا علی وجه الاستعاره قلم اعلی یعنی حقیقت محمدیه

المصطفی صلی الله علیه وسلم مراد اوله که جناب حق اول حقیقتدن ن
والقلم وما یسطرون دیو قسم یوردی و اول حضرت بو حقیقتنک
شاننده بیورمشدر که اول ما خلق الله القلم بو تعبیر قلدن
پس اول حضرتک حقیقی نقوش کاینات و آثار تمام موجوداته
سبب اولدوغی جهتدن قلم اعلی دینورته که حیات بخش
جمیع ممکنات اولدوغی اعتبار ایله روح محمدی یا تعبیر اولنور که
و اول ما خلق الله عقلی هب بر معنایه اشارت قلنور و لفظ نی ایله
دخی ینه دن حضرت محمد المصطفی صلی الله علیه وسلم و قلم اعلی نور
زیرا نی ابجد حسابنجه اللی اوزره التمش در لفظ سیندن دخی التمش در
پس سین حضرت محمد صلی الله علیه وسلم حضرتلرینک اسم شریفلریدر
کما قال الله تعالی فی کتابه الکریم یس قال ابن الحنیفة یا محمد و فی
الحدیث ان الله سمانی فی القرآن بسبعة اسماء المزمل
والمدثر عبد الله محمد احمد طه و یس پس بو تقدیرجه بشنو
ازنیک معناسی حضرت محمددن ایشت دیمک اولور و لکن
بو آرده مصرع ثانیده بر سؤال لازم کلمشدر که چونکه نیدن مراد
اولیای خدا و یا خود حضرت محمد مصطفی اولدی پس بونلر خود عین
وصلتده در ایله اوله فرقتدن نه کونه شکایت ایدرلر و نه وجه ایله
جدالقلدن اشتکا ایدرلر بو سؤاله بر قاچ وجه ایله جواب ویریلور
اولا انبیا و اولیانک بو شکایتلری قبل الوصول اولان ماضیه
نسبتلیدر و احوال ماضیه نقل ایلملرندن مراد ارباب غفلته تنبیه
و اصحاب عطرته ارشاددر وثانیا بو نشأه دنیویده کما هو
وصول ممکن اولماز اگرچه عین وحدتده مستغرق ایسه لرده ینه
یقین حکمتی قوماز پس پیراهن وجود مادامکه موجود اوله
کمال وصول متعذر اولور پس بو کمال وصاله مانع اولان تعین
صوری جدالقلدن عد ایدوب اندن شکایت ایدرلر وثالثا عند

الاولیا

الاولیا مرتبۀ جمع ده مستغرق اولمغله انلر بر حالت دخی بو قدر زیرا
بو مرتبه ده مغایرت اینتده عاری و کلفت و مشقتدن بری
اولورلر اول وقتده که بونلاری کثرت و مرتبۀ جمعدن ارشاد ناس
ایچون مرتبۀ فرق و تمیزه کوندرلرلرسه و مکث دیو امر و نهی قیلورلر و
نیک و بددن الم و زحمت کورورلر و مغایرت و اختلافات ایله متصف
اولورلر اگرچه وحدتده کثرتی کورورلرسه ده بو مرتبه جدالقلدن
عد ایلیوب اندن شکایت ایدرلر نته کیم حضرت نبی علیه السلام
لیتنی لم اخلق ولیت امی لم تلدنی دیو جدالقلدن شکایت قیلورلردی
حال انکه اول حضرتک مرتبه لری مقام جمع الجمع ایدی و مقام جمع معراج
اید و محبوب حقیقینک و جمیع ارواح انبیا و اولیانک و ملائکه مقربینک
و آثار علیینک التفاتنه خوگر اولمشکن مرتبۀ کثرته تنزل قلدقده ابو جهل
و ابو لهبک طعن و تحقیرینه مبتلا اولمشلر ایدی انکیچون ما اوذی النبی
مثل ما اوذیت دیو بو فرقته واذیته اشارت قلمشلر ایدی زیرا مرتبۀ
دعوت مرتبۀ فرقتدر اگرچه وصلتده ایسه لرده فافهم احوال سایر الاولیاء
والمرشدین وقس علیه والله اعلم بالیقین فقال سلطان العارفین

کز نیستان تا مرا ببریده اند از نفیرم مرد و زن نالیده اند

بو بیت شریفده نیستاندن مراد مرتبۀ احدیتدر اولا قابل و مرتبۀ
اعیان اولمغه شاملدر مرتبۀ احدیت اول ذات بحته دیرلر که حقایق
شؤونات الهیه حضرت ذات مقدسه دن و دخی بعضی بعضیسندن
ممتاز اولمیه واصلا و لا علما و لا عینا وجوده کلمیه بو مرتبه ایله کان الله
ولم یکن معه شیء غنی عن العالمین و کنت کنزا مخفیا مرتبه سیدر غیب
هویت و غیب اول دخی دیرلر و بونک امثالی عبارتلر ایله تعریف ایدرلر پس
بو مرتبه یه مبدا ظهورات حقایق و شؤونات اولدوغیچون نیستان
تعبیر ایلمک صحیحدر بو مرتبه دن صکره اولان مرتبه یه غیب ثانی و تعین ثانی
و مرتبۀ اعیان ثابته دخی دیرلر اعیان ثابته شول صورت علمیه

الهیه درکه هنوز دخی رایحهٔ وجودی استشمام ایتمشلردر • ولکن وجود
علمی ایله موجود اولوب برکا برندن تمییز اولنمشلردر • حقایق موجوداتڭ
اول مرتبه ده اولان شئونات ذاتیه دینور بو مرتبه ده ماهیت اشیا و اعیان
ثابته و حروف عالیات تعبیر اولنور • کما قال الشیخ الاکبر رضی الله تعالی
عنه کنا حروفا عالیات لم نقل متعلقات فی ذری اعلی القلل
انا انت فیه ونحن انت وانت هو فالکل فی هو هو فسل عمن
وصل • بو بیتڭ موجز و مفید معناسی بودر که بر مرتبهٔ علمده جملهٔ اعیان
ثابته دن شول حقایق غیبیه و حروف عالیه ایدک که نقل اولنمدق
یعنی ایجاد تعلقی ایله مخلوق و موجود قلنمدق • دیز تعلق ایدجیلر
ایدک قله لردن ذروهٔ اعلاسنه قله لردن مراد اسما و صفات
و اعلاسندن مراد امهات سبعه دورتی اسندن مراد اسمای ذاتیه
و مفاتح غیبیه اولا که لا یعلمها الا الله انکڭ شاننده بیورلمشدر سما
بو مرتبهٔ ذاتیه ده جمیع امرادانز یعنی بن سن ایدن بر نسنه ین
و سن او سین پس کلیسی انده در پس واصل اولان دن
سؤال قیلنمه که بو مرتبه ده متکلم و مخاطب و غایب • واحد و متعدد
عین واحددر • بو اعیان ثابته یی شیخ محمد شیرین حروف عالیات ایله
تعبیر ایدوب بیوررلر شعر لقد کنا حروفا عالیات • تنزلنا فی سطور
سافلات • فظهرنا بعد ما کنا خفیا • وصرنا الآن کل الکائنات •
وما الاکوان کن نحن حقا • فانا کائنات ممکنات • الی آخره اما
حضرت مولانا بو مرتبه یی نیستان تعبیر ایدرلر و اعیان و ارواحی
نیه تشبیه ایدرلر بو معنانڭ توضیحی بو که اولورکه بو عالمه منقطع
اولوب تا عالم انسانیه گلنجه دک هر بر عالمده ایلدوکی تنزلاتی
تقریر ایدرلر پس ابتدا حرکت حبیه و میل ذاتیه کمال جلا و استجلا
اقتضا ایدوب مرتبهٔ احدیتدن بو شئونات ذاتیه یی بواسطهٔ
الفیض الاقدس علمه کتوروب هر بری علی ما هو علیه علم ازلیه سی

ادرج ممیز اولدقده جمیع اسم مبدی و باعثڭ تجلیسی ایله مرتبهٔ نیستاندن
اعیان ودخی بو منزلی قطع ایدوب عالم ارواحه کتوردکده اسما و صفات
که فاعله و مؤثره اولدقلری جهتدن مرآت مشابه و اعیان ممکنات
قابله و منفعله اولدقلری حیثیتندن زنانه مماثلدر • انده تغیرندن انلر دخی لسان
عالم ناله و افغان ایلدیلر نتکیم کاملر بو معنایی نظمه کتوروب بویله دیلر شعر
نی کز آغاز حکایت میکند زین جداییها شکایت میکند تا بیتی
فرقتم ببریده اند از نفیرم مرد و زن نالیده اند کیست مرد اسمای
خلاق و دود کان بود فاعل در اطوار وجود چیست زن اعیان جمله
ممکنات منفعل گشته ز اسما و صفات چون هم اسما و اعیان
بی قصور دار دانده رتبهٔ انسان ظهور جمله را در ضمن انسان
نالهاست که چرا یک ز اصل خود بود جدا است شد کم بیان
که نیستان حب الوطن این بود است نفیرم مرد و زن پس هر بر
روح بو عالمده الست خطابن کوش ایدوب ربتلرین بیلوب
هر بری استعدادی مقداری بلی دیوب و جنود مجنده اولوب
بهر درجه کند و تو عیله تعارف قیلوب در بتلرندن فتوحی بولوب
بو عالمده دخی کمال النسبت حاصل اولدقده حرکت حبیه و میل ذاتیه نڭ
کمال ظهور اظهارده توجهی اولوب بو منزللری بو عالمده دخی اسم باعث
حکمیله قطع ایلر • و عالم مثالده دخی اجرام سماویه کتورز پس رجال
مرتبه سندن اولان عقول و مشایر منزل سنده اولان نفوس
انکه تغیرندن نسان روحانیت ایله ناکیه کلورلر و معنویات
و افغان قیلورلر • و عالم مثالده و اجرام سماویه ده دخی نیجه عجایب
و غرایب کوروب بو عالمده دخی انسیت حاصل اولدقده تقدیر علیم حکیم
بو منزللری بو عالمده دخی قطع ایدوب عالم عناصره و موالید ثلثیه کتوردکده
بو رفعت و عزتلردن ایریلوب اسفل سافلینه رد اولندقده مرد و زن
کیبی اولان آسمان و زمین نالان و گریان اولورلر • کما قال النبی ع م

روی ابو هریره مرفوعا بکت السموات السبع ومن فیهن ومن علیها الا
لعزیز زلی دعمشی افتقر واسمان و زمینک بکاسی آیة کریمه اه دخی واقع
اولمشدر ولکن انبیا واولیا مومنینک فراقنه کافر وعاصی اولنلر دکل
زیرا بو زمینا انلره جنت کبیدر کما قال الله تبارک وتعالی فما بکت علیهم
السماء والارض وما کانوا منظرین وبو آسمان وزمینک قضیه ومغنی
دخی مرد وزنه تشبیه ایتمشلردر کما قال البیضاوی فی تفسیره وانزلنا
من السماء ماء فاخرجنا به من الثمرات رزقا لکم وان کان خروج
الثمار بقدرة الله ومشیته ولکن جعل الماء الممزوج بالتراب سببا
لاخراجها ومادة لها کالنطفة للحیوان او ابدع فی الماء النازل
من السماء قدرة فاعلة وفی الارض قوة قابلة یتولد من اجتماعهما
بهما انواع الثمار پس بو انسان صلب سمادن بطن ارضه کلوب
اندن داخی تولد ایدوب عالم نباته اندن دخی حیوانه اندن دخی
مرتبه انسانه کلور نته کم حضرت مولانا عالم جماددن مرتبه انسانه
کلنجه دکین بو بیتلرله خبر ویروب بیورورلر که آمده اول با قلیم جماد
وز جمادی در نباتی اوفتاد وز نباتی چون به حیوان اوفتاد
نامدش حال نباتی هیچ یاد باز از حیوان سوی انسانیش
می کشند آن خالقی که دانیش مثلا قوت فاعله سماویه واندن
نازل اولان ما ایله قوت قابله ارضیه مجتمع اولوب بو ایکیسنک
اجتماعندن نبات تولد ایدوب اول نباتی مراد الله تعالی حیوان
ییوب شجاعت وجسامت بخلیوب بعده یا نباتک لطیفنی ویا حیواننک
حاصل اولان لحمنک نفیسنی انسان ییوب هضم رابعک فضله سندن
نطفه حاصل اولوب حین مجامعتده صلب رجلدن وترائب
مرتبه زندن چیقوب بطن مادردن خروج اولور نته کم بو حدیث
شریف طورا بعد طور مرتبه انسانیته کلنجه دک خبر ویرر
عن ابن مسعود اتفقا علی الروایة عنه قال رسول الله صلی الله علیه وسلم

ان خلق احدکم یجمع فی بطن امه اربعین یوما یعنی سزدن هر بریکزک
ماده خلقتی که ماء رجل ومرأه در رحم مادرده جمع قلنور قرق کوندن
پس اول نطفتین ممتزجتین شیء واحد حکمنده اولوب مادرده قوت
جاذبه سی درون رحمه جذب ایدوب وقوت ماسکه سی آنی امساک
ایدوب وفم رحمی قبض ایدوب بعده ید قدرت اول ماء ممزوجی قرق کون
تدریجیله تربیه ایدوب ثم تکون علقة مثل ذلک اندن صکره اولکی قرق کون
کبی دم غلیظ اولور ثم تکون مضغة مثل ذلک اندن صکره اول قرق کون
قدر ده جنینک ات پاره سی کبی اولور ثم یرسل الله الیه الروح الملک فینفخ فیه
الروح الذی نصکره الله تعالی اول جنینه بر ملک ارسال ایدرکه نفخ روح ایلر
نفخ بادی امساک ایلمکه صالح اولان جسمک تجویفنه اد فورمکه دیرلر
لکن بو محلده ماده قابلیته حیات حیوانی حقیقه بالفعل افاضه ایلمه دن کنایه در
پس نفخک ملکه اسنادی مجازیدر زیرا نفخ واحیا فعال الهیه در
کما قال الله تعالی فاذا سویته ونفخت فیه من روحی پس اول جنینه حیات
بولدقدن صکره مدت تمام اولدقده تولد ایلر بعد التولد ییوب ایچوب وایام
طفولیتی کچوب عقل وتمیز صاحبی اولوب کندو یه بر شخص معین بولنور اکر
هدایت الهی یار اولورسه مبدا ومعادن تذکر قیلور وبو عالم فانی
وغربت سرا بولوب کندو یی بونده غریب کورر پس نیستان حقیقیدن
ایدو غنی بیلوب بو هجران اثنده نی کبی نفیر وافغان قلدقده انک مرد
عقلی وزن نفسی دخی انک نفیر نفخ ناله ایدرلر زوجک فراقنه اننده داخی
تأثیر ایدوب آنک مرادی جانبنه کیدرلر وبو عقل ونفسک مرد وزنه
مشابه اولمسنه حضرت مولانا اشارت بیوررلر ماجرای مرد وزن افتاد
نقل آن مثال نفس خود میدان وعقل این زن ومرد که نفس است
وجود در تست بسته است بهر نیک وبد بعده بو مرتبه لردن ترقی قیلوب
بر کامل ملک ارشاد ایله مبدا ومعاده وصول بولوب تکرار ارشاد الطالبین
بو عالم فرقه تنزل ایدوب احبا واصدقاسندن مرد وزنه نیستان حقیقیدن

ابریلوب بو عالم غربته دوشدوکه بونلاری ارشاد ایچون حرارت
ذکر محبت و آه و نفیر ایله سویلیه بونلار دخی آنک تقریر نفیرندن ناله و
افغان قیلورلر و ابو ابیاتک مضمونیله ترنم اولورلر چند از روزها
کر بیش از روز و شب فارغ و آزاده بودیم از طلب متحد بودیم
باشاه وجود حکم غیریت بکلی محو بود ناگهان در جنبش آمد بحر
جود جمله را در جود در خود باخود نمود واجب و ممکن زهم ممتاز
شد رسم و آیین دویی آغاز شد گر نکردیم باز با او زین سفر
نیز از ما هیچ کس کی بجوتر و بو جمله معانیء مذکوره از نیستان نام
بربین اندوه که تا انقطعندن منهم اولور زیرا معنی تا نیستاندن بنی
قطع ایدلدن برو بنم نفیرمدن مرد و زن نالیدن دیرنه آنکه ستمدیدای
نالان اولالر دیمک اولور الحمد لله على التوفيق لمثل هذا التحقيق وللتدقيق
سینه خواهم شرحه شرحه از فراق تا بگویم شرح درد اشتیاق
پس بعد التنزل من المرتبة الحقيقية الى مقام الدعوة والبشرية بیز کبی
دروینه ماسوادن حایل و نفحات حقله مایل اولان مرشد عالیه
رتبت بو عالمده انکث کلامنی استماع قیلمن و نیستان حقیقته
عرض اتباع ایدوب اسراریله طلب قیلان مرادزنه دیرلر که
ایا بو عالم فانیده مجبوس قلنلر و نیستان حقیقتدن هدف سنده
محروم اولنلر بو سوزی یکو بلکه و بو اسرار و احوال شرح ایلکه بر سینه
بی کینه و پر سکینه استرمکه یار حقیقتنک فراقندن شرحه شرحه
اوله تا بویله بر قابلی مستعد اولان کمسنه اول حضرته اولان درد
و اشتیاقی سویلیم دانک اسرارینه بوصنفلو اولان کمسنه شرح ایلیم
اگر مستمع و مستفید بو مرتبه مستعد اولمزسه اسرار یاری انکا سویلمزلر
و درد و اشتیاقی انکا شرح ایلمز این رسولان ضمیر راز گو
مستمع خواهند اسرافیل خو تا ادبها شان بجا که نادری از
رسالت شان چه گونه بر خوری هر ادیشانا یکلی دیمه ایدبند

کامد بدایتان زایوان بلند ابو آن بلند نیستان حقیقت و مقام احدیتدر
و بونلارکی اصل اد بر یار حقیقیدن طلبن یکلال و یکجهت اولمق و جمله
انک عشقیندن ترک قلمق و سینه سی بریان و گوزلری گریان و دم بدم
نی کبی نالان اولمق و بو گونه صنفلولرله تحصیل استعداد قلمقدر بو ذکر
سوز بونده قابل اولرسن فاذا علمت هذا وجب علیک اولا تحصیل
استعداد و قابلية ارشاد الاستاد و ذلك انكسار الفواد عن الهوا ئ
و امتلاء الصدر من الاشتياق حتى تعرف مقال ارباب الكمال
وتفهم اسرار اصحاب الاحوال ولوا قيل لا يعرف ذا الحال الا ذو الحال
ولا ذا الكمال الا ذو الكمال كما قال شيخنا وسلطاننا يعرفنا من كان
من جنسنا وسائر الناس لنا منكرون وقال ايضا بر سيد بيكي
كه عاشق چيست گفتمش كه چو من شوى بداني فبعض الشارحين
في هذا البيت اشتغل من لفظ شرحه الى انشراح الصدر وكبر
حجم الكتاب بالبسط والتكرار وزعم انه بحر زخار وبعضهم كحاطب
الليل لا يميز الرطب واليابس والنافع والضار فلا تعتمد على اقوا لهم
ان كنت عارفا بكلام الكتاب لان شرحهم وتفسيرهم خارج
عن دلالات اللفظ بالمطابقة وبالتضمن او بالالتزام فاذا كان
التفسير خارجا عن هذه الدلالات لا يقبل عن اهل الدرايات
فافهم ولا تغفل اوزکی بیت مرتبه اعیاندن مرتبه اشارته اولان
سیر و نزول بیاننده در • و بو بیت مرتبه انسانیده اولان عالمه
مشتاق اولان • و تحصیل استعداد قیلان و بونلاری بو مرتبه ده
ارشاد ایدنلرک احوالینی مبیندر • و بونک عقبنده کلان بیت
بو مرتبه انسانیدن ینه نیستان اعیانه اولان سیر و عروجی
بیاننده در • ننه کیم بیورلر • هر کسی کو دور ماند از اصل خویش
باز جوید روزگار وصل خویش • بو بیت شریف بر تنبیه مقدمه یه
محتاجدر که اول مقدمه بودر • ایا اخی بلکل که ذات احدیتک

صور علمیه‌سندن هر بر تعین و صورته ایچون بر نسبت خاصه واردر که
اول نسبتک جمله‌سنه نسب اسما دیرلر و صور علمیه‌یه اعیان ثابته دیرلر
و اعیان ثابته صور اسماء الهیه‌یه اطلاق ایدرلر و اسمادن مراد
بو اسماء ملفوظه دکلدر بلکه جناب حقک بر صفتله ظهورینه بر اسم تعبیر
ایدرلر انکیچون بو طائفه علیه‌نک قتلرنده اسم عین مسمادر مثلا علم
کلیه و جزئیه‌دن هر بری اسماء کلیه و جزئیه‌دن البته بر اسمک مظهریدر اما
حقیقت انسان جمیع اسمانک مظهریدر مثلا کروه ملائکه سبوح قدوس
اسملرینک و اسماء سلبیه‌نک مظهریدر انکیچون و نحن نسبح بحمدک و نقدس لک
دیدیلر و زمره شیاطین اسم مضل و متکبر و عزیز اسملرینک مظهریدر انکیچون
فبعزتک دیو عزیز اسمنه قسم قیلدی و حقیقتده ابی و استکبر ایتی نازل
اولدی اما حقیقت انسان بو جمله اسماء متقابله و متضاده‌نک جامعیدر
انکیچون کاه مطیع و کاه عاصی و کاه قریب و کاه خاصی اولور و اگرچه
بو اسماء مختلفه‌نک احکامی حقیقت انسانیه‌ده ظاهر اولور و بحکم
اسماء المختلفه هر انده بر شان‌له کار قیلور لکن هر بر انسان علی حده
مرتبه اعیانده حقیقتی بر اسمک مظهریدر اول اسم انده حکم ور بدر و
اول انک محکوم و مربوبیدر دائما اکا سالک علملنه دیرکه بیت
چند روزی هر کجا خواهی برو باز کشت آخر بکارت منم پس انک
مبداء اول اسمدر آخری دخی اکا منتهی اولور صورت ازین صور بی آمد
بردن بازشد که انا الیه راجعون پس بو مقدمه‌یه عالم اولدوک
واصل بنده بلدک که بحکم الهدایه والنهایه و انطباق کل واحد منهما علی الاخر
سیر و سلوک دوری اولور و نیستان اعیاندن نزول و اکا عروجی
کدایره مفروضه متوهمه علی کره دیو تعبیر قلنور پس بو مرتبه انسان
نهایت تنزلات نصف قوس وجود و بدایت نصف قوس عروج‌در
انکیچون انسانه برزخ جامع و مطلع الفجر دخی دیرلر انسان نهایت
ظلمت شب کثرت و بدایت نور روز وحدت واقع اولمشدر که

قبل حقیقت انسان برزخ نور و ظلم مطلع الفجر شو زین گفتند هم بستی
بو سیر و رجوعی و عروجی مبدائی مرتبه انساندن ابدو کاهن بلدکه
بو دخی بلکه مرتبه انساننده نیستان اعیانه و حضرتک اصل خویش ایدد
جهانه سیر ایکی نوع اوزره‌در بر نوعی اضطراری و بر نوعی
اختیاری در اضطراری اولان سیر اولدر که هر کسه بو نشاء دنیویه‌ده
بار اوره اسم هادی مقتضاسی اوزره عالم اصلنه توجه ایلمز و بو دنیاده
اول حقیقتله آشنالق قلمز بلکه مقتضای تعینی اوزره سیر ایلر پس آخر
الامر موت اضطراری کلوب اینی فنا قیلور و عالم اصلنه کیدر و لکن
اول حقیقتدن بهره ور اولمز بلکه بو عالمده ایکن بلمدیسه آنده دخی بلماز و
و خیر و شر کسب ایلدوکندن ماعدا هر نه ایسه غیری بر دو بهره بولماز
اما اختیاری اولان سیر بودر که سالک عامل بارشاد شیخ کامل طریق
تصفیه‌یه سالک اولوب و تزکیه دروننه اشتغال قیلوب حق صفت عنصریه
و نباتیه و حیوانیه‌دن قورتلوب و ستر اغیار ماسوادن جلا بولوب
تاب تجلی احدیت ایله باطنی منور اولدقده کند و اصل و حقیقتی بو نشاءده
بولور و ربنی بیلور و انکله آشنالق قیلور پس حضرت مولانانک شو قول
کم ایه اصلندن دور قالوب روزکار وصلنی کیرو دیلر ایسه سندن مراد
اصل بو معنی اولور من بهر جمعیتی نالان شدم جفت بدحالان و خوش
حالان شدم بو بیته کلینجه دک مبدا و معادک و سیر و عروجی و نزولک
اسرار و احوالنه ایما ایلدیلر بو بیتده مرشد اولنلردک نیک
و بد ایله الفت قلمه‌لرینی و آنلره دخی اسرار نیستانی قابیل اولملرینی بیان
ایدرلر یعنی در و دیوینی کبی اغیار ماسوادن جلا و تجلیات الهیه ایله مایل
اولان مرشد عالیار ربنت و آیات ولایت دیرلر که بن مراتب سلوکده
بر مرتبه‌ده اسرار نیستان حقیقیه‌دن کریان اولدم و خلق احدیته
نار قیلدم و هر بر مرتبه‌نک اهالیسندن نیک و بد ایله جفت اولدم و صحبت
قلدم و هر کس بجا کند و ظنندن یار اولدی زیرا ما بعدنده اولان بیت

بو بیته خبر و رو بو جایز در که جمعیتدن مراد وعظ و تذکر جمعیتی اوله و خوش
حالاندن مراد نیکوکاران اوله و بدحالاندن مراد اهل عصیان اوله پس
فذکر فان الذکری تنفع المؤمنین آیتی فحواسنجه نیکوکار اولان مؤمنلره انبیا
و اولیا مرتبه احوالیندن تذکیر ایدرلر و اسرار حقیقی انلره تقریر ایدرلر و
عصات بدحاله دخی فذکر ان نفعت الذکری مفهومنجه موعظت و نصیحت ایثار
ایدرلر و جانب مرحمت و ملایمته گیدرلر و تبشیر و تنذیر ایتمکله عالم
اصلیه تحریص و ترغیب ایدرلر و بدحالانک خوش حالان اوزره
تقدیمنده بو نکته عظیمه وار در مع هذا تأخیر اولسه ره نظمه خلل کلمز دی
اولا نکته بو در که ابتدا ارشاد و تذکیر انلره لازم اولدوغنی مذکور
اولور • و انلردکی مرتبه ارشاد و مرتبه ده تقدیم اولنمزسی و اصلاح
ایچون انلره مقدم صحبت قلنمه سی اشعار قیلور تا کیم بو فقرا اول اکثر
تأثیرلری صحبت بر بره کاتری ایله اولنک قوم لا یشقی جلیسهم سعادتنه
ایره لر و بونلر جنت اولوقلری ایچون جناب حقدن هدایت محفوظ
کوره لر • و بر نکته دخی بو در که ارشاد و صحبته قریب اولان بدحال
بعید اولان نیک حالان بونلره اقرب و اولی در زیرا بعض
عاصی و ظالم النفس عجز و انکساری سببیله رحمت و قربته و اولیایه
یتیز اولور • و بعض خوش حال طاعت و صلاحنه اعتماد قلدیغی ایچون جناب
حق جل و علا کلام مجیدنده ظالم النفس مقتصد و سابق بالخیرات اوزره
تقدیم قیلوب بیوردیکه فمنهم ظالم لنفسه و منهم مقتصد و منهم سابق بالخیرات
قال ابن عطا قدم الظالم لئلا ییأس من فضله لانه لم یکن له شیء یتکل
علیه الا ربه و اعتمد علی رحمته و اخر السابق لیعلم ان المنة لله علیه
حیث وفقه لذلک و ان لا یؤمنه ذلک من طرده پس بو سببدن مرشد اله
الهی نیک و بددن مجبتی و نصیحتی دریغ اتمیوب هر برینه بحسب
الاستعداد بیتسان حقیقتدن سویلرلر • و اول جانبه بونلاری دعوت
ایدرلر • و لکن هر کس کامل اولدوغنی تقدیرجه بونلارم اچق کندو ظننده

بار اولور • و بونلاری کندو فهمی ایله بیلور • و اکا کوره قیاس قیلور • نته کیم
بیورلر هر کسی از ظن خود شد یار من از درون من نجست اسرار
من یعنی هر کیسی نغمات حقله مر اولان و نغمات الهیه ایله کان قیلان
مرشد بونی نه تقریر ایلر • و بو سوزنی سویلرکه • اکرچه بنی اسرار حقیقی
هر مرتبه ده سویلرم و هر حالی اوخوش حالا ایله صحبت ایلدم • و لکن
بونلاردن هر بریسی کندو ظننده بکا یار اولوب بنم درونمده
اولان اسراری بیلمدی زیرا ظن ایله بر شینک حقیقتنی بلمکه قدرتی
اولماز و سری اندر فهم اولنماز بلکه بر شینک حقیقتنی بلمکه و سیر تیقنیه
واصل و بلغه علم کرکدر کما قال الله تبارک و تعالی ان تتبعون الا
الظن لا یغنی من الحق شیئا قال البیضاوی فان الحق هو حقیقة الشی
لا یدرک الا بالعلم و الظن لا اعتبار له فی المعارف حقیقة و انما
العبرة به فی العملیات حتی بر شینک حقیقتی دیمکله تعبیر اولنان بر شینک
حقیقتی نفس الامرده اولدوغی ماهیتیه دیرلر بو ابه ادراک اولنماز
الا علم الیقین ایله ادراک اولنور پس ظننک معارف حقیقیه ده
اعتباری یوقدر ظننک اعتباری عملیات و شرعیات و عرفیاتنده در
و معارف حقیقیه بونلارک اصطلاحنده اشیانک ثابته
اولان ماهیت اشیایه دیرلر کرچه علاکتب جعلیه الکا تعلق قلبیه
اما معارف بغیر حقیقیه ده مثلا مباحث شرعیه و عرفیه کبی بونلاره
ظننک اعتباری وار در پس اولیانک درونلرنده اولان اسرار
ای معارف حقیقی و حقایق و لطایف حقانیه در ظن و قیاسک
بونده مدخلی یوقدر • انکیچون پیغمبر علیه السلام ایاکم و الظن فان
الظن اکذب الخواطر بیوردی پس اولیانک اسرار درونلرنه
واصل اولورین ایدن کمسنه لازمدر که ظنی ترک ایلیه • و بونلارک
علمندن علم تحصیل ایلیه حتی بونلاره یار راز دار و محرم اسرار
اوله • و دخی درونلرنده محزون انواع و کلاملرنده مدفون اولان

رموزنی بولبوله زیرا بونلرک اسراری گفتارلرندن دور دکلدر علیحده
اولنه نته کیم بیورررلر سرّ من از نالهٔ من دور نیست لیک چشم و گوش را
آن نور نیست بو بیت شریف کانّه سؤال مقدّری جوابدر و بونده
ناله‌دن مراد گفتار باصوابدر کانّه سؤال لازم کلدیکه بونلرک
درونلرندن اولان اسراری بر نیچه جست و جو ایدهلم جواب ویرر
که دریغ دیبه کیمسه ماسوادن حایل اولان دیلی کامل بو کلامی تاپلیه
اولورکه بنم سرّم کلامدن دور دکلدر زیرا کلام متکلمک صفتیدر
پس صفت موصوفه و کلام متکلمه دلالت ایلدوکیچون کلامندن
اولور معلوم کشینک کند و مقداری دیشار و نطق اسرار
حقیقته علامت اولدیغیچون مصراع سوزندن اکلانور دایم
ولینک بونجه اسراری زیر تعبیر قلمشلرکه رغل خوش نهان خواهم
گشت رنغیر بو معنایه مشیر اولمشلر نته کیم بو معنایه بر شاهد
دخی حضرت مولانانک مناقبلرندن واردر اولمشدر بر کون
اول حضرت یارانه خطاباً بیورر دیلر یاران من این جسم نیستم که
در حضور شمایم بلکه این آن ذوق خوشی‌ام که از کلام من در
باطن مرید آن گستردی زند الله الله آن ذوق را که بیابید
و آن خوشی را که بچشید غنیمت دارید و شکرها گذارید که من آن
ذوقم پس قاری گفتار انبیا و اولیا و تابع کلام سعادت انجام خدا
اولان متکلمک انوار ذات و اسرار صفاتنه مطّلع اولمق ایسترایسه
آیینهٔ کلاملرینه نظر قیلسون و مناظر گفتارلرندن اسرارلرینه واقف
اولسون انکیچون امام جعفر بن محمد باقر رضی الله تعالی عنه بیورررلر
لقد تجلّی الله لخلقه فی کلامه ولکنّهم لا یبصرون یعنی مهر تجلّی الهی مطلع
کلام ربّانیدن پیدا و هویدادر و لکن بی‌بصیرت خلق انک مشاهده‌سندن
نابینادر کذلک اولیانک دخی کلامندن جناب حقّ متجلّیدر و انلرک
گفتارندن اولان اسرار و انوار حضرت پروردگاردر ولکن خلقک

چشم

چشم و گوشندن اول نوری یوقدرکه بونلرک آیینهٔ گفتارلرندن اول وجوه
اسراری مشاهده قیلهلر و گفتارلرندن دخی باطنلرینک انوارینه مطّلع
اولهلر اما اول عارفلرکه چشم و گوشندن نور معرفت واردر انلر اولیانک
گفتارلرندن اسرارلرینه مطّلع و واقف اولمشلر و اولورلر و حالتلرندن
شعور بولورلر و متکلّم اولان ولی اگر حیاتده ایسه انک وجودینه یا انلک
موسیه و یا خود نای زننده برنای بر نوا کبی عدّ ایدرلر و انک دخی
خلقتندن ظهور کلامی انوار و اسراری حقدن بیلورلر و نای
خلقتندن دخی صدور قیلان گفتاری بر فحوای ان الله یقول علی
لسان عبده وجود مطلقدن استماع قیلورلر و اگر متکلّم حاضرده
دکل ایسه بلکه کلامی کتب و صحایفده مسطور ایسه اول مسطور اولان
کلماتک مناظرندن انک سرّینه واقف اولورلر و حقیقته اطلاع
بولورلر زیرا هر شینک اعیانده وجودی وار و اذهانده وجودی وار
و عبارتده وجودی وار و کتابتده وجودی وار پس ما فی الکتابة
ما فی العبارة دلالت ایدر و ما فی العبارة ما فی الاذهانه و ما فی الاذهان
و ما فی الاعیانه دلالت ایدر پس عارف کتابتدن اعیانه واقف اولورلر
بلکه جمیع اشیا حقّله قایم اولدیغی جهتیدن کتابتده و عبارتده
و اذهانده و اعیانده علی الاطلاق جناب حقّی مشاهده قیلورلر
و نایک بنم سرّم بنم نالمدن دور دکلدر دیدوکی بو معنی اولوردی انکیچون
جناب حقّ جلّ و علی شانه کلام مجیدنده موجود اولان ذکری دخی
اسراری قلب عظیم مالکلرینه و القای سمع ایلیانلر مشاهده
صاحبلرینه مخصوص قیلوب ان فی ذلک لذکری لمن کان له قلب
او القی السمع و هو شهید یعنی بو قرآن عظیمده قلب عظیم صاحبی
ایچون موعظه و ذکر حقّ واردر و یا خود ظاهراً و باطناً حاضر اولدوغی
حالده القای سمع ایلیانلر ایچون پس چشم قلبی و گوش دلی
هر نور اولیانلر ایچون قرآنده اولان اسراری و اولیانک گفتارنده

اولان آثاری پاشاهدر قبله سز مثنوی تن زجان و جان
زتن مستور نیست • لیک کس را دید جان دستور نیست • بو بیت
شریف اولکی بیته متمثل اولر یعنیله تن و جان بیز بونلر یعنی لی ایکی
آلت حق و مظهر فیض مطلق اولان محققلر دیرلرکه بزم سترمز بزم
کلامرز دکلدر زیرا کیم تن جاندن و جان تندن مستور دکلدر • لکن
بر کیسه جانی کورمک دستور دکلدر • اکرچه جان بو کوزله کورلمز •
ولکن تدبیر و تصرفی و خواص و کمالاتی جهتندن مستور دکلدر
بو حیثیتدن بدن آیینه سنده جمال روح نمایاندر • اما ماهیتندن
قل الروح من امر ربی دیمکله قرآن عظیم الشانده خبر ویرلدیکی
بی کماندر هیچ برکس حقیقت روح ندر بیلمشلردر و آنک ماهیتنه
واقف اولمامشلردر • آنکیچون هرکس عقلی یتدیکی قدر آندن
کلمات مختلفه سویلمشلردر • آنکیچون متکلمیندن بعضیسی دیرلرکه
روح بر جسم لطیفدر بدنده سیران ایدر ماء وردک ورده
و دهنک سمسمده و نارک حدیدده سیران ایلدوکی کبی • و
علیه اکثر المتکلمین من اهل السنة والجماعة • و متکلمین دخی دیرلرکه
روح عبارتدر شول اجسام نورانیه و سماویه و لطیفه دن
که تغیر و تبدل • و تحرك و قبول ایلمز مثل ضوء الشمس یعنی بدن
مکون و معنوی اوله اول اجسام شریفه الهیه باذن الله تعالی
نافذ بدن اولور • مثل نفاذ النار فی الحدید وماء الورد فی الورد
والدهن فی السمسم بو دخی اولکی سوزه مشابه بر سوزدر
قال بعضهم الروح جوهر لطیف قائم فی کثیف كالبصر فی الحدقة
وفیه نظر و قال الجنید الروح شیء استأثر الله بعلمه لا یجوز عنه
العبارة یعنی روح الله تعالی حضرتلرینک علمنده مستغلدر
اولدوغی شیدر آندن عبارت جائز دکلدر صدر الدین
قونوی حضرتلری بیورلرکه یسئلونك عن الروح من امر ربی

اسک

آیتنک تفسیرنده اکر سؤال اولنورسه که حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم
معادن علوم و ینابیع فهوم ایکن کشف حقیقت روحدن نیچون
منع ایلدی • الجواب اول زمانده سائل اولنلر قوم یهود ایدیلر
علی طریق الامتحان قریشه دیدیلر که پیغمبرکزدن روح نه سؤال
ایلك اصحاب کهفی و ذو القرنینی ور دخی اکر بو جمله دن خبر ویر
ایسه دکلدر اکر بعضیسندن خبر ویروب دخی بعضیسندن سکوت
ایدرسه بیلکز صحیح حق پیغمبردر دیدیلر و سکوت عنه اولان روح دخی مراد
ایلدیلر پس حضرت پیغمبر علیه السلام اصحاب کهفک و ذو القرنینک
بونلرک قصه لرینی بیان ایلیوب ستر روحی ابهام ایلدی و هو
المبهم فی التوریة روح حقیقتنده مشایخک و علمانک چوق کلمات
مختلفه سی واقع اولمشدر اما زبده کلمات بو نقل اولنانلردر و بعضیلر
بو فقیر روحی بو کونه تعریف ایدیرنکه روح انسانی حقک بر تجلیسیدر و
بر نور الهیدر عالم امردن داخل بدن و خارج بدن دکلدر و بدنه متصل
و آندن منفصل دخی دکلدر بو تعریف اولنان روح الهیه نک برنده
لطایف اختلاطندن حاصل اولان بر مظهرسی واردرکه بدنک جمیع
اعضا و اعصاب و عروقنده مثل سریان النار فی الحدید والدهن
فی السمسم سریان ایلر و حامل قوا و حواسی اولور پس روح
حیوانینک بدنه نسبت کمال لطافتی اولدوغی اجلدن روح
الهیه نک بوکا تعلقی اولوب بونده تدبیر و تصرف قیلور و حسن
جمالنی و ربی تسندن اخذ ایلدوکی علم و کمالنی هر نه قدر ایسه
روح حیوانینک واسطه سیله بدنده مظهر اولور پس عالم و عارف
اولان اول کمسه نک اقوال و احوال و خصال و آدابنه نظر قیلور
آنک بو ظاهرده کورینن آثار و اسرارینه مطلع اولور و روحک
حقیقتی اولان اشنالغی و معامله سنی و ماهیتنی بیلور بو ذکر
اولنان جهتدن روح تندن مستور دکلدر زیرا تنده کورینور

لطافت و ملاحت اولسون و یاخود بلاغت و فصاحت و علم
و معرفت و صنعت اولسون هپ روحکلدر اما حقیقتی جهتندن
روح بو کوزلر کورلمز ولکن روح حق بینله کورلدن منع اولنماز
زیرا آیت هیچ حوج ایلیان چشم باطن ایله روحی مشاهده
ایلر فافهم ولا تغفل • آتشست این بانک نای و نیست باد هر که
این آتش ندارد نیست باد • نی کبی درون و برونی ماسوادن خالی
و نفحات الهیه دن مالی کند و کفتاری پر انوار حقیقتدر علی طریق
الاستعارة بو کلامی نای اولوب بیورلر که تو یا نکت صداسی یعنی
اولیای خدانک کلامی و اداسی بر آتش سوزندر و حرارت
دهنده و گرمیت کننده در که علق و غش و ماسوادن درونی احراق و ازاله
ایلر و ظلمات بطونیه کیدوب انارت و اضاءت قیلور هوای نفس دن
حاصل اولان قیل و قال پروبال کبی دکلدر نته کیم جناب حق کلام مجیدنده
رسولک نطق شریفی حقنده و ما ینطق عن الهوی ان هو الا وحی
یوحی بیورمشدر پس اول حضرت وارث و کامل اولنلرک دخی نطقنه بو
آیت کریمه نک معناسی شامل اولور زیرا کامل مکمل اولیای اولیانک
دخی بانکی و صداسی هوای نفسدن دکلدر بلکه داعی الهی و القای
ربانیدر پس هر کیم بونلرک سوزندن اولان سوزی طوتمیه و بو جانشیندن
بر لذت طاتمیه فنا اولسون و یوقلق بولسون که فنا نار تجلیسی اقتباسنه
و آتش درون اولیای التماسه وسیله در بعض بی فهم حضرت
مولانانک نیستی باد بیوردقلری بد دعادر زعم ایدوب تاویل
ایدوب بیان ایتمشلر خبرلری یوق که طریق اولیاده مقصد اقصا و مطلب
اعلی یوقلق اولمقدر نته کیم بر محلده بیورمشلر چیست معراج فلک این
نیستی کارکاه کنج حق در نیستی عاشقانرا مذهب و دین
نیستی غره هستی در داند نیستی چیست هر کس بونلرده
فناسی مقداری بقا بولور و یوقلغی قدر حقله آشنا اولور فاذا کان

عالیجه اولان مرتبه

کذلک

کذلک طریق اولیاده و السنهٔ اصفیاده یوقلق اول و بعدن خبر لو دعا الحلو
آتش عشقست کاندر نی فتاده • جوشش عشقست کاندر می فتاد بو بیت
اولیانک درونندن و کلامندن اولقدر آتش نه آتشدر آنی بیان ایلر بیورلر که
آتش عشق الهیدر که درونی ماسوادن خالی اولان کبارک قلبلرینه
واقع اولدی و آنلرک بو آتش عشق باقیدن ماعدایی احراق قلدی
عشق آن شعله است کو چون برفروخت هر که جز معشوق
باقی جمله سوخت • عشقه شول افراط محبت دیرلر که عاشقک جسم
و جاننه و جمله قواسنه و جنانینه داخل اولوب معشوقدن غیری آنکا
دین و دلندن بالکلیه محو قیله نته کیم شیخ اکبر حضرتلری فتوحاتنده بو کونه
تعریف ایدوب بیورمشلر العشق افراط المحبة و کنی عنه فی القرآن
بشدة الحب فی قوله تعالی و الذین آمنوا اشد حبا لله و فی قوله تعالی
قد شغفها حبا صار حبها فی قوله تعالی یوسف علی قلبها کالشغاف
و هی الجلدة الرقیقة التی تحتوی علی القلب فهی ظرف له محیطة فالعشق
التفاف الحب علی المحب حتی خالط جمیع اجزائه و اشتمل علیه
اشتمال الغشیة و قال فی محل آخر فاذا عم الحب الانسان بجملته
و اعماه عن کل شیء سوی محبوبه و سرت تلک الحقیقة فی جمیع
اجزاء بدنه و قواه و روحه و جرت فیه جری الدم فی عروقه
و لحمه و انصلت جمیع اجزائه جسما و روحا و لم یبق فیه متسع
فیه لغیره و صار نطقه به و سماعه منه و نظره فی کل شیء الیه
و لا یری شیئا الا و یقول هو هو هذا حینئذ یسمی ذلک الحب
عشقا کما حکی عن زلیخا انها فتصدت فرفع الدم فی الارض
یوسف حیث سقط الدم لجریان ذکر یوسف مجری الدم فی عروقها
کلها و هکذا حکی عن الحلاج لما قطعت اطرافه انکتبت بدنه فی الارض
الله الله حیث وقع و لذلک قال رحمه الله تعالی ما قد بی عضوا و لا
مفصل الا و فیه لکم ذکر و محبة و هؤلاء هم الذین استهلکوا

في الجب هذا الاستهلاك پس دردن اولیایه واقع اولان بو آتش
عشقدر که محبوب باقیدن غیریه بونلارك دردنده قوفز وكذلك
جوششِ عشقدر که بونلارك جسم قالبنده اولان می معاینه دن مشروب
واول می معاینه بودر وقلّه جوششه کلوب بونلارك باشنده آشوب
اول چینده اول شراب نابیه اقداح الفاظله بو بشارباني
محبته اثاره ایدرلر آنلر دخی اول می معاینه گوکسی گوشلریله نوش
ایدرلر ومست وحدهوش آنك بیجا به بسبسه بولنه گیدرلر وبر معنی
لطیف داخی بودر که میدن مراد هر کسك ذوقی اولیسه آکا ذوق
ونشاط ویردوکی وجسم وجودنده هر آنده بر نشئه علیا وقلّه دخی
ملابسه ایله جایزدر پس هر کسك می روحنه ردوشن جوششِ محبت ذاتیه سیه
وازلیه نك جوشیشیدر که بحکم فاحببت ان اعرف هر کسك وجودی
کوینه سریان قلدقدن آنك می جانده بر کونه نشانه علیان قلمشدرکه وداد
محبتك جنبش خورشیدیدر که نظام عالم وانتظام بنی آدم حاصل
اولمشدر بی حریف هر که از یاری بزید پرده هایش پرده هاي
مادرید بو بیت شریف دردندرکی اسرار حقله پرانوار اولان
کبار محبب الحقیقه کیمله یار در آینه دکاد ایلر بو رزلری کیبی ازدوارلری
ماسوادن حایا اولان مرشد وهادیلر شول عاشق زار ریار دررلر
که ردوکلی یارندن وجمیع کار وبارندن منقطع اوله بلکه کندو نفسندن
وجمله هوا وهوسندن گذر قیلمه تا گیم بو وجهله انلردکی محبتنه وارشلریله
یول بوله حقیقةً انلر دخی من حیث الحقیقه انلر یار اوله زیرا بو کبار برای
مصلحت وقت اکثر تا سله دخی بحسب الصوره یار اولورلر ولکن
حشیتت من نهم سایه منست منهو خبه تذکر قیلورلر پس بونلر
مناسبت وحرنیلکه کتبتل انقطاع شرطدر ولهذا امر الله لنبیه
علیه السلام ارشاد الطالبین واذکر اسم ربك وتبتل الیه تبتیلا
ای دم علی ذکر الله لیلاً ونهاراً وانقطع بالعبادة وجرد نفسك
عا

عاشوقي الله مصرع ثانیده بینك پرده لرندن مراد مقامات اولیادر
انکیچون علم موسیقیت واصطلاح وطرز بانده سرور ایلدکلری مقامات
پرده بغیر ایلدرزنته کیم مقام راست ومقام عراق پرده راست دیو
دپرده عراق دیرلر دپرده های ما ازده کی پرده لردن مراد سالکك
حجاب نورانی وظلمانیه اولان پرده لریدر پس تقدیر اوزره معنی
بودر که نی مثابه سنده آلت حق ومظهر فیض ذات مطلق اولان
مرشد اول طالب مستعدی یاد ایدرکه ردوکلی یارندن منقطع اوله
ونفسندن وهوا وهوسندن نجاته بوله اول مقامات علیته ومراتب
سمیه وسنیه سی بر زم حجبات ظلمانیه ونورانیه مزی یا حتك
ایلدي واسرار حق وانوار ذات مطلقی هر مرتبه دن بزه کشف
ایدوب سویلدی پس سالك ابتدای حالنده مراتب الهیه دن
هر بر مرتبه بر پرده قویدر اول وقتده که اکا جمیع مراتب الهیه نك
اسرارینه عالم اولان مرشد مرتبه بمرتبه سویلیه وروحانیه و
جسمانی هر مقامك حقیقتنی اکا کشف ایلیه اکه تعیین کلور که نجه
مقامات ایکا حجاب اولان مرتبه لری هتك ایدوب عیناً اول حجبات
نورانیه وظلمانیه دن روی یاری مشاهده قیلوب وغیر کوزدکی
عیناً بولوب دخی فقای سلطان العارفین همچونی زهري وتریاقي
که دید همچو نی دمساز ومشتاقي که دید بو بیت شریفده زهر
قهردن وتریاق مهردن استعاره در تقدیر کلام زر وشنی ماسوادن
حالي اولان مرشد عالی گبی قهر ولطف صاحبی کیم کوردی یعنی زهر
وتریاق معدنی کمسه کورمشدر زیرا مرشد خلیفه حقدر وخلیفه
کامل اولدر که متخلق وجوب ذاتیدن ماعدا هر نقدر صفات متقابله
واسماء متضادیه سی وار ایسه آنکله متصف اولور کما قال الشیخ
فظهر بجمیع ما في الصورة الالهیة من الاسماء في هذه النشاة
الانسانیة فحازت من الاسماء رتبة الاحاطة ولهذا كان

آدم خليفه ولاجل حصول هذه الجمعية صار خليفة في العالم ان لم يكن
آدم ظاهرا بصورة من استخلفه فما يكون خليفة في العالم پس جناب
حق جل شانه نيجه قهر ولطف ايله متصف ايسه بونلار دخی بو صفتلر ايله
شريعت وطريقه بر مقتضای امر الهی محصل محل لطف اولنه لطف
محل قهر اولنه قهر ايدرلر مؤمن و موحد اولنلره تواضع و ملايمت و كافر
و فاجر اولنلره شدت وغلظت جانبنه كيدرلر كما قال الله تبارك وتعالى
في شان اصحاب رسول اشداء على الكفار رحماء بينهم پس
اصل في الحقيقه كمال مرتبه بو صفتين متقابلتين ايله متصف اولوب
مستحق مهر ومهار و مستعد قهر و قهار اولمقدر زيرا شعر فوضع الندى
في موضع السيف كوضع السيف في موضع الندى ديمشلر و
دخی اذا انت اكرمت الكريم تملكته واذا انت اكرمت اللئيم تمردا
بونی تحقيق ايتمشلردر انكيچون جناب حق جل شانه حبيبنه كفار واهل
نفاقه غلظت وشدت ايلمكله امر ايدوب بيورورلر كه يا ايها النبي
جاهد الكفار والمنافقين واغلظ عليهم يعنی ای نبی كافرلر كفار
شقاوت كردار واهل نفاق ضلالت شعاره ملايمت و ملاينت
ايلمه كه بونلار محل لطف دكلدر بلكه اجرای حدود له مجاهده و غلظت
و شدت ايله معامله ايله كه بونلار اوليدر حضرت رسولك
صلى الله عليه وسلم ذات شريفلرينك و بدء بلكه هر احد بو نوع مقدم
ملايمت واحسان اوزره ايدی جناب حقدن بو خصلتی على العموم
هر كسه اجرا ايلمكه روا كورمدی تا كيم هر حقی ذی حقه اعطا ايلمش
اوله واوصاف مستخلف ايله اتصاف قيله وكمال اعتداله معتدل اوله
اول حضرتك حلم وملايمتلرينی بو آيه كريمه دن قياس ايله كه جناب
حق انكا غلظت و شدت ايله بو بيورديلر وامر ايلردی فقولا له قولا
لينا ديو لينت و ملايمتله امر ايلر پس معلوم اولديكه كامل مكمل اولنلر
بو زهر و ترياقدن عبارت اولان صفتين متقابلتين ايله

متصف

متصف اولمق ملاوح ايمش بو اجلدن حضرت مولانا بونی كبی
آلت حق اولنلری مدح ايدوب آنی كبی زهر و ترياق كيم كورمشدر ديو
ادا قيلورلر نته كيم حضرت نبی عليه السلام زمان شريفلرنده
صكره كلن امتنه واشوقا الى لقاء اخوانی ديو عرض اشتياق قيلورلردی
كذلك اول حضرتك وارثلری دخی طالب حق اولنه دمساز و مشتاق
اولوب بو خصلتله طريق حقه كيدرلر والله تعالى اعلم نی حديث راه
پر خون ميكند قصه های عشق مجنون ميكند يعنی ولی كامل و مرشد
فاضل اولنلر پر خون اولان طريق عشقك سوزين سويلرلر و آولمزدن
اول اولمه نك سيرتين نقل ايدرلر و بو راه عشقه پر خون تعبيری انكيچوندر كه
البته عاشق اولمنجه دن بتيسنی كوره مز و محبوبنه ايرمز پس طريق عشقك نتيجه سی
موت ارادی و قتل اختياری ايدر كما قال ابن الفارض هو الحب
فاسلم بالحشا ما الهوى سهل فما اختاره مضنى به وله عقل وعش
خاليا فالحب راحته عنا واوله سقم واخره قتل وان شئت وقل
لقتيل الحب وفيت حقه وللمدعی هيهات ما الكحل الكحل و حضرت مولانا
مثنوی جلدنده بر حكايه ايراد ايدوب بيورورلر كه بر عاشق معشوقنه
آنك يولنده ايلدوكی وفاسن وغم و دردن انلدی اولان صفاسن و
كيجه لر قايم و كوندزلر صايم اولمسنی عدا ايلدی و بونك كبی عبادات و طاعاتی
هر نه ايسه معشوقك مرحمتی ايچون احصا ايدوب سويلدی مثنوی
كفت معشوق اين همه كردی وليك كوش بكشا پهن اندر ياب نيك
آنچه آن اصل اصل عشقست و ولاست آن نكردی اين چه كردی فرعهاست
كفتش آن عاشق بكو آن اصل چيست كفت اصلش مردنست و نيستيست
پس وصلت ياری موت اختياری به مربوطدر انكيچون جناب حق جل شانه
حديث شريفنده بيورورلر من احبنی قتلته فعلی ديته ومن علی ديته
فانا ديته بو سببدن حضرت مولانا بو راه عشقه پر خون تعبير بيوردی
اكرچه بو راه پر خوندر اما عاشقه پر خوندر وانما الجواب بقيه

الموت فخواسنجه بونلار اولمك آب حيوان و حيوات جاودانيدر و دخي
اول كتاب مجنون عشق پروردكار اولان عاشق زارلرك قصه لريني
سويلر و بر فحواي لا يكمل ايمان احدكم حتى يقول الناس انه مجنون بونلار
ناس ديو وسواس زعم ايدن مجنونلردر يوخسه عند الله و عند انبيائه
و اوليائه بونلار كامل العقل و الايمان برر ذوفنونلردر نته كيم جناب
خالق بيچون حضرت رسالت پناه صلى الله عليه و سلم حقنده كافرلردن
حكايه ايدرلر و يقولون انه مجنون انك امورنده متحير اولدقلردن
و شان شريفلرين بيلمدكلرندن اول حضرته تحقيقا بو مجنوندر ديرلردي
بعينه عاشقلرك دخي و سيعه اهل دنيانك عقلنه اويماد و غندن
انلري مجنون زعم ايدرلر في الحقيقه ديوانه انلر بولنه كندولر كيدرلر اوسته
ده ديوانه كه ديوانه نشد مر عسس را ديد و در خانه نشد اندرين
ره روي بيگانه نيست زانكه اين ديوانه يك و عام نيست محرم
اين هوش جز بيهوش نيست مر زبانرا مشتري جز گوش نيست
يعني بو ذكر اولنان هوشك محرمي دكلدر زيرا الا عقل معاشدن بيهوش
اولنلر و اهل دنيايه حضرت پيغمبر صلى الله عليه و سلم كبي انتم اعلم بامور
دنياكم ديرلر ديندر زيرا حكمت الهي بو هر شيئه لايقدر و هر كسي بر كونه
مصلحته شايق قلمشدر مثلا زبانه طالب و مشتري اولان كوشدر
كذلك بو هوشك محرمي عاشق و محرم اولان بيهوشدر كما قال ابو
با يزيد بسطامي علم الله استعداد عباده فمنهم من لم يصلح في العشق
والمحبة فشغلهم للخدمة والعبادة فهم العابدون والزاهدون ومنهم
من صلح للمحبة فهم العاشقون الوالهون هر كسي را بهر كاري ساختند
ميل آنرا در دلش انداختند پس بو هوشك محرمي اولان دينه
لابد لازمدر كه بي خودلق شرابن ايچه و مست و مدهوش اولوب
كندودن كچه حتى معشوق حقيقي اكا بر قبولي فتح ايده و آچه
پس حضرت مولانا بو هوشك محرمي اولان عقلي جزئيدن بيهوش

ولد

قلان كمسه لرنه ايدوكين بيان ايلمك دن مقصد كوكلريني عقل معاش زمننده
ضايع ايدن اولان كمسه لرك حاللريني على قاعدة اسلوب الحكيم تقرير ايدوب
بيوررلر در غم ما روزها بيگاه شد روزها با سوزها همراه شد
بو بيت شريف اسلوب حكيم قاعده سي اولوب و اسلوب حكيم اولدر كه
هر عليم كمسنه بر نيچه لره ارشاد و نصيحت قلمق قصد نصح الخاص ايچون انلرك ما بيننده
كندويه ادخال ايليوب نصيحت قلاكندو نفسنه سويليوب انلره تعريض
ايليه و اول قومه بو اسلوب اوزره كلام حكمت آميزي سويليه كما
وقع هذا الاسلوب في القرآن قال الله تعالى فيه حاكيا عن النجار
و مالي لا اعبد الذي فطرني واليه ترجعون اول زمانده كه حبيب
نجار حضرتلري قومي انطاكيه يه حضرت عيسى نك كوندردوكي رسللرن
خبر الدقده مقام درن حبيب و بونلار كلوب ارشاد كمال لطف مراد
ايتديكلرده اولانلره معرض نصيحت ادخال ايدوب اشاره على وجه التعريض
والتعريع ديديكه آيا بنم ايچون نه شئ واردر كه بني بو قدردن وار
ايليين اللهمه عبادت ايتميم زم حال بو كه بيز دكن جمله كز اول حضرته راجعدر
اما مقتضاي ظاهر بو ايديكه و مالكم لا تعبدون الذي فطركم اليه ترجعون
پس بو نظم الخاص نصح و كمال تعريض ايچون بو قاعده اختيار اولنوب
بو اسلوب عدول اولندي ° خواهي اين معني شود بر تو عيان °
مالي لا اعبد از قرآن بخوان ° ميكند تعريض ان مستكبران °
كه بر ايشان بند يكي آيد گران ° تا ز راه بند يكي اگر شنوند °
بگذرد از بي رهي در ره روند ° همچنين واصل نشسته پيش باز °
ميكند از هجر نالشهاي زار ° تا شوند محجوب محروم از وصال °
واقف از هجران بر ربع ملال ° روي بر تابند از دل و را صنجاب
رو در بشتابد سوي ارحم الراحمين ° حضرت مولانا بو قاعده يي مثنويده
چوق محلده اجرا ايدرلر تا كيم بورادن معلوم اولا كه نته كيم بر محلده دخي
بيوررلر كه چون ننالم تلخ از دستان او چون نيم در حلقه مستان او

جون نباشم همچو شب بی روز او • بی وصال روی روز افروز او

بو ذکر اولنان قاعده اوزره حضرت مولانا بو بیتی دخی ادا بیورلر که
بزم اول هوشه محرم اولماز غمناک • و نایافته لک المنن کونلر و هر بیکاه
اولدی و کونلر و هر سوز وکدازلره همراه اولدی • اما مقتضای ظاهر بو
ایدیکه • در غم ما روزها بیگاه شد • دیه لردی پس بو اسلوب اوزره
عدول ایدوب بو ذکر اولنان نکته یه اشعار ایچون در نظر یعنی حسن معنایه
فهم ایتمیوب • روزها مرشد کامل اولنلردن استعاره در دیو کونه
تعبیر ایدرکه اولیا رفتند و مرشدان گذشتند در ارشاد کردن ما غم خور دلند
بو سوزک ایله بو کلامه مناسبتی بو قدر و بو بیتک شرحنده سهو و زیادن
غیری خطا اتمش جوق قدر لکن بو ذکر اولنان اسلوب غیره ساغ بو قدر

روزها گر رفت گو رو باک نیست • تو بمان ای آنکه چون تو پاک نیست

یعنی کونلرکه کتدی ایسه ایامزی هوی و هوس ضایع ایتدی ایسه اول کونلرکه باک
یوقدر سن قال ای مرشد کامل که سنک کبی پاک یوقدر سنک تربیه
و همتک سببی ایله بزه تدارک مافات و تلافی ضایعات ممکندر تو بمان
خطابی جناب حقه دخی اوله جائزدر لکن شویله در حسن تعبیر ایتمکله
که سنک عنایت و احسانک قالسون ای شول خالق کون و مکان
که سنک کبی پاک و سبحان یوقدر شول کسه که عنایت الهی یار اولور •
ما فاته تدارک قیلور و مظهر ولایت اولور و انوار هدایتی بولور کما
قال المشایخ العنایة تهدم الجنایة توجب الهدایة تورث الولایة
بو بیتده مقصر اولنلره و اسرار الهیه دن محروم قلانلره تسلیه واردر
کانه بیورلر که ای مقصر کونلر دخی ضایع اولدیسه و هوا و هوس
ثمرات زینتک تلف قلدی ایسه غم یمه شول وقته که بر مرشدی بولسن
و اکا اقتدا قیلسن انک همت بهره کائیله و ارشادی یا سعادتی
سببی ایله جمیع سیئاتک حسناته و ضایعاتک محصولاته مبدل اولمغه
مقرردر هین هشتی مبتلا نا جون کیمیاست • جون نظرشان کیمیای خود کجاست

وما

و ما خود جناب حقه توجه قیلسن • و عنایت الهیه یه بولسن بیش
محروم و مغبون قلوب و امیدن قورتلوب سعادته ایره سن اگر بو ایکی
امردن بر سببی اولمازسه یغوز بابته خزان و خذلان قالورسن کما
قیل نظم بی عنایات حق و خاصان حق • گر ملک باشد سیاه
ستش ورق • هر که جز ماهی ز آبش سیر شد • هر که بی روزیش
روزش دیر شد • بو بیت شریفده اهل سلوکک اوچ نوعی
اولماسنه اشارت واردر نوع اول شول ماهیان دریای محبت
حق و غواصان بحار انوار مطلق درلرکه ماهی مثل آب زلال وصاله
سیر اولمیوب هل من مزید نعره اورورلر اگر هزار دریای نوش ایتسه لر
بلکه نیجه بیک مراتب و مقاماته کچوب کتسه لر ینه ریان اولمازلر و
طلب استسقادن قومزلر • نوع ثانی شول قانعات آب وصلت
و قاعدان کوی طریقت درلرکه بر جرعه دن سکران و بر کوزه دن
ریان اولورلر • نوع ثالث بو قصه دن بی حصه و بو روزیدن بی
بهره و بر غصه قالورلر اول کی طایفه نک مثالی بایزید کبی ایکنجی طایفه نک
مثالی مغاربی رازی کبی اوچنجی طایفه نک مثالی سایر اهل کعب
و بازی کبیدر نته کم مغاربی رازی بایزید حضرتلرینه بر کون یازوب
کوندردیکه سکرت بشربة من کاس محبته پس بایزید دخی
اکا یازوب کوندردیکه شربت الحب کاسا بعد کاس ولا
نفد الشراب ولا رویت مشایخ دیمشلر و علم ربانی ایکی
قسم اولمشدر بر قسمی دیرلرکه سالکلر حقیقته لوح محفوظ
مالک اولدقلرده و حقایق اشیایه بولدقده ریان اولورلر و عطشی
منقطع اولوب طلبدن قالورلر • و بو قدر ایله اکتفا قیلورلر کما قال الشیخ
فی الفتوحات الری ما یحصل به الاکتفاء و یضیق المحل عن الزیادة
اعلم انه لا یقول بالری الا من یقول بان ثمه نهایة و غایة و هم
المکشوف لهم عالم الحیوانات الدنیا و نهایات مدتها و هم اهل الکشف

في اللوح المحفوظ الملكون على التنظر فيه او من كان كشفه في تنظر
الوجود على ما هو عليه ثم بدا الحجاب دونه و ترى التناهي اذ كل ما دخل
في الوجود متناه وليس لصاحب هذا الكشف الاكشف الاخرويات
شئ فمن تناهي الغاية فال بالرتي وعلو الهمة بالغاية وبر قسمي دخي
دير لر كه ظهورات الهية نهايت يوقدر • وتجليات ربانيه يه جوقدر
پس عطشان اولان عاشقك جانی بو جهله ريان اولور كما قال
الشيخ في هذا الباب الرتي قال به قوم وليس لهم علم بان وجود
الرتي معدوم لو كان الرتي تناهي الامر وانقطعت امداده
و زيادات و تعليم فالامر ليس له حد يحيط به لكنه الرزق في الاشخاص
مقسوم وحضرت مولانا وخی ری يوقدر دين طائفه عليه رندلر
نته كم بر غزل رعنالرنده بيورر لر • ريك زاب سير شد من نشدم زهي
زهي لايق اين كمان من نيست زهي زهي زهي • نته كم بر محلده دخي
بيورر لر • اى برادر بى نهايت در كهيست • بر مرا نجه مى رسى بانه
مه ايست پس بو مقدمه معلومك اولديسه معنى بيت ديمك اولور كه
هوشول كه لر كه ماهى بحر احديتك غير يدر يعنى دريای وحدتك
ماهيسى دكلدر • بوذكر اولنان اسرارك صو بندن سير اولدياو • وبوقدر
قناعتدن قيلوب ري بولديا • وهو شول كه كه بو روزيدن بى لذت
وبولندن بى روزي قلديا انك روزي دير اولوى ديمك يجم اچنده
ضرب مثلدر • نته كم هر كه بى سير ست روزش دير است دير لر •
وبوني آچق اولانك كوزنك غم داند دهله كيد دكندن كنايه ايدرلر •
وفي الحقيقه بولندن بى نصيب اولان اولاندر وبو شربتدن
بى بهره قلان كه لرك دنيا و آخرتده جيسى يوقدر شعر
فلا غش في الدنيا لمن كان صاحبا ولم يبث سكرا بها فانه الحزم
على نفسه فليبك من ضاع عمرها وليس له منها نصيب ولا اسلام
دنيا بد حال نجته هيچ خام پس سخن كوتاه بايد والسلام يعنى

نجته اولانلردك وكماله ايرنلردك خالي هيچ خام و ناقص قلان ادراك ايدمز
انكچون نث بخ لا يعرف الكامل غيره حتى لا ينبغي اكه سيره ديمشلردر • ولا يعرف
ذو الفضل الا ذو ودو ديمشلر خوب اوا ايلشدرور • زيرا كاملردك حالى
معا الله يعريف اولنماز • وبو ذوق واقعيات بلمز لكن كامل نجته كملردر • وهر بنبه كر
لذر تحقيق ايدلم تا كيم اهل كماله وهر بنبه لر ينه علم حاصل دله • قال ابن
العطائي الحكيم الكامل عبدا اذا شرب ازداد صحوا و اذا غاب ازداد
حضورا فلا جمعه يحجبه عن فرقه يحجبه عن جمعه ولا فنائه عن بقائه ولا
بقاؤه عن فنائه يعطي كل ذي قسط قسطه ويوفي كل ذي حق حقه
وقد قال ابو بكر الصديق لما نزلت براءة عائشة ولا فرقة من الاهل
لعائشة يا عائشة اشكري رسول الله صلى الله عليه وسلم •
فقالت والله لا اشكر الا الله ولها ابو بكر رضي الله عنه على المقام الاكمل
المقتضي لاثبات الاثار وقد قال الله تعالى ان اشكر لي ولوالديك
وقال رسول الله صلى الله عليه وسلم من لم يشكر الناس لم
يشكر الله بو كلامدن فهم اولنان اولدر كه كامل وحدتده كثرتده وكثرتده
وحدتده كوررلر • وهر مرتبه نك حكمن اجرا ايدوب حق ذي حقه
ايركورررلر • وبنجه مرتبه تغرقه ده رعدعه كثرتده مردود اولمز:
علم توحيد ايله كوررلر پس بومژده اولان همانك
احوال ولايت انجاني عوام كالهوام نغلد
خام فهم ايدمز • دجر ذوقن وقياس
ايله بونلارك راهنه كيدمز
فاذا كان كذلك سوز
كوته كركدر
والسلام

م

ومن نبو کل علی به فهو حسبه اصطلاحاتنا بجده حضرات الخمس دیو

اولا اول بیان اولنمق لازمدر تا که مثنویه شروع اولندقده مقصود
ایدوکی سهولتله روشن و ظاهر اولا معلوم اولا که مراتب کلیه التی د
بشنه حضرات خمس دیرلر والتنجی سنه مرتبهٔ جامعه درلر مرتبهٔ اولنک
نامی غیب مغیب درکه اکه غیب اول و تعین اول دخی درلر مرتبهٔ ثانیه یه
غیب ثانی و تعین ثانی درلر مرتبهٔ ثالثه یه مرتبهٔ ارواح درلر مرتبهٔ
رابعه یه عالم مثال دیرلر مرتبهٔ خامسه یه عالم اجسام دیرلر حضرات
خمس بو ذکر اولنان بشنک اسمیدر مرتبهٔ اولی یه حضرت عندیت
واحدیت دخی درلر که تعیناتنک مبدائیدر مرتبهٔ ثانیه یه حضرت علمیهٔ
الهیه دخی درلر که اعیان ثابته نک قرارگاهیدر مرتبهٔ ثالثه یه عالم
جبروت دخی درلر که ارواح مجرده نک قرارگاه و جک یریدر مرتبهٔ رابعه یه
عالم ملکوت دخی دیرلر که اشیاء کونیه لطیفه وجود بولورلر اما جسمانی
دکل مرتبهٔ خامسه عالم اجسام درکه بونده اشیاء کثیفه مرکبه وجود
بولورکه تبعیض و تجزیه یه و خرق والتیامه قابلدر بوکه عالم ناسوت
دخی درلر مرتبهٔ سادسه یه جهة جامعه دیرلر که انسان کاملک حقیقتیدر
زیرا بو حیثیت اعتباریله جمیع مراتبه جامعدر و معلوم اوله که نوع انسان
اوچ قسمدر برنجیسی شول طائفه درکه بو عالم کون و فساده کلدکلری
برو وطن اصلییه مجتبی و اول جانبه میل و رغبتی بر نفس خاطرلرندن
جدا اولمز انبیا و اولیا گبی بو طائفه بی اشتباه خلاصهٔ موجودات
و گزیدهٔ کائناتدر قسم ثانی شول طائفه درکه تلذذ جسمانی و
ذوق نفسانییه فریفته اولوب بو خراب آبادک سریع الزوال ایدوکندن
غفلت ایدوب محبت دنیا غروریله وطن اصلیدن غافل اولوب بو عالم
ناسوتک توطن و اقامتنه مشغول اولدیلر لکن وعظ و نصیحتله انتباه
و عرفان کسب ایدوب غفلتدن عاری اولوب اول جانبی یاد و نیاسنه
اعتقاد ایلرلر بونلر زمرهٔ ارباب ایماندر حقیقتده وعظ و نصیحت بو طائفه

حضرات خمس

ایچوندر قسم ثالث شول طائفه درکه وطن اصلی و عالم حقیقیدن
بالکلیه غافللردر و حشر و نشره دخی منکرلردر بو طائفه اصحاب
کفر و طغیاندرکه اولئک کالانعام بل هم اضل بونلردر نیدن
مراد انسان کامل ایدوکنی بیان و انسان کاملک نی ایله مناسبتی
و اکر مشابهتی نه وجهله و نه جهتله اولدوغنی عیان ایده لم تا کم عقلنده
اشکال و صعوبت قالمیه و مراد نه ایدوکی سهولتله میسر و روشن اوله
نیدن مراد انسان کاملدرکه حقیقتده حضرت مولانادرکه کندوسی
نیه تشبیه ایلشدر نیجه نکات عجیبه یی اشعار و اسرار غریبه یی اظهار
ایلمک ایچون برجی بوکه نی ایله براعت استهلال اشارت ایلدیکی یعنی
مثنوی اکرچه بحسب الظاهر حکایاتدر و معانیسی روشن و ظاهر
لکن حقیقتده اسرار خفیه و ارادات الهیه دن کنایتدرکه احکام شرعیه
جامع و اسرار طریقت و انوار حقیقت اندن ظاهر و لامع اولدیغنه کی
نیدن هرکس راز و معنی فهم ایلمز مثنوی شریفدن دخی مراد نه ایدوکی
هرکس ادراک ایلمز از من دمیوب ازنی دیدوکنه نکته بودر زیرا
نطق انک شانندن اندن تکلم خطاب امر عجب دکلدر اما
نطق و گفتار شانندن اولمیاندن خطاب و جواب صادر اولمق زیاده
حال غریبدر زیرا خلاف عادتدرکه هرکس تعجب ایدوب سوزنی
جان و دل ایله اصغا و استماع ایلرلر نته کم همایون نامه نام کتابده
حیوانانک لسانندن وعظ و پند که دقایق و اسراره مشتمل حکایات
واقع اولمشدر اسلوب مذکور اوزره اولدوغندن خلق عالم
اکا میل و رغبت ایدوب اندن استفاده ایلرلر و روشندرکه
نیدن هر نه صادر اولورسه نایی نک وسطه سیله در نیتک اندن
هیچ بر وجهله مدخلی یوقدر و اندن هر نه ظاهر اولورسه ارادات الهیه
و اسرار علیه در هرکس آنی فهم ایتمک نیجه قادر اولور
در پس آینه طوطی صفتم داشته اند ٭ انچه استاد ازل گفت بکو میگویم

چبنت میدانی صدای چنک و عود • انت حسبی انت کافی یا ودود •
ونیه که نیک درونی نهی وحالی در عجبان انسان کامل کبر و عجبدن پاکدر
بیت بن نیم دیبد کبچون درلی شکر • سرو سرکش اولدی غنچون بی ثمر •

هذا رسالهٔ فردوسی طوسی طاب ثراه وجعل الجنة مثواه

منلا الهی علمانک فایقی و حکمانک حاذقی ایدی مقام
حضرت عزتده رفعت حاصل ایتمشیدی و تقرب ملکنه
یتشمشیدی مرحوم سلطان محمد خان ابن غازی مراد خان
عصرنده عجم دیارنده ملک رومه کلمشیدی درگاه خاقانی
و بارگاه سلطانی‌ده بغایت قبولیت و رغبت بولمشیدی
شهر استانبول ایچنده انگشت نمای جهان الیه زمان اولمشیدی
شویلکم انوک تکبیرنه و تذکیرنه جمع اولان عاشقان و عارفان
و صادقان اودرنه بیر صغمز اولدی و آیاصوفیه جامعی
موعظه سینی دکلیجی خلقله طولمشیدی پس حضرت نبی‌نک
صلی الله علیه وسلم سکز یوز یتمش درنجی ییلنده مذکور سلطان
محمد دورنده قسطنطنیه شهرنده آیاصوفیه جامعنده منبر جمعه
وعظ ایدردی کیم اول مجلس ارباب بصیرت و اصحاب حقیقت
و احبار طریقت جامعه جمع اولمشلر ایدی پس سلطان محمد خان
ایله سفرو رسلاطینلر پهلوان روی زمینلر دخی حاضر اولمشلر ایدی
پس اول عزیز بسم الله دیوب منبر اوستنه کیم قدم بصدی یکر
حقیقت ارنلرندن و طریقت سنجارندن بر مرد کامل عالم فاضل
ورعده و زهدده نظیری یوق و دیانت جوق طریقت میداننک
چابک سواری و معارف بوستاننک مرغزاری اثر عنایت
ناصیه سنده رایح و نور کیاست جبیننده لایح صاغ صفدن
یوریوب منبرک قپوسنه کلدی عزتله سلام وردی منلا الهی
علیک الدی برندن طور کلدی اکرام و عزت قلدی اندن
اول شخص ایتدی ای منلا الهی وای حقیقت ارنلرینک پشت پناهی

ای زینت

ای زینت ورع ایله متدین اولان و رعایت شرع ایله متقی اولان
و ریاضت ایله اول مقامی حاصل ایدن کم اوهام چالاک ادراک
ایتمز و افهام پاک افلاک یتمز و اول ریاضت و مجاهده یی کیم
حضرتنک چکوبدر طاقت بشریت احتمال ایتمز و جوع کردن
کشی بیوندن دوتمز معرفت عالمنده و حقیقت دمنده شول
قدر قدم اورمش سین کیم عرفان مسندک صدری سکا تسلیم
اولدی ایله اولسه مشکلم وار در سوال ایدرم سوالمه جواب ویررکز
جواب شافی بیورب ثواب بولغل دیجک منلا الهی دخی ایتدی
مشکلاتنک عرض قیل حق ایدرم علمم ایردوکی قدر جواب ویرم
دیدی قچان منلا الهی بویله دیجک اول کامل و اکمل و عاقل
و فصیح لسان برله سوال قلدی ایتدی یا منلا الهی بو عالم ارواحی
کلمدین قنده ایدک منلا الهی ایتدی عالم ارواحده ایدم بنه
اول شخص ایتدی عالم ارواحه کلمدین قنده ایدک ایتدی عالم
عماده ایدم اول شخص ایتدی یا امام عالم عما نیجه در بیر آکی
نیجه فهم ایده لوم منلا الهی ایتدی بو کلامه شویله جواب ویرورز
کیم عالم عما عالم معانی در عبارتدر صور علمنده یعنی جمیع
موجودات الله تعالینک علمنده کی صورتلردن عبارتدر اول
شخص ایتدی یا امام شویله روشن سویلیک که فهم ایده بیلم
منلا ایتدی بو تمثیل اولورکه بر شیء تصور قلدوغمزده اندن
بیزه بر صورت حاصل اولور اول شیء اول صورت برله تصور ایده رز
و تعقل قیلورز اگرچه اللهک علمی قدیمدر و بزم علمز حادثدر
حق تعالی علمنده جمیع اشیانک صورتی وار در اگرچه علم التهیده
غیر ذاتنک دکولدر انک نقوشن علمیه اعتبار دیله عالم عما دیرلر

وعالم معاني دخي ديرلر اصل عالم جبروتدر وعالم جبروت
عبارتدر حق سبحانه وتعالينك ذاتيله صفاتندن اول عالمده
مناسبتيله صفات الله ايله ايدي اندن عالم ملكوته كلدك كه عالم
ارواحدر وانكا عالم غيب دخي ديرلر انوڭ اهلي ملائكهٔ مهيمين
وملائكهٔ كروبيوندر وعقول ونفوس وارواحدر واول عالمده
مناسبتيله انلركله ايدي اندن عالم ملكه كلدك كه شهادتدر
عالم افلاك وانجم وعالم عناصردر ومواليد ثلاثه در مثلا بويله
ديمجك اول شخص ايندي يا امام بو قول اوزره كه بيوردكز
بر قاچ عالم اولدي يا اون سكز بيڭ عالم نيچون ديديلر جواب
ديمجك مثلا ايندي اصل اون سكز بيڭ عالم در بو اعتبار ايله
كيم يدي فلكلر يعني يدي كوكلردر وبري كرسيدر وبري عرشدر
ودرت عناصردر يعني او وصو طبراق ويلدر اون اوچ اولدي
بشي دخي حضرات خمسه اون سكز اولدي وبونلارڭ هر بري
بيڭ اعتبار ايله ايتديلر كثرت احوال يعني هر بر عالمڭ اجزاي كثرتي
واردر ديمك اولور كيم اون سكز بيڭ عالم ديديلر مبالغه اچون
بلكه اون سكز يوز بيڭ عالم ديديلر مثلا ايله ديمجك اول شخص
ايندي يا امام اول حضرات خمسه ديدوككز عالملره نه عالملردر
انلرڭ دخي بيانن روشن قيلڭ بيز فولك تا كيم فهم ايده بيلهوز
ديمجك جان مثلا ايندي انلرڭ اولي عالم جاندر كيم ديوك
ايكنجي عالم ارواحدر كيم ديوك اوچنجي عالم مثالدر انكا خيال مطلق
ديرلر واول اولدر كه انبيا واوليا وملائكه وعقول ونفوس
اهل الله مكاشفه لري وقتنده عالم مثالده كوررلر نتكيم جبرئيل
حضرتي عليه السلام نجنكم رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتنه كلوردي

عالم

عالم مثالده كورينوردي ورؤياي صالحه كيم ايمان نومده
كوررلر وحوادثك وقوعنه حكم ايدرلر عالم مثالده كوررلر
وعالم مثاله برزخ دخي درلر وتعريفن دخي بويله قلدي كيم
عالم فيه الارواح ويتروح فيه الاجساد دردنجي عالم خيال
مقيددر ديدي بويله ديمجك اول شخص ايندي يا امام دخي
روشنراق بيوردك فهم ايده بيلهلم مثلا ايندي خيال مقيد
انسانڭ قوت متخيله سنه ديرلر واول دخي بر عالمدر انوڭ
دخي اصلي عالم مثالدر زيرا انكا رسول الله صلى الله عليه وسلم
اينمشلردر كيم هر كشينڭ خيالي اوشنجه ابر مقلر منوله سنده در
تدريجيله نتكيم عالم مثالدر واول اوشنجه ابر مقلر عالم خيال
مقيددر بشنجي عالم شهادتدر واول ايكي قسمدر برسي عالم
ملكوته متعلقدر عرش مجيد وكرسي وسبع سموات در وبرسي
عالم ملكه متعلقدر كيم عناصردر وانلردن متولد اولنسنه
لردر حيوانات ونباتات ومعادن كبي كيم اسفل سافلين در
مثلا الحي بويله ديمجك اول شخص ايندي يا امام ارواح كيم نوراني
در مونس ملكدر عالم علوي كه عرش مجيد در وكرسي وسبع سموات
اندن منزل ايله واردر . بو عالم عناصر كيم اسفل سافلين در
نيچون كلدي مقصود ندر بو عالمه سفر قلادن ديوي مثلا الحي
ايتدي مقصود بودر كه نفس انساني طهارت وكمال حاصل
قيلوب مقام اصلنه ومنزل اولنه راجعت قيله زيرا عرش مجيد
مقام جامعه اولدي روح پاك خاتم النبيين وسيد المرسلين
محمد رسول الله عليه الصلوة والسلام حضرتنه كيم وكرسي جامعه
اولدي ارواح انبيا ومرسلين عليه السلام كه صاحب شريعتدر انلرڭ

غیری محمد رسول الله در صلی الله علیه وسلم یدنجی کوک مقام صومعه
اولدی ارواح انبیایه مرسلدر اما غیری شریعتیدر و التنجی
مقام جامعه اولدی باقی ارواح انبیایه صلوات الله علیهم اجمعین
وسلم تسلیما کثیرا الی یوم الدین و بشنجی کوک مقام خلوتخانهٔ
اولیا اولدی و دردنجی کوک مقام ارواح زهاد اولدی و
اوچنجی کوک مقام ارواح عباد اولدی و اولکی کوک مقام
ارواح باقی مؤمنین اولدی و درت طبیعت که زبدهٔ نورانی
یرادلمشدر هر بری عناصرک برنده قرار ایلدی بس طقوز
علوی درکه عرش مجید و کرسی و سبع سموات در و درت
مرتبه سفلیدر که عالم عناصر در مرتبه و عرش اعلای علیین
در و بو بیر اسفل السافلین در و جمیع انبیا و اولیا و عرفا
و زهاد و عباد و مؤمنین مقاملو مقامنده نزول ایدرکه کسب
کمال ایچون بو اسفل سافلین که بر در کلورلر بس کمال بی آلت
حاصل اولمزدی بس حق تعالی قالبده آلت ویردی بس انسان
مرکب اولدی روح دن کیم عالم علویندر و قالبدن کیم عالم
سفلیدندر چون حق تعالی بو انسانی عقل و علمله مرتب و ایکی
عالمدن مرکب ایلدی بو قالب مرکبه سوار اولدی نتکم حق سبحانه
و تعالی لقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم ثم رددناه اسفل سافلین
چون اسفل سافلینه کلدیلر کسب مال ایچون و کسب طهارت ایچون
و قطع مراتب قلمغیچون یعنی کندو مقامندن اعلایه عروج اتمک
ایچون اکر اول کمالکم بولرک فطرتی یعنی خلقتکم اتمکلوردر
انکا ایرشدی ایسه هر برسی مقاملو مقامنه وارر عالم علویدن
نتکم حق تعالی کلام قدیمنده بیورر ان الذین امنوا و عملوا الصالحات

فلهم اجر

فلهم اجر غیر ممنون مثلا الحی بوبله دیدی اول شخص ابتدی
یا امام اول اجر نه اجر در بو بیوکشی ایشیده لوم دیدی بو بیله
دیمیشک مثلا ابتدی اجر اوچ حرفدر الف در جیم در ری در
الف اشارتدر اعادیه یعنی حق سبحانه و تعالی قوللرینی بعد
الاعدام ینه وجوده کتوردر و جیم اشارتدر جنته یعنی مؤمنلر
وجوده کلدوکلرندنصکره جنت ویرر و ری اشارتدر رؤیة
الله یعنی جنتده جمالن کوسترر اللهم ارزقنا و یسر لنا بحرمة
سیدنا و سندنا و مولانا محمد صلی الله علیه وسلم پس انسان
بو عالم سفلی یه کلدی اوچ قسم اولدی برقسم اولدرکه بلمز
اصلا بو عالمه نیچون کلدی مقصود طلب کمال ایدوکین مغرور
غافلدر اکلمه و شربه و جماعه و محبت اولاده بو اوچ
بت عوام دیرلر ایکنجی قسم بیلورلر مقصودلر بو عالمه کلمکدن
تحصیل کمال ایدوکین ولیکن محبت ارایش ظاهره و محبت ارایش
مال و محبت ارایش جاه آنی مغرور قلمشدر تحصیل کماله مشغول
دکلدر و بو اوچ بت خواص دیرلر و برینه محبت نفس اماره
دیرلر بو جمیعدن غالبدر بلکیم اول اوچ بت کیم ذکر ایتدک
جمیع نفس ایچوندر و بونی کسر اتمک ایکی مشکلدر و اوچنجی
قسم بودرکیم بیلورلر مقصودلر بو عالمه کلمکدن تحصیل
کمال ایدوکین بو عالم سفلیه اقامت ایچون کلدی بلکه سفر
اوزرینه در مسافردر و هم کمال اوزرینه در کماله مشغوللردر
و اول بتلر بونلاری مغرور قلمامشدر و اول انسانی کاملدر
نتکم حق تعالی کلام قدیمنده بیورر فمنهم ظالم لنفسه و منهم مقتصد
و منهم سابق بالخیرات باذن الله نتکم بو بابی قلدی اول

شخص ایتدی یا امام عالم علویدن کلن کسنه کبرو کندو
مقامنه واردی نیجه اولورانی دخی بیورک ایشده لوم اول
شخص بویله دیجک مثلا ایتدی اگر اول کامل که نظر ایتدوک
اوزرینه ایدی انکا ایرشدیسه بو عالم سفلیده پس کوره لم
بودنیاده نه مرتبه اوزرینه کتدی لابد آنوک اوزرینه در
مثلا مرتبهٔ عباد اوزرینه ویا مرتبهٔ زهاد اوزرینه یا دنیادن
ابنای اوزرینه کتدی ایسه همان عالم علویدن اول مرتبه اصلنوک
سامورسنه ایرشورلر اندن اعلا مرتبه یه وارمزلر اگرچه نزولی اعلا
مرتبه ده ایسه دخی شولا برکشینک روحی حق تعالی عالم ارواحده
اهل ولایتدن ایدوکن آشدی بو عالمه کلدی اهل ولایت کامل
حاصل اتمدی بو اقسام سبع یعنی بو یدی بت که ذکر اتدوک انی
ازدیلر وکندولره مشغول اندلر سعی ایدوب کندو مرتبه سنه
ایرشوب کامل اولمدی ناقص قالدی عوام مرتبهٔ ابنانه ایرشدی
انوک عروجی فلک اولنه دکین که مقام اهل ابنا ندر فلک [illegible]
کیم مقام اولیادر انکا ایرشمز اولار دیکیم مغبوندر مثلا الحی
بوسوزی سویلدی اول شخص ایتدی یا امام مغبون خود مغبوندر
یا مغبوندن مغبون خود نیجه اولور بیان ایت ایشده لوم دیدی
بویله دیجک مثلا بو معنیده رسول حضرتی علیه السلام بیورمشدرکم
من استوی یوماه فهو مغبون یعنی هرکون منزلندن قالا و غبندر
وهرکون نیه منزله وارد بغیدر اگر نیه کلدوکی مقامه وارسه
اول کشی مغبوندر زیرا عالم اسفل سافلینه کلدی ساوقت
جکدی تجارت قلدی فنی رحمت جکدی اگر نیه اول مایه ایله
وارسه لابد مغبوندر زیرا بونجه عمر ضایع اولدی زیرا اهل ابنانک

ترقیسی وار فلک خامسه دکین که مقام اولیادر مقصود
خود ترقی ایدی نیه اول مقامه وارسه مغبوندر اگر اول
مقامه وارمزسه مغبوندر مغبوندن مغبوندر دخی اما بو حدیثک
تأویلنده و توجهنده درت طائفه درلو درلو سوز
سویلدیلر کندو حاللرنجه توجیه اتدیلر یعنی علما وعباد وزهاد
وعرفا اما علما ایدر بو حدیثک توجیهی بزوم قاتمزده اولدرکم
بو کوندن یارینه برکشی دین بابنده برنیجه مسئلهٔ شرعیه آنکور
همان دونکی بلدیکی ایله قالسه اول کشی مغبوندر زیرا علمک
نهایتی یوقدر عمر قلیلدر جهد ایدوب علمی ارتورمق کرک زیرا علمنی
نسنه تمیز اولمز درلر وعباد دخی ایدر بو حدیثک تأویلی
بزوم قاتمزده بودرکیم هرکشینک قوللغی کوندن کونه آرتمق کرک
زیرا عبادت الچون یرادلدق اگر دونکی عبادتدن بو کونکی
عبادتی ترقی قلمزسه اول کشی مغبوندر زیرا پادشاهک عظمتنه
وارلولغنه نشانی عبادتی ارتورمقدر دیدیلر وزهاد ایدر
بو حدیثک توجیهی بزوم قاتمزده اولدرکم هرکشی کوندن کونه
علاقه اکسلتمک کرک مأکولات وملبوساتدن مصاحبت
عوامدن ما لایعنیدن وهوادن کوندن کونه کسمک برله
تجرد بولور اگر غواسندن وهواسندن اکسلتمز دونکی حالده
بو کونکی حالی برابر اولورسه اول کشی مغبوندر دیرلر اما اهل معرفت
ایدرلر که بو حدیثک توجهنده مبدأ ومعاد کوسترلدی پس بو سوز
جامع اولدی زیرا علمنه عبادتنه برحیز مبدأ بولنمز معاد
فهم اولنمز چون منزلندن ترقی قصدی تنزل ایدر بو عالم اسفل
سافلینه کلدی پس علم کرک نیچون کلدی ودنه ایلمک کرک تا انه

25b

مقامنه عروج قیلا بس همت قیلوب بنه عالم علوی یه عودت
قلماق کرک پس او جمله یه بزوبال کرک و یوللرده مانع اولماق
کرک مانعلری دفع ایتمک کرک پس علم حاصل قلدی بلدی نه یردن
کلمش ایدی اندن نیجه وارمق کرک بونلری بلمک علم ایله حاصل اولور
پس عبادت قلسه همت قیلوردی کیرو کلدوکی یره واره پس
بو زمینده یول آلنمز اول همتله بزوبال و قطع منازل عبادت ایله
حاصل اولور بر هنر قلدی یارا اولماق الحول و قطع علاقه قلدی
مانعلری دفع ایتمکیچون نا بول ایله واره منزل آلنه پس بونلر زهد
ایله حاصل اولور بونلرخطه اکر عروج قیلوب تا فلک خامسه دکین
که مقام اولیادر دستور ترقیسی ده عروج واردر واریسه تجاوز ایدن
اضی واردر یوق اکر اولکی منزلینه ارتق ترقی اولمزسه مغبوندر
زیرا بونجه سرمایه عمر بونجه عبادت بونجه زهد و قناعت بونجه زدوبکار
غربت و زحمت و مشقت قانده ایتدی همان مایه منزل مرتبه اولیجاق
مغبونلقدر دکلیسی مغبونلقدر اکر حمل کثیر و همت قلیل و بزوبال
ضعیف اولوب یوللرده چیقلقلو اولوب مانعلری چوق اولورسه
یول خوف و خطر ایلدر و عمر قصیر در پس یولده قالور کندو مقامنه
دخی وارمز پس اول کشی مغبوندر دیدوکی اولدر و ذلک
هو الخسران المبین معنی اولدر مثلا الهی بو ایله دیجک اول شخص
ایتدی یا امام بو تنزل ایدن ارواح بنه ناموسی مقاملو مقامنه
واررمی یوقسه وارمزمی انی دخی بیان ایدک ایشدهلوم دیدی
اول شخص ایله دیجک مثلا الهی ایتدی شویله بلمک کرک حوران
کیم عالم ارواحده موجود ایدی انوکث خلقنی ایمان اوزرینه ایدی
روحک مقامی فلک اولده ایدی اذن اشغه دکولدی زیرا رسول

حضرتی علیه السلام

26a

حضرتی علیه الصلوة والسلام بیورمشدر بو معنیده کل مولود یولد
علی فطرة الاسلام ثم ابواه یهودانه وینصرانه ویمجسانه ایدی بو
حدیثک معنیسی بودر کیم هر کشی ایمان اوزرینه مخلوقدر حتی کافر دخی
فطرتنده ایمان اوزرینه در لکن عادت عناد جهلیه سی یعنی کوزلرله
لوازم کفر ایلر ابا و امهات یعنی اتا انا سببیله طبیعتلرنده راسخ
اولشدر قابلیت ایمان قالمشدر چونکه بو اسفل سافلینه کلدیلر
اصنام سبعه مذکوره یی معبود ایدندیلر و شیاطینک اغواسنه ایدیلر
بو دنیایه مغرور اولدیلر اتا و انا سببیله و بعض براز مرتبه لر واسطه سیله
طهارت و کسب کمال قلمدیلر تنزللرنده قالدیلر تصدیق انبیا قلمدیلر
کافر اولدیلر نعوذ بالله من سوء القضاء نتکه حق تعالی کلام قدیمنده
بیورر ان الذین کذبوا بآیاتنا واستکبروا عنها لا تفتح لهم ابواب
السماء ولا یدخلون الجنة یعنی بدرستی و راستی شونلر که یلانلدیلر بزم
سوزلرومزی دخی تکبرلک ایتدیلر انلره کوکلر قپوسی اچلمز دخی جنته
کیرمزلر صدق الله العظیم و صدق رسوله الکریم پس اول آدمیلر که تصدیق
انبیا قلمدیلر اکرچه صورتده ادمدرلر معنیده بهایمدن کمدرلر بهایم
عالم علویه وارمز اول دخی بهایم کبی بلکه دخی ادنی زیرا انلر معذب
اولمز بونلر معذب اولورلر دیدی مثلا الهی بو ایله دیجک اول شخص
ایتدی یا امام فلک نورانی و مقام علویدر دیدیکوز بهایم ظلمانی
در مقام سفلیدر مقام علوی یه یول یوقدر دیدیکوز و انسانک
روحی علوی در دیدیکوز ایدیک ایشتدوم و ملائکه کم علویدر انلرک
دخی ترقیسی وارمیدر یوقمیدر یوخسه همان ترقی و تنزل انسانکمیدر
انی دخی روشن بیان ایدک انکا کوره ایشیدولوم اول شخص ایله
دیجک مثلا ایتدی بلی ملکک وجودی نورانی در اما انسان مرکبدر

نوردن و ظلماتدن و ملائکه نک بر عالمی واردر انی دکل
اما انسانک ایکی عالمی واردر برسی بو عالمدر بو بدن اعتباریله
برسی دخی عالم ملکوتدر روح اعتباریله نتکیم رسول حضرتی
صلی الله علیه وسلم بیورمشدر بو معنیده ان الله تعالی خلق الملائکة
من عقل بلا شهوة و خلق الانسان من عقل و شهوة و خلق البهائم
من شهوة بلا عقل فمن غلب عقله علی شهوته فهو خیر من الملائکة
و من غلب شهوته علی عقله فهو شر من البهائم یعنی بو سنی حق
تعالی ملائکه یی یاراتدی عقلله شهوتسز و بهائم یراتدی شهوتله
عقلسز و انسانی یراتدی عقلله و شهوتله پس اول کشنک کیم عقلی
نفسی شهوتی اوزرینه غالب اوله اول ملائکه دن یکرکدر
و اول کشینک کیم نفسی و شهوتی عقلی اوزرینه غالب اوله
بهائمدن یکرکدر نتکیم حق تعالی کلام قدیمنده بیورر اولئک
کالانعام بل هم اضل سبیلا معنیسی بودر ملائکه که علویدر هر
برینک مرتبهٔ معینه سی وار و مقام معلومی واردر علیه و جمله
هیچ برسی مرتبهٔ معینه سندن تجاوز اتمزلر و کسب ترقیلری قدر
شانمندن یوقدر عروج اتمزلر و مرتبهٔ اول فطرتده هر نه کمال که انلره
معین اولدی جمله انلره بالفعل حاصلدر اندن ارتوق ترقیلری
دخی یوقدر قوله تعالی و ما منا الا له مقام معلوم و بونلارک
هر بری ایشلو ایشنه مشغولدر و هر نه قوللقه کوسترلدیلر ایسه
انکا مطیعلردر نتکیم حق تعالی کلام قدیمنده بیورر لا یعصون الله
ما امرهم و یفعلون ما یؤمرون و ملائکه عالم علویدر و بعضی روحانی
در و بعضی کروبیدر عقوله کروبی دیرلر و نفوسه روحانی دیرلر
بو کروبیلر و روحانیلر و فلکده انلر ایله کوکلر یر یوزینه اینزلر

انه تعالی

الله تعالی بیوردغین یرینه کتوررلر و بعضی ادمیلره متمثل اولوب
سویلرلر و خبر دیررلر نتکیم قصهٔ مریمده و قصهٔ ابراهیمده و قرانده
و حدیثده بونک کبی چوقدر و کاه اولور که مصور اولوب اوازیرله
ادمیلره ندا ایدرلر و ایشتبیوررلر و اول صوتی ایشدنلر انکا
اواز هاتف دیرلر و اول معنیله ملائکه قلوب المؤمنینه القا ایدرلر
یعنی ارشاد ررلر اکر اویانقلقده اولورسه انکا الهام دیرلر اکر
اویقوده اولورسه انکا رؤیا دیرلر و اکر ملائکهٔ سماوی یریوزینه
کلسلر انبیایه مصور اولوب ظاهر سویلسه لر حق تعالینک خبرینی
بیورسه لر انکا وحی دیرلر یعنی اول شخص ایندی یا امام اوشنده
ملکک و بهایم و اهل ایمان حالی بلدک اما انلر که تصدیق رسل
قلمدیلر و روحلری عالم علویه یول بولمادی انلرک حالی نیجه اولور
انی دخی بیان قیل ایشده لوم دیدی مولانا الهی ایتدی اول طایفه
که ایمان مرتبه سنه ایرشمدیلر تکذیب انبیا قلدیلر کافر اولدیلر چون
انلرک ارواحی قالبدن مفارقت قلمسلر انلرک ارواحی فلک قمر
التنده که عالم عناصردر انده قالورلر عذابه کرفتار اولورلر تا الی
یوم الحساب لاکن نتکیم قیامت اوله هر بر قالبک اجزاسی جمع اولوب
اول قالب کما کان حاصل اولوب روحی انکا متعلق قیلورلر و
صحرای عرصاتده حاضر قیلوب هر ادمینک محاسبه سنی ایده لر
جمیع بنی ادم جهنمه اوغرادلر نتکیم حق تعالی کلام قدیمنده بیورر
و ان منکم الا واردها الآیه یعنی سزک جمیعکوز جهنمه اوغرایسیز
اما شونلر کیم اهل ایمان و اهل تقوی سالم و بی مشقت و بی زحمت
و بی محنت کچرلر و انلر کیم تا ابد جهنمده قالیسرلردر و اول مؤمن که
دنیاده معصیت قلمشدی اول معصیت مقدارنجه اوراده عذاب کوررلر

شفیعلرک شفاعتی سببیله اوددن خلاص بولورلر و جنته کیررلر
و هر کسه که جنته کیره جنتده مرتبه سی دنیاده قلدیغی عمل صالح مرتبه سنه
کوره اوله و اهل نارک دنیاده قلدیغی شره کوره اولا نظم
احمد اکمل مصطفا خیر البشر • دیدی آدم هر نه قیلسه خیر و شر
انکا کوره بولیسر در شک دکل • روز محشر هر که وارسه نفع و ضر
مولانا الهی بو وجهله جواب شافی و مرکب اول شخص ایتدی بارک
الله علمک و عملک مزید اولسون دیوب کندی وصف ارا سنده
بلورمیوب غایب اولدی اونک کمال وصفی و موتنی سلطان محمد
خان کوروب تفتیش ایتدی اثرینا و خبرینا بلمدیلر صکره مولانا الهی
سوال اتدیلر اول عارف جان و مشار الیه زمان کیم ایدی که علمده دُر
انکا مماثل و الفاظ و عبارتده انکا مقابل کسنه کورمدک دیدیلر مولانا
الهی دیدیکم اول شخص عزیز زاهد و عابد و تمیز عالم مختار بلکه
حضرت خضر ایدی کیم کلوب بزوملی بو قدر مکالمه قیلدی کندی
علم ادیاندن بحث اتدی نظم حضر حاضر در کورندی خلقه اول
فرخنده فال • علم ادیاندن آچوب سوز اتدی ظاهر خوش سؤال
تا خلایق طغری یولی فهم ایدوبن انکلایه • اول سببدن جامع
اجره اتدی بحث قیل و قال در ضیافت سلطان محمد خان
مولانا الهی نجانکیم اول علمانک پشت و پناهی شیخ الشیوخ منلا
الهی نجانکیم اول علمانک • مرحوم سلطان محمد خان طالبزاده
منلا الهی نک وعظین که کوش اتدی علمنه ادراکنه ذهن پاکنه خوارق
اذین و یوزبک تحسین ایتدی و اندن صکره مولانا الهی ایله
علمایه و فضلایه ضیافت اتدی بعد از طعام سلطان محمد خان منلا
ایتدی ای منلا الهی علمانک سیدی و پناهی معلومدر که هر اهل فضلک

شربی همه ارباب طریقک منهلدر و اهل بدلک مرتبه سی اصحاب
طاییک محصلدر هر اشارت که اهل علمک عبارتندن لغات شربیا
و کلمات زنکیندر برله مستعملدرک قولاغنه یتشه جهلی اول اثری
و یررکه نیساندن بغوری صدف اغزینه یتشه بس ایله اولسه
یا منلا الهی عالی حضرتکزدن تمنامز بودرکه علم شایخدن صحبت
قلوب و اسماء الحسنی نک شرحکز بیاندر و علم توحیددن برشمه
عیان قیلاسز تا حقیقت علمندن دلو جانمز حظ آله و راه حقیقت
ده عقل ادراک و فهمی بیله نجنکم سلطان محمد موعظه تمنا قیلدیلر
منلا حضرتی فصیح لسان برله دله کلوب ایتدی کم ای پادشاه جهان
علم توحیدک بحرینه نهایت یوقدر اما دکزدن قطره سی و کونشدن
ذره سی بیان قیلالم دیوب ایتدی نتکیم کعب الاخباردن منقولدر
که حق سبحانه و تعالینک جل جلاله درت بیک عالمی واردر خلق بلدوکی
اما بیک عالمی قوشلر ارا سنده الملرک دللرنده در و بیک عالمی
برتلر دللرنده در و بیک عالمی اهل دریا و طیور و وحوش و سباع دللرنده در
و بیکدن برکسک آدملر دللرنده در اما بو جمله دن یوز عالمی توریت
ده در و اوتوز عالمی زبورده در و اوتوز عالمی انجیل ده در
و طقسان طقوز عالمی فرقانده در و بر عالمی کیزلودر علم
غیب ده و علماء الراسخین بطن قرآنده دیرلر نتکیم رسول حضرتلری
صلی الله علیه و سلم بیورمشدرکیم ان للقرآن ظهرا و بطنا و لبطنه
بطنا الی سبعة ابطن یعنی بدرستی قرآنک ظاهری و باطنی واردر
و بطن ایچنده نیچه بطن واردر تا یدی بطنه دکین اما شیخ قاشانی رحمه الله
تاویلاتنده شویله بیورمشدر که حق تعالینک درت بیک عالمی
کم کعب الاخبار خبر ویردی جمیعسی قرآن شریف ایچنده درج اولمشدر

نیجه سی فهم اولنور نیجه سی فهم اولنماز مثلا بطش اسم الله در
مولدر قوله تعالی ان بطش ربك لشدید و برکلده دخی بیوردر
ذو البطش الشدید یعنی بدرستی سنک تکریکوزسزی قتی دوتار
بس بطش دوتوجیدر بو آیت حکمیله بطش اسم در و مدبج اسمدر
ماولدر قوله تعالی یولج اللیل فی النهار و یولج النهار فی اللیل
کیجه یی کوندزه کیورر و کوندزی کیجه یه کیورر بس بو آیت حکمیله مدبج
اسمدر ایدی بو طریقیله کیرسه منزل اذواق اولنور اما بزدم مرادمز
بو طقسان طقوز آددر کیم اسماء الحسنی در تحصیل مراده سببدر
نتکم حضرت رسول علیه السلام ان لله تسعة وتسعون اسما
من احصاها دخل الجنة یعنی بدرستی الله تعالی نک طقسان
طقوز اسمی واردر هر کیم صایاجق اولورسه یعنی اوقویاجق اولور
اول کشی جنته کیرر دیدی حضرت محمد صلی الله علیه وسلم زیرا اسماء
الحسنی اولدر حق تبارك وتعالی حضرتلری کلام قدیمنده بیوردر
ولله الاسماء الحسنی فادعوه بها یعنی بیوررکیم هر کیم طقسان
طقوز اسمی که اسماء الحسنی در انلرکله دعا قیلك تا کیم حاجتلر
قبول اوله و برکلده حق سبحانه وتعالی اسمایه اشارت
ایلدی قوله تعالی قل ادعوا الله او ادعوا الرحمن یعنی ایت یا محمد
بکا اسم اعظم برله دعا قیلك حاجتکوزی بن بو رب قبول ایدهیم
کم اول الله در و یاخود اسم رحمان در بونلرله دعا قیلك که
اسم اعظمدر تا که دعاکوز تیز قبول اوله اما الله آدی نیتدر
رحمن ادندن زیرا رحمان ادی دلالت ایدر رحمته و الله
ادی الوهیته و عظمته و حق تعالی بو ادی کندویه مخصوص قلدی
و صقلدی که بو آد ایله هیچ کمسنه آد ایدنمیه نتکم کلام قدیمنده

بیوردر هل تعلم له سمیا یعنی هیچ بیلورمسن کیم بو ادی کیمسه ایندی
و اسماء الحسنی اوچ قسمدر مراتبده بر قسمنه افعال دیرلر و بر قسمنه
صفات دیرلر و بر قسمنه ذات دیرلر اسم افعال اوزرینه
اسم صفتنك عظمتی واردر و اسم صفت اوزرینه اسم ذاتنك
عظمتی واردر قهار فاطر اسم اعظم دوشمشدر اسماء افعاله
رحمن حی قیوم اسم اعظم دوشمشدر اسماء صفاته الله اسم
اعظم دوشمشدر اسم ذاته ایله اولسه الله اسم اعظم اولهرق جمیع
رحمان جامع افعال و صفاتدر و نعمت حاصدر اما الله اسم جمیع
افعال و صفاتدر ایله اولدیغی ایچون اسم اعظم اوله دخی قنغی
اسمك که بر حرفی اکسلسه اسملکدن چیقار ناقص قالور معنی زائل
اولور اما الله اسمندن بر حرف اکسلسه معنیدن خارج اولماز
ناقص داخی اولمز مثلا الله اسمنك الفی حذف اولنسه لله
قالور و بر لامی داخی حذف اولنسه له قالور و ایکی لامی داخی
حذف اولنسه ه قالور هو اسم اعظمدر که هو یحیی و یمیت و هو
علی کل شیء قدیر بو دلایل برله الله اسم اعظم اوله و انکله دعا قیلمق
قریب اجابت اوله و حق دیلدی که انکله بلغی ایرقدن نفی ایده و کندونه
اثبات ایده بیوردیکم فاعلم انه لا اله الا الله چون الوهیتی بو
اده مخصوص قلدی و باقی اسماسنی عام قلدی اکر انبیا و اولیا و
انبیا انکری صفاتیله صفتلنورلر بیه اتصفوا بصفات الله و تخلقوا
باخلاق الله بو معنیدرکه جمیع اسماسنی و افعالنی و صفاتنی کندی
بو آد ایله ذکر ایدنلره نثار ایلدی و بو ادیله کندویه ذکر ایلمك بیوردی
و ذکر ایدنلره مراتب بوله جاغنی بلدردی قوله تعالی واذکروا الله ذکرا
کثیرا لعلکم تفلحون بو ادیله کندویه ذکر ایدنلری مدح ایدوب اوکدی

بیورردیکم الذین یذکرون الله قیاما وقعودا ورسول حضرتی علیه السلام
بو معنیده بیورر مفتاح الجنة لا اله الا الله وبر کلمه‌ده دخی بیورر
ثمن الجنة لا اله الا الله یعنی اوجماغک کلیدی لا اله الا الله در
واوجماغک بهاسی لا اله الا الله در دیمک ایله مخلصلرک کوکلنه
دریچه بواو ایله آچیلور منور اولور بلکه رحمان جانلدن نقاب
کیدرن لا اله الا الله دیمکدر نتکم رسول حضرتی صلی الله علیه وسلم
من قال لا اله الا الله رفع حجابه یعنی هر کم که لا اله الا الله دیه
پس تحقیق قالدردی حجابنی اهل مشاهده اولدی نتکم رسول علیه السلام
بیورر افضل الذکر لا اله الا الله وافضل الدعاء الحمد لله چونکه
ذکرک ودعانک یکرکی الله آدیله اولدی پس هر حاجتی الله آدیله
بتورر زیرا اسم ذات مستجمع جمیع صفاتدر پس اهل الله دخی
اللهدن نه طلب اتدیرسه اسم الله ایله طلب ایدلیلر زیرا جمیع اسما
صفاته وافعاله بو اسم جامعدر اما اصحاب الیمین که عباد وزهاد
وابرار واخیار وعلما وصلحادر که بو خاص مؤمنین در هر نه حاجتلری
اولورسه اسماء افعالدن وبا اسماء صفاتدن ذکر ایلمک ایله حاصل
قلدیلر شویلکم اللهدن رزق طلب ایلسلر یا رزاق فتح طلب ایلسلر
یا فتاح دیرلر عطا طلب ایلسلر یا وهاب دیرلر غفران طلب ایلسلر
یا غفار دیرلر دشمانه فرصت طلب ایلسلر یا قهار دیرلر عیبلر
اورتمک دیلسلر یا ستار دیرلر رحمت طلب ایلسلر یا رحمن دیرلر
حرف ندا قاتوب مناجات ایلدیلر مرادلر بولدیلر اما اصحاب شمال
که فجاردر کفاردر واشرار وجهالدر انلر بو دولتدن بی نصیبدر
زیرا انلر قول اولوب خواجه‌لرینک ادین چاغرمدیلر بو نجه مرادلردن
محروم قلدیلر پس انسان که عبد مکلفدر مخاطبدر بواوچ کروهدر

نتکم

نتکم رسول حضرت علیه الصلوة والسلام بواوچ کروه حقنده بیورر
الدنیا حرام علی اهل الآخرة والآخرة حرام علی اهل الدنیا وهما
حرامان علی اهل الله پس اهل الله کیم بونلر خدا صفتن صفتلیلر
اصحاب شمالک صفتلرندن ارتدیلر واصحاب یمیندن ترقی ایلدیلر
موتوا قبل ان تموتوا وحاسبوا قبل ان تحاسبوا معنی ایله
بو نه ریاضت ومجاهدات ایچنده بولدیلر بونلره صفات الله ایله
مناجات اتمک یا حرف ندا ایله خطاب ایلمک ادب کلدی پس انجق
یعنی اسم ذاته مشغول اولدیلر جمیع مرادلرین ملاحظه ایله قلدیلر بلکه
مرادلری المره قرشو کلدیلر هیچ محتاج اولمدیلر الفقیر لا یحتاج بو مشهدر
امدی کشیه بو حال اول وقت حاصل اولور که حسابلنه ونفسنک
موقفن بیله مبدا ومعاد موقفنه واقف اوله انکا کوره معاشن قیله
تا کیم روح اضافیله زنده اوله واصلنه رجوع ایده من عرف نفسه
فقد عرف ربه معنی انکا حاصل اوله واهدنا الصراط المستقیم
دعاسی قبول وارجعی الی ربک اجابتنه یتشه وعروض عام ایده
وانسان کامل دایره‌سنه یتشه امدی یا ناس کندوزنکی انکلامینجه
ممکن دکلدر اللهی انکلیه پس بو اغیاب نفیندر انا غایب مشکلدر
ونحن اقرب الیه من حبل الورید معنی اولدر کیم وان لیس للانسان
الا ما سعی انکا تنبیه در که امیر المؤمنین حضرت علی کرم الله وجهه
حضرت رسول صلی الله علیه وسلم خلوت بولایدی سوال ایدر دیکیم
یا رسول الله نه اشین قیلام که عمرم ضایع الیمشین اولام دردی رسول
حضرت علیه السلام بیوردیکیم یا علی کندوزکی انکلا تا کیم عمرکی
ضایع اتمیه‌سن دردی امدی سن سنی انکلامق کرکسن کندو
نفسنک ظاهرین وباطنین وحاصه سی حقیقتن بلمک کرکسن نه خلقته

اندن صنعتدن صانعی فهم ایدرسن انکلیه سن بس اللهک ظاهریا
وباطنی افعالی صفاتی تجلاسی ونسلالی فهم ایده بیلیرسن وانسانه
حقه کیدن طوغری یولی بوله سن عروج ایدرسن تا مغاده منه بدا والیه یعود
حاصل اوله معاونت عقل اولده اما مشکل بودرکه الضدان لا یجتمعان
در بو تقلقلسز اولنمز بوجه اهله اولا غزایه کیدلمز زیرا اعلاء علییندن
اسفل سافلینه کلنجه عالم اضداد عناصردر او نورانیت کلمه واوک استعداد
نسیانه بلکه الطاعت عصیانه دکشلمشدر مسجود ملائکه ایکن مصاحب شیاطین
وهم جنسی بهایم وسباع اولمشدر بعد المشرقین دکلمی بهایم وسباع
وشیاطین قنده در روح اضافی وعقل اولکه روح محمدی در قنده پس
ادم مرتبهٔ بهایمدن ومرتبهٔ سباعدن ومرتبهٔ شیاطیندن ومرتبهٔ ملکوتدن
کچمینجه انسان مرتبه سنه یتشمیه واما استعداد حاصل اتمینجه روح اضافیله
زنده اولمز اکر سوال ایدرسکز باشمدی بنجه روحله زنده یوز دیرسک
حکما ومشایخ کتب معتبره لرنده بو جواب یازمشلرکه آدمده اوچ روح
حیوانایله مشترکدر اول روحک بریسی روح نباتدر انک موضعی جکرده در
ایکنجی روح حیوانیدر انک موضعی جسمدر واوچنجی روح نفسانیدر
انوک موضعی دماغدر چون بونلری بیلدکس اما آدمیده بر روح واردر
انکا روح انسانی دیرلر اول حیوانانده یوقدر پس روح انسانیه روح
اضافی دیرلر شول جهتدن کیم حق تعالی حضرتلری بو روحی اضافی کندویه
اضافت ایلدی فاذا سویته ونفخت فیه من روحی دیدی روح
اضافینک آدلری چوقدر جوهر اول وقلم ونور اعظم وکلمهٔ الهیه و
روح اکمل وروح لایفنی وروح افضل وروح عارف وروح ناطق
وروح قدس وروح اضافی وروح محمد ودخی بونلره بکزر دیمشلردر
امدی آدم تا مرتبهٔ بهایمدن ومرتبهٔ سباعدن ومرتبهٔ شیاطیندن

ومرتبهٔ ملائکه دن کچمینجه انسان مرتبه سنه ایرشمز تا استعداد حاصل
اتمینجه روح اضافیله زنده اولمز اولئک کالانعام بل هم اضل
معنیسی اولدرکه بونده سوال لازم کلور ایدرلر استعداد ندرکه اول
حاصل اولمینجه روح اضافیله زنده اولمز همان حیوانی مرتبه سنده قالور
انسان اولمیاز جواب اولدرکه استعداد اولدرکه بو مرتبه لرکیم دیلدی
انلردن کچه واوصاف ذمیمه دن واخلاق ناپسندیده دن تمام پاک اوله
واخلاق واوصاف پسندیده ایله تمام آراسته اوله موفق تنبه عالم
اوله مستعد اولوب جوده استعداد حاصل ایلدی مرتبهٔ انسانیت
یتشدی روح اضافیله زنده اولدی اکر دیلرسک فنقی مرتبه ده
اید وکن بیله سن کتب مشایخدن تحریر اولنمشدر بونده تقریر مختصر
ایده لم بللکم مدام یبوب ادیورسک وشهوت آرزوسن کورر
ایرتسنه طلب ایلرسک بهایمدن سن واکر یبوب ادیورسک
وشهوت آرزوسن کورورسک وغضب ایدرسک وخلقله جنک وخصومت
ایدرسک وخلقه آزارلق ایدرسک یعنی یرتیرس سباعدن سن واکر
یرسک ادیورسک وشهوت آرزوسن کورب یلان سویلرسک ومکر
وحیله قیلورسک شیاطیندن سن واکر از یرسک واز ادیورسک
وشهوت آرزوسنده مقید دکلسک وکمسه آزار ایلمزسک بلکه راحت
دخی ایرشدررسن ومکر وحیله ایلمزسک ویلان سویلمزسک خلقه طوغریلق
اینلرسک ملائکه دن سن واکر یرسک ادیورسک وشهوت آرزوسن
کوررسن اما مکر وحیله ایلمزسک ویلان سویلمزسک خلقه طوغرو انشلو
اولوب طوغرو سویلرسک وعلم ومعرفت طلبنده ایسک که کندوکی
انکلیه سن بیله سن آدمیلردن سن پس انسان کندوبی بلمکه چالیشمق کرکدر
زیرا انسان عالم صغیردر وهرنکیم غیرانده ر برکزدن عالم کبیرده

وهر نكيم عالم كبيرده وار در انك نمودارى عالم صغيرده وار در سنريهم
آياتنا في الآفاق وفي انفسهم افلا تبصرون بو معنى بيان ايدر عالم
كبيرك جوهر اولى وار در تا كيم عالم كبيردن ظاهر اولورلر اول جوهر اولدن
ظاهر اولورلر پس عالم صغيرك جوهرى اولى وار در عالم كبيرك دخى
دكزى وار در عالم صغيرك دخى دكزى وار در اول عالم صغيرك جوهر
ايده لوم تاكيم عالم كبير داخى انكا كوره تقرير اوله عالم صغيرك جوهر اولى
كيم نطفه در نطفه مادام كه ارلبنده در عالم صغيرك اولكى دكزيدر
چون انا رحمنه دوشدى عالم صغيرك ايكنجى دكزيدر نطفه نك دخى ظاهرى
باطنى وار در نطفه نك ظاهرندن اوغلانك ظاهرى پيدا اولور كه عالم
ملكدر و باطنندن اوغلانك باطنى پيدا اولور كه عالم ملكوتدر امدى نطفه
در رحم اوغلانك ظاهرى و اوغلانك باطنى دخى دكز تمام اولديبه وارنجه
اول كيم اولكى دكزده يعنى ارلبنده ايدى مخفى ايدى ظهوره كلدى آشكاره
اولدى بو دانشلنديكى اوشته عالم صغيرى فهم ايلدك پس عالم كبيرى داخى
انكلايى فهم ايله نتكيم داود پيغمبر عليه السلام مناجات قلدى ايدى
الهى لما خلقت الخلق حضرت عزتدن جواب كلدى كيم كنت كنزا مخفيا
فاحببت ان اعرف يعنى بن اولمشدم بر كزلو كنج ديلدم كه بلنم خلق
براتدم تحقيق بلنمك ايچون امدى كزلو مخفى ديدوكى انه تعالينك ذاتيدر
پس الله تعالينك ذاتى اولكى دكزدر جوش قلدى طاشدى يعنى تجلى
قلدى ايكنجى دكز پيدا اولدى كه روح اضافيدر و روح اضافى عالم كبيرك
جوهر اوليدر انه تعالينك صفتلرى و اسماسى ظاهر اولدى و بو روح
اضافينك ظاهر و باطنى وار در ظاهرى افلاك انجمك و عناصرك
اجسام اولدى باطنى افلاكك و انجمك حيات اولدى تا درت
دكز تمام اولدى افلاكه و انجمه و عناصره و طبايعه آبا و امهات و آبا و

امهات

امهات دايم تجليده در لر تجليلرندن مواليد ثلثه ظاهر اولدى نتكيم
شاه ولايت باب علم وصى رسول امام حق على ولى انه كرم الله وجهه
بو اينك تفسيرنده شويله بيورر قوله تعالى ن والقلم وما يسطرون
يعنى امام ايدر ن عبارتدر درياى اولدن كنت كنزا مخفيا ددى
والقلم عبارتدر درياى ثانيدن كه روح اضافيدر كه عقل اولدر و ما
يسطرون عبارتدر درياى ثالثدن و درياى رابعدن كه مفردات
ملك ملكوتدر و بو مفردات دايما كتابده درلر و انلرك كتابندن مواليد
ثلثه پيدا اولور و بو مواليد ثلثه كلماتدر كلماته خود عدد يوقدر ايدى
اول اولكى دريا و ايكنجى دريا پنهان ايدى ديلدى كه آشكاره اوله ابجود جمله
آشكاره اولدى كلدى كاف انك كلمسنه كه عالم صغيردر چون جوهر اول
يعنى نطفه درياى اولكى ار ارقه سيدر درياى ثانيه كه انا رحميدر دوشر
بر مدت نطفه اولور و بر مدت مضغه اولور دورر اندن مضغه اوزر
سكولكلر و طمرلر و سكرلر بغلنور در درنجى ايكى اولنده كى كنش نوبتيدر
حيات پيدا اولور دنمكه حس و حركت ايدرلردى ظاهر اولور تا كيم
درت اى بجنجه چون دردنجى اى كه كيدى اوغلانك جسم و روح حاصل
و اعضاى جوارح و خلقت تمام اولديغى اندن صكره انا رحمنه جمع اولان
قان بو اوغلانك غداسى اولدى كو يك بولندن اول قان اوله
اجنه بتشدى تا سكز اى بجنجه اوغلانك جسم و روحى كماله ايرشدى
چون طقوزنجى نوبت مشتريه ايرشدى انا رحمندن اوغلان عالم كبيره
كوز اچدى اوچ روح ايله زنده اولدى يعنى روح نباتى و روح نفسانى
مدرك و متحرك در اوچنجك ادراكى قسم اوزرينه در بر قسمى ظاهرده و بر
قسم باطنده اولكى ظاهرده در بش قسمدر سمع و بصر و ذوق و لمس
و شم بونلره حواس خمسه ظاهره درلر يعنى ايشتمك و كورمك و دتمق

ویا بشمق ویورومك واولكه باطندر هم بش قسمدر حس مشترك خیال
وهم حافظه متصرفدر بونلره حواس خمسهٔ باطنی دیرلر اما روح اضافی قوتدر
قطع مراتبه یعنی مرتبهٔ انسانیه یه یتشمكه واستعداده نتكم عیسی پیغمبر علیه السلام
ایتدی من لم یولد مرتین لم یلج فی ملكوت السموات یعنی بر كمسنه كه ایكی
كره طغمدی كوكلر عالمنه وملكلر ایچنه كیرمز پس بر كز طوغمق بو كم
انا رحمندن طشره چقدق اول انالردن وصولردن ومتولدلردن
اولدك عالم جسمانیده بر شخص معین اولدك حواس خمسهٔ ظاهره ایله تربیه
قدرت قادر وعاقل بالغ طالب فاعل ومدرك وحواس خمسهٔ باطنه
ایله مباحث عامره ایله وحافظ متصرف وقس علی هذا بو طوغمق دخی
بو كیم كدورات بشریه دن وصفات ذمیمه دن واخلاق ناپسندیده دن
آرینه سن ملك خصلت اولا سین تا كوكلر عالمنه یول بوله سن زمرهٔ
ملائكه یه قوبشا سن وروح مجرد ومذكوردر كه نفس مؤنثكله عقد
نكاح قیلاسن سهل مدتده جانان طوغرسین جسم ایكن جان اولسن
جانكله تا جانان اوله سین اول سكز بیك عالمی طی ومكان ایله
سیر ایدرسن مقام اصلیه عروج ایدرسن غربتدن قورتلاسن الهجرة
بعد فتح مكة معنسی سكا حاصل اوله اكر رموز سكا معلوم اولوب فهم
ایلدك كیم طی مكان وسیر اسمان وجان جانان ومعراج روحانی
وجسمانی وحشر ارواح وحشر اجساد ریه اتصال واتحاد واستغراق وبقا
وافنا وروح اضافی نیمش جواب شافی وكافی سكا تشدید اسرار
ابرار تكرار اولندی اماسن نتكم عقل معاشله چالشورسن عقل معاد
تدبیرنه قچان یتشورسن حس حیوانی عقل صانورسن حیوان داخی
اوندن اوتلاق یولین بولور واول بنی اوتلروك كندویه یرارن بیلور
ونیه اونیه كلمه سن بچور ویا ورچقلرینی وكندوزین دشمندن

صاقنور

صاقنور اما ای ادمك عقلی بوندن اللودركه نتكم فخر جهان محمد مصطفی
علیه الصلوة والسلام بیورر العقل نور فی القلب یفرق به بین الحق والباطل
یعنی عقل بر نوردركیم كوكل ایچنده تمییز ایدیجیدر باطل حق انكله
نتكم عقل اول خلقه ایتدكی عالم صغیرده وعقل اولكم حق تعالی نك
رسولیدر عالم كبیرده وعقل ادمی اللهك رسولیدر عالم صغیرده در
وعقل اول قلم حق تعالیدر عالم كبیرده وعقل ادمی آدمدر عالم صغیرده
یعنی ودكاری عقلدر بو قالب دكلدر واول قلبده اولور بو قالبده
پس كوكل اهلی اولمق كركدر تا كوكل بیله سن موسی كبی تا كیم كوكل
یدی طورندن مناجات قیلاسن هر طورده بر طور كیره سن كوكلك
اول طورده كه قلبدر عاقل اوله سن حق باطلدن فرق ایده سن اهل
ایمان اوله سن قوله تعالی اولئك كتب فی قلوبهم الایمان واكنجی طور
صدر القلبدر اهل ایمان اوله سن قوله تعالی افمن شرح الله صدره للاسلام
ومتفكر اوله سن قول رسول الله صلی الله علیه وسلم التفكر ساعة خیر
من عبادة سبعین الف سنة بولاسن اوچنجی طورنده كی حیاة القلبدر
واردات غیبی حاصل قیلاسن غم وشادی وسوسهٔ شیطانی دردیله
اوتوده سن هوای ارادتله طایر اوله سن كما قال النبی صلی الله علیه وسلم
من لا ورد له لا وارد له وبر هوادركه سالكی منزلنه ایرشدور كما
قال النبی صلی الله علیه وسلم لولا الهوی ما سلك احد طریقا الی الله تعالی
دردنجی طورنده كیم بهجة القلبدر فراست حاصل قیلاسن كیم انكا الهام
درلر اما الهام دخی ایكی قسمدر برسی رحمانیدر ایكنجیسی نفسانیدر
اكر نفسانیدر تاجور جلالدر اكر رحمانیدر تاجور جمالدر زیرا بو محل
الهام وسوسه در اما فراست تمییز ایدر الهامی وسوسه دن كما قال علیه الصلوة
والسلام فراسة المؤمن لا تخطئ فانه ینظر بنور الله بشنجی طورنده كم

شغفه درجه به حاصل قیلاسن کیم انکا کوشش دل دیرلر زیرا
دنیا محبتنی ترک ایدرسن زیرا حب دنیا به بورایه دکین تصرف ایدر
کما قال الله تعالی قد شغفها حبًّا جذبه انی ترک ایدر کما قال النبی عم
جذبة من جذبات الرحمن توازی عمل الثقلین التنجی طورنده کیم فؤاد
درلر انکا وسیطهٔ الکبری دخی درلر انده واردات رحمانی حاصل قیلورسن
که الهام نفسانی مجازی جلال دخل ایتمز مظهر جمالدر کذبه مجال یوقدر
زیرا مرتبهٔ صفادر کما قال الله تعالی ما کذب الفؤاد ما رای افتمارونه علی
ما یری و یدنجی طورنده که سویدادر صدق حاصل قیلورسن نظرگاه
حضرت حق اولورسن زیرا صدق فرع تصدیقدر و تصدیق فرع یقیندر
و یقین فرع تحقیقدر یعنی لا شبهة فیه ولا ریب له وکما قال صلی الله علیه وسلم
الصدق ینجی والکذب یهلک پس بو درلو کشیه صدیق دیرلر بونلر
محبوب حضرت انبیادر و انبیا ایله حشر اولورلر ای طالب حق بو سبقی
داخی فهم ایله که هر فیض کیم مرتبهٔ اقدسدن که عالم لاهوتدر یعنی
ذات مطلق حقدر اندن فوقدن تنزل ایدر مرتبهٔ مقدسه که عالم جبروتدر
یعنی صفات حقدر اندن تنزل ایدر عالم تفصیله که عالم ملکوتدر زیرا
عالم ارواح مجرددر و عالم ملکوتدن تنزل ایدر عالم ناسوته کیم عالم
کون و فساددر ظلال اسمائیه و صور علمیه و عیان حکمتدر یعنی
عالم ملک و عالم ظاهره در اندن تنزل ایدر عالم باطنه که استعداد
اصلی درلر السعید سعید فی بطن امه بو معنیدندر اول بر یولدر
رب دل مربوبه کلور ینیشور پس فیض رب العالمین دل نه یولدن
تنزل ایدوب کلدیسه بو مربوبه که اول یولدن بسوی رب العالمین
نه عروج قیلور جذبهٔ عنایت حق ایله عروجی تمام ایدر کما قال النبی
صلی الله علیه وسلم الطرق الی الله بعدد انفاس الخلایق بو کوکلر نیجه

عالم غیبدر و کاه ساز عالم شهادتدر و بیت روحانیه در و مسجود
ملائکه در و بوستان جاندر و حقیقت ایماندر و آیینهٔ عاشقاندر
و خزینهٔ حضرت رحماندر نتکم رسول الله صلی الله علیه وسلم حکایت ایدر
داود پیغمبردن علیه السلام که مناجات ایدوب ایتدی الهی لکل ملک
خزانة فاین خزانتک یعنی داود پیغمبر ایتدی جمیع ملکلرک
خزینه‌سی وار در پس سنک خزینه‌لرک قنده در حضرت الله جل
ذکره بیوردیکه یا داود لی خزانة اعظم من العرش واوسع من
الکرسی وازین من الملکوت واطیب من الجنة ارضها المعرفة
وسماءها الایمان وشمسها الشوق وقمرها المحبة ونجومها
الخواطر وسحابها العقل ومطرها الرحمة واشجارها الطاعة
وانهارها الخدمة وثمارها الیقین ومکانها الحکمة ولها
اربعة ارکان التوکل والنفل والانس والذکر ولها اربعة
ابواب العلم والحلم والصدق والصبر الا دخی القلب
من عارف کامل و اصغارنک وصفندن عاجزدر گرچه صورت
صنوبردر لیک معنیده در گهندن بریدر گرچه لباسی ناسوتیدر
اما نطفهٔ لاهوتیدر بو محلده بو قدر سوز کفایت ایدر قول جامع
یون ؛ بونی بولیسور بوکه بحر محیط بر داغه صغار بو مختصر انکا طاقت
کتورمز زیرا بو دفتری اوقورکن حسین حلاج انا الحق دیدی
و جنید حضرتی سبحان ما اعظم شانی دیدی و شیخ شبلی انا النور
وانا اسمع وهل فی الدارین غیری دیدی و حضرت شیخ بایزید
بسطامی لیس فی جبتی سوی الله دیدی و شیخ محیی الدین عربی
لو عرفتمونی لسجدتمونی دیدی و حضرت شیخ ابو طالب مکی انا

اول من رای النبیین دیدی و حضرت شیخ ابو الحسن الخرقانی الصوفی
لیس بمخلوق دیدی و فخر جهان محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم من رآنی
فقد رای الحق دیدی امام المتقین حضرت شیر یزدان علی کرم الله وجهه
لا اعبد ربا لم اره دیدی و دخی بونلره بکزر حدیثلر بو دفتردن
اوقومشلردر بونلری تحقیق ایلمک یا تأویلدن تطبیق ایلمک سوزی
تطویل ایتمک حاجت دکل پس بو دفترلر مجموع قلبدن اوقندی کیم
انسانک باطننه تعلقدر اما شمدنکرو انسانک ظاهر سوزینه
کله لوم ای درویش انسانک ظاهرنده ایکی صورت واردر کیم غیری
حیوانده یوق بری دلی و بری الیدر بری مظهر علمدر و بری مظهر قدرتدر
دلیله سویلر جمیع علم و حکمت و نکته دلدن کلور و الیله دوتر مظهر قدرتدر
درلو صنعتلر الدن کلور چون عالم صغیرده علم و قدرت عقلله بونلرده تصرف
ایتدی پس عالم کبیرده دخی عقلله علم و قدرت بری پیغمبر اولدی و
بری سلطان اولدی پیغمبر مظهر علمدر و سلطان مظهر قدرتدر پیغمبر
مظهر لطفدر و سلطان مظهر قهردر پیغمبر صورت عقل اولدر
سلطان صورت عقل آدمدر پس حضرت نبی علیه السلام صورت عقل
اول اوله عقل اول صورت جان حضرت نبی اوله پس حضرت نبی
علیه السلام عقل اولدن انجا اعتبار ایله خبر ویرمش اوله نوردن و
روحدن بر نسنه مراد اوله چون عقل اول روح حضرت محمد مصطفی
اولیجاق بو جهتدن بیورمشدر که ان الله خلق آدم علی صورته
یعنی بو سستی حق تعالی یراتدی آدمی انک صورتی اوزرینه یعنی خلقت
روح محمد مثاله بو محلدن ملحدلر و مشبهلر حق تعالیه صورت تعیین ایتدیلر
مثلی و ماندی بولنور دیدیلر کوزه ترکیب اولدیلر نعوذ بالله حق تعالی
بی مثلدر ماننددر

بی مثل و بی ماننددر اما الله تعالی چون آدمی طپراقدن عقل اول صورتنده
یراتدی و اولادیکه سایر آدمیلردر انوک نطفه سندن یراتدی آدم
صفی صورتنده و جمیع آدمک صورتی عقل اول صورتندر پس اولاد
آدم دخی نیکیم آدم صفی ده واریدی انوکله متصف اولدیلر و اول
معلم اولدی بونلره دخی معلم اولدیلر بونلر دخی خلیفه اولدیلر اما
بو سوزلر کیم انسان کامل حقنده در قوله تعالی هل یستوی الذین
یعلمون والذین لا یعلمون پس عالم و جاهل برابر اولمدی اکرچه صورتا
خلقت بشریتده ایسه دخی زیرا اول کالانعام بل هم اضل در چون
عقل اول سبب آفرینش اولدی قال الله تعالی لولاک لولاک لما خلقت
الافلاک پس عقل کل واسطه سیله نفس کل یراتدی نفس کل واسطه سیله
طبیعت کل یراتدی طبیعت کل واسطه سیله هیولا یراتدی هیولا واسطه سیله
شکل یراتدی اما بو جواهر مخصوص دکلدر امریدر دخی بلمک کرکدر چون
عقل کل عالم صغیرده صورت انسان اولدی پس عالم کبیرده انوک
مقابلی روح انسانی یراتدی که جسمک دیرلکی جانیله در انوکیچون
که حرکت ذاتدر و تن حرکت عارضیدر پس حرکت جاندن اوله تندن
اولمیه و هیولات مقابلسنده عالم صغیرده نطفه یراتدی و نسبی نطفه دن
یراتدی کم شکل کل مقابلسنده در و طبیعت کل مقابلسی اخلاط اربعه در
اوشنده جواهر تمام اولدی کلدک اجسامه عالم کبیرده چون جل و علی عرشی
یراتدی عالم صغیرده کوکل یراتدی عالم کبیرده کرسی یراتدی عالم صغیرده
یورک یراتدی زحل مقابلسنده طلاق یرتدی مشتری مقابلسنده
بکری یراتدی مریخ مقابلسنده اود یراتدی کنش مقابلسنده
روح حیوانی یراتدی زهره مقابلسنده بورکی یرتدی عطارد مقابلسنده
دماغی یرتدی ای مقابلسنده اویکنی یراتدی اون ایکی بروج مقابلسنده

پس نفس کل مقابلسنده عالم صغیرده روح انسانی یراتدی

اون ایکی دلک یرا اندی ایکی کوز ایکی قولاق ایکی بورون دلکلری
براغز ایکی ممه بر کوبک ایکی سبیلین و نباتات مقابلسنده قوالری
بر ترتیب عدد اکر تفصیل ایدرسم سوز اوزان اولور بنه آجمیه
کلهلم که صورت انساندر اول باش مثال عرشدر و سینه کرسی مثالدر
قلب مومنین مکانیدر و یدی فلکدن بر تری اعضاشندر و یورک
مثال هشت جاندر و خواس ظاهر و باطن مثال هفت اخترندر
و داون ایکی بو و جک مثالی اعضاء انسانده عیاندر شویلهکم اکا
بر قدم قوشلردر قولی حمل کبیدر بیون ثور کبیدر ایکی ال جوزا
کبیدر ایکی ایاق سرطان کبیدر دیشلر سنبله اسد کبیدر جکر
سنبله کبیدر کوبک میزان کبیدر ذکر عقرب کبیدر اویلق قوس کبیدر
دیز جدی کبیدر بالدر دلو کبیدر ایاق حوت کبیدر تمام بروج بودر جمله
مشاهده اولنور بدن حالنکه یردر سکو طاغلر کبیدر نفس یلاز کبیدر
طمرلر ارمغلر کبیدر قوین دکزلر کبیدر قوللر اغجلر واوتلر کبیدر غصه
بلوت کبیدر اویقو اولم کبیدر اویانق حشر اولمق کبیدر اوغلانلق
بهار کونلرینه بکزر یکیتلک یاز کونلرینه بکزر قوجهلق کوز کونلرینه بکزر
قوجالق قیش کونلرینه بکزر سلطان کنشه بکزر دهقان زحله بکزر
لشکر مریخه بکزر کتاب بکزر قضات مشتریه بکزر خوانین زهره یه
بکزر وزرا قمره بکزر و یا جسم احوال حالنکه بر اولو شهرستاندر
روح ایچنده بر عادل اولو سلطاندر اکر بو حاله و بو بیانه مقید اولام
بیحد و بی پایاندر اما بو عناصر اربعه دیهلم که انهادر اود و صو بیلطراف
اود مقابلسنده صودر یل مقابلهسنده بلغمدر طپراق مقابلسنده
سودادر نیجهکم عناصردن موالید حاصل اولور سه طبایعدن اخلاطدن
امراض حاصل اولور حکما انلرک زیاده سندن نقصانندن تشخیص ادوب

مرض

مرض نه ایدوکن اسباب علامت حکمندن اقتضا ایدر طبایع ضدیله
معالجه قیلورشقم سور صحت کورر اکر عناصر طبایع و اخلاط امراض
علاج ادویان مفردات مرکبات مداومت بیانینه مقید اولور ایسهوز
سوز طویل اولور مقصود مزدن ایراق دوشرز بیزکو مقصود مزه
وارالم و داخی بیلهلم کم اول طقوز آتا ایله درت انادن یعنی طقوز فلک ایله
درت عناصردن اوچ اوغلان طوغرکم حیوانات و معادن و نباتاتدر
بو یله اولیجاق عالم صغیرده دخی طقوز اعضا و درت اخلاط کیم اباء و امهاتدر
انلردن موالید حاصل اولور بو موالید حرص بخل غضب شهوتدر
بونلر مذکردر و دخی مونثدر بو موالیده حقد حسد کبر ریا
درلر بو صفتلر کیم عارض اولور پس بونلر دخی جفت استر تا بری
بریله ساکن اوله لر حضرت آدم و حوا کبی تا انلردن دخی صفتلر دوغه
که صفات ذمیمه انلردر پس حرصله حسد جفت اولدی و بخل ایله حقد
جفت اولدی و غضب کبر ایله جفت اولدی و بو التی شی بر بریله ساکن در
بونلردن طوغان ولدلرک حسابی یوقدر اما شهوت جفت تعیین قلماز
شویله شاهن بازلر کبی کندو هواسنده هر دم برکمی آرزو ایدر دخی نیجه
زانیه عورت کبی هر جایی بود پس انلردن ولد حاصل اولور که کندو
دایر کسنون جفادر صفت بهایم و یا صفت سباع و یا صفت شیاطین
قویاد العیاذ بالله صفات ذمیمه انلردن حاصل اولور و اخلاق ناپسند بر
انلره درلر اکثر آدم زاد بو نیجه جانورلر خوی و خصایل صفتلرینه مشغولدر
مثلا بیجه لر ارسلان و فیلان و قورد و آیو و کلب کبی دایم بر نقدهدر
کمی دوده کبی کین دار و کمی اغولو یلان کبی صوقوجی و کمی عقرب کبی نیش
دار و کمی قرغه کبی عیار و کمی خروس کبی خوار و کمی دلکو کبی طرار و کیمی زنبور
کبی مسمار و کمی بوزینه کبی مکار و کمی وحوش کبی کز لوافساد و کیمی طاوس

کبی رعنا وکی بدنوس کبی اشنا وکی بیغوش کبی تنها وکیمی خاموش
کبی کویا وقس علی هذا بو طائفه بهایم وسباع وشیاطین صفتلری
ایله صفتلنمشلردر بو اقسام اوزرینه صفت حیوان ایله متصف اولوب
صورت انسانده بولنورلر اما بو صفتلردن ارینمنجه تبدیل اخلاق قلمنجه
ومراتب حیوانیدن وشیاطیندن بلکه مرتبهٔ ملکدن کچمینجه انسان
صفتی اولماز وانسان صفتی اولماینجه روح اضافی ایله زنده اولماز
وروح اضافی ایله زنده اولماینجه عروج واقع اولماز وعروج واقع
اولماینجه بلکه تمام اولماینجه غربتدن قورتولوب وطن اصلیسنه یتشمز
وان لیس للانسان الا ما سعی تنبیهدر اما اول موالید سبعه که عناصر
اضداددن طوغشلر ایدی آنلری نفس امارهنک شهوت باشنی ریاضت
ایله کسدیلر وغضب باشنی حلمله کسدیلر وکبر باشنی تواضع ایله کسدیلر
وحسد باشنی اعتقاد ایله کسدیلر وبخل وحرص باشنی توکل ایله کسدیلر
فی الجمله اول اشبو افعال پسندیده کیم بونلره دخی آبا وامهات اخلاق
حمیده درلر قلانی بونلردن طوغان موالیددر موالیده عدد یوقدر
وقس علی هذا امدی اول اول اشبو اخلاق پسندیده دیلوم کیم جمیع
اعمال صالحهنک اناسی اناسی آنلردر جمیع آنلردن حاصل اولورکه
اول نماز اکنجی اوروج اوچنجی حج دردنجی زکوة بشنجی صدقه التنجی
ذکر یدنجی ریاضت سکزنجی علم طقوزنجی ادب اوننجی خشوع
اون برنجی علم اون ایکنجی مسکنت اون اوچنجی تواضع اون دردنجی
سخاوت اون بشنجی دیانتدر بونلردرکم آبا وامهات در [illegible]
بونلردن موالیددر وموالیده عدد اولماز امدی مجاهدنک حالی بودر
اکر سن دخی درکار اولوب عمروکی ضایع ایتمزسنک تیز اوله کیم تزکیهٔ
نفس وتصفیهٔ قلب ایدهسن وتجلیٔ روح ایدهسن وتسلیٔ سر ایدهسن

ظلمات

ظلمات ضلالتدن نور هدایته یتشهسن که یهدی الله من یشاء والله
ذو الفضل العظیم ودخی حدیث قدسیده بیورر کیم لا یسعنی ارضی
ولا سمائی ولکن یسعنی فی القلب المؤمن یعنی حق تعالی بیورر صغمازم
یرلره وکوکلره ولکن مؤمن قولک قلبینه صغارم ددی حلولی
بو حالدن کمراه اولدی بو سوزی فهم ایدهمدی زیرا کیم حق تعالینک
ذاتی بر شیئه حلول ایتمز والله بکل شیء محیط در اما تجلی ایله صغار
پس قول قلبینی فساددن وزنکارسندن خلاص قلمق کرک وجلا
ویرمک کرک تا تجلا اوله قال النبی ع م من احب شیئا اکثر ذکره پس
محبت ذکر آرتورر ذکر فکر آرتورر مجاهده پردهسنی اچوبرور
خبر تلقی آرتورر خبرت کشفی دلسز ایلر وجدده بر بادهات واردر
کان اول صالح اولسه جمیع اعضا صالح اولورو اکر فاسد اولورسه
جمیع اعضا فاسد اولور اول ات دیدکمز یورکدر پس مثال غل وغش
اولور اول قره قانی نقوب اول غل وغش کدورتدن خالی قلمق کرک
تا اول اینهنک پاسی کیدوب شوق پرتو الهی عبد مقابلهٔ تجلیات الهی
اوله محبت برله وارلغن نثار ایدوب مودت ارادت ایله اوکوزدن اویانه
کندوزی نه مخلوق ایش بیله چون من عرف نفسه انکا حاصل اوله فقد عرف
ربه عالمنه واصل اوله علم الیقین برله خالقی بیله وعین الیقین قوتیله
کوره بوله ایره کورلکدن قورتوله من کان فی هذه اعمی فهو فی الاخرة
اعمی واضل سبیلا معنیسی بودر قال علی کرم الله وجهه الناس نیام
فاذا ماتوا انتبهوا یعنی ادم اوغلنلری اویقودهدر چونکم اولهلر اویانهلر
اما نه فائده مرکبسز یول دوغمز سرمایهسز تجارت اولمز پس لازم درکه
موت ارادی ایله اولهسن موتوا قبل ان تموتوا وحاسبوا قبل ان
تحاسبوا معنیسی بولهسن اویقودن اویانهسن عالم حیاتده کیم مع

طلب نیشا وجد وجدً معنسی ایله عملا ایدوس درد حاصل قیلاس
کیم دردسنی درمانه یتشدرر پس اوستاد صیقلی کیم مرشد
کاملدر کره اتش کیم صحبت مشایخدر سندانکیم خلقهٔ ذکر در
چکوچ کیم جهر ذکر در نفی اثباتی یعنی لا اله الا الله تلقین بنی اوزره
ملاحظه ایله مرادی تکذیب انانیت نفس وتزکیهٔ نفس وتصفیهٔ قلب
وتجلیهٔ روح ملاحظه سیله ذکری چوغلده تلقین بنی اوزره یعنی نفس
سینه‌نک صول یاننده الوب صاغ اموزنون اشوری اینه ینه اثبات
راست ضربله الدوغی ارایه اوره نیت خالص توجه تام برله شوق
وذوقله ذکری چوغلده تا اختیاری الدن کیدنجه یعنی کلمهٔ کلام الله
نقص حرفله وزیاده تغییر معنی اولنمیه مکر اختیاری سلب اوله کما قال
النبی صلی الله علیه وسلم اکثروا ذکر الله حتی یقولوا انه مجنون یعنی حوف
ایدکشتا دیسونلر بونلر دلولر دریعنی تأثیر کلام الله اسما الله وانوار
ذکر الله وانر محبت الله وشوق اهل الله واقع اولورسه هو المطلوب پس
ذکر ایله کشی بر مرتبه یه وارر کیم ضرب چکوب وقت کیم تمام اولور باقی
الله ابسم اولور اول وقت نفی کمدر وباکیم حرف ندا دریعنی لا والا
قالور زیراکیم نفی اثبات مرکب در ظلمندن ونوردن وکنزوابلا یوزدن
دمعجون مسهلدر بری پاقیجیدر وبری جلا ایدیجیدر اول مادهٔ فاسده
کیم امراض اندن متوالد اولورانی اسهال ایدوب زایل قیلیجیدر
وبری جسمده اول ماده دن عارض اولان امراضلر اسقاملری جسمده
وقلبده کیم صفات ذمیمه واخلاق ناپسندیده ووسوسه درکیدوب
صحت کتوروب اصلاح ایدیجیدر پس چون مادهٔ دن مرض کیده آیرق
مسهل ایچمز وچون اول تمام سپوریله دخی سپورسه قازیلور
یعنی حرف ندای قور ولای الایی قور الله قیر چون اسم ذاتدر

واردات نوز صفات اللهیه ویررالور یعنی اسماء صفات الله تجلی
ایدر هر اسمک عطا سندن قول محفوظ اولور تجلی صفات عبد مقبله
لیاقت بخشلر اول لیاقته ولایت دیرلر مقبل نه قدر مصلحت برله
استعدادی اولورسه مقبل سلطان اتخا توفیق ایدرپس اول عشق
نایب سلطان اولور ولی اتخاذ درلر واثری کلی تجلی صفات اللهیه دن
معاونت عنایت الله برله تاثیر قلوب حاصل اولور قول اول صفات
ایله صفتلنور عالم اولور صابر اولور شاکر اولور حکیم اولور کریم
اولور رحیم اولور عزیز اولور سمیع اولور بصیر اولور حلیم اولور لطیف
اولور تجلی اسماء صفات اللهینک اثرندن عبد مقبل قابل اولور
وتجلی اسم افعالک تاثیرنده معز اولور مذل اولور منتقم اولور
قهار اولور فتاح اولور مجیب اولور مغنی اولور قادر اولور قاضی
الحاجات اولور مجیب الدعوات اولور عالم السر والخفیات اولور
وقس علی هذا چون اسم الله اسم الذات مستجمع مجموع الصفات در
جمیعنک اثرندن کوستره جان توجه تام باطننده کرکدر مداومت
اسم اللهیه کیم اسم ذاتدر بی شک مستوردر ظاهردر دخی شویله کیم
ذکر اولنمشدر درت قسم در اول الله در اول جامع کل اسمادر
که دندی اکنجی الف حذف اتسک نه قالور لله صفت خاصدر که
لله ملک السموات والارض بو وجهله کلام الله ایچنده نیجه یرده
مسطوردر وعلما دلنده بو اصطلاح مذکوردر واوچنجی برلامی
دخی حذف اتسک که نه قالور له اسم صفت خاصدر وقسم در
ذات حقه له ما فی السموات وما فی الارض وقسم اولدیکه دانه
یعنی اسم اعظم حقیچون که تکیم برلر ذکر کلر ایچنده وارسه اکثر هو در
پس اسم ذات هو اولدی واو عطف ایلدیلر انجیچون هو اولدی

78 b

در دخی قسمدر که هو یحیی و یمیت و هو علی کل شیء قدیر چون
آینک پاسی کرده یانوب بیوک چکوک ضربیله دوکوب ارنجی پس
مطرقه کوچک چکوچدر اینه نک یوزینی دولورر و دوربی و ضباره
صفاره ویرر بو اوج مرتبه دن کچجک مصقله اوریلور اینه تمام
اولور اینه تمام اولوقده صکره مصقلدن غیری آلت استمز
نمایان دوسنه همان مصقله ایله حاصل اولور اینچ آلت کرسه بوزیلور
و هم علم عینه دکیشور هو دیر یعنی اولکه استردم بولدم اکر امتحان
سنداخی بیلوب سنداخی کورهو اشارتدر مقابلسنه برشی کوسترکه
نه اول لا اله الا الله دیدی اکنجی لا اله الا هو دیدی اوچنجی
لا اله الا انت دیدی دردنجیده و الهکم اله واحد دیدی لا اله
الا هو الرحمن الرحیم دیدی یعنی اشارتدر ای طالب نفی ایله اوچنجی
عددن اثبات ذات حقه غایده ایمان کتورکل کیم اوکش یوندن
امر اولنور بر بنه کتور دخی قالمه جهد ایت فنا ضده نجل بوقدرسن
برقدم وارسک اول اون قدم ایلرو کلور ایله اولسه جهد لازمدر
که اشارت اتخاده تبنه کلیم اولوب خطاب ایدهسن داخی قالمه جهد
ایت که اتحاد اتصاله یتشهسن مقام جمع مشاهده ایدهسن و جمع الجمع
ایدهسن سر توحیده مطلع اولاسن آینه اولاسن اول تجلی ذاته غلبه
ایدر کونش اینه یه دوشدکجه عکسی آینه دن تجلی ایدر اکر آینه نک
دلی کونش بنم دیدی یعنی لا الا الله انت دیرکن لا اله الا انا دیدی
منصور کبی انا الحق دیدوکی اشتمدوکزمی بو قبیلدندر تجلی ذات
غلبه ایدوب بشریت هستی فنایه دیرجک بردار لو دخی بولور
تماحرانزی تجه سالکه اول محل تقاضا ایدر اما اظهارینه اجازت
یوقدر اکر سالک کندو عزم ایدهرسه مرشد کاملی آنی اول ارادن

کچجک

بکورر

79 a

بکورر اول تقاضای هضم ایدر .. اکر ایدرسک کیم حسین حلاج
بنجون هضم ایده مدی ایده رزکیم بو اولدرکیم شرب تقاضاسی
و آینه نک غایت صفاسی منجلی اولوقده بر حده مطلع اولدیکم اونتا
اولنمز اکو تمارسه امت ارا سنده بو معنی مخفی قالورسن آنی
بزه و یرکه اختیار اندی نا طالبلر آکاه اوله و هم عالمده کندو
نشان اوله هر اشارتدن و عبارتدن چقدی ذات حق
منزه در چون و چرادن

و بالله التوفیق

تمت تمام

40 a

39 b

فهرست مثنوی معنوی

هذا ترجمهٔ مثنوی که مغز قران عظیم و فرقان کریم از مؤلفات جلال الدین رومی قدس سره العزیز

حمد بی حد و ثنای بی عد اول حی بی زواله که بنده کان صاحب دلانه
ظلمات جهالتدن نجات ویروب آب حیات عرفانه تشنه ردی و علم الیقین
واسطه سیله عین الیقینه واصل ایدوب مشاهده دیدار حق الیقینده
مؤبد و جاودان قلدی • و نقوش ماسوادن نفوسلرین عاری ایدوب
کندی صفاتیله احیا و ابقا ایلدی و موتوا قبل ان تموتوا فحواسنجه اولمزدن
اول اولدوروب وصالیله حیات سرمدیه ایرکوردی • و سینه لرین کینه لرین
منبع اسرار و معدن انوار ایدوب شش جهانه و جمیع موجوداته فیض قدسی
بونلرک لسانندن جریان و سیلان ایتدی • و ذات شریفلرین آینهٔ عالم نما
ایدوب اون سکز بیک عالمه بونلرک صفاتیله تجلی ایتدی • نته کیم پیشوای
اهل یقین سلطان المعشوقین مولانا جلال الحق والدین قدسنا الله بسره
المعین مثنویده بیورر لر **بیت** صاحب دل آینهٔ شش رو بود
حق ازو در شش جهت ناظر بود • آلتی یوزلو آینه در صاحب قلبه نقاب
حق تجلی اندن ایلر شش جهانه دایما ناظر در • و صلوات صافیات و تحیات وافیات
اول شاه انبیا و سرور اصفیایه که محمد مصطفی در صلی الله علیه و علی اله و صحبه
اجمعین که هدایت نوریله امتنی تیه ضلالتدن خلاص ایدوب علوم ربانیه ایرشدردی
تا که موفت نفسله حقه ایروب واصل هویت اولدیلر دخی الی و اصحابی اوزرینه
اولسونکم هر بری آسمان هدایتک نجم درخشانیدر که اصحابی کالنجوم بایهم اقتدیتم
اهتدیتم **اما بعد** اول سلطان السلاطین و قطب المعشوقین اعنی سلطانمز
و پیرمز حضرت خداوندکار قدسنا الله بسره العزیز بیورد قلری مثنوی
معنوی شریفکه مرشد کامل و صورت و معنیه شامل در بحر زخارف معانی و کلمات
ربانی و کشوف الهیات لا امکانیدر و قتا که اول صفای وطای غمناک و جلای
حیثیای نمناک مولانا یوسف سینه چاک نور الله مرقده بو بحری یا بان مثنویدن

کہ

که جهات سته کبی شش دفتر بر کوهر در • بو شش دفتر مجلددن اوج یوز
الندن التی مقدار بیتی که هر بیت بر شهر نیجه شهر بر اقلیمدر انتخاب ایلیوب
نام شریفینه جزیرهٔ مثنوی بیورمشیدی ایله اولسه مریدان آستان حضرتندن و
معتقدان خانقاه عزتندن بر ذات شریف عالیشان درة التاج آل عثمان
قبلندن بو بندهٔ حقیر مقبله درویش علی ابن دله تکالیف بیورلوب بو جزیرهٔ مثنوی
معنویه بر مقدار ترکی لسانله شرح املا اولسونکه زبان فارسیده بی بهره
اولنلر بر نصیب اخذ ایدوب صفای قلب و انشراح صدره ایره • حضرت مولانا
سلوکندن بهره مند اولسونلر دیو الحاح اولنمغین بو فقیر دخی سلطان نجاتندن
استمداد طلب ایدوب نه واردات ولنورسه عنایت بلوب کتابه تحریره
شروع ایدوب • فضل حقدن استعانت و تیسیر طلب اولندی والله المستعان
و علیه التکلان **مثنوی** کر تشنهٔ عطشان بحر معنوی
فرجه کن در جزیرهٔ مثنوی • فرجه کن چندانکه اندر هر نفس
مثنوی را معنوی کویی و بس • سلطان المعشوقین قدس الله سره العزیز
بیورر لر **بشنو از نی چون حکایت میکند از جدایها شکایت میکند**
نیدن مراد وجود انسان کاملدر که درونی نی کبی غلدن و غشدن
پاک و مجلا اولوب ماسوا بندندن مبرا اولوب دین و دنیا مشکلاتنک
عقده لرین حل ایدوب اولی آخره و ظاهری باطنه و ازلی ابده اولشدردی
نته کیم نیک بر باشندن بر باشنه وارنجه بر الینشر یری یوقدر و فراق باردن
سینه سنی دلک دلک اولوب محل ناله و فریاد و افغان اولمشدر • وکندولکندن
اصلا اثر قالمیوب آلت حق اولوب صیت و صداسی نفس رحانله اولدی
نیزن الکسرز یرا نی نیزن نفسیله حرکت و صدا ایتدوکی کبی انسان کاملکده کورمسی و ایشتمسی
و سویلمسی و جمله احوالی عین ذاتدر اولدی بلکه کندوسی مطلق اولدی زیرا
اهل وحدت بر وجود اثبات ایلرلر که حقک وجودیدر اکر حقدن غیری بر وجود
داخی اثبات ایتسلر مشرک اولورلر حاشا که اهل وحدتده شرک اوله بس معلوم
اولدیکه انسان کاملک وجودی بردر اولده حقکدر و هر که بو انسان کامل

الخلد دخی معنی بی الکلیه انک دخی یاننده جمله وجود براولور آرده حقدن
غیری نسنه قلمز اگر کندونک واگر موجوداتک نته که بعض عاشقلر بو مرتبه ده
بویورمشلردر — جمله بیر وگوک حق اولدی مطلق • سویلدی وجنکدن نی
انا الحق • منصور قدس سره بوگوزله نظر ایتدیکده انا الحق سرّن افشا
ایلمکله مجالی اولمدی اول زمانک خلقی کما لیله جاهللده وغورده اولوب
حقدن بی خبر اولمغین غرض ایدوب منصوری بردار ایتدیلر وحضرت سلطان قدس
سره بر محلده بیورمشلر که والله اگر بن افشا ایلدوکم سرّی منصور اشتدیی
رسنم چکمکه سعی ایدن معارضلرک هرسی اولیدی اما اهل عشقک اول افتخاریدر
که محبوبنه واصل اولور پس نیدن مراد انسان کامل اولدی انسان کامللرک
شاه وقطب وسلطانی حضرت مولانادر که قوت ازلیه نک مظهری ایدی بو سرّ
ذاتینی نیدن گوستردی ودخی ایرلقلردن شکایت ایتمسی بودر که کندیلر بشریت
لباسن گیمزدن اول نور مطلق وذات مطلق ایدی بشریت که عالم عناصردر
کثیف وظلمانی اولمغین واکثر خلقک کثافت اوزره اولمغین شکایت طریقیله
گوستردیلر والا انلر بو عالمده دخی نور مطلق ایدیلر اما کما هو حقه کندیلری آزکسه
بلمشدر ومثنوی شریفی سویلمکه سبب چلبی حسام الدین حضرتلری اولمشدر
وبشنوک مخاطبی انلردر بیورمشلر که ای حسام الدین ایشت بو نی نیجه حکایت ایلر
یعنی ایشت بنم وجودمدن حق سبحانه حکایت ایلر آیرلقلردن شکایت ایلر یعنی
امر کاف ونون ایله باطندن ظاهره وعدمدن وجوده گلن انسان کندیلکده الدنوب
دنیایه گوکل ویروب اوهام خیالاتله محجوب اولوب نیدن دور دوشدیلر کرو معادلرن
تحصیل ایتموب اسفل سافلینده قالدیلر لاجرم بشریت سببیله حقکی باطل
اولدیلر دیر نعوذ بالله وبر دخی بودر که نی ایکی حرفدر بری نوندر وبری یادر
ابجد حسابیله نون اللی ویا اوندر جمله التمش اولور سبب عدده التمش دیدیکی
حضرت محمد صلی الله علیه وسلم آدیدر که قرآن عظیمده حق تعالی یس دیمشدر یا
حرف نداد ریا محمد دیمکدر پس سلطان بیورمشلر که ایشت نیدن که محمددر
نیجه شکایت ایلر ایرلقلردن حکایت یعنی دیر که عالم ارواحدن عالم شهادته که

دنیادر بونجه ارواح سفر ایلر عالم دنیایه گلوب کسب معرفت ایلیوب تن واسطه سیله
کند وحقیقتن انکلیوب راه حقی بلوب نیجه درلو عرفان ومراتب تحصیل ایدوب نیجه
دنیادن سفر ایتدکده گلوب بزه واصل اولوب بهشت جاودانه یتشوب بو دنیاده
کسب ایلدکلری عرفان وعلملری سببیله گاه باغ جنانده حوران وغلمان
ایله صفاده اولوب سلسبیل وکوثر ایرماقلرنده عیش ابدی ونوش سرمدی ایتمکده
وگونه گونه قصر وکوشکلر وسندس واستبرقلر گیوب وگاه تماشای دیدارله حیرت
ومدهوشلقلرده ابد الآبدین ذوق وعشرتده اولوب نه شب ونه ظلمت ونه شتا
ونه حرارت کمال لطافتله روح پرور ومخلد اولسونلر دیو ارسال اولونرلر بو عالمه
گلدکده دنیا دامنه دوشرلر مکر وتزویرنه زیب وزینة الدنیوب اول زخرف
عیش ونوشه گوکل ویروب الده اولان سرمایه بی برباد ایدوب اول ایرلقلری
مقام که الست مقامیدر الدن چیقوب تحصیل ایده میوب اسفل سافلینده
قالوب نار جحیمه گرفتار اولوب انواع درلو عذابلره مبتلا اولوب ابدی عذاب
ایچنده قالدیلر نیجه امتم دیو حضرت محمد صلی الله علیه وسلم ایرلقلردن حکایت وشکایت
ایلر والسلام وبر دخی هرکه وطن اصلیسندن دور دوشسه بو حال اول
آرزودن فراقده اولمده اولور خصوصا وطننده ایکن ذوقده وصفا عیدده
اولمش اوله کذلک نی دخی لب آب جوده نشو نماده وسرور ونشاطده نسیم
روح افزا ایله رقصان وجلوه کنان فراغتده وذکر وتسبیحده ایدی علم شاهی
بالانه قد چکوب باشنده توغ پادشاهی گیوب سنبل ونسرین ونسترن الا ورره
سایلر صلوب نه غم ونه زکار ونه آسیب چرخ مکار دایما کسب هوا ایدوب
لطافتده ایکن ناگاه دست قضا ایروب قدرتیغله باشن کسوب بابینی پرندن
پاره پاره ایدوب نیجه زمان فراق حرارتلرنده قوردوب اندن بورن دلک دلک
ایدوب بونجه ریاضت ومجاهدلردن صکره عاقبت بر اوستاد کامله وبر مرشد
عالمه ایروب انکله همنفس اولوب سرینه محرم ومظهر دوشوب بی زبان حیثیت
وصدایه گلوب احوال درونندن وسر نهانندن خبر ویرمکه باشلدی وطننیدن
جدا دوشدوکن ویارانندن مهجور اولدوغی خرنله انینله نوبره وشکایت حکایت

اینکه آغاز ایلدی کندو کبی نجه بوزی دلنمش و وطنندن دور اولمشلری و بوزکی
یانمشلری شوقه و طربه کتوروب آنلره دخی الست عالمنی یاد و ناشاد کوکللرین
آباد ایلدی و حالن شرح ایتمکه بشلیوب در که **نظم**

کز نیستان تا مرا ببریده اند | از نفیرم مرد و زن نالیده اند

که نیستاندن تا بنی کسمشلردر بنم نفیرمدن ار و عورت اکلمشلردر یعنی بو نای
وجودی عدم نیستاندن حق جل و علا کسوب ایرشدر که عالم ارواحدر و مرد و
زندن مراد عقل کل مرد و نفس کل زندر که اول خلق اولان عقل کل و نفس کلدر
و جمیع موجوداته امر حقله فیض ایرشدرن آنلردر و عقل کل موجوداتک باباسی
و نفس کل آنه سی مثابه سنده در نتیکم انسانک اول باباسی آدم و اول آنه سی
حوا اولدوغی کبی عقل کلک مظهری آدم و نفس کلک مظهری حوا اولدی پس کیمک
اولور که بنم نفیرمدن عقل کل و نفس کل اول عالمده نجه ترحم ایدوب اکلمشلردر
بنم درد و غم الدوکی نالیه کتورمشدر و آدم و حوا دخی و جمیع مرد و زن
دخی ناله و اکلدی ایچنده درلر تا روز حشر اولنجه **نظم**

سینه خواهم شرحه شرحه از فراق | تا بگویم شرح درد اشتیاق

ایسترم که سینه کسترل فراقدن شرحه شرحه اولمش اوله تا درد و اشتیاقک
شرحنی سویلیم یعنی عدم نیستاندن که عالم ارواحدر آیرلمش و کسلمش و اول عالمدن
آیرولدوغی بلوب اکا دردندن سینه سی شرحه شرحه و پاره پاره اولمش
برکسه استرم تا اول عالمک اشتیاقی دردن اکا شرح ایلیم نه حال الله اولدغم
بله و انجلیه و الا اول عالمدن خبری اولمین نجه کیفیتله هم درد اولور و بنم
درد و اشتیاقمی نجه فهم ایدر معلوم اوله که غرق اولمشک حالنی نیه غرق اولان بیلور
وللعاقل یکفیه الاشاره **نظم** **هر کسی کو دور ماند از اصل خویش**
باز جوید روزگار وصل خویش هر کیمسه که اول اراق قلدی کندی اصلندن
کیرو استر کندو وصلنک روزکارین یعنی هرکس وطن اصلی سنه طالبدر استر که اول
وصلک روزکارین ینه الته کتوره خصوصا وطن استر نه ایرمش اوله حب الوطن من
الایمان حکمیله ذات ایمانی وطن محبتنه واصل ایدوب ذاتنی انکه عشقنه دلشده اولدی

نظم

من بهر جمعیتی نالان شدم | جفت بدحالان و خوشحالان شدم

بن هر جمعیتده اکلیجی اولدم بدحاللرله و ایوحاللرله جفت اولدم یعنی
بولداش اولدم جمعیت جمله سنه ملدر که جمعیت اولیاکه جمعیت اشقیاکه هر برنده
که اکلدم و هر برنه کندو دردمی شرح ایتمک دلدم ایوحاللرکه اولیا و صالحلردر
و بدحاللرکه اشقیا و ضاللردر یولداش اولدم و احوالمدن آکاه و نالان اولدم آما

هر کسی از ظن خود شد یار من | از درون من نجست اسرار من

هر برکسه کندو ظننده نجه یار اولدی بنم درونمدن اسرارمی آره مدی یعنی
هر برسی بنی کندویه قیاس ایلدی و کندو بلکسیله نجه یار اولدی عین الیقینله
بنی کوره مدی انجق کندو ظنیله کوردی اولکه بنم حقیقتم و سرم درونمدر انک
طالب اولوب بولدی و اولکه طالب اولمدی لاجرم بندن و سرمدن دخی محروم قالدی

سر من از ناله من دور نیست | لیک چشم و گوش را آن نور نیست

بنم سرم بنم نالمدن اراق دکلدر لکن کوزده و قولقده اول نور یوقدر یعنی
اول اسندکلری بسر بنم آوازمدن و سوزمدن اراق دکلدر بلکه مطلق سویلدوکم
اوله بهایت شدة ظهورندن خفی و آشکاره لغندن کزلیدر اما بو ظاهر کوزله
و قولقله کورمک و اشتمک استدیلر بلمدیلر که آنی جان کوزی کورر و جان قولقی اشدر
زیرا انسانده اوچ کوز واردر بری جان کوزیدر و بری کوکل کوزیدر و اندن باش
کوزیدر دیدار حقی اول جان کوزی کورر ثانیا کوکل کوزی کورر اندن باش
کوزیده انلره متصل اولور اولدخی کورمکه استعداد بولور جمله سنک نوری بر اولور
اندن مستعد نظر اولوهیت اولور نته که حضرت رسالت علیه السلام بیورر که معراج
کیجه سی بن اللهی باش کوزیله کوردم اصحاب کرام رضی الله عنهم سوال ایدوب دیدیلر که
یا رسول الله اللهی باش کوزی کورر می انه خود جهتدن منزه در سز نجه باش کوزیله
کوردکوز جواب ویردی بیوردیلر که قچن که سدرة المنتهی یه ایرشدم قرندشم جبرائیل
انده قالدی نجه رفرف کلدی سوار اولوب یتمش بیک نوردن حجاب کچدم اندن جناب
حضرته ایرشدم الله تعالی نجه دیدیکه یا محمد برو کل اول ندادن وجودم نور محض اولوب
جانم کوزیله قلبم کوزی و تنم کوزی بر برینه متصل اولدی تن کوزی قلب کوزینه تقلیدی

وقلب کوزی جان کوزنه بقدی جان کوزی اللهی کوردی اللهی جان کوزیله
وقلب کوزیله وتن کوزیله کوردر دیدی امدی هر سالک که عنایت حقله معراج
حقایق ایلر بعده ذات حقه قریب اولور الله تعالی جانله قلب ما بیننده اولان یتمش
بیک حجاب نورانی واردر رفع ایلر وقلبله تن ما بیننده اولان یتمش بیک حجاب ظلمانی
که واردر انیده رفع ایلر زیرا حجاب ظلمانی نفسله بشریتدن حاصل اولور ظلمانیلر
سلوکله ریاضتله بر بر اول حجابلری رفع ایلر سلوکک خاصیتی اولدر که نچه سالک
اجتهاد ایدر بر اول ظلمت حجابلری رفع ایده ظلمت حجابی رفع اولدقچه مقابلسنده
نور حجابی دخی رفع اولور هر ظلمانیدن رفع اولدقچه برده نورانیدن رفع اولور تا یتمش
بیک حجاب ظلمانی ونورانی رفع اولورتنله قلب ما بیننده وقلبله روح ما بیننده
برزره قلمیونسنه قلب کوزی کوکل کوزنه اولشر کوکل کوزنیده جان کوزنه جان
کوزی حقی کورر و واصل اولور ذات حق جانه محیط اولور جانده قلبه محیط اولور
قلبده تنه محیط اولور و الله بکل شی محیط سری آشکاره اولور وجود سالک ذاته
مستغرق اولور و وجود اشیا دخی کذلک مستغرق اولور که کندیی اشیاده و
کاه اشیایی کندوده مشاهده ایلیوب اشیاده وکندو وجودنده بالکلیه محو اولور
وجود حقدن غیری نسنه قلمز سالک باقی قالدر کورر که اولده و آخرده ظاهرده
وباطنده حق ایمش اما کندی غافل اولمغین ظلمتله شبه ایچنده غرق اولوب کندیی
بشقه انکلیوب کوزو شرک ظلمتنده ایمش چونکه تجلی حق ایرشوب خواب عدمدن
اویانوب نظر ایدر کورر که لیس فی الدار غیرنا دیار بیت
معشوق وعشق وعاشق چونکم بر اولدی سنده • هجران نسنه درکم وصلت نه خی صغشمز •
زیرا وصلت ایکی نسنه ما بیننده اولور ایکیلک قالقجق برلک ثابت اولوب ایلا اولسه
هیچ کمسه کندو کندویه واصل اولمق قیدنده اولورمی اولمز تنله جان بر اولدی ایسه وحدت
ظهور ایتدی ایسه سلطان بورر که نظم تن ز جان وجان ز تن مستور نیست
لیک کس را دید جان دستور نیست جان تن دن تن جاندن اورتلو دکلدر
لیکن کمسیه جانی کورمکه دستور یوقدر زیرا تن سز جانی کورمک محالدر وکورمکه دخی
دستور یوقدر اکر تن سز جان کورمک میسر اولیدی بو عالمه کلمکه احتیاج اولمزدی

اول عالم که عالم ارواحدر انده کورلوردی بس معلوم اولدیکه بو عالم بشریته
کلمکدن مراد جانی کورمک ایمش نه سببله بدن سببله تاکه ارواح اول
عالمدن سفر ایلیوب عقلی کلدن نفس کله اندن افلاکه اندن نجومه اندن
عناصره اندن جماده اندن نباته اندن حیوانه حیواندن انسانه کلوب
اندن عقله واصل اولوب عقل سرمایه سیله اول سفر ایدوب کلدوکی
عالملردن حاصل ایتدوکی حجابلرکه یتمش بیکی نورانی ویتمش بیکی ظلمانی
دنلمشدی بو حجابلری بو سفرلرده تحصیل ایتمشدی اول عقل سرمایه سیله
سلوک وریاضت ایدوب تربیت مرشد ایله بر بر رفع ایلیوب مرتبهٔ اولیه
ایرشوب بدنه دخی روح کیفیتنی ویروب ما سوی اللهه مذکور اولان حجابلردر
قلدروب حقی کوزیله حقی کندوده وهر شیده مشاهده ایدوب حجاب جاودانه
بتعوب اولمزدن اول اولوب کیمیای حرف اولدقده نصکره تن جاندن
جان تندن مستور اولمز اولورکاری هردم مشاهده دیداریار اولور
بیت بن اولمکم کوزوم حقی عیان هر برده • عارفیسک بر کوکل
چشمیتی کورسنده • ودخی بودرکه جان بر آیینه مثابه سنده درکه ایکی
جانبی مصفا ومجلی اوله ایکی جانبی مصفا اولن آیینه نظر ایتسک هرکز صورت
کورنمز ایله اولسه لازم کلدیکه انک بر جانبنده بر کثیف نسنه اولاکه انکا حایل
اوله ویرده اوله تاکه نظر اولندقده صورت منعکس اوله بس روح انسانی
اول برده سز مجلی آیینه کبیدرکه هیچ بر شینک صورتی انده کورنمز ایله
اولسه الله تعالی کمال حکمتنده بدن انسانی اوددن ویلدن وصودن وطپراقدن
جمع ایدوب قدرت الیله قرق صباح تخمیر ایلدی تمام اولدقده نفخ روح ایتدی بدن
روحه مرآتک آردنده غی پرده کبی اولوب صور اعمال روحدن کورنوب ظهور
ایتدی فی المثل بدن روحه آلت اولدی وروحک بر جانبی بدنه اولدقی
کبی بر یوزی دخی جانب حقه اولدی بدن جانبی غایت ظلمت اولمغین لذت
صورته غلبه ایتمکین حقدن جانبی دخی محجوب ایلدی لازم کلدیکه الله تعالی
انبیائی بونلره کندروب ارسال ایلدیکم روحک حقدن جانبنده وتنده

جانبندن اولان حجابری سلوکله دخی مصیقل وتجلی ایده‌لر تاکم جمال حضرت
بیچون تجلی ایده. آیینهٔ جانی باشدن بشه احاطه ایلیه نتکه آیینهٔ روحده
پرتو رحمان ظهور ایده آیینه کندویه نظر ایده وجانه آشکاره مشاهده
ایده اول زمانده آیینه‌لق حکمی رفع اولوب صورت رحمان عیان اولور صدای
انا الحق منصور روشی آغاز ایدر کندو محو اولور آیینه روحده پردهٔ تنده بر اولور
تنده روح اولور وحده لقای حق دمبدم ظهور ایدر. بو حدیث شریفک معناسنی
ظهور ایدر که قال النبی صلی الله علیه وسلم خلق الله تعالی آدم علی صورته معنیسی
بودر که الله تعالی آدمی کندو اسماسی صورتی اوزره خلق ایلدی یعنی صفاتی اوزره
خلق ایتدی یعنی روح انسانی صفت رحمانندر روح صفات حق اولجق آیینهٔ
تنده اکا تبدیل اولوب واصل حق اولور اما دائما بشریتده اولور کاه حقله
کاه خلقله اولور نتکه بشریتدن قلقه بی حجاب صفات الٰهیه واصل اولور
بدن دخی اصلی که طراق وعناصردر انکا واصل اولور بدن دخی اول عالمده
تن جاندن وجان تندن مستور اولمز بو منوال اوزره

آتش است این بانگ نای و نیست باد   هر که این آتش ندارد نیست باد

آتشدر بو نایک آوازی یل دکلدر هر کیمکه بو آتشی دوتمز یوق اولسون
فنا اولسون که وار اولوب بو آتشی دوته سلوکدن واجتهاددن مراد
آتش دل تحصیل ایتمکدر تا اول آتش صاحبنی عشق حقه واصل ایلیوب
ابدی زنده ایده وهر که بو آتش عشقدن محروم اوله یوق اولسونکه انک وجودندن
یوقلغی یکدر

آتش عشق است که اندر نی فتاد   جوشش عشق است که اندر می فتاد

عشق آتشدر که نی ایچنه دوشمشدر عشق
قینمه‌سیدر که می ایچنه دوشدی یعنی هر جوهر وجودک البته حرکتی وجنبشی
عشقلهدر اما هر شینک عشقی مرتبه‌سنه نسبتدر

نی حریف هر که از یاری برید   پرده‌هایش پرده‌های ما درید

نی بولداشدر هر کشینک کیم اول بر یاردن کسلمش اوله یعنی آیرلمش اوله
واول نینک پرده‌لری بزم پرده‌لرمزی یرتدی یعنی بزی حجابدن قورتردی

هر پرده که نی لفظی

هر پرده که نی لفظی کلور انسان کامله اشارتدر دیمک اولور که انسان کامل
اول کمسه‌در حریفدر که کندو حقیقتندن آیرلدغی بیله وکری اولشمغی طلبنده اوله
والا بو بیله اولمیه نی حریف دکلدر زیرا بشریت ایله محجوبدر مثنوی

همچو نی زهری و تریاقی که دید   همچو نی دمساز و مشتاقی که دید

نی کبی بر زهری نی کبی بر تریاقی کیم کوردی ونی کبی بر دمدوزجی ومشتاقی
کیم کوردی یعنی طالب عاشقه تریاقی منکره زهردر وطالبک دمدوزجی ومشتاقیدر

نی حدیث راه پر خون میکند   قصه‌های عشق مجنون میکند

نی قانله طولمش یولک خبرین ایدر مجنونک عشقنک قصه‌لرین ایدر یعنی قانله طولمش
یول عشق یولیدر که او یولده نجه باشلر کسلور ونجه باشلر آیاق ونجه آیقلر
باش اولور عاشق دمبدم کندی قانیله اوینر فاما راه پرخوندر که هر که اول
راه قطع ایلیه لقای معشوقه واصل اولور معشوق کندی اولور نته که مجنونه
لیلی عاقبت استیو کلدی مجنون کمال اتحاددن لیلیه نظر المیوب لیلی بنم
دیدیکه معروف قصه‌در انشوه فتادن صکره بنا بودر

محرم این هوش جز بیهوش نیست   مر زبان را مشتری جز گوش نیست

بو عقلک محرمی عقلسزلقدن غیری دکلدر تحقیق دله قولقدن غیری مشتری
یوقدر یعنی عشقه منسوب اولان عقل عقلسزلقدر حضرت ایلیین عقل عقل
دکلدر وعقلسزلک دیوب رد ایتدکلری عقلدر عاشقدر که عوامه منسوبدر دله
قولق مشتری اولدوغی کبی عشقه ده عقل کل مشتریدر

در غم ما روزها بیگاه شد   روزها با سوزها همراه شد

بزم غممزده کونلر کیجه اولدی وکونلر کویکله یولداش اولدی کندی یعنی
کیجه اولدی دیمک یعنی ظاهر زباطن اولدی وغم عشقده بزم بو وارلغمز کندو
غیبت هویت کیجه‌سنه تبدیل اولدی وباقی کندزلرمز سوز وحاله یولداش اولدی

روزها گر رفت گو رو باک نیست   تو بمان ای آنکه چون تو پاک نیست

کونلر اکر کندیسه دیکل کتسون قورقو یوقدر سن قال ای اول که سنکلین پاک
یوقدر یعنی کونلر که بو عالم شهادتده اولدقلری اوقاتدر اکر اول کونلر که بو

عالمده بزم عمرمز ابدي اكر آخر اولوب كتديسه دي كتسون بس قال اي مقصود دلخواه وكه
سنكلين پاك بو قدر زيرا ابدي باقي سن سن

هر كه جز ماهی ز آبش سیر شد هر كه بی روزیست روزش دیر شد

هر كه بالقدن غيري اول صويه طويدي هر كه بي نصيب در انك كوني كچ اولدي
بالغك مكاني صو اولدوغي كبي اهل توحيدك ده مقامي توحيد در بالق صودن
آيرلسه نجه هلاك اولورسه اهل عشق دخي ايله در اما انلركه بو دريای
توحيددن بي نصيب اولدي انلرك كوني كچ طوغدي صفات الله دن وعشق خدادن محروم اولدي

در نیابد حال پخته هیچ خام پس سخن كوتاه باید والسلام

پخته حالني هيچ خام بولمز پس سوز قصه كركدر والسلام يعني نجه يللر سلوك
ايدوب يانوب بيلوب روز وشب جهد وجوده اولنك حالني خام ومبتدي
اولن بولمز پس سوز مختصر كركدر سوز اوزتمه نك فائده سي اولمز والسلام

در بیان رنجوری مستمعان دكلهيجي لرك ادراك سزلك رنجي بيانده در

ای دریغا كر ترا كنجا بدی تا ز جانم شرح دل پیدا شدی

اي دريغا اكر سنده صغنمق اولیدی تا جانمدن كوكل شرحي اشكار اولیدی
يعني دكلهيجيلرك سنده فهم ايتمك نصيبي بو قدر دكلدر زيرا متحمل دكلدر كه عنقادمه
سن سنجه حضم ايده مز ايله اولسه شرح دل هركسه صغنجق مقداري ظهور ايدر كه فهم ايده كيدر

كین سخن شیرست در پستان جان بی كشنده خوش نمی كردد روان

كه بو سوز سود در جان ممه سنده چكيجي سز خوش روان اولوب اقمز زيرا ان
كاملك صدري معاني سوديله مالامال در وهر يد اول سودك چكيجي اجيجي در
بس مريد ما دامكه اول معاني الله سودني كوكل عالمندن تشنه اولوب چكمينجه
انسان كاملك صدري وعقلي ممه سنده خوش روان اولوب اقمز ايدي مريد
اولان دايما تشنه ومراقب اولمق كركدر

مستمع چون تشنه وجوینده شد واعظ ار مرده بود كوینده شد

دكلهيجي كه جون صوسز واستيجي اولا واعظ اكر اولو اولورسه سويليجي اولور يعني
دكلكشنرلسي قولقدر دلمشدي اكر دكلهيجي اولان كسه مريد ومفيد معاني يه تشنه

اولوب

اولوب جان قولاغيله دكلرسه بي اختيار واعظك سينه سنده اولان معارف
ظهور ايتمه اولمز البته مستمع اولنجق سويليجي شوقه كلمك محالدر

مستمع چون تازه آمد بی ملال صد زبان كردد بكفتن كنك ولال

دكلهيجي جون تازه كله ملالت سز كله يوز دل سويليكدن جونكلر وسويليمز
اولور يعني دكلهيجي كسلر سستلكدن وغم وملالت دنيادن بري اولوب
شو بهار ايامنده سيراب نباتات كبي تازه اوله وآب معرفتي نوش ايلمكه
لياقتي اوله اكر واعظك يا مرشدك يوز دلي اوله سويلمكدن لال اولور وجونكلور
ليكن اول دكلهيجي نسلي بولوب خانمز زيرا نباتات هيج نمو صونيه طويرمي اولده اولبلدر

چون در آید محرمی دور از كزند بر كشایند آن ستیران روی بند

جون بر محرم اجرو كله كه ضرردن زياندن ايراغ اوله اول مستور اولنلر بند يوزني
اجرلر يعني بزم سترمزده محرم اولان اجرو كله كوكل خلوتنه يا ظاهر خلوته اول
مستور اولنلركه عروس معاني الهيه در جلوه لر پنهان اولمزلر

چونكه نامحرم در آید از درم پرده در پنهان شوند اهل حرم

اما جونكه نامحرم قبودن اجرو كله پرده ايجنه پنهان اولورلر اهل حرم يعني نامحرم
دنكر اولسن قبودن اجرو كله اهل حرم كه ابكار معانيدر پرده ايجنه پنهان اولورلر كيزلنورلر

چونكه زاغان خیمه بر بهمن زدند بلبلان خاموش شدند و تن زدند

جونكه قرغالر قيش اوزرنه چادرلر دیلر بلبللر خاموش اولديلر وتن اوروب ابكم
اولديلر قرغادن مراد شول كسلردر كه علم الله دن بي نصيب اولوب صورت علمنه
قانع اولوب بلكه انلردن دخي مرادي خلق اجون اولوب عالم صورتنده وشيخ
صورتنده جبه ودستارها قتيله عوام تحسيني الوب كلام حقي تخفيف ايدوب منبرلرده
جقوب خلقه نصيحت ايدوب كندولر عكس ايدرلر و بهمن كه اورته قيش ايدركه
غايت صووقدن عبارتدر انلر اهل صورتك اعتقادي وبونلركه ذكر اولندي مخبثلر
صفتي دركه اول زاغلر مكر وتزوير چادرلركه كندولرك مكري وحيله سي وريائي
وتلطفلري وتنلرلريدر بو اهل صورت جاهللرك اول قيش اعتقادلري اوزرنه قوردلر
وبو درمندلرك يولن اوروب اهل الله مجلسنده دوروه محروم ايتديلر لاجرم اهل الله

دخی بلبل کبی ابسم اولوب اول قرینش صفلیله رازسویلیوب عالملرنده اولوب اولدیلر

مستمع خفته است کوته کن خطاب — ای خطیب این نقش کم زن بر تراب

دخلیجی اویومشدر سوزی قصه ایله ای خطیب بونقشی صواوزرنه آزاو یعنی که دکلیجی
اولنلر حب دنیا ایله ونفس باسوا ایله آلوده اولمشلر واویومشلردر خواب غفلت جان و
دللری قیلنشدر امدی ای خطیب وای واعظ بونلره کلام خدای وکلام اولیایی سویلیک
صواوزرنه نقش یزمق کبی درهیچ صونقشی قبول ایدرمی ایتمز همان سوزی ضایع ایدرسن دیمکدر

کتمان سر عارفان که جام حق نوشیده اند — رازها دانسته و پوشیده اند

کتمان سر کزلمک بیاننده در عارفلر که جام حقی نوش ایتمشلردر رازلری بیلمشلر
واورتمشلردر یعنی جام حق عشق مطلقدر هرکه بوعشقه مظهردر ایکی جهانک اسرارنه
وعلم لدنه عالمدر لیکن دکمه کمسیه رازلرن کشف ایتمزلر مثنوی

هرکرا اسرار کار آموختند — مهرکردند ودهانش دوختند

هرکیمک بواینکلی اسرارن تعلیم ایتدیلر مهرایلدیلر واغزن دکدیلر یعنی عالم غیبه
ومشاهده منسوب اولانلرکه کارک اسرارن تعلیم ایتدکاری کمسنک دهانن
دکوب مهراورمشلردر تا دستور اولمینجه بیانه کلمز مثنوی

بر لبش قفلست ودر دل رازها — لب خموش ودل پر از آوازها

لبی اوستنده اول عارفک کلید وار در وکوکلنده رازلر وار در لبی ابسم در
اما کوکلی طیطلو آوازلر در زیرا اسرارکه تعلیم ایتدکاری کمسه بو اوصافله موصوف ایدرلر

بیز غیب اثر اسرار آموختیم — کو ز کفتن لب تواند دوختن

عالم غیبک سرنی اوکرنمک اکا لایقدرکه سویلمکدن دوداغن دکمکه کوجی یته
یعنی سرنی فاش ایلمکه قادر اوله هرنه طاعت سببله اول سر کسب اتسه
اننی سرایدنوب بردخی سن تحصیل ایتمه سنه سعی ایده

کوش آنکس نوشد اسرار جلال — کو چو سوسن صد زبان افتاد لال

اول کمسنک قولغی اسرار جلالی نوش ایدرکم اول سوسن کبی یوز دلی اوله
لال دوشه یعنی جلالکم کندولرک نام شریفلریدر ووجودلریدرکه اسرار حقه
مظهردر بیورلرکه بزم اسرارمزی اول کمسنک قولغی ایچرکه سوسن کبی یوز

دلی

دلی اوله هرکز نطقه کلمیه

تا نکوید سر سلطان را بکس — تا نریزد قند را پیش مکس

تا سلطانک سرنی کمسیه دیمیه تا قندسکری سنکک اوکنه دوکمیه یعنی سر سلطانی
دکمه کمسیه اچق مکس اوکنه شکر دوکمکدر مکر مرید صادق اوله

در خورد دریا نشد جز مرغ آب — فهم کن والله اعلم بالصواب

دریایه لایق اولمدی مرغ ابدن غیری فهم ایله صواب الله اعلم یعنی صویه منسوب
قوشلردن غیری دریایه یقین اولمدوغی کبی دریای حقیقتده حقیقته منسوب
اولانه لایقدر والا نامحرم حقیقتدن نه خبر بلور دربیان کمال ذات پاک
حضرت خداوندکار حضرت خداوندکارک پاک ذاتنک کمال بیاننده در

ماهمه مرغ آبیانیم ای غلام — بحر می داند زبان ما تمام

بز دوکلی مرغ آبلرز ای غلام بزم دلمز دریا بلور تمام یعنی بز دوکلی دریای
حقیقتک یوزکوجلری وشناورلری یوز بزم دلمزی دریای حقیقت بلور
وانکا منسوب اولانلر بلور بتمامه

خلق ما بر صورت خود کرد حق — وصف ما از وصف او کیرد سبق

بزم خلقتمز یعنی بر دلمز کند صورتی اوزره ایلدی حق بزم وصفمز انک وصفندن
دوزر سبق بو حدیث شریفک که مضموندر خلق الله آدم علی صورته یعنی الله
تعالی آدمی کندی صورتی اوزره یرتدی پس سلطان قدس سره بیورلرکه بزم
صورتمزی حق کند صورتی اوزره خلق ایتدی بزم وصفمز سبقی انک وصفندن دوزر
زیراکه جسمک خلقتی روحک صفاتی اوزره در وروحک صفاتی صفات الله اوزره
در وصف خدا ایله متصفدر وسبقی دائما خدادن دوزر

جسم ما روپوش ما شد در جهان — ما چو دریا زیر این که درنهان

بزم جسمز یوزمزه اورتسی درجهان ایچنده بز دریا کبی بو صمن چوبنک آلتنده
کزلنمشلرز یعنی جسم روحه نسبت دریایه نسبت صمان چوپی کبیدر دمکدلور
که بزم دریای حقیقتمز تن چوپی آلتنده کزلدر

کاه قندم نیستان شکرم — هم زمن می رویند ومن میخورم

قند کانی دخی شکر قمشلغی هم بندن بتر بنه بن بریني قنددن و شکردن مراد
علم الله و موفت الله در که شکر و قند قمشلغندن حاصل اولدوغی کبی موفت
و حقایق و علم لدن دخی بندن حاصل اولور و بندن ظهور ایدر کشف الهام
سبیله بنه هم بن بریني یعني اول بنم حقایقمي و معارفمي فهم ایدن و بلن بنم در
حقیقتی بن اولن اول بنم در و بنم نور مدر انک ایدکی بنم بمدر و بندن در
و بنم نور مدر انک ایدکی بنم بندن غیری اولانه نصیب دکلدر

تاکه نوزید بشما از شکل من نقل من نوشید بیش از نقل من

تاکه بنم شکلم سزی الدمیه قتلمدن اوکدن نقلمي نوش ایدک یعني بنم جسمیمه
وصورتمه الدنمک نیته که رسول علیه الصلوة والسلام حقنده منافقلر دردي
وما هذا النبي یاکل الطعام ویمشي في الاسواق دیمکا اولور که بو نجه بیغمبردر که
یمک یر و چارسولرده کزر ظاهرنه نظر ایدوب معنیدن محروم اولدیلر جانب حقدن
جواب کلوب دیدیکه دي یا محمد قل انما انا بشر مثلکم یوحى الي یعني دي انلره
یا محمد که اکرچه بن سزجلین بشرین لکین بکا جانب حقدن وحی کلور آمدي
حضرت خداوندکار دخی قدس سره بویله بیورر لر که عالم غیبدن بکا الهام کلور
صفتک صورتمه الدنمک بنم نقلمي و معارفمي نوش ایلکا اندن اوکدن که بو صورت
عالمندن نقل ایدرین مثنوی من چو خورشیدم درون نور غرق
می نتانم کرد خویش از نور فرق
بن کنش کبي نور اچنده غرق اولمشم
کوچم تیمز که کندومي نوردن فرق ایلیم یعني کرچه صورتا بنده سزک شکلکزده یم
لکین بن نور وحدت ایله غرق کم هرکز کندومي نوردن فرق ایده مزین اولوم
امدی صفتک بنی بشر صانوب نوردن محروم اولمک

رفتنم سوی نماز و آن خلا بهر تعلیم است ره مر خلق را

بنم نماز جانبنه و خلوت جانبنه کتمم خلقه یول تعلیم ایتمک ایچوندر یعني
بن صورت عالمندن چوقدن فانی ام بنم بو عالمده اولدوغم و نماز
و خلوت ایدوکم مطلق سیزه و خلقه یول کوسترمکدر و ارشاد ایتمکدر بوجهله
بن وطن اصلیمه و مسکن مالوفمه چوقدن کیدردم جانب حقه سیزه یول

کوسترمک ایچون مأمور اولدم تا که سزی حبس تندن خلاص ایدم طور ددغم انوکچو ندر

خواب بینم ولی در خواب نی مدعی هستم ولی کذاب نی

دوش کوررین ولی اویخوده دکلیم مدعی یم ولی یلانجی دکلیم یعني
دوشدن مراد عالم مثال در و عالم آخرتدر که بو عالمده اول آخرت
دوشی ایله کوریلور زیرا کشی بو عالمدن کوزی یومدوغی کبی اول عالمده
بولنور نیکم حدیث شریف وارد اولمشدر النوم اخ الموت یعني اویخو اولومک
قرنداشدر اویخودن اویانمه روح بنه بو عالمه کلور فاما که انک اولومکت
اولور بو عالمدن باکلیه فانی اولوب روحي اول عالمه انتقال ایدر اول عالمه
نسبت بو عالم دوش اولدوغی کبی اولمده بو عالمده دوش ایله کوریور
لکن بو عالم فانیدر اول باقیدر پس سلطان بیورر لر که دوش کوررین ولی
اویخوده دکلیم یعني اول عالم آخرتمه سن آني دوشده اویخوده کورسین
بن آني اشکاره اویانقلغمده سیر ایدرین و بر آن نظر مدن کیتمز و دعوامده دخی صادقینم در

نزد آنکه لم یذق دعوی است این نزد سکان افق معنیست این

انکا یانینده که دانما مشدر ذوق ایدمنشدر دعوادر بو سوز اما افقده
ساکن اولنلر قتنده معنیدر یعني اهل فنا یانینده و مشاهده ایلیجي فانینده
و معني کوکنده ساکن اولان فانینده بو سوز معنیدر اما ناائل و غافل یانینده دعوادر

من لم یذق لم یعرف در بیان نصیحت منکران منکرلره نصیحت ایتمک بیانینده در

چون ترا آن چشم باطن بین نبود کنج می پندار اندر هر وجود

چون سنده اول باطن کورجي کوز اولمیه هر وجودک ایچنده کنج ظن ایله
یعني هیچ بر وجوده انکار ایلمه که جمله مخلوق خدادر نیکه قرآن عظیمده کلمشدر
قال الله تعالى ما ترى في خلق الرحمن من تفاوت که خلق رحمانده تفاوت
یوقدر کورمزسین انجق تفاوت روشنده و قولده و خلقده در بوجهله
خلقتده تفاوت یوقدر حکمت باطني کوزله کورمکدر

کر ترا بازست آن دیده یقین زیر هر سنکی یکی سرهنک بین

اما اکر یقین کوزی اچیق ایسه سنده هر طاشک التنده بر جادوی کور یعني

يقين كوزى اچلدقده حكمه هر طانك دينده وهر بر ذره ده بر معنى
كورسنكه اول سنى اگاه ايلمكه دنوز حقى كوركه برجا دشن اولور

كار درويشى وراى فهم تست — سوى درويشان بمنكر ست سست

درويشلكك كارى سنك فهمكك اردنده درسن درويشلر جانبنه سست
نظر ايته يعنى درويشلرك بر ايشلرى واردركه فهم وعقل آنى انگلايمز
نه انى بيلمز اول ايشه مظهر دوشنند يعنى عالم فنا وترك بو عالمدركه
انى انگلامامغه انكار واصل اولور كه كوربوجه بو سنك فهمك انى انگلميماز
همان بوق بيوه انكار ايله سلطنه بونلر نظر ايدوب وانه كيركه وجودكه دنيكه
حلل كلور

زانكه درويشان وراى ملك ومال — روزه دارند زرق از ذو الجلال

انذن اوتوركه درويشلر ملك ومالك اردنده دركنز وزرق طوتارلر
ذو الجلالدن يعنى دنيادن ودنياده اولان كچنلر ذو الجلاله كوكل
بغلامشلردركه دركنز وبى نهايه رزق طوتارلركه لا عين رأت ولا اذن
سمعت نه كوزلر كورمش اوله ونه قولاقلر ايشتمش اوله

تو حال وديديكه ابليس لعين — گفت من ز آتشم آدم ز طين

سن حال آنى كوردنكه ابليس لعين كوردى دديكه بن اودندم آدم
بالچقدندر يعنى آدمك معنيسنى كورمدى انجق صورتنه نظر ايتدى
صورتنه الدانوب معنيدن محروم اولدى

چند بينى صورت آخر چند چند — چشم ابليسانه ايكدم ببند

نيچه صورت كورسن آخر نيچه نيچه اول ابليس
كوزدكى هردم باغله يعنى ابليسدن اولان كوزدكى بغلامايجه رحس كوزدكى
اچازسين صورتدن كچكه معنى بوله سن

مثنوى

كار ازين ويران شدست اى مرد خام — كه بشر ديدى مر انها را چو عام

ايش بوندن ويران اولدى اى خام كشى كه سن بونلرى عوام كبى
بشر كوردك يعنى اوليالرى وفقرالرى ابليس وعوام كبى بشر كوررسن
اندن اوتورى كندو ايشكى تباه ايدرسن خدادن ومردان خدادن دور اولورسن

در بيان مقلد انكه خويشرا به كاملان قياس كنند

شول مقلدلرك بيانده

دركه

دركه كندولرينى كامللردن قياس ايدرلر

جمله عالم زين سبب گمراه شد — كم كسى ز ابدال حق آگاه شد

جمله عالم بو سببدن ازغون اولدى ازكيمسه ابدال حقدن اگاه
اولدى يعنى ابدال حقى ازكمسه بلدى وانگلدى زيرا انلرك وجودلرى
مرآت مجلى دره رانكه معوزركم انده نظر ايده كندى زشت اعتقادينك
واطوارنك صورتى اول پير روشن ضميرده منعكس اولور كوريجك اعراض
وانكار ايدر اما انلركه مؤمن ويار صادقدر محبتلرى وحسن اعتقادلرى
منعكس اولور نظر ايتدكده جمال وكمال مشاهده ايدرلر محبتلرى
زياده واباتلرى درست اولوب قلبلرينه داخل اولورلر نا ابد

اندلى كز آسمانها برترست — آن دلى ابدال يا پيغمبرست

اول بركوكلكه كوكلردن دخى يوجه ركدر اول ابدال كوكلى يا پيغمبر
كوكلدر يعنى ابدال كه اوليادكبادر انلرك وپيغمبرلرك كوكلرى لوح
محفوظ خدادر كوكلردن ودخى اولوجه دركه بر حالى كوكنالرك تفصيله
كوردنبليلر

قصد جنگ انبيا مى داشتند — جسم ديدند آدمى پنداشتند

انبيانك جنكنى قصد ايدوب دونديلر جسمى كوروب كندولرى كبى قياس ايتديلر
حالنكه انبيا واوليا اطوار جسمدن منزهلردر اول سببدنكه انلر وجود
زبده لر بدنلرى بشريتلرنده كثافت تأثير ايدوب روح صافيلرين مكدر ايتمزلر
بس منكرانك ديده لرى بى نور اولمغين انلرك انوار غيبلرين مشاهده ايدهمز

گفته اينك ما بشر ايشان بشر — ما وايشان بسته خوابيم وخور

ديديلركه ايشده بزده بشر بونلرده بشر بزده وبونلرده بيكلمك ايجون
اسيرى يعنى بو انبيانك واوليانك غداى جسمانيلرين كوروب غداى
روحانيلرندن بى خبر اولوب ديديلركه بونلرده بوجليس اويوماق ويمك

اين ندانستند ايشان از عمى — هست فرقى درميان بى منتهى

بونى بلمديلر بونلر كورلكلرندنكه اورتاده بى نهايت فرق واردر يعنى كورلكلرنده
كندولرى قياس ايتديلركه بر ايله كوكن زياده فرق واردر بلمديكلرنك

سبی اولدرکه انجق روح حیوانی معاشنه مقید اولوب عقللرینی سرمایه‌لرینی
اول جانبه صرف ایلیوب نور بصیرتدن بی نصیب اولدیلر بونلرک روح
قدسیلری عالم غیبده نه وجهله پرواز ایلیوب نقش ونقش حقله نه معامله‌ده اولدیغنی
ادراک ایتمدیلر **از مقلد تا محقق فرقهاست کین چو داودست وآن دیگر صداست**
محققدن مقلده چوق فرقلر واردرکه محقق داود کبیدر اول بری صدا کبیدر
یعنی اهل تحقیق حضرت داود مثالنده در ومقلد آوازه مثابه‌سنده در وجمیع
موجودات آوازی وصوتی موجوددر اما داودک آوازی انجق داوده مخصوصدر
وداودک آوازیله سایرک آوازی بین السماء والارض در ومحقق ایله مقلد بیننده
کافر ومؤمن خدا گویند لیک در میان هر دو فرقی هست نیک
کافر ومؤمن خدا دیر دخی ایکیسنک ما بیننده ایو فرق واردر زیرا مؤمنک
خدا دیمسی ایمان ایله وتصدیق ایله در وحضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم
متابعت ایله در اما کافرک خدا دیمسی شرک ایله وکفر ایله در وبوته سجده ایتمکله در
وحضرت رسولی انکار ایله در ایله اولسه کافرک خدا دیمسی ده عین کفر اولدی
اما مؤمنک عین ایمان اولدی ایکیسنک فرقی بیردن کوکه دک اولدی خدا دیمکده فرقی
نهایة اولدی **آن گدا گوید خدا از بهر نان متقی گوید خدا از عین جان**
اول گدا خدا دیر اتمک ایچون اما متقینک خدا دیمسی عین جاندندر یعنی بعض
گدا اتمک استمک ایچون دیر اما متقی که اهل تقوی در وسالکدر عین جاندن ودرون
دلدن الله دیر بس گدانک الله دیمسیله متقینک دیمسی بر اولمادی وکافر ایله
مؤمن دیمسی دخی کذلک بر دکلدر ایله اولسه حضرت خداوندگار قدس سره
بونکا اشارت ایدوب بیورلرکه بعض درویش عالم فقره مطلقا اتمک بولنق ایچون
داخل اولور غیری مرادی یوقدر ایکی جهانی ویرسلر دونوب باقمازلر اما بعضلر واردرکه
عجزندن وضرورتندن درویش اولور ایله اولسه اضطراری درویش ایله اختیاری
درویشک مقامی ومراتبی وسیر وسلوکی وخدایه نازونیازی بر دکلدر
گدای جاندن گدای نانی تمیز ایلمک ایچون بر مثال دخی بیورلر
هر دو گون زنبور خوردند از محل لیک شد زان نیش وزین دیگر عسل

هر ایکی

هر ایکی درلو آری بر محلدن یدیلر لکن بونلرک برندن دیکن واول برندن
عسل حاصل اولدی یعنی بعضلر درویش اولوب حق یولنه کیردکده
فقر خوننددن غذا ال اتدکده نیجه معنی ومعارف ومشاهده وذوق حاصل
ایدرلر بال آریسی کبی هر شیدن وهر ذره‌دن بر کونه عرفان وبر کونه ذوق
حاصل ایدوب قلبی خانه‌سنده شهود لذتینی دیروب عسل مصفای حقیقت
ایله نیجه‌لری شیرین دهن وسدره وطن ایلر اما بعضیسی متوفه ایله لیاقتی
اولمیوب فقر خوننددن یدکجه بغض وحسد ونفاقی زیاده اولوب انک
اروسی کبی همان ایردوکنی صوقوب اجدتدن غیری نسنه حاصل ایدهمز
اصلنده کی دنهادندکی ظلمت وخباثت گنگلی فقر ایله ظاهر اولوب برخوب
اولور نفوذ باته زیرا اولور بو رسالرکه سلوک ودرویشلک
انسانک گمگنی درشول کسیدنکه ذاتی خالص التون کبی پاک نور ایدر
عالم فقره داخل اولنجه نورانیتی ولطافتی ظاهر وهویدا اولوب دمبدم از
زیاده‌ده وترقیده وظهورده اولوب اما ذاتی اصلی قلب وظلمانی زناری
اولورسه فقر گمگنی ان آنی آشکاره ایدوب احوالی ما بیننده رسوای
ایلر **خسر الدنیا والآخرة** الله تعالی نک عنایت ایدوب انلردن خلاص ایده
هر دو گون آهو گیا خوردند وآب زین یکی سرگین شد وزان مشک ناب
هر ایکی درلو آهو بر اوتدن یدیلر وبر صودن ایچدیلر اما برندن نجاست
حاصل اولوب بو برندن صافی مشک اولدی اشته بیت دخی بونکا دلالت ایدر
این خورد گردد پلیدی زو جدا وان خورد گردد همه نور خدا
او بری یدوکندن خباثت وپلیدی حاصل اولور کندیدن آیریلور زیرا انجاستیدر
کیدر اما بو یدوکندن دوکلی نور خدا اولور یعنی شول درویشکه لیل ونهار
توجهده وعبادتده وتحصیل سوقنده وسلوکین ومراتبین تکمیل ایتمکده در
ایلدکجه یدوکی وایچدوکی دوکلی نور خدا اولور اما انلرکه صورت فقر ایله
مصور اولوب معنی فقردن ومقامات سلوکدن بی خبر وبی حاصل وعبادتده
کاهل وطلبده بی قصور اوله انک یدوکی وایچدوکی همان کندی کبی پلید ومردار

در انجق کمالی بیک واجمک و فضلانی برانتق اولور عمر با جمیع حرف
ایتمشلردن اولور العیاذ بالله در بیان ذات پاک عارفان بسنده در
بو بیان علمله و عمل ایله و صدق و جدانله عرفانه قوم نقبان عارفلرک پاکی
چون مبدل گشته اند ابدال حق نیستند از خلق برگردان ورق
چون تبدیل اولدیلر حقک ابداللری خلقدن دکلدر انلر سن انلردن
ورقی دوندر یعنی ابدال حقک وجودلری و بشریتلری تبدیل اولوب بو
خلقک فهم ایلدوکی وجوددن غیری بر وجود دخی کسب ایتمشلردر و بو
خلق انلادوغی طبقدن گچمشلردر ریاضت ایله و سلوک و جذب ایله عالم
ارواحه و زمرهٔ ملکوته عبور ایتمشلردر پس انلر بو خلقدن دکلدر دژلتنک
ورقنی سن انلردن چویر کندوکه قیاس ایلیوب انلره دل اوزادوب رحمت حقدن دور اولمه
جسم شان را هم ز نور سرشته اند تا ز روح و ز ملک بگذشته اند
انلرک جسملری ید قدرت نوری ایله یوغرلمشدر تا انلر روحدن و ملکدن
ایلری گچمشلردر یعنی انلر که بو عالم وجوده کلوب کندیلرینی بیلوب و
انکلیوب و بو جهانه نیچون کلدوکینی فهم ایدوب ماسوادن ال چکوب
بر بیوک کاملک انکلین طوتوب و سلکنه منسلک اولوب اکر بیر عالم بغاده
انک کلمات و معارف شریفیله عامل اولوب دایما پیرینک کلامنده عیان
و جالیس بیان مشاهده ایلیوب اول سببدنکه سلطان قدسنا آیه لیسره
العزیز بیورمشلردرکه هرکه بنی کوروب و سوملیشک دیلر نیم کلامده کورسون
زیرا بن نطقمدن ایرد و کلم و بر کلاه دخی بیورمشلردر بنی بو خاک آب
و عناصردن اولان لباسمزی چقاروب حروف معانی لباسن کیدک
بنی استیین حروفمز و معانیمزده بولسون والا انده بولمین غیری یرده
هیچ بولماز ایدی عارف و ابدال اولمق استیین طالب کرکدرکه کوشش و
مجاهده ایچنده اولوب کلام پیرینه و معرفت پیرینه وجد به الهی به مظهر
دوشوب نفس امارهدن و لوامهدن ذاتین تنزیه ایدوب عقول جزئیاتدن
و ادراک سفلیاتدن مرآت قلبین پاک و مجلا و مصفا ایدوب منبع

تجلیات

تجلیات الهی و منشاء واردات نامتناهی اولوب محل صفا و معدن
وفا اولدقده حضرته ذات شریفلری اولئک الابدال حقا فرموده سندن
اولوب بو عالمک احوالندن مبدل اولورلر اولده جسمی نوردن نورغه دخلمیش
روحدن و ملکدن دخی لطیف اولوب جمیع مقاماتک انتهاسنده که
فی مقعد صدق عند ملیک مقتدر و مقام محموده ساکن اولانلردن
اولوب ارواح بیره حقیقت ایله واصل اولورز رزقنا الله تعالی و ایاکم
در دل انگور می را دیده اند در فنای محض شیء را دیده اند
اول ابداللر اوزوم دانه سی ایچنده می کورمشلردر محض فناده شیء کورمشلردر
یعنی هر شیء حقیقتله کورمشلردر واصل حق اولوب حقایق اشیایی فرد فرد
مشاهده ایتمشلردر جمله موجوداتی عالم ازلده علم الهیده کورمکین
بو عالمده کذلک عیان کوروب اصلیله بیلمشلردر
بیشتر از خلقت انگورها خورده میها و نموده شورها
اوزملر یاراتلمزدن اول انلر میلر ایچوب شورشلر کوسترمشلردر
یعنی عالم ازلده ذات الهیده طیران و جولان ایلرکن دایما حضرت احدیت
انلره تجلی جمال ایلیوب اول تجلیدن دمبدم مست و مدهوش اولوب
بی کیف و بی تعین شورشلر و بیهوشلقلر ایتمشلردر
برتر اند از عرش و کرسی و خلا ساکنان مقعد صدق خدا
بو ذکر اولنان ابداللر درویشان بو جهانده در مرتبه ده عرشدن و خلادن و دنکه
عالم عدمدن مقعد صدق خداده ساکنلردر خالدین فیها ابدا رضی الله عنهم در
در بیان تقسیم مراتب اولیاء کرام اولیاء کرامک مراتبلرینک تقسیمی بیاننده در
ز اولیا اهل دعا خود دیگرند که همی دوزند و گاهی میدرند
اولیادن اهل دعا خود غیرلردر کم انلر کاه دیکرلر و کاه یرتارلر یعنی
هم خیر دعا ایلرلر هم بد دعا ایلرلر تصرف قوتیله کاه بیقارلر و کاه
بیارلر نه مراد ایدرلرسه امر حقله حاصل اولور
قوم دیگر می شناسم ز اولیا که دهانشان بسته باشد از دعا

بورلر که اولیادن بر قوم دخی بیلورین کیم انلرک اغزلری دعای
ایلمکدن بغلودر یعنی هرگز حقک خلقنه تصرف الین اوزاتمزلر قضای
حقه بویون ویروب تسلیم اولمشلردر بلاده وقضاده بر ذوق خواص
بولمشلردر که خلاص ایستمک انلره کفر اولمشدر ذوق وبلاده
یانلرنده بر اولمشدر ایکیسیده مقبوللریدر

قوم دیگر سخت پنهان میبرند   شهرهٔ خلقان ظاهر کی شوند

بر قوم دخی واردر که قتی گیزلی کیدرلر بو ظاهر خلقه قچن مشهور اولورلر
یعنی اهل ظاهر انلری بیلهمز سوزلرین دخی انکلایمازلر

هم کراماتشان هم ایشان در حرم   نامشان نشنوند ابدال هم

هم کرامتلری هم کندولری حرم خواصدهدر انلرک نام لرین ابدال دخی
ایشتمز زیرا انلر حقک باطنی صفاتنه مظهردر لاجرم باطنده پنهان
اولمشلردر مادامکه کندو یارین بلدرمکی مراد ایدنمیهلر ابدال دخی کندولرین
انکلایمز قنده قالدی اهل ظاهر جعلنا الله وایاکم بهم در بیان اتحاد
اولیاء کرام اولیاء کرامک اتحادلری وبرلکلری بیانندهدر صورتاً ومعناً

گر ازیشان مجتمع بینی دو یار   هم یکی باشند هم ششصد هزار

اگر سن بو مردلردن ایکی یاری جمع اولمش کورسک هم بر اولورلر هم التیوز بیک
اولورلر یعنی ایکیسی بری کلیجک التیوز بیکده اوراده حاضر بولنورلر
زیرا حقیقتده التیوز بیکده بردر وایکیسی بر یرده اولیجق تفرقلری
وقبض وبسطلری وحصتلری عالم خلقنک التیوز بیکندن زیاده اولور

بر مثال موجها اعدادشان   در عدد آورده باشد بادشان

موجلر مثالندهدر انلرک جماعتلری یل انلری صاییه کتورمش اوله
یعنی امواج دریایی نیجه حرکته کتوروب عدده وکثرته کتوردیسه حقیقت
باده امواج ابدان اولیایی ایله عدده کتورمشدر بو جهتدن روحلری وجسملری
وبادنلری ظاهرلری حقیقت دریاسی ایچره بالوح صورتده منقسم اولدیغی
کبی منقسم وواحددر مفترق شد آفتاب جانها   در درون روزن ابدانها

جانلر کنشی متفرق وطاغنق اولدی بدنلری پنجرهسی ایچره یعنی بدن خانه
لرینه بدن اف لندر باشقه باشقه وتخصص تخصص اولمغین روح قدسیه
آفتاب حقیقی اولور بو بدن جانلرینه تجلی ایتدکده هر بونک قلبی وحواس باطنه
سی روزنلرینه عالم ارادهده وجانب ملکوته اچلمشدر اول آفتاب حقیقتک
بر نور وشعاعی بو ذکر اولنان روزنلردن عبور ایدوب جمیع بدن خانهسن
احاطه ایدوب قابلمشدر نتیکه هر عضوده بر موضع یوقدرکه اول 23
حقیقتک انکا محیط اولمامش اوله پس اول آفتاب معنوینک ضیاسی وپرتوی
جمیع ابدان انسانیه راه غیبدن ایله متصل اولمشدر که کویا بو ابدان اول
روح حقیقتک بحرنده امواج نامتناهی اولمشدر که دایما تلاطم وتموج ایتمکدهدر
اما بو بحر محیط ایچره ابدان عاشقانک کاملان واسطهٔ سلوک عرفان ایله صاف
ولطیف اولمشدر که اول بحر نورک عینی اولمشدر هرگز فرق اولنمغه مجال یوقدر
اما اجسام عوام الناس اول بحرک اگرچه موجیدر لکن انجلیدن موجدر که دریادن
قالقوب نعتیدن بولوقده جماد اولوب کبرده بحره رجوع ایتمیوب غیر تیب لباس
کیوب بر جسم کثیف اولوب ظهور ایتدوکی دریادن اعراض ایتمکه باشلر
ایله اولبیجو دریای بوز دخی کندودن اعراض ایدوب رد ایلر طبیعت
غالب اولوب اول موج روح نور ایکن ناره وظلمته تبدیل اولنمغه باشلر
اگر عنایت ازلی سبقت ایلمیوب اول نوردن بر ذره قوباری اولورسه عاقبت
الامر اول کثافتدن خلاص بولوب ینه اول بحر ذاته کل شیء والیه ترجعون امریله
رجوع ایدوب صفایه وراحته وسروره واصل اولور والا نعوذ بالله عنایت ازلیه اصموب
نور ایاندن مدد اولمیوب قالورسه ظلمت غلبه ایدوب عذاب جهنمه منقلب اولوب
رحمت حقدن دور اولورلر اما عارفان هرگز کثافتی قبول ایتمیوب موجیتلرین
بحره اولشدروب گاه بحر اولوب گاه موج اولوب جسملری روح محض اولوب
ذوق روحانیتدن ایرلمزلر نتکیم حدیث شریفده کلمشدر ارواحنا اشباحنا
اشباحنا ارواحنا یعنی جسمومز روحمزدر وروحمز جسمومزدر پس معلوم
اولدیکه مؤمن کاملک جسمی روحدر اگر سوال اولنسه که جمیع جسم روح قدسیه

داخل اولوری جواب اولدرکه کمال لطافتندن جسم بو مرتبه‌یه وارر کم روح بدن
جسمدر بیلنمز اما روحك هذی باشقه و جسمك هذی باشقه در نتکیم
بعض اولیانك عارفلر بو مثلکه رق الزجاج ورقت الخمر فتشابها و
تشاکل الامر فکانما خمر ولا قدح وکانما قدح ولا خمر یعنی شیشه انجلدی
و شراب صاف اولدی وایکیسی بر برینه بکزدی امر مشکل اولدی کویاکه
کوربنی قدح در شراب یوقدر یاخود شراب در قدح یوقدر یعنی کمال اتحاددن
ایکیسی بر اولمشدر پس عارفك بدنی صاف شیشه کبیدر و روحی آب صافی
کبیدر ایکیسی ده صاف و بی غش اولمغین برکوریلور حقیقتده دخی بردر

مؤمنان معدود لیک ایمان یکی — جسمشان معدود لیکن جان یکی

مؤمنان اگرچه عددلنمش و چوغالمشدر اما ایمان بردر و جملهٔ
صاغیلی در ولی جان بردر کثرت صورتده در

تفرقه در روح حیوانی بود — نفس واحد روح انسانی بود

طاغیلیق و پریشانلق روح حیوانیده در اما نفس واحد اولان روح
انسانیدر یعنی روح حیوانی اولدرکه جمیع حیواناتك و انسانك جسمنك
جانی انکله در و انك مکانی یورکدر جمیع اعضایی حرکت ایتدورن اول
روحدر و یورک قندیل مرتبه‌سنده در روح حیوانی یاغ مرتبه‌سنده در
و روح انسانی نوردر و اول نورك ضیاسی عقلدر و نطقدر و ایمان
و تصدیق حقیقی تجلاسیدر پس اجسامك جانی جان حیوانیدر و جان
حیوانینك جانی جان انسانیدر و جان انسانینك جانی نوردرکه
الله نور السموات والارض ارضدن مراد روح حیوانیدر زیرا سفلی
و ارضیدر و سمادن مراد روح انسانیدر زیراکه علویدر

از نظرگاهست ای مغز وجود — اختلاف مؤمن و گبر و جهود

نظرگاهدندر ای وجودك زبده‌سی مؤمنك و کافرك و جهودك بر برینه
مخالف اولدقلری زیرا المؤمن ینظر بنور الله مؤمن اللهك نوریله
نظر ایلر مؤمن انلردرکه الله نوریله واصل اولدیلر مراتب قطع ایدوب

تجلیاته

تجلیاته قدم باصدیلر کاه صفات تجلیسنده و کاه ذات تجلیسنده اولوب
اسرار حقایقی مشاهده ایتدیلر اما انلرکه اول نوره واصل اولمیوب ظلمت
کفرده قالدیلر نظرلری حقیقتدن محجوب اولوب عالم جسمانیده
محبوس اولوب عقل جزئیلری ایله هر بری بر سمته کیدوب بر برینه مخالف اولدیلر

در معانی تجزیه و افراد نیست — وانکه شد محجوب ابدان در شکیست

معانیده آیریلق و یکتالق یوقدر و اولکه بدنلری ایله محجوب اولدی
شك ایچنده در یعنی اولکه بدنی ایله قائم اولدی و غنی اکاه ایتدی ایلیککدن
خلاص اولدی و اولکه بدن حجابنده و ایکیلکده قالدی وجودی ذره‌سی
شمس حقیقته مظهر دوشمیوب ابدی شکده و شبهه‌ده قالوب منزل نهایته
یول بولمادی در بیان منازل خلقت آدمیست دمکدر اولمامشك منزللری

منبسط بودیم یك گوهر همه — بی سر و بی پا بدیم آن سر همه

عالم ازلده دوکلیمز دو بدو زیک پاره برکوهر ایدک باشسز و ایاقسز
ایدک دوکلی اول باشده ایدک یعنی عالم ازلده جملمز بر جوهر ایدک

یك گهر بودیم همچون آفتاب — بی گره بودیم و صافی همچو آب

آفتاب کبی یک پاره بر گوهر ایدک صو کبی دوکومسز و صافی ایدک
سنلیک و بنلیک یوغیدی

مثنوی

چون بصورت آمد آن نور سره — شد عدد چون سایه‌های کنگره

چون اول عالی نور صورت عالمنه کلدی کولکه‌سی کبی عدد و صاغنش
اولدی یعنی اول عالی نور یک پاره جزو و مجرد بر گوهر ایدی لکن بدن
کنگره‌لری چوغالمغین هر دل بر کولکه اولوب اول نوری آیردی و آیردی
کوستردی کویا صو یوزنده‌کی حباب کبیدر نتکه اول حباب قباروب
صونك اوستنه کلمکله باشقه بر وجود کورندی یوخسه حباب و صو بردر
و مؤمنك روحی و بدنی بردر بری برندن آیری دکلدر

آمد اول با قلیم جماد — در جمادی در نباتی اوفتاد

بدن انسانی عالم غیبدن که بیک پاره کوهر دینلمشدر اول عالمدن
عالم جماده و جماددن عالم نباته دوشدی یعنی ابتدا عالم ارواحدن کلدی
اندن افلاکه و نجومه کلدی اندن عناصره عناصردن جماده جماددن نباته کلدی
وز نباتی چون بحیوانی فتاد نامدش حال نباتی هیچ یاد
و نباتدن چون حیوانه دوشدی هیچ نباتی لیکن حالی یادینه کلمدی
یعنی هر عالمدنکه کلدی بر عالمه دخی کلدکده اول اولکی عالمی یاددن
کیدردی باز از حیوان سوی انسانیش می‌کشید آن خالقی که دانیش
کبر و حیواندن انسان جانبنه چکدی اول خالق که انی بلورسن یعنی اول خلاق
وجوداتی حیواندن انسانه کتوردی زیرا حیوانی طعمه انسان ایدوب اول
طعمدن نطفه حاصل ایدوب نطفه آنا رحمنه دوشوب انسان صورتنی کیوب
وجوده کلدی بش بوک کلوب عوالمی سیر ایدرک کلدی انسان اولدی رتبه یعنی جنس
همچنین اقلیم تا اقلیم رفت تا شد اکنون عاقل و دانا و زفت
که بوکچنلین اقلیمدن اقلیمه کیدوب تا شمدی کلوب عاقل و دانا اولوب
تمام ادم اولدی فائده‌سی و ضرری بیندوکین بیلدی و بونون حکمتی لازم
نه اولاجاغینی و نه یره واراجغینی و بو عالمه نیچون کلدوکنی و حقه واصل
اولماسی نه حیثیتله در بیله و انکلیه و برا غبین ایدوب حاضر و مهیا اوله
کمال انسانیتی حاصل ایده ۰ خویشتن نشناخت مسکین آدمی
از فزونی آمد و شد در کمی مسکین آدم کندوزین انکلادی زیاده لکدن
جانبندن کلوب نقصانه دوشدی یعنی زیاده ایکین و ترقیه‌لر اکتسوب
بولدی انک مقتضاسنجه عمرنی عبث سوداره صرف ایدوب ضایع ایلدی
وجودی موقتین حاصل اتموب جهالتده قلدی در بیان ترغیب
معرفت خود انسان کندی ذاتی معرفتنک طلبنه راغب اولمه سنک بابنده در
ای خنک انرا که ذات خود شناخت اندر امن سرمدی قصری بساخت
ای بو بخت اونک کیم کندو ذاتین انکلادی ابدی امن بچه سنده کندویه

برسرای

برسرای دوزندی یعنی ذاتین و حقیقتین بیلوب ایکی جهانک خوفندن امین
اولدی و امین یرکه عالم آخرتدر کندو نفسی ایچون بر قصر عالی بنا ایدیکه
ابدی فنادن و زوالدن مبرا اولوب اول قصردن دمبدم لقای حقی
مشاهده ایتمکدن بر آن خالی اولمز نتکم عارفلر وجود قصرندن دایما حقه مشاهده‌لر در
هر که محجوبست او خود کودکست مرد آن باشد که بیرون از شکست
هرکیمکه محجوبدر اول خود اوغلانجقدر مرد اولدر که شکدن طشره در یعنی
معرفت نفسه تمام داخل اولیوب شکدن و حجابدن بالکلیه خلاص اولمین
کیمسه کرک پیر کرک شیخ کرک عالم همان طفل مشابهسنده در بلکه دخی
بدتر در اما مرد میدان اولنلر فطره سلیمه اولشدر علین بحر اولمشلر در
و ماهی دشتی اوبحردن منفک اولمیوب بحر ایچنده سیر و جولان ایدکلری
هرکز شکاری دشمهلری قالمامشدر گر بریش و خایه مردستی کسی
هر بزی را ریش و مو باشد بسی اکر صقل و خایه ایله کیمسه آدم اولایدی
کچیلرده دخی صقال و بیق بی نهایتدر انلرده آدم لازم کلوردی یعنی
حقیقت انسانیه صورتله بلنمز دکلدر سنکه مادام صورته و صقله و
بیقه و قد و قامته ناظرسین اصلا حقیقتدن رایحه آلمزسین اما
صورتدن کچ سیرته کیر کور که معانی عالمنده نه ولایتلر و نه عالملر وار در که
اول زمان معلوم اولورکه بو عالم صورت انکا نسبت بر اولور دریا
اوزرنده بر دانه صامان چوپی مقداری دکلدر بس جو آهن گرچه تیره هیکلی
صیقلی کن صیقلی صیقلی بس دمیر کبی کرچه بولنق آینه سن اما صیقل
ایله صیقل ایله آینه کبی صیقل ایله یعنی ذاتک آینه‌سی صورتک فندن
هرزنک و تیره اولمشدر بر صیقل ایدجی مرشده تسلیم ایله و نه امر ایدرسه
قبول قیل تا سلوک کله و ریاضت و مجاهده ایله باطنک آینه‌سن مجلا و مصفا ایده

تاکه کلک بر صورت و آینه اوله و اول آینه‌ده هر جانبدن بر کومش سینه‌لو
کوزل سیر ایده‌سن یعنی کوکلک مرآتنی جلا ایله که انک هر جانبندن بر معنی

سیمبرین و برعالی باکمال مشاهده ایلیه سن

وسواسدن بیزه سن قولاغکدن طاشره ایله تا قولاغکه افلاک کردونک حسی
داخل اوله یعنی ما سوا فکرینه وسوسه دن قلبکدن و قولاغکدن چقار تا عالم غیبک
حدوثنی وار و احک و ملائکه نک و اشیانک تسبیحلرین و مناجاتن
ایشده سن و کلمات غیبیه یی فهم ایده سن و کوزک آچه سن
پاک کن دو چشم را از موی عیب — تا ببینی باغ سروستان غیب
پاک ایله ایکی کوزک عیب قیلندن تا غیب سروستانینک باغنی کوره سن
یعنی کیمسه عیبنه نظر ایتمه دل کوزکی پاک ایله تا غیب بین اوله سن
زیرا عیب بین اولان غیب بین اولماز — دفع کن از مغز و از بینی زکام
تا که ریح الله در آید در مشام — دفع ایله بورنکدن و بینکدن دماغکی
تا ریح الله مشامکه داخل اوله یعنی حق نفوسیی استماع اشتمک استسین ما سوا علتلرندن
دماغنی پاک ایلیه سن و دائما اول نفحه یه منتظر اولاسن تا بوی حقله پر اوله
هیچ مگذار از تب و صفرا اثر — تا بیابی در جهان طعم شکر
هیچ صفرادن و اسیمه دن کندکده اثر قومه تا جهان ایچنده شکرک
دادین و لذتین بوله سن یعنی جسمانیت و شهوات صفراسندن و نفس
اماره ایسمه سندن خواسنکده و قلبکده اثر قومه تا شکر وصلتنک
لذتین و قیمتین بیله سن و بر مذاق اوله سن
کنده شهرا ز پای جان بکن — تا کند جولان بگرد آن چمن
تن باغی جان ایاغندن قوپار تا اول چمنک چوره سنه طولاسن یعنی جان
ایاغنک باغی تندر جهد ایله تن تعلقندن و عالم آخرتک چمنی زرنده چوره
سرانده جولان و طیران ایلیوب ارواح مقربین ایله اوج علیینده هم پرواز
اوله سن در بیان همت طالبان راه خدا است — راه حقک طالبلرینک
همتلری بیاننده در مرغ با همت پرد تا آشیان — پر مردم همت است ای مردمان
مرغ کندو یوسنه قنادی ایله اوچار آدمک قنادی همتدر ای آدملر یعنی انسانک

قنادی

قنادی همتدر که آشیان لاهوته انکله پرواز ایلر و هر مؤمنک و عارفک
مقامی همتی مقداریدر روشا لکی منزل اعلایه ایرکوره همتدر نیتکیم
حدیث شریفده وارددر قال النبی صلی الله علیه وسلم علو الهمة من الایمان
یعنی همت بلندلکی ایماندندر یعنی سالکی ایماندن یقینه و تقلیددن
عیانه و عینه واصل ایدن همتدر و همتسز انسان حیوان قابلیتندر
بل هم اضل در و همتک ظاهر مقاصی اولدرکه هر مراده که طالب اوله
کندوکی اول مراده بی شک و بی شبهه و بی تردد واصل بیله سن و
طلبکده و اجتهادکده بر ذره فتور اتمیوب کسلدن و کاهلکدن
تنکی دور و پاک ایدوب منزل مقصوده کندوکی واصل بیله سن
پس بو همت سنده اولیجق مطلوبه ایرشمک مقرردر
باز اگر باشد سپید و بی نظیر — چونکه صیدش موش باشد شد حقیر
بر طوغانکه بیاض و بی نظیر اوله لکن شکاری صچان اوله اول حقیردر
یعنی همتک طوغنی عالم جبروت ده پرواز ایدوب معانی و حقایق
مرغلرین شکار ایده جک ایکن بو دنیای دونک خبایثی صچانلرینه مقید
ایدوب روحانی صیدلردن محروم ایلیوب ظلمات افکار دنیاسنده بیهوده
نفس اماره یه مقید ایدرسک صورتا خوب و بی نظیرده اولورسک معزز
بلکه معنیده خورد و حقیر و بی همت سن ور بود جغدی و میل او بشاه
او و صید بازست زو صورت مخواه — و اگر بایقوش اولوب میلی شاهه اولورسه
اول ایکی بوز طوغاندر سن اندن صورت ایستمه یعنی انسان صورتا
خوار و حقیر اولوب همتی و میلی مشاهده و مشاهده لقاء الله ده اولورسه
اول ایکی بوز صورتی خوب شاهدن و پادشاهدندر اگر صورتا نبهارسن
انک صورتنه نظر ایدوب حقارت ظن ایلمه که معنیدن محروم اولورسین
عاشقی که آلوده شد در خیر و شر — خیر و شر منگر تو در همت نگر
بر عاشقکه خیر و شره قاریشق اوله سن انک خیر و شرینه باقمه همتنه نظر
ایله اگر همتی عالی ایسه انکا خیر و شر حجاب اولماز مثلا بر عاشق سالک

گاه عبادات و مجاهدات و طاعتلرنده اوله و گاه کاهللك ایدوب
بر مقداره اوصانلیق ایله سن انکا خور نظر ایلمه حقیقتنه نظر ایله زیرا حقّت
انی شوق الهی یه تیشدوروب ازز مانده قطع مراتب ایله منزل مقصوده ایرکورر
گر یکی موری سلیمانی بجست — منگر اندر جستن او سست
اکر بر قرنجه سلیمانلق استیه سن انک طلبنه سستلك نظر ایلمه یعنی حالنک کمال
تاثیرین واکسیر عظیمانین کوریان ایدرلر که مخلوقات ایچره قرنجه دن ضعیف
مخلوق آزواردر اکر سلیمانلیق که اعظم مراتب انبیادن بر مرتبه در اول مرتبه
کندویه همت ایدرسه سن انک همتنه سستلك نظر ایدوب تحقیر ایلمه اکر اول
مرتبه نک لایقی اولمیدی کندویه اول همتی ایتمز ایدی نتکیم حدیثده کلمشدر
قال النبی صلی الله علیه وسلم قدر المرء ما یهمه یعنی کشینک مقداری همت ایتدوکی
نسنه در امدی حقیقت سلطانلقیکه ابدی ملکدر همتکزی انکا ویره و فرصت الده
ایکن سعی ایله انکه کسوزتا نام کالانعام قیلسندن خلاص اولوب ابد الآبدیه
اول سلطنت معظم جاویدان اوله سن و جمله ضمایر انبیا سلیمانلر وار
زیر نکینکزده اولا ان شاء الله الرحمن الرحیم — در بیان
نهی کردن از صورت و ترغیب — یعنی قید صورتدن نهی ایدوب
معنی یه راغب ایتمک بیانندهدر — چند صورت آخر ای صورت پرست
جان بی معنیت از صورت نرست — نیچه دك صورت آخر ای صورته
طاپیجی معنی سز جانک صورتدن قورتلمدی یعنی صورتله معنی بر یره جمع اولماز
واهل صورت اولان اهل معنی اولماز باطلیه صورتدن کچ نیجه معنی یه عالم آیدیرز
گر بصورت آدمی انسان بدی — احمد و بوجهل پس یکسان بدی
اکر ادم صورت ایله انسان اولیدی احمد ایله بوجهل پس برابر اولوردی یعنی
ادمیت اول معنادر که حقک ذات و صفاتی اول معنیده مندرجدر
وانبیا واولیا اول معنی یه مظهر دوشوب رحمت عالمیان اولمشلردر و اول
معنی هر صورت انسانده اولنک ذاتنده موجوددر لیکن اولیا وانبیا و مؤمنلر
دن غیرسنده بالقوه در وعاریتدر اما بونلرده بالفعل ظاهر و حاضر وابدیدر

زیرا جذبه ایله و عنایت ایله و سلوك و اجتهاد سبیله قوتدن فعله کتوروب
ملك ابدیتوب انلکه مالك و متصرف اولمشلردر و اول معنیدن مراد حقک
ذاتی وصفاتی واسماء حسنی سیدر اما انلر که بو عالمده فعله کتورمیوب
ضایع و فوت ایلدیلر روحلری بدندن ایرلوقده اول معنی اهلنه راجع
اولوب روحلری وبدنلری ظلمت ایچره محجوب اولوب ابدالاباد اول
ظلمتدن خلاصه مجال قالماز الا ما شاء الله پس معلوم اولدیکه ادم دیدکلری
اول معنی ایمش صورت دکلمش اکر صورت اولیدی احمد علیه السلام ایله ابوجهل برابر اولوردی
شد سر شیران عالم جمله پست — جمله سگ اصحاب را دادند دست
جمله عالم ارسلانلرینک باشلری پست والچق اولدی چون اصحاب کهفک
سکنه ال ویردیلر یعنی اصحاب کهفک کلبنی جنته اصحاب ایله ادخال اتدیلر
هیچ صورتی مانع اولمادی اصحابه متابعت اولمغله انکا اولان نظر عالم
ارسلانلرینه اولمادی ایدی سنده اصحاب کرامه متابعت اولورسک صورتا
زشت دخی اولورسک انلرک نفسی ایله ان دخی الطف اولوب سنی اول نعماده
قایم ایدر — چه زیانستش ازان نقش نفور — چونکه جانش غرق شد در بحر نور
نه زیان اولور انکا اول نفرت اولنمش نقشدن چونکه انک جانی نور دریاسنه
مستغرق اوله یعنی بر جانک معنی یه غرق اولمش اوله انک صورت لباسی نیجه
اولورسه اولسون اندن انکا غم یوقدر — پس بد انکه صورت خوب و نکو
با خصال بد نیرزد یك تسو — پس بلکه صورت خوب ولطیف اولورسه بر امر
خصلتلرله اولیجق بر پوله دکمزدر یعنی حسن سیرتی اولمین و حق شناس
اولمین بر پول دکمز اکر صورتا کوزل دخی اولورسه — من ندیدم در جهانی جست و جو
هیچ اهلیت به از خوی نکو — بن بو اراییجیلق جهانی ایچره کورمدیم
هیچ کوکلك خویدن یك اهلیت یعنی جهانده اهلیت خلق حسنده و ظریفلکده
شرطی بودرکه سالك تبدیل اخلاق ایدوب خویلرین ابو خویه تبدیل ایلیه
تاکه تجلیات الهی یه قابل اولوب کرامات اولیایه اهل اوله
قیمت همیان و کیسه از زرست — بی زر آن همیان و کیسه ابترست

بینمی حیوانک وکیسه نک الوندر التونسز حیوان وکیسه بی قیمتدر یعنی
التوندن مراد معنی وبنت خالص وخلق حسندر وحیوان وکیسه وجوددن
عبارتدر یعنی شول وجودده که بو خلقلر وبو ایلیت ومعنی شناسلق اولمیه اول
ابتردر مغبوندر **همچنانکه قدر تن از جان بود · قدر جان از پرتو رحمن بود**
انجلین که تنک قدری جاندندر جانک قدری پرتو رحمندندر یعنی تنک
قدرلتی وقدری واعتباری جاندن اوله‌ وغی کبی جانکده قدری پرتو نور حقدندر
وانجله فایده **گر بودی جان زنده بی پرتو کنون · هیچ گفتی کافرانرا میتون**
اگر جان شمدی پرتو سیز دیری اولایدی هیچ کافرلره میتون دیرمیدی
یعنی دیرمیدی یعنی حضرتک جان بیوردقلری جان مؤمندر که اگر مؤمنلرک
جانی پرتو رحمان ایله دیری اولمایدی هیچ حق تعالی قرآن عظیمده کافرلره میتلر
دیرمیدی معلوم اوله‌ بکه مؤمنلرک جان نور رحماندن وکافرلرک جانی
نار سعیردن ایمش ومؤمنک جانی حقیقت ایمان ویقین وشهود ایمش
مغز هر میوه بهست از پوستش · پوست دان تن را و مغز آن دوستش
هر یمشک ایچی طاشندن یکدرتنی قشق بیل اول دوستی ایچ بیل یعنی انکدر
میوه کبی ایچی وقابلغی واردر ایچی روحدر وقابغی تندر وجانی دوستدرکه
تن وجانی وجوده کتوردندر شاید اشیانی دخی
مغز نغزی دارد آخر آدمی · یکدمی آنرا طلب گر زان دمی
ای ایچ طوتار آخر آدم اگر سنده اول دمدن ایسک بر دم انی طلب ایله
یعنی آدمک ایچی وباطنی نفس رحماندر ونور سبحاندر جمیع مغزلرک وتبلرک
اشرفی واگر سیدر اگر اول دمدن واول نفسدن ایسک بر نفس
طلبدن خالی وغافل اولمه تا نیجه تنبدر اکلیه‌سن
آخر آدم زاده‌ ای ناخلف · چند پنداری تو پستی را شرف
آخر آدم اوغلانی سن ای ناخلف اناکه بکزمش سن بو الچاقلیغی سن نیجه
شرف صانورسن یعنی خلق الله تعالی آدم علی صورته صورتنک صورت حقدر
ونامک آدمدر نیچون کندوکی فهم ایلمزسن حقک بو دنیانک الچی مرتبه

حرف ایدوب اولوبی وشرف انی صانورسن حال بوکه بو سنک
ناقصلغک والچقلغک جناب حقدن دور اولمغه سببدر
در بیان توبه توبه ایلمنک بیاننده‌در **گر سیه کردی تو نامه عمر خویش**
توبه کن زانها که کردستی تو پیش اگر عمرکک نامه‌سن سیاه ایلدکسه
توبه ایله انلردن که اول ایتمشدک یعنی اول زمانده ماینده وکنک گناهلردن که
وبردخی ایلمک قصدین ایتمه تا که عمرک آب توبه ایله یویوب پاک وبیاض اوله
عمر اگر بگذشت بیخش این دمست · آب توبش ده اگر او بی نمست
عمر اگر کچدیسه کوکی بر دمدر اگر نمسز ایسه توبه صوین ویر یعنی عمرکون
هر ساعتنده قالدیسه اول ساعت عمرکک اصلی وکوکی مثابه‌سنده‌در
انی غنیمت بیل و توبه صویله آنی صوار که بی نم قالوب قوریه
یویوب حطب جهنم اولمیه‌سن وبی حاصل قالمیه‌سن
بیخ عمرت را بده آب حیات · تا درخت عمر گردد با نبات
عمرک کوکنه آب حیات ویر تا عمرک اغاجی دایما ثمرلی اوله دینچی اوله
یعنی انک عمری بر اغاج کبیدر وانک اوزدکی وکوکی نفسدر اگر نفسکی
توبه ایله واستغفار ایله وافتخار ایله حرف ایده‌سن موربلکه عمرک اوزرینه
آب حیات ایله دیریب بویورمکده واولوغده اولورسکه نباتی لا ینقطع ایمکده
وکونه کونه میوه‌لر حاصل ایتمکده اولورجنابدن وخور وقصوردن دینچه کوزر
کورمدک وقولاقلر ایشتمدک نعمتلر بیوروب حاصل ایتکده اولور واول جهانکله
انده وکتک کناهلرده اول استغفار سببیله حسناته تبدیل اولوب سایه خیر انکده
ضم اولورنا اول نشلر تمام اولوب اخرته انتقال ایدنجه تحصیل درجاتده
اولور وانتقال اتدکده حکمت ومقامنده واصل اولوب انده عمر ابدی ودولت
سرمدی ایچره متوجه قالوب سایر اهل جنت ایله صفا وعشرته مشغول اولوب
راحتده قالور واگر عکسی اولوب انفاسی خنک ایزدن غیری ده و توبه وعبادتدن
عریا به حرف ایدرسه آخرنده ندامنده وحجالتده قالوب اول مقام
تحصیل ایدنمره قارشو یرمکده وناامیدلکده قالور

58b

جمله ماضیها ازین نیکو شوند　　زهر پارینه ازین گردد چو قند

جمله گچمشلر بو توبه دن ایو اولدی یکی بیلمش اسکی زهر بوندن شکر کبی طتلو اولور یعنی اولئک الذین یبدل الله سیئاتهم حسنات مقتضاسنجه گچمش زمانده واقع اولان گناهلر بو توبه و انابت سببیله بر ذنوب ایلکه تبدیل اولور و گچمش ییللردن ملال عصیانکه بیلنمش زهر کبی مهلک و قتال اولمش ایدی بو استغفار سببیله زهرلکی تبدیل اولوب شکردن لذیذ اولور تنکه گناهلیق عالمده ایکن هر بیری زقوم اغجلری حاصل ایتمش ایدی توبه و رجوع ایندکدن صکره جنت باغچلرینه تبدیل اولوب صاحبنه انواع تلذذ ایله واصل اولور

سیئاتش را مبدل کرد حق　　تا همه طاعت شود آن ماسبق

گناهلرینی تبدیل ایتدی حق تا دوکلی طاعت اولدی اول سبقت ایلمش گناهلر یعنی اول اشلنمش گناهلری طاعته تبدیل ایلیوب طاعت صرف ایلدی

توبه آرید و خدا توبه پذیر　　امر او گیرید و اونعم الامیر

توبه گتورک خدا توبه قبول ایدیجیدر انک امرینی طوتنک امر ایدیجیلرک کوجلکی و سلطانی اولور یعنی خدا سیزه توبه امر ایلدی تا مغفرت ایدوب آخرتده درجات عالیلر ویروب سیزی راحت ابدیه ایرشدوره و حقک امرینی قوللرینه عین عنایتدر زیرا حق دیلمز که کندو قوللری عصیان ایده غدابه کچی اوله بلکه حقک مرادی بودرکه ماضی و مستقبل گناهلرنکزه توبه ایدوب یوزکز کندو درگهنه سیزی حق تعالی سیزه بربرندن اعلا مقامات روزی قله زیرا حقک مرادی سیزی کرم و احسانه مظهر دوشوروب انعام بی نهایه ایجکدر اما تغافل ایدوب کندو گوزی اول رحمتدن دور ایجکه سعی ایدرسیز ایدی الکاه اولوک دم بو دمدر امر حقی یبرینه گتوروب توبه و انابته مشغول اولوکه و باقی عمرکزی طاعت و عبادت ایله ختم ایلک تاکه رضای رحمانه مظهر دوشوب بقای سرمدی اله گتوره سیز

مرکب توبه عجایب مرکبست　　بر فلک تازد بیک لحظه ز پست

توبه مرکبی عجایب مرکبدر بر لحظه ده الچاقدن فلک اوزره چقار و تکبر ز یعنی توبه آتنه سوار اولنکه روح پاک بو بدندن ایرلدقده اول براق سیزی بر لحظه ده یدنجی

افلاکک

59a

افلاکک اوستنه چقاره و صراطی یلدرم کبی گچوره اول مرکب عجایبی جست و چابکدر

چون برآرند از پشیمانی انین　　عرش لرزد از انین المذنبین

چون پشیمانلقدن اینکلری گتوره لر عرش دتررکناهکارلرک اینکلدوکندن یعنی برکمسنه گناهلرین یاد ایدوب جانب حقه دردلو دللو توبه ایله اگلیوب اغلیه و گناهندن رجوع ایلیه محقق عرش انکله بیله اغلر و زاروانینه دوکیلوب خزان یپرغی کبی دترر تا حق اول کمسنک گناهنی عفو ایتمینجه عرش دترمدن ساکن اولمز پس گیجه لازم ولایق اولان بودر که دایما اگلیوب و اغلیوب حالی یکینه تا جناب حقک رحمته مستغرق اولوب عرش و فرش و ملائکه انکله همنوا اولوب هر دم اکا حقدن مدد و یاردم طلب ایده لر ورببان فواید گریه اغلمکک فائده لرین بیلدیرر

زاری و گریه قوی سرمایه است　　رحمت کلی قوی تر دایه است

اگلمک و اغلمق قوی سرمایه در رحمت کلیدر محکم دایه در یعنی اگلمک و اغلمق بو یولده سرمایه و بسلیجی دایه در

تا نگرید ابر کی خندد چمن　　تا نگرید طفل کی جوشد لبن

تا بولوت اغلیه قچان گولر چمن تا اوغلانجق اغلیه قچان قیناررده طتلو سود یعنی ظاهرده مثللر که اوغلانجق اغلامینجه انا سودی برمز پس سنده دایما حقدن جنت و دیدار و حور و قصور استرسک اول استمکک نشانی تضرع و زاریلقدر زیرا دردایله نیاز ایله وجد و طلب ایله هر مراد میسر در گرک معنوی و گرک صوری والا بی نیاز لکله و دردسزلکله استیان مرادی سخره ایلیندر دینلدر زیرا بی نتیجه در

طفل یک روزه همی داند طریق　　که بگریم تا رسد دایه شفیق

بر کونلک اوغلانجق دخی بو یولی بیلور در که اغلیم تا شفقت ایله دایه ایرشوب اله اوله

تو نمی دانی که دایه دایگان　　کم دهد بی گریه شیر او رایگان

سن بیلمزسنکه اول دایه لر دایه سی اغلمقسزین سودی از ویرر یعنی کشی هر مرادیکه طلب ایلر درد سیز و اشتیاقسیز و جد و جهدسیز رایگان حصولی ممکن دکلدر گورمزمسنکی طفلک اغلامسی دایه نک شفقتنه سببدر ایله اولسه دایه لر دایه سی و بسلیجلر بسلیجیسی که خدادر شفقتی و عنایتی سودنی بی پروا اولانه

نسخهٔ دیگر اینست در حدود در آرزمان تا کسی از رضاء اعرف

ودلی نیاز و بطالره ازدیرر زیرا لطف وعنایتی کوکلی سینقلره وکریانلره
ونالان اولانلره بی دریغ ومبذولدر که العطا فی الطلب کفت

فابکوا کثیرا گوش دار — تا بریزد فضل شیر کردکار

فلیبکوا کثیرا دیدی قولاق طوت تا فضل کردکار بیشود دوکه یعنی قرآن
عظیم ده کاشن که قوله تعالی فلیضحکوا قلیلا ولیبکوا کثیرا امری بودر که
از کولک وچوق اغلاک دیمک اولدیکه دایما الله مشتاق اولوب ارزوی
وصال ایدوب چوق چوق اغلاک تا که انه نعاج بدل فضل وعنایتندن
قلبوکزه علم وعمل وشوق ورضا سودین منصل روان ایده

آخر هر کریه آخر خنده ایست — مرد آخر بین مبارک بنده ایست

هر اغلمقلک صوکی کولمکدر صوکنی کوروجی آدم مبارک قولدر یعنی هر اغلمقلک
صوکنده کولمک مقرردر اکر اخرده خرم وخندان اولایین دیرسک بو
دنیاده اغلمقدن وانکلکدن دور اولمه علایقدن وعوایقدن دلیرایاتی
پاک ومجلا ایدوب طالب دیدار یار اول ودیداره لایق ومحل اولمغه تحصیل
استعداد قلوب یارک جمالنه قارشو نیازده وتضرعده وکریه ده اولوب
مصالح دنیادن باصلیه ال چکوب تجلیات غیبیه انتظارنده اول ودولاب
انسجله کوکل بوستاننده معانی دوده لرین وشهود میوه لرین حاصل ایدوب
نشاط دلده وسرور وصفای روحده اول تا که مبارک قوللردن
اولوب کزیده وخواص درکاه اوله سین

هر کجا آب روان سبزه بود — هر کجا اشک روان رحمت شود

هر نه یرده اقار صووار در انده سبزه اولور هر نه یرده اقار کوز
یاشی وار در رحمتدر یعنی اقار صونک سبزه اولدیغی کبی
کوز یاشنکده اثری ونتیجه سی رحمت یزدان وملاقات رحمندر

باش چون نالان چشم تر تا ز صحن جانت بر روید خضر

دولاب کبی اکلیجی وکوزی یاشلو اول تا جانک صحننده چمنلر بته یعنی
دولاب وش کوزی یاشلو وباغری یاشلو اول تا جانک صحراسنده

حقایق

حقایق چمن زاری ومعارف کلعذاری ومعانی شکوفه لری وجوده کله شهر
دل وساوس نفسانیله خرابه متوجه اولمشکن معمور وپرنور اوله زیرا
جانک ودلک رونقی ورفاهیتی وبقاسی حقک نوریله متصف اولوب وجود
حقله قایم ودایم اولمه سیدر اما انلر که بو جان ودل شهرین اهمال ایله
وتقاعدیرله خرابه ویروب نفس اماره خرابه سین معمور ایتدیلر دنیاده و
اخرده اعمی اولوب حضرت حقی باننده نابلری اولنک کالانعام اولوب
بو دولتدن دور ومهجور اولدیلر وانلر که بو اوصاف حمیده یی کسب ایدوب
عشق الهی یه مظهر دوشوب جانلرین نور محض ایتدیلر انلر دیدار حقدن
وذات خدادن برنفس ایرلمزلر دایما مستغرق تجلیات جمال الهی اولوب
بحر ذاتده ماهیان ذو الجلال اولوب در بیان کسب مجاهده بمجاهده کسنک بیان ایدر

کسب را همچون زراعت دان عمو — تا نکاری دخل نبود آن تو

کسبی ونزنجی اکن کبی بیل ای عمو تا اکمیه سن دخل حاصلک اولماز یعنی اخرت
قزنجده دنیا اکنی کبیدر مادامکه بونده اکنک اکمیه سن انده حاصل المزسن
بهر حال بونده تحصیل ایتمیجک انده وارد قده مفلس وتهی دست اولمق مقرردر

انچه کاری بدروی آن آن تست — ورنه این بیداد بر تو شد درست

انکه اکرسین بچرسن اول سنکدر واکر اکمزسک بو بیدادلق وظلم اوزوکه
درست ومقرردر یعنی اکمدوکک بیره دل نسنه بیچه مزسن بو خه
اکمدوکک بیچمک استوسک ظلم وبیدادلق اوستوکه ثابت اولور ظالملر
وطاغیلر سلکندن اولورسن زیرا اسکلدلان شی انجق کندو کسبکه تنجکدر

هیچ گندم کاری وجو بر دهد — دیده اسبکه کره خر دهد

هیچ بغدای اکرسک ارپه بیچوبرری برآتی کوردیکی کوانشکک سبب طوغوره
یعنی اکر آخرت عملی قونوکسه بنه عوضی آخرتده ونعیم درواکر دنیا عملی کیه ظلمدر
وفساددر وحقد وحسددر و بونلره بکزر نه قبایح وار ایسه حاصل ایدنکسه
جزالری وسزالری ده مقدردر ومحققدر هیچ تبدیل وتغییره مجال یوقدر
اکر خیر واکر شر عملیدر کندیدن منفک دکلدر

ای خنک آنکه جهادی میکند   بر بدن زجری و دادی میکند

ایو بخت اکا که نفسیله جهاد ایلر بدنی اوزرینه زجر ایلر و عدل ایلر یعنی عالمده بخت و دولت اول کمسنه نکدر که نفسیله جهاد ایدوب و بدننه زجر و ستم ایدوب ریاضت ایله و عبادت ایله ضعیف و نحیف و مغلوب و مطیع ایلر و نفسنی مرده ایدوب روحنی زنده ایلر و قلبنه صفا ویروب علم و عمل ایلر

گر توکل میکنی در کار کن   کشت کن پس تکیه بر جبار کن

اگر توکل ایلرسک علی الجد ایله اول اکینی اکده اندن صکره جبار صفاتی یعنی اول مجاهده کی و عبادتکی و پرهیزکی ایله اندن صکره توکل ایله و اول طاعت و عمل تخمنی اکه اندن صکره حق تعالی حضرتلرنده یاردم استه

جهد میکن تا توانی ای کیا   در طریق انبیا و اولیا

جهد ایله تا قادر اوله‌جه‌ای اولو انبیانک و اولیانک طریقنه یعنی بو جهانده عمری افکاری و اقوالی و افعالی کیدر قادر اوله‌جه انبیا و اولیا طریقنه دوش تا انلرک زمره‌سندن اولوب انلر ایله حشر اوله‌سن دنیوی و اخروی

کام زن گر زبان گردت کشن   در ره ایمان و طاعت یک نفس

کام زن اگرچه زبان ایندیره ایمان و طاعت یولنده بر نفس یعنی سعی اوینجه عمردکی ایمان ایله طاعته صرف ایله و ایمان و طاعتک لوازمنه و اسبابنه سعی ایله اگر بر نفسجک زیان ایدرسک بن حقی ستر ایتمشلردن اولاسن دیو بیورر

سنگ بر آهن زدی آتش نجست   این نباشد ور بباشد نادرست

طاشی دمره اوردک اود چیقادی بو اولمز اگر اولورسه ده از در یعنی ایمان و طاعت ایکیسی طاش ایله دمر کبیدر بر بره اوریجق یعنی ایکیسی بر یره جمع ایدیجک آتشی معرفت و نور بصیرت ظهور ایتمه اولماز اگر جمع اولورسه از واقع اولور البته اثری مقرر در پس سن حال ایمانک طاعته محکم ذنابت اول نتیجه چیقامق اولماز البته ظهور ایدر

در بیان سر نوع الباب ولج و لج

اکن بیانده در که برکسه قاپوی قاقسه و ادامه ایله او قاپویه داخل اولور

خود که گو بد این در رحمت ببار   که نیابد در اجابت صد هزار

خود بو رحمت قپوسنی کیم اورر که اول یوز بیک اجابت بولمز یعنی هر کیمکه حقک احسانی و هدایتی قاپوسین نیاز ایله دق ایلر حق تعالی انکا یوز بیک فتح باب ایلر و دعالرین مستجاب و دلکلرین حاصل ایلر

چون در معنی زنی بازت کنند   پر فکرت زن که شهبازت کنند

چون معنی قپوسین اوره‌سین سکا اچارلر فکرک قنادین اورکه سنی شهباز ایلرلر یعنی معنی قاپوسین اوروب حضرلدن معنی طلب ایلرسک سکا معنی قپوسین ایله اچرلر که معانی بحرینه مستغرق اولورسین بعده فکر قنادلرین اچوب حقک صنایعن و بدایعن و عجایب و غرایب و حکمتلرینه سیر اینکه طیران و جولان ایلرسک شهباز معانی اولوب آسمان معرفته عروج ایلرسن

چون طلب کردی بجد آید نظر   جد خطا نکند چنین آمد خبر

چون طلب ایلدک جد ایله سکا نظر کلور خطا ایلمز خبر بویله کلدی یعنی سنک حقک رضاسنی و لقاسنی جد و جهد ایله طلب ایلیه‌سن تحقیق بلکه جد که خطا ایلمزسین البته اول جد و جهدسنی اول مرادا ایدوندکک مقصوده واصل اید.

گر گران و گر شتابنده بود   عاقبت جوینده یابنده بود

اگر آغر یوریجی و اگر عجله ایلیجی اوله عاقبت استیجی اولان بولوجی اوله یعنی سالکلر علو همت و مشرب عذب صاحبی اوله گرک آغر یوروسون گرک عجله ایلسون عاقبت منزله ایرشور زیرا طلب اتانی مقصوده ایرشدرمه اولماز حال اسنکی درستی ایله

چون نشینی بر سر کوی کسی   عاقبت بینی تو هم روی کسی

چون برکمسنک محله‌سی اوزرنده اوتوره‌سن عاقبت بر کمسنک هم سن یوزین کورسن یعنی بر عاشقک دائما کوی جانانده منتظر دیدار اوله البته بر کون اول محله اچره روی یاری و لقای جانانی سیر ایدرسن در جانانک محله‌سی کونکلدر که قلب المؤمن بیت الله و عرش الله در که تخت کاهدر اگر ساعت بساعت و نفس بنفس اول کویه مراقب اولوب طوره‌سن البته کسی

مقصوده اولکورسن

عاقبت برکون اول محبوب حقیقینک جمالنی اول جانده عیانا ایدر بوب

چون زچاهی میکنی هر روز خاک عاقبت اندر رسی با آب پاک

چون بر قیودن هر کون طپراق قزه سن عاقبت بر پاک صویه ایرشورسن یعنی

اکر طبیعتنک چاهندن هر کون ثقلت وکثافت ونحوست طپراغین قازوب

چقارسن اوزره اولسن عاقبت اول آبدن پاک وصاف روح قدسی یه واصل اولوب

حیات ابدی بولورسن کفت پیغمبر که چون کوبی دری عاقبت زان در برون آید سری

پیغمبر علیه السلام دیدیکه چون بر قپویی دوکسین عاقبت اول قپودن طشره

بر باش کورسن یعنی عالم ملکوتک قاپوسیکه سنک قلبنک جانه سنه اولا اشقدر

اکر اول قپویی چقدله اورسن عاقبت اول قپودن عالم لاهوت قافنک

عنقای لامکانی بر باش چقاروب هوای جانده جولان ایلیسر در

در طلب زن دایما تو هر دو دست که طلب در راه نکو رهبرست

طلبه اور دایما سن ایکی الکی که طلب یول اچره ابو رهبر در یعنی

ایکی الکله دامنی طلبه محکم یاپشوب اندن آیرلمه که بو یولده طلبدن

ابو رهبر بولنمز زیرا هدایت حق طلبدر که بر مرادی بر نامراده

داد ایتمک دیلسه اول مراده لایق طلب دیر اندن مراده ایرشدورر

که بگفت وکه بخاموشی وکه بوی کردن کیر هر سو بوی شه

کاه سوز ایله وکاه ایسم اولمغله وکاه قوقو ایلمک ایله هر جانبدن شاهنک

قوقوسن طوت یعنی اوصاف الهیتی کاه سویلمکله وکاه خاموش اولوب

تفکر ایتمک ایله هر جانبدن قوقو المغله اراجی اول واحوالدن وتهواندن

پاک اولوب شاه جمال باکمال معشوق هر کون جلوه یه کلوب سنی شکلدن خلاص ایلیوب جذبه

رحمانه مظهر ایده تین مرا کن تو از ملولی آه سرد درد جو درد جو درد درد

الکاه اول ملول لکدن صوق آه ایله درد استه درد استه یعنی عالم حقیقت بکا

کشف اولوب معنی یوزه کوستر مدی دیوب ملول اولوب آه سرد ایتمه حالا

درد استه هر قنچه که درد الهی سکا یوز کوستره اول وقت تحقیق بلکه عالم معانی

سکا مسخر در زیرا جمیع طالبلرک باشی درد در شو بلکه درد سنده موجود

بی درد دل و دولت دیدار نتوان یافت
تا جان ندهی لذت جانان نتوان یافت

اولا

اولمیه

اولمغین دوران بیلوب بر نفس اندن فارغ وشنک اولمه تا مقصود بالذات

وجودکده نقد بولوب جمیع مشکلاتی حل ایدوب وشک شبهه دن خلاص اولوب کامل اولسن

ای بسا کار که اول صعب کشت بعد ازان بکشاده بسختی کذشت

ای چوق ایشلرکه اول کوج اولدی اندن صکره کشاده اولوب آچلدی قپلقی

کیدی یعنی طلب حقده سکا قپلقی ایرشوب بعضی کار کوج کورینور سکا لکن

اولوب نا امید اولمه وطالبکده اوشقلق اتمه نیجه نیجه ایشلر اولور که اول

کوج اولور اما صوکی ایله آسان وکشاده اولور که اول چکده مکث ایدرجک

کلی رحمت اولوب محنت محنته تبدیل اولور

ای برادر اندرین ره می تراش ومی خراش تا دمی آخر دمی فارغ مباش

بو یولده یونوب وداهی صاتله تا آخر نفسک بر دم فارغ اولمه یعنی کاه قاش

یونوب وقاذین سوریب بونک اول جانبه اولسون وعزیمتک اول جانبه

اولسون بر دم فارغ اولمه تا آخر بر شیئه وبر سر عجیبه ایرشه سن

همرهی راجوکه زدیا بی مدد بحد او همد رد جو یابی احد

بر یول یولداش ایستکه اندن مدد بوله سن الحاصل یولداش که همدمک هم در

اوله وطالب احد اوله یعنی سالک اولان کیمسه اولا بر همدم وهم نفس

بولداش اولمغه لابد در تا که بر بر بینه قول وقفات اولوب راه خدا ده همراهی اوله

تاکه انلکله قطع عقبات سلوک وسیر منازل تجلیات رب الملوک ایدوب

از زمان ایچنده مقصودینه فرصت بولوب مرادینه ایرشه واکر یار

وهم نفسی عارف اصلدن غیری اوله واهل هوا واهل نفس کیمسه اوله اول وقت درده

دم بدم اسفل سافلینه تنزل ایدوب نسیان وغفلت پرده لری هر جانبین احاطه

کار بی حجابه متوجه اولور لیک هر کمراه را همره مدان غافلان خفته را اکه مدان

لیکن هر یولی از درشی یولداش بلمه غافل یاتانلری اویانیق واکاه بلمه یعنی

المؤمن کیس ممیز فطن حسبنجه که مومن کشی ذوطبع واهل تمیز وزیرک

کورکر که هوادمک وهر سالکک مرتبه سن تمیز ایدوب نیجه سی غفلت نومنه

غرق اولان بی ذوق کمراهلری اکاه فهم ایلیوب کندوکنده اول اوچوبه کرفتار

62b

اولمیه‌سین زیرا بولدن آزمنک و منزله ایرمه‌منک نهایتی یوقدر
اوکت صرّاف و نقّاد اولوب صاحب قبله و قبله‌سین بیلمه‌منک
مابین فرقی ایلیه‌سین تا سنده گمراه اولوب جهالت بیاننده قالمیه‌سین

هست تنهایی به از یاران بد — نیک باید چون نشیند بد شود

تنهالک یکدر یرامز بولداشلردن ایی چون یرامز ایله اوتوره یرامز
اولور یعنی اگر سلوکده و عرفانکه مناسب ولایق یار بولمزسک زنهار
تنها اول زیرا تنها اولق یکدر اندنکه خلاف جنس و نادان اوله‌سون بولکه
بر آن همنشینک جاهل اولداتک بدو سر و نفسی سنی شهود کوکلدن و ذوقدن دور
ایدوب کندی کبی بی ذوق و باطل ایتمک مقرّردر

غیر پیر استاد و سرلشکر مباد — پیر گردون نی ولی پیر رشاد

پیردن غیری کیمسه سرلشکر اولمسون جهان پیری دکل ولی ارشاد پیری
یعنی سالکک اوستادی و سروری و مقتداسی پیر مرشد کامل اولی چند
گرکردر بو چرخ گردون دوّارندن و ای پیل سیرندن صقلی و صاچی اغرمش
اوله اما قلبی هنوز سیاه‌مردن فتی و نفاسی اوله انجلیق پیره عارفلر
طفل دخی دیمزلر زیرا الطفال هو خوف و حیا و تسلیم موجوددر اما پیر گردون
بی بصیرت‌ده حماقتدن و ظلمت جهالتدن ماعدا نیجه افعال و ضرر خلق و موذیلق
موجوددر ایله او نیجه بی زبان طفل ایله نیجه برابر اولورلکه انلردن اولورکه
انلرک شاننده حضرت حق اولئک کالانعام بل هم اضل بیورمشدر
امدی انلرکله چوق باش بشا مغله صافلری آغارو بی افعال حمیده حاصل
ایدوب جهالت و غرورده قلان پیرلردن در انلرک کبی پیرلردن
حیوانک افضل ایدوکنه بی خطایه دلیل کلمشدر پس سن سالکه لازم اولان
اولدرکه بر نور حاصل ایده‌سنکه اول نور ایله کندوکه تنزل و ترقی‌دن بیلن
انی تشخیص ایلیوب اکا هلیج و ذوق اکلدوغکه نسبه قرب و بعیدلک
تحصیلین ایدوب جفاسن علیل و فنا بیلوب و تسلیم و راضی اولوب اوزکی
تن و آنی جان انگلیه‌سن تن جاندن مستغنی اولمدوغی کبی سندن انلر

هرگز

63a

هرگز مستغنی اولمیه‌سن تا انک نفسندن بهره‌مند اولوب ذاتنه و حقیقتنه
واصل اوله‌سین و اما غفلت و تقلید و ریا اهلی اولانلردن اجتناب
کلّی و قتنده حاضر لرله همنفس اوله‌سین

پیر باشد نردبان آسمان — تیر پران از که گردد از کمان

گوکلرک نردبانی پیر مرشد اولور اوق نه‌دن اوجیجی اولور یای‌دن اولور
یعنی پیر مرشد قبضه‌سنده فرزندکان کبیدرکه مریدی اوق منزل مقصوده
پران ایلیوب هدف مراده ایرشدورر و آسمان حقایق و عالم لاهوته
نردبان اولور تا مقام نهایت عروج ایندوروب کندی کبی مرتبه کماله یتشدورر

در بیان آنکه طالب راه را آینه از پیر ناگزیرست

پیر را بگزین که بی پیر این سفر — هست بس پر آفت و خوف و خطر

پیر اوروندلکه پیرسوز بو سفر خوف بر افتدر و قورقولو و خطرلودر
یعنی راه حقدن ضرب و افتلو و پرخوف و خطر بر یول دخی یوقدر پیرسوز
و دلیل سیز بو یوله کیرلمک محالدر نته‌که الدلیل ثم السبیل و الرفیق ثم الطریق
بیورلمشدر امدی البته بر راه‌شناس کامل ارادی استیوب بولوب دامن
تحکم الوروب مرید صادق اولوب کندو وارلغک اول کامل‌ده
محو ایدوب حقیقت اوزره ای پیشوا ارشاد ایدنوب بو راه پر آفتی انک
سایه‌سنده حضور و راحتله قطع ایدوب منزل مقصوده ایرشمکه سعی و ملازمت ایده‌سین

آن رهیکه بارها تو رفته — بی قلاوز اندر آن آشفته

اول یولکه سن نیجه کز کتمشدک قولاوزسیز اول یولده دلورسین یعنی
نیجه کز کندوکک یوله بو کز قولاوزسیز کتسک نیجه پرده یول یتوروب
دیوانه اولوب شاشارسین ایله اوله بلدوکک یوله دلیل سز
کیدیجک بلمدوکک یوله نیجه کیده بلورسین

پس رهی را که ندیدستی تو هیچ — هین مرو تنها ز رهبر سر مپیچ

پس بر یولکه سن هیچ کورمش اوله‌سین غافل اوله تنها کیتمه یولکوسیز کیده‌ری

باش چویرمه یعنی اول بوکه ایرافلیغی اللی بیک بللی در انده بالکز کیده جرس
غافل اولمه رهبردن باش چویروب فراغت کوسترمه بوجهه فرصت دولتینی
الدن چیقاروب وجودوکی ضایع وهبا ایدرسن منزل مقصوددن کیرو قالورسن

کر نباشد سایهٔ او بر تو کول　　پس ترا سرکشته دارد بانک غول

اکر اول رهبر مرشدک سایه‌سی سنی اکمه ونادانک اوزرنده اولمیه چول سسی
بویولده دیولر اوازی سرکشته وسرکردان ایلر یعنی اکر اول مرشده اتفاق
واتفسنک نظر عنایتی ورحمت وهدایتی وهواسی سنه بیجرک وابله کوکک
اوزرنده حاضر اولمیه چوق دیو سیرت وآدم صورت شیطانلر صورت صلاح‌خوان
واهل سنت جماعتدن کورینوب سنی منزل مقصوده الترم دیو عقلک
اوغورلیوب راحتدن ونظر مرشددن ازیدروب اشده سنی حقه واصل ایده لوم
دیو عمری آخر اولنجه مکر وغدر وغلط کمراه غافل ایدرلر اما مرشد الهی و
کاشف اسرار نامتناهینک نظری سایه‌سی سنی بیجرک اوزرنده اولیجق
نه دیو نفس حمله ایلر نه غول ابلیس قصد ایلر قصد ایدنلر کاری حاله نظر سایهٔ
مرشد شش جهاتکی ظاهرا وباطنا احاطه ایدوب حفظ ونه بارانه هر حصوصده
حفظ ایدوب دیده بان اولور شکرانی دیو سیرت شکاوت بولوب جهاد
ایتمکه کلدکده انوار پیرک شهاب ثاقبی انلری مطرود ایدوب رجوعا
للشیاطین اولوب مرادلرندن مردود ومحروم اولورلر

هرکه در ره بی قلاووزی رود　　هر دو روزه راه صدساله شود

هرکیمسه که یولده قلاوزسز کیده هر ایکی کونلک یول انکا یوز ییللق اولو یعنی
نظر همت پیر حقیقت بو راه پر خطرده سکا قلاوز ودلیل اولمیه ایکی کونلک
منزلی یوز ییلده سی ایتسنک قطع ایده مزسن ایله اولسه لازم دور قرض اولورکه
راه حقده کشیه بر منزل نشانی رهبر بنده دور بولوب دست دامندن برنفس
ایرمیه تا بی تعب مقصوده وصوله بوله　　اطلب الدرّ فی وسط الصدف
واطلب الفن من اصحاب الحرف دور طلب ایله قرداشی صدق اوزرنده
وصنعتی وفنی طلب ایله صنعت اهلندن یعنی عاقل وعارف اولنلر که هر طلب

ایده‌دکلک

ایلدوکلک مرادک اول اهلین وصاحبین بولوب انون طلب ایلیه تا طالبنک
حقیقتنه واصل اوله بوجهه سرسری طلبنک فائده‌سی یوقدر جهد ایدوب
محلندن ویرندن طلب اولنه تا زحمت بی فائده اولمیه

سایهٔ شاهان طلب هردم شتاب　　تا شوی زان سایه بهتر ز آفتاب

شاهلر سایه‌سن ایسته هردم عجله ایله تا اول سایه‌دن افتابدن یکرک اولسن
یعنی اولیاء عارفینکه معنی شاهلر در انلرک سایه‌سن وصحبتن طلب ایله
تا انلر سایه‌سنده کنشدن منور واعلی اولسن

مهر پاکان درمیان جان نشان　　دل مده الا بمهر دلخوشان

پاکلرینک سوکوسین جانک ایچنده دیک کوکل ویرمه الا کوکلی خوشلر محبتنه یعنی
من احب قوما فهو منهم برکمسه بر قومه محبت ایلسه اول انلردندر سنده
اهل اللهک محبتی جانکده دیکسه تا انلرکله حشر اولوب انلر صفنده اولسن

رو بجو یار خدایی را تو زود　　چون چنان کردی خدا یار تو بود

یوری بر خدا یاری ایسته تیز چون انک کبی اولکسن خدانسنک یارک اولور
یعنی خدا مردلرینه وخدا یارلرینه یار اول ودایم انلری ایسته وانلر اخلاق وعمل
انکله وانلر کتدوکی یوله کیت هرنجکه سنده انلر کبی اولسن خدانسنک
یارک اولور　　در بیان فواید مصاحبت مردان خدا
خدا مردلری مصاحبتنک فائده‌لری وحضورلری بیاننده در

هرکه خواهد همنشینی خدا　　او نشیند در حضور اولیا

هرکه خدا ایله همنشین لک دیلیه تا اولیانک حضورنده اوتورسون یعنی
اول حدیث شریفک مضموننده که قال النبی صلی الله علیه وسلم من اراد ان
ان یجلس مع الله فلیجلس مع اهل التصوف معنی اولدرکه هرکیمسه که الله ایله
اوتورمق دیلیه اهل تصوف برله جلوس ایلسون چون اولیا حضورنده حاضر
وستر خفا بقده ناظر اولمق دیلیه‌سن بر اهل مشاهده وصاحب حضرات بیر
معزز جود وواجب الموجودک اولیا حضورنده حسّی ویاخود معنوی حاضر اولوب
اولیادن کسب حقایق موجودات ایلیوب علم اسرار وجودی کسب معارف

آسمانیه سن دن کلمه بکلمه حرفا بحرف مطالعه وتحصیل ایلیوب خلعت
بهشتی سن اکتسه کامل کیوب مخلصلقدن نفس ناطقه کی خلاص ایدوب
مخلصین زمره سندن اولوب ذاتی جنته داخل اوله سن اندن صکره
خالدین فیها ابدا رضی الله تعالی عنهم ورضوا عنه آنک معناسی اولدوغی کبی
سنک دخی معناک اولور. از حضور اولیا گر بگسلی
تو هلاکی زانکه جزوی نی کلی حضور اولیادن اگر اوزولورسک سن
هلاکسن اندنکه جزوسن کل دکل سن یعنی اولیا حضرت واجب الوجودیله
قایم در وحقیقة الحقایقدر وسنک ذاتک اول اول حقیقتک نوری بر
نوری درکه جمیع اسما حسنی واسما ذاتیله تجلی ایتمشدر واول نور سنک
ذات وجودکه صفت ظاهره وادراک طیبه ونیت خالصه رنکنده منعکس
اولوب ظهور ایلر اگر سنک وجودوکک طبیعتکه تندو مکدر و تیره اولیه
اول تجلی ایدن نورک لطافتنی ونورانیتنی ووحدانیتنی تبدیل ایدوب
سفلی اولماز امدی سنکه سالکسن تنک وقلبک وروحک که بو اوچ کوهرین
لطایفک اتحادینه وجود دیرلر ریاضتله وعبادت ایله وجزم وعزم ایله
و وردغشتله بو وجودک خبایثنی وماسواسی بیقوب و یاقوب بوتن و
قلب وروحی جمیع غل وغشدن پاک وصاف ایلیوب اول نور الهینک
مجلاسی ومظهری اولوب وبو جزو اولان وجودوکی شهود ایله اول وجود
کل مطلقک میانته خرج ایدوب ایچنده محو وفانی اول تا جزئیت ذلتندن نجات
بولوب کل سن اوله سن واگر هنوز بو تعینک خبایثنی شاهده ایتمدک
ایسه خبرله قانع ایسک آگاه اولکه هر جزئیه جوهرک واردرکه تنفکدر
وعمرک ومعیشتک اول تنفکدر شویلکه جواهر اسراری حرف ایلیوب جزوکی
کله واصل اتمیه سن هلاک سین زیرا جزلکده قالورسین کلدن جدا سین
انلردن اولورسنکه حق تعالی بیوردی ان نطمس وجوها فنردها امدی
سرمایه دل غافل ونور ذاتکده اقبل اولمه تا حضور قلب حاصل ایدوب
اولیا وانبیا حضورینه لایق وسزاوار ومقبول اوله سین

چون

چون شدی دور از حضور اولیا   در حقیقت گشته دور از خدا
چون اولیا حضورندن ایراق اوله سن حقیقتده خدادن دور اولمش
اولورسین یعنی اولیادن هر که ایراقدر حقدن بعید در زنهار اولیا نظرندن
دور وغافل دوشمه تا حقدن دور اولوب هاویه فراقه گرفتار اولمیه سین
همنشین اهل معنی باش تا   هم عطا یابی وهم باشی فتا
اهل معنی همنشینی اول تا هم ویرکی بوله سن هم طریقت فتوتنه اهل وصاحب
اوله سین یعنی اهل معنی ایله طوردوغک واوتوردوغک دائما هم صحبتدن قریب اول تا هر
نفس حضرت غنیدن سکا فیض وعطا ایره وهم مرد میدان اولوب انبیا واولیا
کرامندن نصیب دار وقوت وقدرتلرندن بهره ور وشجاعت و
عفتلری بوستانندن میوه دار وبرخوردار اوله سین
جان بی معنی درین تن بیخلاف   هست همچون تیغ چوبین در غلاف
معنی سز جان بو تن ایچره غلافده اغاجدن قلیچ کبیدر یعنی شول قلیچ که ایچنده
جانکه بو تن ایچره کلوب کندی اوز معیشتدن خبردار اولمدی شنکز
اول جان بو تن ایچره بر مزین غلاف ایچنده اغاج پاره سی کبیدر
مادامکه اول غلافده در نه ایدوکین کیمسه بلمز اما آشکاره اولدقده معلوم اولوردر
تا غلاف اندر بود باقیمت است   چون برون شد سوختن را آلت است
تا قین ایچنده اوله قیمتلو در چون طشره اولدی یعنی الله ذریعی تیغ چوبی
روح بی معنی درمادامکه تن غلافده پنهاندر خیر وشر عملی کذاران ایلر اهل
تن واهل ظاهر قتنده ظاهر قیاس اولنوب تیغ پولاددر واهل جوهر دار ظن
ایدرلر چون اجل قبضه سیله دست قدرت وپنجه ملک الموت قبض ایدوب
تن غلافندن طشره چکه اول محلده برشنیه یرامیوب حطب جهنم اولدوغی
غیری آلتی اولمانه نیه ادغر ادوغی اول زمانده بلنمش اولور
تیغ چوبین را مبر در کارزار   بنگر اول تا نگردد کار زار
اغاج قلیچی جنک ایچنه آلمه نظر ایله تا ایشی زار وفریاد اولمیه یعنی
اگر جانکده سنک معنی یوغ ایسه غلاف صورتنه مغرور اولوب بنده مرد

کارزارم دیوب کندوکی برتاب اتمه یقینک اولمدیغی اوالی فقرادن
وعشاقدن کوروب ظن فاسدوکه اعتقاد ایلیوب انکار ورهتان ایدوب
جانک چوبین الف نار ایتمه اونجات نظر ایله تا آخرده زور زار دفرقته ددیمیه سن

کربود چوبین برود یکر طلب   وربود الماس بیش آیا طرب

اکر جانک قلیجی اغاجدن ایسه یوری بر غیرسن طلب ایله واکر الماسدن
ایسه اوکه کل شادمان اولمغله یعنی اکر جانک بی معنی ایسه بر صاحب معنی جانی ایروب
بولوب اندن معنی اقتباس ایدوب جان چوبینکی انک تربیه سیله پرورش
ایدوب معنی یه تبدیل ایله اسیغ وبی بهره اول واکر بر معنی ایسک ایلری
کل هشیوا اول والحاصل نیلرسک ایله جهد ایله تا که قیامت کارزارینه جانی
بی معنی ایله وارمه نامقبول اولمیه سن بونده اله کتوری کور زیرا خانه کسب بودر

تیغ در زر آت خانه اولیاست   دیدن ایشان شما را کیمیاست

معنی قلیجی اولیانک جبه خانه سنده در انلری کورمک سیزه کیمیادر یعنی
جان قلیجینک جبه خانه سی اولیادر کوجانک قلیجنه معنی جوهری بخش ایتمک
دیلرسک اولیا صحبتندن بر آن خالی اولمه

جمله دانایان همین کفته همین   هست دانا رحمة للعالمین

جمله دانالر بویله دیمشلر در بویله دانا ایکی عالمک رحمتیدر یعنی عارف بالله
ظاهرک وباطنک ودنیانک وعقبانک رحمت کلیسیدر واکی عالمک
خلقی رحمتی اندن طلب ایلر اکرسنده اول عارفه معتقد ومنقاد اولوب بحبتی
اله کتورده که تحقیق بلکه اکی عالمده رحمت وسعادت صاحبی اولوب اول انانی
راز آلهینک سایه سعادتنه وغفرانه وحفظ وصلتنه سبب اولورسین و
وجودک انلره رحمت اولوب عذاب فراقدن وهاویه ضلالتدن خلاص
ایتمه سبب وبقای ابدیلرینه واسطه اولورسین

کرتو سنک صخره مرمر شوی   چون بصاحب دل رسی کوهر شوی

اکرسن طاشدن دخی ومرمردن اولهسن چون صاحب دله ایرشه سن کوهر اولورسین
یعنی اکر کوکلک قتیه طاشدن ومرمردن دخی قاتی وناسی وبی ذوق ویابس

اوله هرکاه که عنایت الهی ایدوب بر صاحب دل عارف وکامله ایرشه سن
انک نظری ونفس اکسیری اول طاشدن قتی اولان کوکلکی یومشق
ونرم ایلیوب کوهره تبدیل ایلر صاف وپر نور اولوب ملک متعاله لایق اولور

نارخندان باغ اخندان کند   صحبت مردانت از مردان کند

کوکلی آتش باغی دخی کلوجی وروشن ایلر مردلر صحبتی سنی مردلردن ایلر
یعنی نار خنداندن مراد کنش وآی وکواکب درکه اصلی نار در روبودنیاده
اولان آتش انلرک اثریدر وبو پر نورنده اولان نباتات وسبزه وات
وشکوفه ومیوه لر انلرک کردیشندن وتاثیرندن سال بسال وجوده کلوب
غذای انسان وحیوان اولورلر اما فصل شتاده کنش محجوب وکولمسی آز
اولمغین کوتوری باغار وراغلر پرماتم اولوب عدمه یوز طوتارلر فیاکه فصل
بهار اولوب خندان وحجاب وسحابدن عریان اولورجمله اشجار بری ونباتات
زمین پرخنده وکشاده اولوب صفحه عالم سبز وانله مزین وازهار ایله خرم
اولوب جمله باغ وراغ جلوه ایتمکده اولورکذلک صحبت مردان خداکنش کبی دایما
خنده ایجره در وعالم خلقی جهالت شتاسی الجنده بی برک وبی نوا وعریان
قلمش درختان شاللنده دربارانکه اول مرد خدانک افتاب معرفتی انلرک
اوزرینه تابان وخندان اولمیه ظلمت جهالتده وزمهریر ضلالتده بی نشو ونما
وبی نور وضیا قالوب ترجبلری جحیم وردطاری سقیم اولوب حیوان قبیلندن
اولیسرلردر اما انلر کیم بو عارف لاهوت حقیقتک شمس معارفی تابان ونور
افشان اوله شول باغ خندان کبی بوستان قلبلری ازهار حقایق ایله مزین
ومیوه معارف ایله باسلوت دایما اول دوحه معاینه دن کشف وشهود ذوقیله
لذتنکه ایتمکده اولورلر ادی ای طالب سنده اکر قلبک وجانک بوستانی خندان
ایدی اولسون دیرایسک موفت کنشندن ضیا پذیر اول تا جانک جاودانه
واصل اولوب بو خال وقیل اهلی اولان مقلدلرک مکر وحیله سندن امین اولوب
وجودی ساماتنی منزل دار السلامه تسلیم ایده وبی پروا راحت اوله سن
دربیان نهی کردن از مصاحبت مدعیان ومزوران اهل دعوانک

واهل نزوبرک مصاحبتلرندن نهی و تحذیر اتمک لکک بیاننده در

دوستیٔ جاهل شیریست سخن ٭ کم شنو که هست چون سم کهن ٭

طاتلو سوزلو جاهلک دوستلغی ازاینتکه اول اسکی آغو کبیدر یعنی هر
کیمسه کی اهل الله دن واحوال مرد خدادن بی نصیب و بی خبر اوله اکر تکلمنده
وقالنده وتلولق دخی اولورسه سن اندن اراغ اول وانک سوزینی ودوستلغنی
قبول اتمه که انک دوستلغی اسکی بیلانمش وقتال زهر کبی سنک روحکه
وقلبوکه تاثیر ایدوب راه حقه روان اولمدین دوشوروب بی قوت
وبی رونق ایدر وادراک علم لدنیدن وشرح صدردن بی بهره ایلر

زاحمقان بگریز چون عیسی گریخت ٭ صحبت احمق بسی خونها که ریخت ٭

احمقلردن قاچ چونکه عیسی نبی قاچدی احمقک صحبتی چوق قانلر دوکدی
یعنی اول حکایتک مضمونیدر که برکون حضرت عیسی علیه السلامک قومندن
برکمسه کوردی که عیسی علیه السلام بر صحراده سکردوب قچار او کیمسه دخی عیسی نک
ابرشوب ایدر که یا نبی الله کیمدن قچارسن و بو سکرتمکه سبب ندر عیسی علیه السلام
جواب ویروب بیوردیکه ناکاه بر احمقه دوش اولوب بر مقدار مکالمه ایتدم
کوردم برکه دیرکه قطعا انسانیته قابل دکل نفسی بکا سرایت ایتمسون
اندن قچارین دیدی دوتوب اول کیمسه ایتدی یا نبی الله سن اول دکلمیسنکه
اولولری دیری قلدک وکوزسوزلری وصاغرلری وشللری وجمیع مریضلری
صاغلدوب اذلکی حالتلرندن دخی ایو اولدیلر عیسی م دیدیکه بلی بن اول
عبادم اول کیمسنه ایتدی پس یا نبی الله احمقک حماقتنی زائل ایدوب
آنیده خلاص ایتکه عیسی م ایتدی اول تکری حقی که بنی وسنی وجمله
موجوداتی کتم عدمدن صحرا وجوده کتوردی جمیع امراض صوریه وامراض
معنویه چاره بولدم وانی ایتدم الا احمقه هرکز قاچقدن وایراغ اولمدن
غیری چاره بولمدم وحکما دکلدر امدی معلوم اولدیکه احمق شول طائفه درکه
حق سوزی اشیدوب قبول ایتمیه ومقتضای طبیعتدن رجوع ایتمیه ومعقوله
دکنده بی فائده لی نصیحته راضی اولمیه وعنادا وزره اولا وبالطبع ارزلره

واهل حقه

واهل حقه منکر اوله الکاهر کیز نصیحت مرشددن ونظر عارفدن فائده یوقدر

دهٔ مرودهٔ مرد را احمق کند ٭ عقل را بی نور وبی رونق کند ٭

کویه وارمه کوی آدمی احمق ایلر وعقلی نورسیز وبی رونقسز ایلر یعنی مشهور
مثلدرکه برکیمسه برکون کویده اولسه عقلنده نقصان ظهور ایدر بر هفته اولسه
عقلنک ربعی ناقص اولور بر آی کویده اولسه عقلنده هیچ نسنه قالماز وحکما
دخی تنبیه ایتمشلردرکه اولو شهرستانلرده وسواد اعظم ومصر جامع بیلرده
ساکن اولنکیم کوندن کونه عقلکوز وفهمکوز زیاده وترقیده اوله وکویلرده
وکچی قصبه لرده ساکن اولمک کیم عقلکوز کوندن کونه نقصان بولمیه وحضرت
خداوندکار کوییه بوردقلری انسان ناقصه وشیخ ناواصله اشارتدر بیوررر

ده چه باشد شیخ واصل نا شده ٭ دست در تقلید وحجت ها زده ٭

کوی نه اوله واصل اولمه مش شیخ که تقلید ایله حجته ال اورمش اوله یعنی شیخ
ناواصل که حقایق اشیای علما وعینا وحقا مشاهده ایتمیوب سر احدیته واصل
اولمامش اوله وشیخلق دعواسین ایلیوب مکر تزویر دکانن اچمش اوله اولیا
نطقندن اوغورلیوب واز برلیوب جامعلرده کورسیلرده چقوب خلقه
وعظ ونصیحت ایله سالوسلقلر ایلیوب حب ریاسته دماغی پر اولوب خلقه
کندینی کوستروب چوقدر اوله انجلیین شیخ ناواصل وفضل حقدن بی حاصل
اولان کملری حضرت کویه تشبیه ایدوب انلرک مکر ودروغندن وتلبیسندن
ودروغندن حذر ایلککیم بیوری خواص خدادن جدا ومهجور دوشوروب کندولری
کبی محروم ومطرود ایلر دیمکدر اعاذنا الله تعالی وایاکم

حرف درویشان بدزدد مرد دون ٭ تا بخواند بر سلیمی زان فسون ٭

درویشلرک حرفنی الچق آدملر اوغرلنوب عاقلک اوزرینه اول فسوندن اوقیه
یعنی درویشلرک حالندن بیخبر اولان اهل دعوا شیخلر بونلرک قال ونظم ونثرلرینی
اوغورلیوب ساده دل طالبلره اندن اوقیوب وتزویر ایدوب بیزیده بویله
اهل حال ایدییوز دیوب اناندورکه تاکه کندویه مرید ایده انی نقش جهتندن بند ایلر

از خدا بویی نه او را ای اثر ٭ دعویش افزون ز شیث وبو البشر ٭

خدادن نه انده قوت وار نه بر اثر وار لکن دعوسی ثبت پیغمبردن زیاده در
یعنی اکر خدادن انده اثر و قوت اولایدی حقدن حجاب ایلیوب باطل دعوی
ایلمزدی و بلدکی بیره خلقی دعوت ایتمزدی و کیمسه یی شنجلق و پریشانلق کوستروب
اضلال ایتمزدی و ابا نفسی اصلاحنه و ریشوب نقصانن کماله ایرشدرمک
سعینده مجد اولوردی لکن حقدن انده بر اثر اولمدیغی جانب حقدن بیخبر
و غافل اولمغین دعوایه جرأت ایلیوب اولیا و انبیادن دخی زیاده کچنوب
بلکه انلری اولوا اعتقاد ایدوب انلر اولمشلردر بونده اولان فائده لری
بو قدر دیوب انلرک فیضندن محروم ایدی اولوب ختم الله علی قلوبهم وعلی
سمعهم وعلی ابصارهم غشاوة ولهم عذاب عظیم عذاب عظیمه و عقاب شدیده مظهر اولمشلردر
دیو نمود و راهم نقش خویش • او دخی کوید زاید الیم و بیش
دیو اکا کندی نقشن دخی کوستردی اول دخی دیر که بدلا دیم و دخی زیاده بیش
یعنی عالم حیاتکه عالم حقیقتله عالم ظاهرک بیننده برزخدر و ارواح ناریه نک
و دیو و پری و جنک مقامیدر و عالم حقیقتنک سرحدیدر که اندن ایلریکه
حقیقتدر انلره یول یوقدر رصد ایتسلر ملائکه علیهم شهاب ثاقب ایله یاقوب
وجودلرین عدم ایدرلر یعنی شیطانلر کوز ایتسلر اول عالمه داخل اولوب دیولر
اشنا اولمغله مکر و استدراج اوکردوب خلقک اسرارینه متعلق مغیباتدن
خبر ویررلر عوام الناسک هوالری الدانوب ولی صنوب اعتقاد ایدرلر
دیولردن یاد اولوب ایمانلرندن مسلوب اولورلر نعوذ بالله دیو انلره
خیالینی و نقشینی کوستروب و عالم خیاله داخل ایدوب دیولرده حاضر اولان
عوامک کونکللرنده اولان خیالی دیو کوستروب انلرده بو خلقه سویلیوب
خلقی و همه براغوب بو شکل ایله کاه بانده برقاج کون تفرقه صورتیله حیله و
استدراج ایلرلر که المؤمن ینظر بنور الله واتقوا فراسة المؤمن فانه ینظر بنور الله
که مؤمن کامل در آنلری باطل ایدوکین بلوب و مکر و استدراجین بوز صدقله
انطابوب قل جاء الحق وزهق الباطل فحواسنجه نوریله ناریی سوندوروب
دیونی قهر ایدوب کومر کبی یوزین سیاه ایدوب ابطال ایلر اما آنلرکم نور

ایمانی ضعیف و بی نوردر اعتقاد ایدوب تمییز ایده میوب منفعل اولورلر زیرا
العقل نور یفرق بین الحق والباطل عقل کامله مظهر دکلدر و شمیوب خاطرین
طلبندرلر نقش دیو انکا بعضی الوان کوستروب اناندورر ایله اولسه بو شنجلق
دعواسین ایلیوب حقدن و اهل حقدن بیخبر منکر و مردود ناقصلر معنوی عالم خیالده مقام اینکار
دخی داخل اولوب دیو انکا نقشن بیله کوستر تمشدر فائده حالدیکه اهل الله واصل اولور دعی
خروه کیرد در سخن بر بایزید • ننک دارد از درون او یزید
حوزده طونار سوزده بایزید اوز رتبه اما درونندن یزید عار طونار یعنی شیخ
ناقص اکرچه قیل و قالده بایزید عصرک اکسک طوتوب کندوی اندن ترجیح ایتمک
ایستر و مقام و حالده جنید دورانه شهود و تلقین ایلمک ایستر اما قلبنه و
درونینه نظر ایلسک حب ریاست و طلب دنیا و ذوق شهوت ایله طولمشدر که
یزید بو یزید لحاله انک اول پر هوس درونندن عار و حجابندن هر دم استغفار ایدوب کندو
کونیه ایمشدر • جون بسی ابلیس آدم روی هست • پس بهر دستی نشاید داد دست
جونکه نیجه آدم یوزلو ابلیس واردر پس هر براله ال ویرمک اولماز یعنی
انلرکه صورتا شنجلق و پیرلک دعواسین ایلیوب ظاهر شرعه مقلد و حقیقت
شرعدن معرض و غافل و بی ذوق اولوب نیجه ساده دل و پاک نگل عالی
مشرب و بلند همت ولایته بتاین جانلری اولیای کملینه و اصفیاء مکملینه
مرید و قطره وجودلرین دریای متناهی یه و ذره سی وجودلرین آفتاب صورت
معنی یه ارجعی حکمیله واصل ایتمک سعینده اولان جوهر فریدلرک یدن
یوللرین اورمغه و منزل مقصوددن ایرمغه جد و جهد ایدوب و سوانلق
و خناسلق ایلر و ارواح اولیا صورت عالمندن قالقوب عالم لاهوته
پرواز ایندکده حکه بو عالم صورتده اولان مریده و سالکه فیض سال
اولمز دیوب جهل و عار ایله سوء ظن ایدوب طالبلری راه خدادن
و حقیقت نور مصطفی دن دور و مهجور ایتمکه سعی بلیغ ایدرلر اولباکه
سالک انلرک بانکین ایشدوب صوت و حرفلرینه الدانوب بی شبهه و
بی دلیل موعظه لرین کوش ایدوب ارواح اولیای کملیندن غایب دوشمیه

وحقیقت بلکه اهل صورتک و اهل تقلیدک عقلی کرکسی ولی کاملک طوار
مزایا و آسمان جنابا سنک اوجنه دوزنده پرواز ایتمکده بی بال و پر
و بی جان و سردر و اول سلطان صفا بیتک رموز دلفروزینی و اشارات
بهروزینی و احوال پرسوزینی فهم و ادراک ایتمکدن بی ذوق و بی نصیبدر
زیرا اول ولی کامل توحید اسما و صفاتی محو و طمس ایدوب قرارگاهی
و مقامی توحید ذات اولمشدر و ذات حقله قایم و دایم اولوب اول
عالمک و بو عالمک موجوداتنه محیط و قابض و متصرفدر هر آن نه اشیا
انلر و نه اول اشیادن منفکدر زیرا کامل و اکمل دیمکدر مراد کامل ذات
الله واصل اولوب ذات صفاتنی و اسما و افعالنی بالکلیه ذاتنده
محو ایدوب تنکه عالم ازلده حقدن غیری وجود یوغدی کذلک عدم
صرف اولوب عاریتی و کوتی وجودذن نام و نشان و رسم قالمیوب حق
باقی ذات خدا قالور والسلام فسبحان الذی بیده ملکوت کل شی و تبارک الذی
بیده الملک والسموات مطویات بیمینه کندو ملکنده متصرف و اسما حسناسیله
متخلقدر هم مریده هم مراد ظاهرده انک باطنی دخی انک اولده و آخرده اول
ظاهرده اول باطنده اول عالم ارواحده مریدک روحنی تربیه و تعلیم
ایلر هم عالم اجسامده ترکیب عنصریسنی نفس بنفس تخمیر و تکوین ایدوب
وجود عاریتی و حجاب بشریتنی تدریجله رفع ایدوب وجود حقیقیه سینی
ثابت ایلر و انوار هدایت ایله و اسرار تجلیات ایله جمیع ما سوا اللهی محو ایدوب
طبیعت خار و خاشاکی یقوب ذره صافی کبی حقیقت وجودینی عیان کوستروب
کندو وجودینه طرح ایلر و تجرا احدیتنه واصل و متصل ایلر ایلا اولسه بو عاریت
و ظلمت و کثافت ما سوانک حجابلریله محجوب اولان قوم بو روحانی و بی کدر
و بی کره اولان وجود پاکک احوالینی نیجه ادراک ایلر پس معلوم اولدیکه
اولیای کرام ارادت کتورن طالبلر کرکدر که صورت پیره دنیاده واصل
اولمازسه اول عالم کبریده و اول جهان باقیده که بو جهان انک ظلیدر
قایم و باقی و متصرف و فعال مطلق بلکه بو جهانده اولان مریدینه واصل قایه

و محبه

و محبه باسرهم هر بر بنک استعدادی و لیاقتی مقداری فیض روحانی و علم ربانی
نثار ایدوب عالم باطندن و مبدومدن بونلرک عنصریتلریله و ترکیب روحانیلری
کدورات طبیعیه دن پاک و مجلی و مصفی ایتمکده بیلوب یقیندن زیاده و محکم
ایده و مادامکه سالک جان و دل ایله پیر معنی یه و مرشد روحانی یه توجه
تام ایلیه پیر دخی انگا اول عالمدن مددلر و اعانتلر و عنایتلر و توجهلر و تجلیلر
و تسلیلر و جام جام شراب لایزالیلر تناول ایدوب شول مادر طفلی
پرورش ایدر کبی عالم معنیده دله پرورش اولور زهی دولت اول مرید
صادقه کیم پیر نیک عنایتنه داخل اولوب حضور حضرتندن هر آن غایب و غافل
اولمیه پس نتیجه کلام بو اولدیکه طالب اولیانک خلقدن غیرلریه تسلیم اولوب
ارادت کتورمیه دیکه بر مدعی یه ال صوتوب کندویی الندن بیانه بر تاب
ایتدرمیه زیرا بو یولده ادم یوزلو ابلیس چوقدر نهایه در انلرک صفیرلرینه
الدانوب کندیی اولیاء عظامک درکاهندن دور دوشورمیه صوکره ندامت فایده ویرمز

زانکه صیاد آورد بانک صفیر ‎ تا فریبد مرغ را آن مرغ کیر

انو کیچونکه اوجی صفیلی اوازن کتورر تا الدایه قوشلری اول قوش طوتیجی
یعنی اول شیخ مدعی اولیا کلامندن بعضی کلمات و تصوفدن بعض اصطلاحات
خاطرده نشان ایدوب صیاد وار صفیر ایلیوب مرغ دل طالبی شکار ایلر
تا اول ساده دل دردمندلری یولدن چیقاروب کندویه مسخر ایده
انلرده انی جنس اولیادن ظن ایدوب جانوزلدن مرید و محب اولوب
خدمتنده عمرلرین ضایع ایلیوب نه دنیاده عرفان نه اخرتده نشان بیلوب
جهل ظلمتنده خاسر و سرکردان قلوب بونده و آنده کورلکدن و عمادن خلاص بولمزلر

دست را مسپار جز در دست پیر ‎ پیر حکمت کو علیمست و خبیر

الوکنی اضمارلمه پیر الندن غیری یه الجلیبی پیرکه علیم اوله خبردار اوله یعنی
مرید اولورسک بر پیره مرید اولکه جمیع مقامات الاهیه نی و حضرات
غیبیه و مراتب لاهوتیه و ناسوتیه نی فردا فردا مشاهده ایتمش و طی
واکمالش و سلوک ایتمش اوله و علم لدنیه عالم و حکمت وجودیه حاکم

ورید نك تكوینه وتحیرنه قادر اولوب سالك ومسلك اولا ومذكور اولان
مراتبی بالتفصیل والكمال قطع ایتدوروب مطلوب بالذات اولان مقامه
انتقال ایتدوره جمله خوف ورجادن وقبض وبسطدن كچوروب عالم قدسه
ومقام انسه واصل ایده **در بیان تعریف ذات پاك حضرت پیر**
پیر حقیقتك ذات پاكی تعریفی بیاننده در

شیخ كه بود پیر یعنی مو سپید — معنی این مو بدان ای نا امید

شیخ كیم اوله پیر یعنی قیللری اغارمش معنیسنی بو قیلك بیل ای امیدسز
یعنی صورتا شیخ پیره دیرلر و پیر قیلی و صقلی اغارمشه دیرلر و تقلیدله
مراد واغرمشدن مرادنه در بیل وانكله

هست آن موی سیه هستی او — تا ز هستیش نماند تاری مو

اول سیاه قیل انك وارلغیدر تا وارلغندن بر پاره قیل [illegible] قالمیه یعنی سیاه
قیلدن مراد سالكك كندو وارلغیدر كه حقك وارلغندن غیری كندوده
بر عاریتی وارلغی ظن ایلمشدی و جمیع احوالی وافعالی غفلتندن وبی
خبرلكندن اول وارلغندن صادر اولور قیاس ایلمدی اول سببدن
اول وارلغی اكا سیاه قیل مثالنده اولمشدی و فناكه مرشد تربیه سنه
مقارن اولوب بصیرت دیده سنی اچدی حجاب ظلمانی سن كه سیاه قیلدن
عبارتدر رفع اتدی حقایق اشیایه بینا اولوب اول وجودی اولیادن
وارلغین فنا ایتدی و فنای دخی حجاب بیلوب انی دخی فنا اتدی بقای
لم یزله ایروب پیرلكه و مرشدلكه لایق و سزاوار اولدی

چونكه هستیش نماند پیر اوست — گر سیاه مو باشد او یا خود دو موست

چونكه وارلغی قالمیه پیر اولدر اگر سیاه مو اولسون یا خود قیر اولسون یعنی
چون كندو وارلغندن بر سالكده هیچ وارلغی اثر قالمیه و كندو اوصافی حقده
محو اولوب بالكلیه مظهر حق و آیینهٔ حق اولمش اوله اگر كسه اول مظهرده قره
صقللق گرك قیر صقللیق اولسون انك جمله وارلغی حقدگدر و حقیقتده پیر اولدر كه

هست آن موی سیه وصف بشر نیست — آن مو موی ریش و موی سر

اول

پیر یعنی

اول سیاه قیلكه واردر بشریت وصفیدر یوخسه اول قیل صقل قلی یا باش
قلی دگلدر یعنی سیاه قیلدن وانی قیلدن مراد وصف بشریت و احكام طبیعتدر
یوخسه باش قلی و صقل قلی دگلدر قیل آغاریغی انجق بر مثالدر

عیسی اندر مهد دارد صد نفیر — كه جوان ناگشته ما شیخیم و پیر

عیسی پیغمبر بشكده ایكن یوز نوره طوتار كه بكت اولمادین بز شیخز و پیرز
یعنی عیسی علیه السلام اوج كونلك معصوم ایكن و بشكده یاتوركن یوز نوره
و فریاد ایدوب دیر ایدی كه بن اللهك عبدیم بكا كوكدن كتاب اندی
و بنی خاص نبی قلدی و نیجه بونك گبی دخی خبرلر و یردی پس حق حضرتی
عنایت ایدوب علم خاصنه و عرفان خاص الخاصنه مظهر اتدوكی كمسه كوك
پیر گرك جوان اولسون انك نطقی و فعلی و حالی جمله حقدر ظاهر صورتنه
الدانوب معنی حاصلدن بی نصیب اولمه

چون یكی موی سیه كان وصف ماست — نیست بر وی شیخ مقبول خداست

چون اول بر قیلكه اول بزم وصفمزدر انده اولمیه شیخدر و مقبول خدادر
یعنی اول بزم وارلغمز و كندو بلكمز و بشریتمز وصفنك موی سیاهی كه دیدهٔ
باطن بینمزه حایل اولوب بیزی واحد تیندن و شهود ذات احدیتدن دور ایلر
اول قیل بیزم اول دیدهٔ باطنمزده اولمیه فی الحقیقه پیر و هم مقبول خدا یوز

چون بود مویش سپید ار با خودست — او نه شیخست و نه خاص ایزدست

چون صقل قلی اق اولوب هنوز كندولكیله اوله اول نه شیخدر نه مقبول
خدادر یعنی اگر بشریت وصفی زایل اولوب وجود عاریه كه ماسوادر وجود
حقده و انوار ذات خداده محو و مضمحل اولمیه و دیدهٔ باطنی و ظاهری حجابدن
حق بین اولمیه انك قلی و صقلی اغروب پیر فانی ده اولورسه اول نه شیخدر
و نه خاص الله در **پیر پیر عقل باشد ای پسر — نی سپید موی اندر ریش و سر**
پیر عقل پیردر ای اغول باشده و صقلده اولان قیلی آغاریغی دگلدر یعنی
پیر اولدر كه اوصاف ذمیمه سن اخلاق حمیده یه تبدیل ایلیوب عقل معاشدن
و اوهام خیالاتدن و جمله كثافتلردن پاك و لطیف اولوب عقل كل و نور

مصطفی یه واصل اوله و اول نور ایله شهود ذاته معرفت اسما و صفاته
داخل اولوب عالم اشباهده و آسمان ارواحده جولان و طیران
ایده یوخسه ظاهر صاغلی و فلی آغار و ب هنوز جهالت ظلمتنده قلبی سیاه
و دردی تباه اولان کیمسه‌لر تقلید ایله شیخلق و پیشوالق دعواسن
ایدرلرسه بینا و صاحب دل قتنده شیخلقلری برقوه منفره دکمز

در بیان استقامت طالبان و آداب خدمت پیران پیران حقیقتک

خدمت ادابی و طالبلرک اول خدمتده استقامتلرینک بیاننده در که شریعت و طریقت

خدمتیدر **چون گزیدی پیر نازک دل مباش سست و ریزیده چو آب و گل مباش**

چون بر پیری اوزندوکک نازک کوکللی اولمه سست اولوب صو کبی و طپراق
کبی دوکیلیجی و طاغیلیجی اولمه یعنی سنکه طالب راه حقیقت و ملازم آستانه‌سی
هر کاهکه بو قطره وجودکی دریای وحدته و ذره وجودکی شمس حقیقته
واصل ایتمش بر کامل آزاده دوشن اوله‌سن وانک جمیع احوالنده و اقوالنده
و افعالنده شمول ذات و تنوعات صفات مشاهده ایدوب ای کندوکه
مرشد طوتنه‌سن زنهار انک احوالنی کندو حالکه قیاس ایلیوب انکارک
دیلک و خدمتنده سستلک ایتمه و محلارشادنده صو کبی صاچلوب طپراق
کبی دوکیلیجی اولمه و دایما جمعیت خاطرده مراقبه اوزرینه اول تا انک
نفحات قدسیه‌سی ضمیر قلبوکه سرایت ایدوب سنی حقیقتکدن خبردار ایده

چون گرفتی پیر هین تسلیم شو همچو موسی زیر حکم خضر رو

چون پیر طوتندک غافل اولمه انکا تسلیم اول موسی کبی خضرک حکم آلتنده
اول یعنی حضرت موسی علیه السلام مجمع البحرینده حضرت خضر علیه السلام
بولندقده دیدیکه یا نبی الله بن سکا تابع اولوب خدمتکده قایم اولاین
اولاکه حقدن تعلیم اولندوغک ارشاددن بکا دخی تعلیم ایده‌سن خضر
علیه السلام دیدیکه یا موسی سن بکا تابع اولیمازسن و علومه طاقت
کتوروب صبر و تحمل ایده‌مزسن زیرا احاطه ایده‌مدوکک خبره نیجه صبر ایده
بلورسن البته صورتنک کرکدر و علم الهینک مقتضاسی بودر که سوآل ایله

منزه و مقدس اولاکه **لا یسئل عما یفعل** ایله اولسه‌سن بکا مریده
دیو لواشی اولیمازسن دیدی موسی علیه السلام دیدیکه ان شاء الله
بنی امورده صبر ایدیجی بولورسن دیوب یولداشی اولدیلر تا ایرلیجه
نیجه واقعه‌لری کچدی نتکه قرآن عظیمده حق تعالی حبیبنه خبر ویرمشدر
امدی سنکه طالبسن موسی علم لدن تعلیم ایدن خضره تسلیم و تابع و مطیع
اولوب چون وچرا دیمه تا کیم موسی کبی نیجه کشف غیبی به ایرشه‌سن و مرام حاصل اوله

این رسولان ضمیر راز گو مستمع خواهند اسرافیل خو

بو کیزلو راز سویلیجی الچیلر دکلیجی استرلر اسرافیل خولیلی یعنی اسرافیلکه
موقت ملائکه نک بریدر و صوری اغزینه الوب حقک امرینه منتظردر که
امر اولدوغی ساعت همان صوری چالوب قیامت ظاهر اوله حسن بو
اسرار غیبیه الهیه محرم اولان سرورلرکه خلقک ضمایرینی بیلیجی رسول
خدایی لردر بر دکلیجی استرلرکه اسرافیل وش دایما وقتنه حاضر
دایم بیره ناظر اوله و جمیع موجوداته هیچ قنادی التنه الوب نیجه حقیقت
مرده‌لرینی نفخه اسرار روح القدس ایله احیا ایدوب عمر جاودانی
بخش ایتمکه لایق بر اسرافیل مشرب جان اوله تا که اول سیرلدیکنی
صاحبدلی اولان سرورلره مستمع اولوب رموز علم لدنی فهمنه
قادر و سزاوار اوله **نخوتی دارند و کبری چون شهان بندگی خواهند از اهل جهان**

اول حقیقت سرورلری اولولق و تکبیرلک
طوتارلر شاهلر کبی قوللق استرلر جهان خلقندن یعنی اهل الله حقک
کبریاسنه مظهرلردر و شهود ذاته مستغرق اولمشلردر توجهلری نتیجه‌سی
و خلقندن منزهلر و مستغنیلر در لاجرم جهان شاهلرندن اولولوقلری
زیاده در جهان خلقندن و طالبلرندن کمال ایله اعتقاد و اخلاص
و صدق و بذل مال و جاه و ایثار جان و سر کوره نیجه کندولره محرم
ایدینوب اسراره مطلع ایتمزلر **تا که رسانند این امانت را بتو**

تا نباشی پیش شان راکع دوتو قچان ایرشدورلر بو امانتی

[illegible]

سکانتا انلردک اوکننده ایکی قات اولوب رکوع ایتمه‌سن یعنی مادامکه
خدمت کمرین بلوکزه محکم باغلیوب انلرک امرینه و حکمنه فرمان بر
اولمادە بلکه ایکی قات بوکلمه‌سکا بو امانت حقیقتنه نیجه تسلیم ایده‌ب
کامران ایدرلر بس کدایانند کز هر خدمتی   از تو دارند ای مزور منتی
کدا و کلملردرکه هر خدمتکه اوتوری ای مزور سندن منت دوته‌لر
یعنی انلر غیریلر کبی محتاج غیر حق دکلدرکه سنک منتک تحتنده اولوب
خدمتکدن و قوللقکدن منفعل و شرمنده و بارکش اوله‌لر مثنوی
تا ادبهاشان بجا که ناوری   از رسالتشان چه کونه برخوری
تا ادبلرینی حقیقته بیرینه کتورمیه‌سین انلردک ایلچیلکلرندن نه بخشش بیلورسن
یعنی کمال ادبلرینی یرینه کتوروب خدمتلرین حال و وجنتلرین درک
مافی البال و مختلرین احتمال ایدمینجه انلردک اخبار و اسرار رسالتلرندن
نه حاصل ایدوب بیلورسین هر ادبشان کی همی آید پسند   کامدند
ایشان ز ایوان بلند   هر ادب انلره قچان بکنلمش کلورکه انلر
یوجه ایواندن کلمشلردر یعنی دکه هر طالبک ادبی انلره مقبول کلمز
زیرا انلر عرشدن یوجه عالم لاهوتندن کلمشلردر دل نکه دارید ای بی
حاصلان   در حضور حضرت صاحب دلان   کوکلکی صقلنک ای بیحاصللر
سزلر صاحب دللر حضرتنک حضورنده یعنی صاحب دللر کیم
جمیع خلقک کوکللرینه ناظر و ضمایرلرینه واقفلردر که هم جواسیس
القلوب في السوهم بالصدق   قلوبک جاسوسلریدر صدق قلبیله
ایدوک انلر ایله دیکلدر ایله اولنه جهد ایدوب انلرک حضورنده
و غیبلرنده باطنوکزی و ظاهریکزی حفظ ایلیک تاکه انلردک کوکلکزی
بیر ایدوب نظرلرندن و نفرتلرندن بهره‌مند اولوب مراد الیسین
وانلر حضورنده نیجه خاطرلر ایسه غیبته دخی خاطرلردرکه صاحب
دل دیمکدن مراد بودرکه آیینه قلبلرینی ایله مجلا و مصفا ایلمشلردر
که لوح باطنده و لوح ظاهرده نه کلو نقوش غیبیه و غیبیه که صورت

بغلیه انلردک آینه‌لرنده منعکس اولوب جمله‌سن مشاهده
ایدرلر پیش اهل تن ادب بر ظاهرست   که خدا زیشان نهان را ساترست
اهل تن اوکنده ادب ظاهرده درکه خدا انلردن کیزلی عیبی
اورتوجیدر یعنی اهل تن ضمایر خلقدن بیخبردر الحق تن کوزیله
کوردکلرینی بیلورلر نهان اولانی بلمزلر و حق حضرتی کمال ستار
لکندن کیزلی خطالرین ستر ایلر تا بر برینک کیزلی عیبنه واقف اولوب
بر برین شرمنده و رنجیده ایتمیه‌لر اما صاحب دل جمله‌سنک ظاهر
و باطننی و عیبنی و هنری روشن و معاینه در پیش اهل دل ادب
بر باطن است   زانکه ایشان بر سرایر فاطن است   اما اهل
دل اوکنده ادب باطنده در اندنکه انلر جمیع سرلری بیلمکه زیرکلردر
یعنی اهل دللک ادبی باطنده در ظاهر ایلمدر زیرا انلر جمیع اسرار
باطنه‌یی بیلیجیلر و عیان کورجیلردر تو بعکس پیش کوران بهر جاه
با حضور آیی نشینی پایکاه   سن عکس ایدرسن کورلر اوکنده منصبدن
اوتور و حاضرلکله کلوب آلای التنده اوتورورسن یعنی اهل منصب
دنیا بکلری اوکنده ادبله و حاضرلق ایله اولوب انلره رعایت صفتی
تعالده دپایکاهده اوتورورسن بنی اسرکیوب منصب و بر سونلر
دیو پیش بینایان کنی ترک ادب   نار شهوت را ازان کشتی حطب
کورلولر و صاحب نظرلر اوکنده ترک ادب ایلرسن آنکیچون شهوت آتشنه
اودون اولدوک یعنی حقیقت بین اولان صاحب دللر حضور و نظرلرنده
ترک ادب ایدوب هر خصوصده اهانت قصدین ایلرسن ادبلرین
یرینه کتوروب تبرکلیلرله مربا اولمدوغیچون شهوات جحیمنه دوشوب
حطب جهنم و کبریت سعیر اولورسین بی ادب کفتن سخن با خواص حق
دل بمیراند سیه دارد ورق   ادبسزلکله سوز سویلمک حق خاصه‌لرینه کوکل
اولدرر و جان صحیفه‌سن سیاه ایلر یعنی خدا خاصلرینک مجلسنده و
حضورنده تسلیم و خاموش و مردبا اولمیوب اولورلر اولماز بی

اوَ بانه سوزلر سویلاین کمسنک کوکلی مرده و یوزی درقی سیاه و جانبی فانی
اولمق مقرردر آکاه اولوب غافل اولمیوب انلردک حضورنده خشوعدن
وخضوعدن ایریلیوب ترک ادب ایدوب مردود و مطرود اولیه سن مثنوی
از خدا جوییم توفیق ادب بی ادب محروم گشت از لطف رب
خدادن دیلیلم توفیقنی ادبک ادبسز تنک لطفندن محروم اولدی
یعنی دائما ادبی و توفیقی خدادن استیه لم روز و شب ناله و افغان
ایدوب خواصه لایق عمل استیه لم و بی ادبلردن و نامحرملردن ایراغ
اولوب حقنک سایه سنده اولمق التماسن ایده لم تا حقنک خاصلری
نظرندن ایراق دبلیک و خیرسزلک ایدوب خدانک رحمتندن و عنایتندن
محروم اولنلردن اولمیاوز ان شاء الله تعالی بی ادب تنها نه
خود را داشت بد بلکه آتش در همه آفاق زد ادبسز تنها
کندو بی برفرد و تنهدی بلکه جمله عالمه آتش اوردی یعنی خارجدن
مثاللر که بر ادبسز بر ولایته بسدر زیرا بر طائفه نک ایچنده بر
ادبسزلک ایدنجک کوتوری اول طائفه نک خلق ایچره نامی
یاد اولوب عرضلرینه خلل ایریشدرمکه سبب اولورلر اندن اوتوری
ادبسز یالکوز کندو بی بد ایلمز بلکه جمله آفاقه و انفسه آتش جرار
اوره منه واسطه و سبب اولور هر که نامردی کند در راه دوست
ره زن مردان شد و نامرد اوست هر کمسنه که دوست یولینه
نامردلیک ایدن مردلیک یولین اوردی اولدی نامرد اولدر یعنی
راه حقده اولان سالکلر و مریدلر ما بیننه نیچه دزد صورت
و مقلد طریقت قاریشوب انلردک لباسلرین بوروب نوب
کزرلرنا کاه نفس اماره جانبندن بر جوزودی فرصت الهکیره دکده
فی الحال عوام الناسدن دخی بدتر اوضاع ایدوب نامردلیک
ایدرلر مردراه زن اولوب اولیا حقنه نقصان ویرمکه سبب
اولورلر لیکن طریق حق اندن انتقام الوب استحقاقلرین ویره
ماه

[illegible]

تاکه دنیایه کلمدیکه دوزلر در بیان امتحان مر شیخ را شیخی امتحان
ایدنلردک بیاننده شیخ را گر پیشوا و رهبر است گر مریدی امتحان
کرد او خر است شیخ که اوک کوزجی و یول کوستریجیدر اگر بر مرید انی
امتحان ایلیه اول خردر انسان دکلدر یعنی بر شیخه مرید اولان
کیمسه لازم اولان اولدر که شیخنه تسلیم کلی اوله و جمیع وارلغین
فنا ایدوب شیخنک وارلغین اثبات ایده حتی بو مرتبه داره
کرشول تنشرا و وزره اولو یوجی النده میت نیجه یا تدبیر
و نیجه تدارک ایلیه اولمه ایله اوله یوخسه کاه امتحان کاه اقرار
کاه انکار ایچنده اولوب کوکلی طوتدوغی وقت مریدی کوکلی
اولدوغی وقت منکر و مرید اولان ایچلین مریدم دیه خردم
دکل خود در امتحانش گر کنی در راه دین هم تو گردی ممتحن ای بی
یقین امتحان ایلیه سن اگر دین یولنده آنی امتحان اولمشده
کوره سن ای یقینسز یعنی سنکه مریدسن شیخکی و پیشواکی
نیجه امتحان ایتمک دیلرکسن آنک قطع ایتدوکی مراتبی بالکلیه
قطع ایدوب اندن زیاده صاحب تجلی اولمق کرکسن که
آنک احوالندن و اطوارندن خبردار اولوب هر برمقامده
امتحان ایده سن حالا که اهل الله ما بیننده امتحان اولماز
آنلرسندن اکا مسابر هادیرلر یعنی مقاماتنی ایله سیر ایدرلر
تا انکه قشر یعنی عالمتر در جمله اکاسر فرو ایدوب انک
قشربندن سیر اقتباس ایدرلر آیله اوله سنکه مرید مبتدی
و راه حقده طالب مقلدیسن زینهار شیخکی امتحان ایتمک
خاطرسین ایتمکه حقیقتا شیخ سنی امتحان ایتمش اولور حیانک
ظاهر اولوب ظن بد سببیله بر خطا اولوب شیخک نظرندن و عنایتندن
و فیض نهایتندن بی بهره و محروم اولورسن غایت احتراز ایلیه جک
یر در جوابت جهلت شود عیان و فاش او بر همه یکی شور زنان

اقتباس جهالتك جرأتیه وعریان وفاش اولوراول بوآزمقدان
قجان صوبلمش وآجلمش اولور یعنی کشینك کندو مقدارندن زیاده
دفهم وادراکندن طاشره اولان اوموره جرأت ایدوب
تحکم اتمسی محض جهالتندندر سنکه مریدی ممتحن سن زینهار بر خصوصده
شیخی وپیشواکی امتحان ایدم بن دیمه که کندو جهالتك فاش ایدوب
حماقتکی آشکاره ایلمش اولورسن حالا که شیخ جمیع عالمك امتحانندن
بی پروادر کمشفدن مرادی ایدندو که امرکی یلالرجه اظهار اینه سعی
اتسلر انکه بوکزرا ایچسن رخی البشدم ایله لر امتحان ایچون تصرف
دان درو تو تصرف از جنان شاهی مجو امتحان تصرف اتمك کبی
بیل کندو وجودکده سن انجلاین شاهدن تصرف دیلمه یعنی مرید
پیرینی صنمق تصرف وتحکم اتمك کبیدر زیرا انسان کامل حقیقت کشورك
وعالم ملکوت شاهیدر وسنك ایجاد وکره وعدمکه قادردرسن اکا [illegible]
امتحان ایله تصرف اتمك سوداسن ایلیوب جرأت جهالت سبیله
خاك وجودکی بربار ایلمه سن وسوسهٔ این امتحان چون آمدست
بخت بد دانکه آمد وکردن زدست بو امتحان وسوسه‌سی سبب چون سکا
کلدی بخت بد بیل اینکه کلدی وسنك بوینوکی اوردی یعنی شویلکه ناکاه
قلبوکه بر وسوسه کلوب بنده شیخی امتحان ایدم بن کوره یم کاملمیدر
دغیب بیلیجی میدر وکوکلمده کی اندیشمی کشف ایدم بیلورمی یا واصل
حقمدر یوخسه مقلدمیدر ویا خود خلاف شرع وضع ایلدی یا احتمالدر
که رحمانیه اولمیه دیوب بوکره بکز باطل خاطره ایدسك محقق ومعاین
بلکه اول وسوسه سنك ایدحب لکك ندرا ... کردنك اوروب لوح کنی
فکاندم وجودکی ونامکی معدوم اتمکه کلمشدر چون پی جنان وسواس
دیدی زود زود باخدا کرد و را اندر سجود چون انجلاین وسوسه
کوردك خدایه دون تیز تیز سجده یه کل یعنی تاکه ضعف ایمان سببیله
صدرکدن بوبله بر وسوسه صدوری ایله تیز تیز جان آتوب جانب

خدا

خدایه توجه ایدوب یوزك یره اوروب سجده ایله یوخسه آغاز ایله
سجده که را تر کن از اشك روان کای خدا تو وارهانم زین کمان
سجده کاهکی کوز یاشندن اصلادوب یاش ایله ویکه ای خدا
بنی بوبد کماندن خلاص ایله یعنی زار وزار اغلیوب سجده کاهکی
کوز یاشندن یا جفه دوندروب یاشك یوزك طپراقره سور
دفریاد وفغان ایدوب دیکه ای خدا بنی بو بینی نظر جهالت وغفلت
سببیله وسواس وخناس غلبه ایلیوب پیرم خصوصنده کوکلومه بو
بد خاطره خطور ایلدی بو پیر وکوك دترایجی کماندن بکا نجات ویروب
خلاص ایله وایمانه قوت یقین بغشلیوب پیرمدن خوشنود
ایله وبو ظن فاسددن صدرمی پاك ایدوب بر کوزدنی دردیم
دیو بوبله افکار رحال ایتمه تا بنی هلاك ابدی ایتمیه دیوب حضرت حقه
نیاز ایله یوخسه بوبد کماندن شویلکی قلبوکی خلاص وپاك ایلیوب
علم الیقین حاصل ایدوب اندن عین الیقین ایروب پیردکی
دینی بقیه ندامت هدم ایتمیه‌سیز اصلا جمال پیری نه بو عالمده ونه
اول عالمده کوروب آنکله تجلی معنوی حاصل ایدوب روحنه
وذاتنه واصل اولمازسن همان سعی ایدوب آداب طریقتدن و
واحوال حقیقتدن صدق وصفا ایله ذوق ولذت اخذ ایدوب
پیرن فهم ایدم حدکی کره حاله معارض اولمیوب هر نطقن کلام الله
دهر فعلن فعل الله مشاهده ایدوب روحکی روحنه وذاتکی
ذاتنه اولاشدوری کورتا ایکی عالمده سعادت ابدیته واصل
اولاسین در بیان ترك طعن است اصحاب سلوکه ترك طعن
اتمکه بیانندهدر ظن نکو بر برادران صفا کرچه بینی ظاهرا
زایشان جفا ایی ظن ایله اخوان صفا اوزرینه اکرچه ظاهرا اندن
سکا جفا کلورسه یعنی اخوان صفا که طریقت وحقیقت قرنداشی پدر
ظاهرا اندن جفا کورسك انلری ظالم اکیوب کندو دینی مظلوم

وبی گناه بلمه زیرا انلر اهل حقدر وراستبازدر سندن ناشایسته
وضع ونا پسندیده فعل گورنجه تغییر عادت ایتمزلر البته یا حقیقتده یا کلم بیننده
وباشقه یعنی بر مخالف وضع ایدرسن انلره معلوم اولور اول فعل
قبیحدن سنی خلاص ایتمک ایچون ایلدکلری تربیه بیحضور اولوب
سرکشلک ایلمه اگر طالب حقیقت ایسک مخالف اولان اوضاعی
کندی وجودکده بولوب اول مرضلرک درماننی طلب ایله عکسین
گوروب گنه ورنه کامل ولی عیب جقاروب انلری صوجلی وهم ایدوب
گمان وخیاله دوشوب فضولیلق ایتمه تا که انلر سندن یوز چوروب
ناقص وبی کمال بی ذوق قالوب عام کالانعام دن اولمیه سین
این خیال ووهم بد چون شد پدید   صد هزاران یار را از هم برید
بو یرامز خیال ودیرامز وهم چون آشکاره اولدی یوز بیک یاری
بربرندن کسدی یعنی اکثر طالب وهم خیال بد ایلیوب کندی وجودلرنده
نقصانی گوریوب کندیلرندن کامل واخوانی بی ذوق وبی حاصل
فهم ایدوب خودبینلک مرضینه مبتلا اولوب اخوان صفا ایله امتزاج
ایدیه میوب ضدیت وبغض ونفاق اظهار ایدوب عاقبت مریض
جذام کبی تک وتنها ولی درمان قالوب اخوان نظرندن ودور
ومهجور ومسکر ان ولی درمان قالورلر چون خدا خواهد که پرده کس
درد   میلش اندر طعنهٔ پاکان برد چون خدا دیله که بر کیمسه نک پرده سن
ییرته میلنی انک پاکلر طعنه سنه ایلدر یعنی خدا برکسه‌یی رسوای ونظر
رحمتندن دور وبی نوا ایتمک دیلیه اول انک میلنی خاطرلر طعنه
ورنجیده ایتمنه راغب ایدر تا که انک الم وجفا سیله اول عارفان پاکک
قلوبنه تأثیر ایدوب شکسته ومحزون ایدر جفاده مصر ایدوب بو مرتبه
ایلدرکه اول عارفلراندن ترحم گوزین یوموب جلالی کلوب اکا
دعا یه اغاز ایدرلر وقتا که انتقام قصدیله بد دعا ایلیه لر فی الحال حق جل وعلا
حضرتلری خشم وقهارلغی صفتیله تجلی ایدوب اینی قهر ایلیوب هلاک

ایلر

ایلر نعوذ بالله من غضبه ور خدا خواهد که پوشد عیب کس   کم زند در
عیب معیوبان نفس اگر خدا دیلیه که بر کمسنه نک عیبینی اورته عیبلولرک
عیبنه اول نفسی ازاد ود یعنی خدا جل وعلا بر کمسنه نک عیبینی ستر ایتمک
دیلیه انک اوزرینه عیب قبولرین بغداید تا کیم اول کمسه جهان ایچنده
بر کمسه عیب گورمز خلقدن وکندیدن اگر عیب اگر هنر هر نکه صادر
اولورسه جملهسن حقدن بیلوب قضایه رضا وحکم خالقه تسلیم ووفا
ایدوب دائما توجهی ومراقبه سی خدایه وامرینه تابع اولور ستر کن
تا بر تو ستاری کنند   تا نه بینی ایمنی بر کس مخند ستر ایله تا سکا
دخی ستارلق ایدهلر تا ایمن اولمیه که گورنجه اوزرینه گولمه یعنی سن
غیریدن گوردگک عیبوبی ستر ایله تا غیرلر دخی سنک عیبک ستر
ایدهلر زیرا بشریتده اولان عیبدن خالی اولماز تا ایمن اولمیه
کمسه عیبنه گولمه وایمن اولمق توجهانده میسر دگلدر والمخلصون لفی
خطر عظیم کر قورتلوجیلر خطر عظیم ایچنده در الا المخلصون الا قورتولمشلر
دکل که قورتولمشلر ولانلر بالکلیه دنیادن وماسوای حقدن خلاص
اولوب حکم بشریت منقطع اولمشدر انلر در زیرا امان الله ده ایمن ومقام
محموده مقیم اولمشدر هرگز انلر حقدن غیری کمسه‌یه گورمزلر قنده قلدیکه
کیمسه عیبنه نظر ایدهلر ایدی سنده تا اول مرتبه قدم بصمانجه کمسه‌یه
گولمه اول مرتبده خود عیب ومعیوب اولماز مخلص منتهی اولوب
انبیاء مرسلین واولیاء کملین مسلکنده منسلک اولوب امین
حضرت اولورسین ای خنک جانیکه عیب خویش دید   هر که عیبی گفت
او بر خود خرید ای بختلو اول جانکه کندی عیبلرین گوردی هر کیمکه بر عیب
سویلدی اول کندی اوزرینه الدی یعنی هر عیبکه استماع ایلدی اینی
کندی اوستنه الوب نفسنه محاسبه ایلدی که ای نفس سنده انلر کبی
بشکس اول عیب سنده دخی معتزدر اگر فعله گلدیسه بالقوه موجود
ذیرا خلقتک انفسی بر در برندن صادر اولان فعل جملدن صدور ایتمک

در

ایکندر زیرا انلرک عیب و هنری قولیله فعلندن ظهور ایدر
غیری یوریی بو قدر سنکده قول و فعلک دمبدم ظهور اتمکده دورر تو
سویلانن عیب سکا عبرت نما در دیوب هر ایشنده کنک عیبی کندو
نفسنده بلوب غیرک قیدندن و فکرندن خلاص اولوب کیمه عیبنه
گوز دیکمدن و ناظر اولمقدن خلاص اولاسن غافلند این خلق
ز خود ای پسر لاجرم گویند عیب یکدیگر غافللردر بو خلق کندیلر
ای اوغل لاجرم بر برینک عیبلرن سویلرلر یعنی کندی وجودلرندن
غافللردر اگر غافل اولمیه لردی کندیلرین قیوب غیریلره مقید اولمزلردی
بلکه دمبدم نفسلری اصلاحنه مشغول اولوب اخرتنه
دکین نقصانلرین تکمیل ایلیه سعینده اولوب آخرت عالمین
کندولره ملک ایدینورلردی لاجرم غافل و بی ذوق و کاهل
اولمغین بو بر قاچ گونلک عمرک نفسین گاه کسب معاشنده
و گاه غیبت ناسده و گاه ارزوی اکل و شرب و لباسده
صرف ایدوب آخرتنه کلدکده مفلس و مجرم قبض روح ایدوب
سیاست گاه عقبایه التوب نه موضعه لایق ایسه زجر و عنا ایله
انده محبوس ایدوب روز قیامتده حق جل و علا حضرتلرینه نیجه امر
ایدرسه اکا گوره قیدین گورورلر در بیان طعنه زدن منکران
شیخ را منکر و منافقلر شیخه طعنه و استهزا اندکلرینک بیاننده در
هر که باشد از زنا و زانیان این برد ظن در حق ربانیان
هر که زنادن اوله و زنا ایدیجیلردن اوله بو ظنی ایلدوب ربانیلر
حقنده یعنی علماء ربانیلر که مشایخ کبار و دوست حقدر همچون
ذو النقاردر انلر دوک حقنده کمسه بر امر ظن ایلمز الا اول که زنادن
حاصل اولمشدر و زنا ایلیجی اوله بونلر انلرک حقنده بد ظن ایدوب
ایدرلر شارب خمرست و سالوس خبیث کمرهانرا از کجا باشد
خبیث دیرلر که بو خمر ایجیدر و سالوسدر و خبیثدر ازغونده نیجه

قرباد

ایرشدردر اول یعنی اول زماندن اولوب زانی اولان
دیرکه بو نیجه مرشید و پیشوادر که خمر ایچر و سالوسلق ایلر بر
خبیثدر کندی بویله اولیجق سکا بر ازغونده نه حد و نه قرباد ایرشدر
که هنوز کندوزین قورتارمشدر بیزی نیجه قورتارر اینچنین بهتان
منه بر اهل حق که این خیال تست بر گردان ورق زینهار
بونک کبی بهتانی اهل حق اوزرینه قومه که بو سنک خیاللردر خیاللک
کاغذین دوندر یعنی اول سنک بد گمانک و فاسد خیاللردر که
انلره بونک کبی نامعقول بهتان ایدرسن عقلک ایرشمدوکی
یره باطل خیال ایلیه سین بوینه بیلمزسین که اهل حق هرکز
حرامه تنزل ایدوب الله تعالی حضرتلرینک نهی ایتدوکی نسنه یقین
اولوب کندیلرین بجاب دوشورمزلر انجق اول سنک بد خیاللردر
دن نامعقول گمانکدر بو بلا ظنک و رفع ایتسن بو اعتقاددن اوندن
ایمان کامل حاصل ایده این نباشد ور بود ای مرغ خاک
بحر قلزم را ز مرداری چه باک بو اولماز و اگر اولورسه ای
طپراق قوشی قلزم دکزینه بر مرداردن نه باک واردر یعنی
بو سن ظن ایلدوکک نسنه بونلردن صادر اولماز اولدی و
تقدیرجه بونلرک ذات شریفلری بر دریای بی پایاندر که هرگز
آنی بر شی تغییر و تبدیل ایتمز فرضا بر مردار نسنه دریایه
آتسک احاطه ایدوب دریایه تأثیر ایتمیه بیلورمی کذلک انسان
کامل کندی وجودینی دریای ذات الله واصل ایدوب احدیت
صرف اولمشدر صورتا هر کسره ورتد اولان شی آنک نفس عزیزینه
مقارن اولدیغی بره کاینله اول شینک ماهیتی تبدیل اولوب
عرضی اولان کراهیتی زایل و حقیقتده مبدل و مایل اولوب
بو ظاهر و مطهر شیئی اولوب صورتده غیری ظاهر ایکن آنک
اکسیر وجودینه طرح اولمغله پاک و مصفا اولور بیت لله مایشاء و

روب
قافیه
[illegible] هیچ [illegible]
[illegible]
بهتر از [illegible]

وعنده ام الکتاب ز آتش ما براهیم را نبود زیان هر که نمرودیست
کو می ترس از آن ابراهیم پیغمبر علیه السلام آتش گلستان و آب روان
اولدی اینکیچون که بشریتی ناریتی نور حقیقته متبدل ایدوب کندولکندن
اثر قالمامش ایدی دخی صادر اولان فعلی مطلق خدادن بیلوب
کندین ارادت بو عینده حقیقة تسلیم بر مرتبه ایرشدیکه نمرود لعینک
منجنیقه قیوب آتشه اترکن جبرائیل حضرتی ایرشوب ایتدیکه هل لک
حاجة یعنی حاجتک وارمیدر دیدی جواب ویروب دیدیکه
اما الیک فلا یعنی اما سندن حاجتم یوقدر دیدی میکائیل و اسرافیل
و عزرائیل حضرتلری کلوب هر بری خلاص ایتمه لمی یا ابراهیم
دیدیلر جمله سنه بنم سیزدن مرادم یوقدر دیدی زیرا حضرت حقه
یقینی بر مرتبه ایرمش ایدیکه هرکز رضاسندن غیری یه ملتفت
اولمزدی اندن آتشه نازل اولدی امر خدا ایرشوب یا نار
کونی بردا و سلاما دیدیکه وجود ابراهیمه سنک تحکمک یوقدر
دیدی پس حضرت ابراهیم نظر ایدوب کوردیکه آتشک رنکندن
غیری نسنه قالمامش زیرا نه حرارت و نه احراق وار اندن اطرافنه
نظر صالوب کوردیکه آتش اوردانا سنده کلستانلر و ابار و انهار
و کونه کونه شکوفه لر و ازهارلر ظهور ایتمش دیلدیکه اول جانبه
روانه اوله توجه ایدوب یوردکده آتش اوکنده یول آچوب
محو اولوردی خشی کیبی قچاردی نمرود لعین اوچ کوندک صکره ایچ
آتش دریاسی ایلتمش ایدی حضرت ابراهیم علیه السلام
هر جانبه که رفتار ایدردی نور وجودی پرتو صالوب آتشلری
کلشنه تبدیل ایلردی ایله اوله هر عارف کیم آتش شهواتی و نار
غضبیتی عشقه تبدیل ایدوب روحی نور قدسه و قلبین
عالم اقدسه واصل ایلیوب جسمنه دخی روح حیثیتین ویروب
مقام انسه ایرمش اوله خلیل آسا نار شهوانه و آتش خرابانه

داخل

داخل اولورسه نور وجودینک قوتی آنک ناریتی طبعین تبدیل
و تغییر ایدوب اندن آکا مضرت عائد اولماز و هر مجاز که آنک
ذاتنه مقارن اولور حقیقته تبدیل اولوب زهر ایکن تریاق اولور
اما اول که هنوز سلوکین تکمیل ایتمیوب نفسی نمرودینی موذی اغتیه
اوله اول دخی نمرودیت مرتبه سنده در سن اکا دیکه بو آتشدن
حذر ایله و بو ناردن ایراغ اولوب خوف ایله و نقصانک تحقیق ایدوب
تکمیل ایله و اولیاء کمالینه تقلید ایدوب آرزوی شهوات آتشنه
دوشمکه و قود نار اولورسن زیرا اولیاء خواص هر شیئک حقیقتنه
لوح محفوظدن مشاهده ایدوب کما ینبغی اسرارینه مطلع
اولمشدر ظاهرا مخالف شرع فعل صادر اولورسه سایرلره و کندوکره
قیاس ایدوب طعن و تشنیع قصد ایتمیوب قهر آتشنه مظهر
دوشمیلر که انلر حقدن ارادتنه حرکت ایتمز ذلت به ز طاعت
نزد حق بیش کفرش جمله ایمانها خلق آنک دنیاسی
حق یاننده طاعتدن یکدر و آنک کفری اوکنده جمله ایمانلر کهنه دود
یعنی مرتبه کماله ایروب محبوب حق اولان عالم ربانینک طبیعتاسی
در صورتا ظاهر عوامه مخالف اولسه حق قاتنده جمله سنک تقلید
اوزره اولان عبادات و طاعاتلرندن یک و مقبولدر و مرغوبدر
و آنک کفر دیو الکلمیوب حکم ایتدکلری افعال و اقوالی یاننده سایر
خلقک دعوا ایمانلری اطلس و دیبا اوکنده بر اسکی بز مشابه
سنده در کفر و ایمان نیست انجا بیکه اوست ز آنکه آن مغز
واین دو رنک پوست کفر و ایمان یوقدر اول پیرده که اول واردر
اندن که اول ایچدر و بو ایکیسی رنک قابدر یعنی اول عیان و
یقین مرتبه سنده در و ایمان ایناعق و کفر انامق مرتبه سنده در
و ایناعق ایناعق کورلمین شیده متعلقدر و صاحب دلکه علم
الیقین و حق الیقین صاحبیدر وجود حقی عینا و حقا مشاهده

مش

ایلیوب اناملق که ایمانلردر دایناملق که کوزدر وحق سزا ایلکدر بو
ایکی مرتبه‌دن خلاص اولوب وجودک یعنی ذات حقه واصل ایدد
لب الحقیقه اولمشدر اول سببدن کندوسی مغز اولوب بو ایکیسی انکا
قشر وپوستی ورنکی اولمشدر پس اول اولدوغی پیرده بو ایکیسنک
پیر پاده مقامی آیقدر کیست کافر بیخبر از ایمان شیخ کیست مرده
بیخبر از جان شیخ کیمدر کافر شیخک ایماننده خبرسز کیمدر اویا شیخک
جاننده خبرسز یعنی هر مرید سالک که طریق حقده وسیله طوتدوغی
شیخک ایمانینه وشهودینه حقله بازار وهمدم وراز دار اولدوغی
پیردر انکا داخل وسعی ایدوب واصل اولمیه حقیقتده کافر اولوب
ودخی شیخک جان قدسیه‌سی که نور احمد وپرتو محمددر مریدی کندی
جاننی انکا اضافت ایدوب اولمشدر میه حقیقتده مرده اولدر آیده‌یی
کورکدرکه تقلید وادبستده سرکشته وخیال وکمان زهرآلود ایله دل
خسته اولان طالبلر غفلت خوابندن کندیلرین تخلیص ایدوب
نفسلرین تزکیه وقلبلرین تصفیه وروحلرین تخلیه ایدوب جان
مقدسی شیخه وایمان وشهود اقدسی پیره واصل اولوب
مقام محموده ایرشلر والا نصیحت قبول ایتمیوب کاسلوک کامل کزدب
تکمیل سلوک ایدمینلر بو عالمدن رحلت ایتدکده اول عالمده
ناقص واروب ندامت برله فریاد ایلدیلر که یا لیتنی لم اوت کتابیه
ولم ادر ما حسابیه یا لیتها کانت القاضیه هلک عنی سلطانیه
شویله معلوم اوله کار پاکانرا قیاس از خود مکیر کرچه ماند
درنوشتن شیر شیر پاکلر ایشنی کندندن قیاس طوتمه کرچه بر
ایله شیر بربرینه بکزر یعنی پاکلر دعا قیلر خلق عالمک تعاونینه
ذنده ارسلان ایله بر جاد شیری تعاونیه کیبیدر کرچه تن حسنجه
بربرینه مشابه‌در لیکن شتان بین الثریا والثری فرق ثرادن
ثریا مابینجه دراییدی سن اندی کندوکه قیاس ایدوب شویله

سرالانبیا ز ربی نشیان

ویوله

وبو بیله ایتدی ویوب زبان درازلق ایتمه زیرا سنک وجودک
بر قدح سود مشابه سنکده در سن آنی نیجه احاطه ایدوب ادراک
ایده بیلورسن ممکن دکلدر همان مقدارک بیلوب اهل الله‌ه طعن
وتعرض دربیان حال خود پرستان کنند ویه طابیجی وکندیلرن کورجمال
بیان ایتدوکلری در از هوس وز عشق این دنیای دون چون زنان
مر نفس را بودن زبون هوسنه وبوالجق دنیانک عشقندن
عورتلر کبی نفسه زبون اولملق لایقمیدر یعنی بی همت عورتلر کبی نفس
خبیثک زبونی اولوب دنیای دونک مزخرفاتنه عاشق وهواسنه
موافق اولوب هوس بازلق ایتمک وکندوکه وآخرتکه لازم اولان
احوالدن تغافل ایدوب عمر نازنینکی هیچ صرف ایتمک لایقمی ومقبولمیدر
بادل وبا اهل دل بیکانکی با شهان تزویر وبه شانکی
قلبکوزه وقلب صاحبلرینه یاد اولک ومعنی شاهلرینه مزورلک و
درده شاهلق یعنی دلکیلک ایتمک لایقمیدر یعنی نه کندو قلبکوز
حقیقتده واصل اولوب صاحب دل اوله بیلورسن نه بر صاحب
دله تسلیم اولوب کندو دینی جهالت ظلمتندن خلاص ایده بیلورسن
واییما معنی شاهلرینه مزورلک ایدوب انلره کونه کونه اسنادلر و
بهتانلر ایلرسین وودستلق صورتندن کوریتوب کندکی کبی
غافل قیاس ایدوب دلکیلک ودرپش خندلک ایتمک دیلرسن
ودهر خصوصده انلره بهانه بولمغه مشغول اولوب نقصانلرینه سعی
ایلرسن کر بهر بد جز تو کویی کواست وزن کوییر زقا وکم
ورعایت اکر سنده قبول ایله‌یسن دیر سنکه دیلیجی درواکر قبول
ایتمیه دیر سنکه ریادندر ومکر وحیله در یعنی اکر صاحب دل خلقدن
واحبابدن سنه قبول ایدم درسنکه دیلنجیدر خلقدن تحفه وهدایا
المقدن خبر اندر بلکه درویشلکدن مرادی همان حلق بیلدر واکر
کیمسدن سنه قبول ایتمیه اکا دخی بهانه بولوب دیر سنکه اهل ریادر

مكر و حیله ایله تا خلقه اعتقاد ویره‌لر دیو کندو یه اناندیروب دعواسنه
تقویت ویره **مثنوی** گر درآید در تو گویی طامعست ● ورنه گوید
در تکبر مولعست ● داگر خلقه قاریشه دیرسنکه طمع کار در داگر قاریشمیه
دیرسنکه تکبرلکی و حرصی وار در یعنی صاحب دلکه خلقه قاریشوب
خلقله انسیت ایتمسی مطلق تکری تعالی ایچون اول خلقه رحمت و عنایتدر زیرا
صاحب دلك نظری کیمیادر هر کیمسه‌یه نظر ایله البته اول نظر برکاتیله انك
دینوی و اخروی مصالحی مرادنجه اولور وقتا که متوجه اولمش
ایشلری صلاحه دشره میل ایلمش احوالی خیره مبدل اولور زیرا
صاحب دل قتنده وحدت و کثرت بر در وحدتده نه مشاهده ایدر
کثرتده دخی مشاهده‌سی اولدر ایله اولسنکه دلنی و صاحب دللری
محروم دیه نصیبسن دائما اکا بهانه بولمقده‌سین خلقه قاریشوب معامله
ایتدکده طعن ایدوب طمعکاردر دیرسن وحدتده اولسه متکبرلکندن
وریا و حیله‌سندندر دیرسن والحاصل هر کاریته بهانه بولوب نظر
عنایتندن دور و محجور اولمغه سعی ایدرسن صحبت روح افزاسندن
و مجلس جهان آراسندن اراق دوشوب دائما رحمت حقدن یا منقطع
اولمق اوزره‌سن **یا منافق وار عذر آری کمن ● مانع قوم در نفقهٔ**
فرزند و زن ● یا خود منافقلر کبی عذر کتوررسنکه بنم اوغول قیز و
عورت نفقه‌سی ایچنده قالمشم یعنی صاحب دله بهانه بولمد و عکس و کنت
کندوکه بهانه بولوب منافقلر کبی دیرسنکه اهل و عیالم وار در اگر
ایشم و کوجم قیوب صاحب دل صحبتنه واروب انك خدمتنده اولورسم اهل
و عیالم نفقه‌سیز قالورلر انلرك رزقی بنم اوزرمه در **مثنوی**
نی مرا پروای سرخاریدنست ● نی مرا پروای دین ورزیدنست
نه بکا باشم قاشیماغه پرواسی وار در نه بکا دین قزانماغه پرواسی وار در
یعنی کندوکه بهانه بولوب دیرسنکه بنم باشم قاشیماغه الوم دکمز
قنده قالدیکه اهل دل صحبتنه واروب دین و دیانت اوکرنمك

الح

ایچون بنم ایشم الله‌ه قالمشدر بو خصوصده بنم نه مجاهده‌یه و نه اهل دل خدمتنه قدرتم واردر
ای فلان مارا بهمت یاد دار ● کر نشوم زاولیا با پای کار دیرسنکه
ای فلان بنی همت ایله یاد ایله که بنم اخرتده اولیادن اولام
یعنی مجاهده‌سیز و خدمتسیز و محبتسیز غافل اهل دلدر کاهی چاغروب
دیرسنکه ای فلان دلی بکا همت ایله اولاکه بنم صوکی اوجی اولیادن
اولیدم دیرسن سنکه زحمتسیز حاضر چینمش لقمه کبی یوروب ویله
اوله چیقه کلسن **این سخن هم نی ز درد و سوز گفت ● خوابناکی**
هرزه گفت و باز خفت بو سوز بیله هم درد و حرارتدن سویلدی
کویا او یقو ایچنده ایکن بو قاچ هرزه سویلدی کیرو یاتدی یعنی همت
ایلك بنده اولاکه اولیادن اولیدم دیرو حرارتندن دکلدر
ایچنی اویقو ارسنده برابکی صایقلیوب ینه یاتوب کیبدر اکر آز چوق
دردی و طلبی اولایدی اول درد آنی بالضروری طبیب الهی خدمتنه
الدوب دوا طلب ایدر دیدی لیکن درد و سوز اولمدوغی چون
استمکی دخی اویقوده صایقلار کبی بی فایده و بی تاثیردر **مثنوی**
هیچ چاره نیست از قوت عیال ● از بن دندان کنم کسب حلال
یا خود بهانه ایدوب دیرکه هیچ عیال قوتندن بکا چاره یوقدر دیش
دیبندن کسب حلال ایلیه‌یم یعنی دیرکه هیچ عیال نفقه‌سندن و قوتندن
خلاصه بکا چاره یوقدر و اندن یکشنه بوقدر که چالشوب کسب حلال
ایلوم کیجه و کوندز دیشم دیبندن حلال قازانوب اهل عیاله صرف
ایدرم بوندن اوزکه عبادتم اولور **چه حلال کشته از اهل ضلال**
غیر خون تو نمی بینم حلال ای اهل ضلالدن اولمش سنکه قاتکده
غیر سین حلال کورمزین یعنی کسب حلال اولدکلدرکه دنیانکده اهل
عیالك ایچون چالشوب طریق حقدن و معرفت الهیدن غافل و بیخبر
اولوب مبداء و معادیکی اونودوب آخرتکی دنیایه صاتارسن
بلکه حلال اولان سنکه قاتکده اهل ضلالتدن اولوب حقدن و

اهل حقدن بیگانه اولدیغی دیمز سنکه بن بو دنیایه نه ایچون کلدم و نیچون
کلمکدن مراد نه در و بونده مقیم دکلم انتقال ایتمک مقرردر اهل سفرک
تدارکی اوزره اولمسی افضلدر دیوب چالشوب هر چاره دیلمزسن
همان جزئی فرصت بولوت دنیایه و شهواتنه مطیع و بنده اولوب
اهل و عیال اولدم کسب حلال ایدوب خوشجه زندگانی ایدین بوده
امر خدادر دیرسن امر خدایه ایدوکینی اکلیوب عکس قیاس ایدرسن
خبرک یوقدر که حلال اولان سنک قانکدرکه مؤمنلکدن دور و بیگانه سن

از خدا چارستش و از لوت نی ● چار ستت از دین و از طاعت نی

چاره ایدن و دستگاه زغونلقدن دکلدر یعنی اگر کندوکه و اگر عیالوکه
کسب حلال و نعمت دولت تحصیل ایدرین که به محتاج اولماق
ایچون دیوب چالشوب دوغکدن سکا آخرتنه هرگز فایده و چاره یوقدر
زیرا سنکدم و انارکده رزقی قسمت ایدوب دیرن خدادر بلکه
و کسب ایدرسندورن اولدر و آخرتکه چاره خدادن و تمردان خدا اولدر
و دین الهی ایله دربوخ بولندن و ازغونلقدن دکلدر و ر مثنوی

ای که صبرت نیست از دنیای دون ● صبر چون داری ز نعم الماهدون

ای شول کیمسه که سنک دنیادن صبرک یوقدر پس نیجه صبر ایده بیلورسین
ارشاد ایدیجیلرک حاصلی یعنی ای برالجق دنیادن آیرلمغه صبر
ایده مین کمسنه دنیا و آخرتنه خلق ایلین و مرشدلرک سلطاننه دن
که حقدر آنکا فراقنه و اندن دور و ایراق اولمغه نیجه صبر ایده بیلورسن

ای که صبرت نیست از پاک و پلید ● صبر چون داری از آن کت آفرید

ای شول کمسه که تمیز زن و مرد آرزدن صبر ایده مزسین نیجه صبر ایده بیلورسن
انلرکه سنی پیر ایندی پاکدن مراد آخرت و مرد آرزدن مراد دنیا اوله
نته که حدیث شریفده وارد در که الدنیا حرام علی اهل الاخرة والآخرة
حرام علی اهل الدنیا وهما حرامان علی اهل الله تعالی یعنی دنیا آخرت
اهلنه حرامدر و آخرت دنیا اهلنه حرامدر و ایکیسی دخی اهل حقه

[illegible]

حرامدر

حرامدر پس مفهوم اولان بودرکه ای دنیادن و آخرتدن ایرلمغه صبر
ایده میان کمسنه سنی عدم منغ وجوده کتوروب نور حکمت برله سرای
باطنک روشن و ید قدرت ایله سرای ظاهرک سرشت و مکونات
ایلیوب آخرده نیادل نعمت وصلت بی دریغنه لیاقت ویروب
عاشقی بی اولان شراب دیدار ایله مست و بیهوش ایدن خالق
کوننک فراقنه نیجه صبر و تحمل ایده بیلورسن آول سبب ندر که اهل حقک
اشد عذابی فراقدر که نور دیدار حقدن جدا و شوب ظلمت قهر
جحیمده قهر فراق یار ایله مقهور و معذب اولوب یا لیتنی کنت ترابا
دیر و بن دل پیر ردلرینه یار و همدم ایده سر لرز ● در بیان آنکه هر
خوب را گر بینی آخر آن زشت است آنک بیانندر که هر خوبی که
صورتا کورورسن صوکنده چرکینلکی مقرردر مثنوی

ای بدیده لوتهای چرب خیز ● فضلهٔ آن را ببین در آب ریز

ای چرب لوتلر کورمش کمسه دوراننک فضله سن آب خانه ده کور
یعنی متاع دنیانک هر بری اگر کیچک و جمیع محتاجلک جمله سنک
آخری البته فانیدر و زشت در شوله بوز اشتها ایله هر چرب طعامه
ملازم اولوب حاضر ایدرسن هزار ذوق و صفا برله نوش
ایدوب قارنک بر ایدرسن بر لحظه چکدن اول لذت و اشتها
دفع اولوب بدنکدن کثافت و ثقلت پیدا اولور تا مضطرب اولوب
انی نیه محتاج ایلر فضلاتن ساقط ایدر نیجه سکا اما ان دیر مز
ایله اولیجق اول لذت و ذوق دا اول چربلک که تیمزدن اول انده
موجود ایدی بالکلیه زایل اولوب خباثته تبدیل اولدی و غنه
نظر ایله اولکی لطافتنه مفتون اولوب اخر زشتلکدن غافل
و هو طعامه حرص ایله اکل ایدیجی اولمه مثنوی

هر خبیث کو که آن خوبیت کو ● در طبق آن مغز و آن نغزی و لو

ای ساقط اولان خباثتلره دیکه اول خوبلق غنچه قنی و طبق ایچنده

اول منزلك وآول كوز تللكي وخوب رايحك فيئه يعني طبق ايجنده ايكن
اول سنده اولان رنك وبوي دل آويز وطعم لذت طبعي آميز ودماغ وزيننده
اشتها ومسرت انكيز اوصافنك قنده كتدي كو بدر وان دانه بدين دام
آن جون شدي صيد شد دانه نهان جواب ويروب لسان
حاله اول ويركه اول خوبلق دانه ايدي اني انك دوزاغي ايدوم
جون سن شكار اولدك دانه كيزلندي يعني جنبش ويركه اول خوبلق
دانه ايدي بن آنك دامي ايدم تا سن اول دانه نك رنك وبوينه
كوكل ويروب بكا صيد اولدك دانم پنهان اولدي سن جسمه
كرفتار اولدك آدمش حالك وكيفيتك مشاهده ايله ديرآيجدي
معلوم اولديكه بو دنيانك دونك صفاسي جفايه ومحنتي محنته مبدلدر
عاقل وكامل اولدر كه صفاسن قبول ايتيوب جفاسنه ومحنته
كوكل ويرميوب فناسن اختيار ايدر وكيوب بيدوكين و
ايشيدوب كورمدوكين كيمش ويش وكورمش واشتمش
عد ايدر وهيچ برارزويه تعلق ويرمراده تعلق ايتميوب
دائما فكر وذكري باري تعالى حضرتلرينك اسماء حسني سنه
وصفات اسني سنه عقد ايدوب جمله اوقاتن نقد ايدر تاكيم
حق تعالى حضرتلري دخي اكا شفقت وعنايتلر بن ايدوب كوزي
اعيان موجوداتك اسرار حقايقنه كشف واطلاع تام
وذرات وصفاتنده ايجره درج اولان اطوار دقايقنه وانوار
دقايقنه كماهي شهود ويسر تمام ميسر ايليوب بو دام دنياي
كيمدن ايجون بنا اولدي وسراي آخرتي كيماره آباد ايلدي وكيمي جنتي
كوستروب اكا منتظر ايدر اول دخي مراد نه ايدوكن اكلايوب
اوز ذاتنه وحقيقتنه لايق عمل نه ايسه اكا اولوب مقصود بالذات
واصل وغيريلردن منقطع ومنفصل اولمق سعينه اهتمام كلي ايلر مثنوي
هركه آخربين تر او مسعودتر هركه آخربين تر او مسعودتر

[illegible]

هر

هركه آخربين تر او مسعودتر هركه آخربين تر او مسعودتر
هركه آخر كورنجه كدر سعادتلو ركدر هركه آخر كورنجه كوررا آخر كدر
يعني اهل سعادت اولدر كه هرشئنك اخرينه نظر ايدوب آلدندن
حذر ايلر ودنياكه هر نفسك اخرلدر اولور اندن حذر ايدوب
عالم آخرته كذر ايلر وعلف دنيادن نفسني خلاص ايليوب غذاء
حكمت ربانيه ايدوب جناب حقدن مسعود ايكن مغرور ايلر
اي ز خوبي بهاران لب كزان بنكر وزردي سردي خزان
اي بهارلرك خوبلغندن طوطاغين اصيران نظر ايله اول خزان
وقتنده اولان صارلغه صوقلوغه يعني وقت بهارده كي
خوبلوغنه ولطافتنه تعجب ايدوب طوداغك ايصرمغه آنك بقاسزلغنه
وخزان برودتنده جميع اشجار وازهارك صاراروب دوكلمنه
نظر ايله روز ديدي طلعت خورشيد خوب مرك اونرا ياد كن وقت
غروب كوندزكوننك خوب طلعتين كوردك غروب وقتنده
اولو عنده ياد ايله يعني شمسك كوندوزين شعاعن وكاينات
منيرانسن كوردك غروبنده كره ظلماتن وكيجه قرانكولغنده يالكوزلغن
شدتندن غافل اولمه عمر كوندوزي آخر اولوب اجل كيجه سي ايرشوب
حيات كونشي غروب ايدوب قبر قرانكولغنده بي كس وتنها قالدوغين
ياد كدن كيدرمه بدر ديدي بر بين خوش جار طاق
حسرتشرا هم ببين اندر محاق بدر اولمش ايي بو خوش
جار طاقك اوسنده كوردك اكسلدوكي حسرتنه دخي نظر ايله
يعني بو دنيا كيجه سنده بر بدر مثال صاحب جماله كوكل ويروب آرينه
باقيه صانمه ساعت بساعت اول جمال نقصان بولوب حسرتنه
واكا الدانوب شيفته اولانك ندامتنه نظر ايله يس اهل بصيرت بو دنيانك
دونك اعلى وادنا بر متاعنه دل ويروب انك فراقي وحسنده
هجري جامنده شراب زهرآلودي نوش ايتمز دربيان ترك فنا و

کسب بقا ترک فنا سرمایه سیله بقا کسب اتمکک بیاننده در
هر که از وی شاد گردی در جهان از فراق او بیندیش آن زمان
بو جهان ایچنده هر نه که شاد اولاک آنک فراقندن خوف ایله اول
زمان یعنی بو جهان ایچره هر قنغی مراده مظهر اولوب آنکله
شاد و خندان اولەسن همان اول نفس انک زوالینی و فراقینی
فکر ایدوب حذر ایله که عقبنده بیله در زانچه گشتی شاد بس کس شاد شد
آخر از وی جست و ایچون باد شد اول شی که سن شاد
اولدک اندن چوق کمسه شاد اولدی آخر اندن دخی چیرادی
باد گبی اولدی یعنی اول سن شاد اولوب سوندوگک ازدوه
نیجه سنک گبیلر شاد و خرم اولدی آخر اندن چیر ایوب اسیر اولوب
گبی سکا گلدی از تو هم بجهد تو دل بر وی منه پیش کو جهد تو خود از وی بجهد
سندن دخی چیرار دیرسن اکا کوکل قومه اندن اول که اول چیردسن اندن
چیره یعنی نیجه‌لری شاد ایدوب غافل یکن الارندن چیر ایوب شیمدی
سنک الوگه گیردی سینی مغرور ایلدی ایمدی فرصت الکده ایکن
اول چیرمزدن اول سندن سن چیر ایوب اندن خلاص اول نا اول گیلر
گبی ناگاه الکدن چیر ایوب سینی اسیر حسرت و ندامت ایتمیون
عشق بر مرده نباشد پایدار عشق را بر حی و بر قیوم دار
اوی اوسنه عشق مقیم دکلدر عشقی حی و قیوم اوزرینه طوت یعنی
دنیا ایچنده هر نه که موجوددر جمله سی مرده و بی جان حکمنده در پس
موتا حکمنده اولان نسنه عشق بازلیق ایتمک عاقل ایشی دکلدر عارف
ایسک عشقکی خدای قیومه طوت تا وصلیله بهرمند اولوب بقای ابدی
ولقای سرمدی یه ایر یشه سن عشقهایی کز پی رنگی بود
عشق نبود عاقبت ننگی بود شول عشق که رنگیچون اوله اول عشق
اولیه عاقبت عار ایلمک اولم یعنی هر عشق که آل یکناق و آق بدن و لعل
لب و خط و خال و سیاهی چشم و ابرو ایچون و سایر محسنات

ماکل و مشارب و ملابس و بونلره مشابه نسنه‌لر ایچون اولمش اوله
عشق دکلدر بلکه عاقبت عار و خجالتدر پرتو خورشید بر دیوار تافت
تابش عاریتی دیوار یافت کنشک پرتوی دیوار اوزره چالنجه
دیوار عاریتی ضیا بولدی یعنی اول رنکلرکه خوب و رعنادن
بزیر و نظر خلقده بیله نظر معشوقه دل سودازده اولوب انره
عشق بازلیق ایدرلردی شمس معنوینک پرتوی ایدیکه دیوار وجوده
منعکس اولوب بو شیوه عاریت ایله روشنلک و لطافت و
طراوت کسب ایتمش ایدی خلق عالم اول پرتوک اصلندن بی
خبر و غافل و اول حسن باقیدن بی ادراک و بی حاصل عکسیله
مهربانلق و ظلمته کوکل ویروب خیال بازلیق ایدرلردی بونلر دخی
بونی اصل شهود ایله مستغرق و بر ذوق ایکن ناگاه آفتاب ازلی
بونلردن اول عاریتی ضیای کندویه الوب عالمه سزا ایدیجک
دیوار وجود که بدن در خراب و یباب و سفال بی آب اولوب
اول کوریلن لطافتی در و شتا و خلاوت بالکلیه زایل اولیجق
اول عشق بازلیک ایدنه نامرد غافللر کوزلرین آچوب کوررکه
کل آچلمش ییرنده بلکلر اسر ایتمدی اول وقتلرده ندامت چکمدیلر
شیمدیدن عاقبت اندیش اولوب هر شینک حقیقتندن اوزکه نظر ایدیسن
دل چه بندی بر کلوخی ای سلیم واطلب اصلی که او باشد مقیم
بر کسه که کوکل نیچون بغلرسن ای بون برا صلی طلب ایله اول مقیمدر
یعنی بو حسن فانیه بر طبراق کسکه اوزره ضیاء شمس گبیدر که دمبدم
حرکت ایدوب زایل اولمق اوزره در اکا کوکل ویروب ایله‌لیک ایتمگیل
ایله بر اصل باقی طلب ایله که هم مقیم بالذات اوله هم بر آن کندی ذاتندن
منفک و طاشره اولیه در بیان ترک دنیا دنیای ترک ایلمک
بیاننده در بند بگسل باش آزاد ای پسر چند باشی بند سیم
و بند زر باغی قیر آزاد اول ای اوغل نیجه یدک کومش و التون

باغلوسی اولورسان یعنی کومش والتون حقدا تنده بر جماد بغنه درکه
آلتی وکومش تربیه سیله بویله زنکین اولوب اهل دنیا قتنده عزیز و
محترم اولور یوخسه حقیقتده طاشدر وطپراقدر سنکه مسجود ملائکه اولدیغی
آدمسین کوتوری ملائکه وحیوان ونبات وجماد سنک سایکده
نیجه بو اسفل موجودات اولان طاشه وطپراغه کوکل بغلیوب اسیر
وبی حرمت اولوب بی نفع وبی ضرر بندی قوپاروب مردان کبی آزاد
وبی قید اولسک اولماز می **کر بریزی بحر را در کوزه چند کنجد**
قسمت یک روزه اکر دکیزی بر بارداغه دوکرسن نه مقدار
صغر بر کونلک قسمت یعنی حقک نعمتی دریاسنه نسبت انسانک
کوکلی وکوزی بر برداق مثالنده درکه بر داغک وجودی ظرفیتی
اولدوغی مقداری درکه بو کوز قدرنک طویمجه در زیرا قدرنک طویودوغی
قسمتدن غیریسی ظاهرا نیجه بیک خزینه ده اولسه معناسنک دکلدر
خارجدندر شول سببدنکه اول ساعت اجل کلوب وفات ایلسک
اول نعمتدن بر ذره سکا عاید وسنکله بیله کیدوب سکا اندن بر فایده
یوقدر ایلا اولسه انک مالک اولدوغی قسمتی انجق قدرنی طویوردجق
قدردر غیری دکلدر معینده سنه کوزنه سنه دکین لقمه دن غیری عالم
طلوسی سنه به مالک اولورسه کندیدن طاشره در **مثنوی**
کوزه چشم حریصان پر نشد تا صدف قانع نشد پر در نشد
حریصلرک کوزی کوزه سی طولمدی تا صدف قانع اولمدی انجو ایله
طولمدی یعنی حریص اولانلر دنیا طلوسی نعمت جمع ایتسه کوزلری
بر طاغی طولمغه امکان یوقدر زیرا قسمتدن ارتوغنی نه وجود نه
اضافت ایدوب تفرق ایده بیلور ونه طریق ایله هضم ایدوب
اعضاسنه قسم ایده بیلور انجق حرص ایله سعی ایدوب حرام وحلال
جمع ایدوب عاقبت دوشمنلرینه راضی اولوب براغوب کیدر
اما قناعت اهلی قسمتلرینه راضی اولوب راحت وسلامته ایرشوب

القناعة کنز لا یفنی

رضا

رضا وتسلیم ونور ایمان درّلریله صدف قلبلری پر اولوب ایکی جهانده
سرور وانبساط اوزره اولورلر **ترک دنیا هر که کرد از زهد خویش**
نفع **بیش آید پیش او دنیا وبیش** هر کم دنیا ترکین ایلدی یا کندی زهد
انک اوکنه کلدی اوکنه دنیا دخی زیاده یعنی هر کیمکه زهد وتقوی
الکتوروب رضاء لله دنیایی ترک ایده آنک هم دنیا اوکنه کلور
هم دنیادن زیاده اولان کلور که آخرتدر ایلکسیده کندینک
ملکی اولوب **هر که از دیدار بر خوردار شد این جهان در چشم او مردار شد**
هر که دیداردن برخوردار اولدی بو جهان آنک کوزنده مردار اولدی
یعنی هر کیمکه دیدار حقه لیاقت بولوب واصل اولدی بو جهانک
زیب وزینتی ومال وملکی انک کوزینه خور ومردار اولدی
ملک برهم زن تو ادهم وار زود تا بیابی همچو او ملک خلود
ملک دنیایی بربرینه اور ادهم کبی تیز تا بولاسن انک کبی خلود
ملکینی یعنی ابراهیم ادهم حضرتی سلطنت دنیا ملکتنی بربرینه اوردی
ترک ایتمکله بقا ملکنه یول بولدی سنده طالب ملک عقبا ایسک
تیز بو ملکدن فارغ اول تا انک کبی خلود ملکنه داخل اولوب اولا
ایردوکی مقامه ایره سن **این جهان خود حبس جانهای شماست**
هین روید آن سو که صحرای شماست بو جهان خود سیزک
جانلریکوزک زندانیدر آگاه اولک اول جانبه یوریک که سیزک
صحرا کوزدر یعنی سیزک جانلریکوزک مکانی صحرای آخرتدر
و بو جهان ارواحک حبس خانه سیدر غافل اولمیک روحکزی
اول صحرای راحت آباده ایرشدرمکه سعی ایدک **مثنوی**
کین جهان جا هست بس تاریک وتنگ هست بیرون عالمی بی بو ورنگ
که بو جهان غایت قرانکو طار بر قیودر بوندن طاشره بر عالم واردر
که رنکسز وقوقوسزدر یعنی بو جهان بر طار قرانکو قیو مقابله سنده در
اول جهان بوندن طاشره در رنکسز وبوسز واسعدر جهد

ایدوب بو جاهدن خلاص بولوب اول عالمك قوقوسنی الوب
انك رنكیله رنكلنوب بو فانی رنكلردن وسیم قوقولردن جانی
ازاد ایتمك ادزرندر اولك **انبیارا تنك اوداین جهان چون
شهان رفتند اندر لامكان** انبیایه بو جهان طار كلدی شناهلر
كبی لامكانه كتدیلر یعنی اول جهانكه بو جهان اكا نسبت شول صحرای
بی پایان نسبت بر طار قیوشالندر انبیا علیهم السلام بو طار
قیویه كلیجك كمال مرتبه حیرت والم چكوب بران توقف ایتموب
ینه اول صحرای لامكانه پرواز ایدوب خلاص اولدیلر سنده
هوش وجغل كبی بو طار قیوبنك ایچی خوشن كلوب انده
مقام طوتوب اول صحرای ادنته روحك چشمین كشاده ایدو
انبیا كبی اول عالمه عزم ایله توجه اول جاهده ابدی حبس
اولوب نجاته ایرمكدن قالورسن صكره ندامت فایده
ایتمز **ذكر حق كن بانك غولانرا بسوز چشم نرگس را زین كركس بدوز**
حقی ذكر ایله دیولرا وازین كو ینده نركس كوزینی بو كركسدن
دیك یعنی دائما حقی ذكر ایدوب قلبوكه حایل اولان وسواس
وخناسی اول آتش توحید ایله یاقوب كل ایله ونركس كبی دنیایه
آچلمش كوزینی آنك مردار كركسندن یوم تا عشق حدا قلبكده
مكان بغلیوب نور دیدار ایله كوزلرك روشن وبوی حقایق
ایله دل وجانك كلشن كبی اوله **در بیان ذم مال وجاهست**
مال ومنصب ذمتنك بیانندە در **مال و در سر ابود چون كلاه
كل بود كواز كله سازد پناه** مال والتون باشنده كلاه كبیدر
كل اولاكه اول كلاهدن صیقنجی دوزه یعنی كلاهكه باشنه اورتوب
صقلین كل اولاندرا آما معنی یونتدن كل اندركه مال والتون ایله
كندیسین صاقلیوب طاشی مزین در و درونی بی هنر وبی مغز
وجاهل وبی نظر در **انك زلف وجعد رعنا باشدشش**

الدنیا جیفة ...

چون كلاهش رفت خوشتر آیدش آنك زلفی وطرەكاكلی رعنا
اوله چون كلاهی كیدر خوشترق كلور یعنی انكله سینەسی بی كینه سی
معارف الهیه ایله مشر درج دل چون خزینەسی حقایق ربانیه
ایله مملو وپرفتوح اوله انك بی لباس وعریان وفنا وترك ایله
میدان فقرده پرجولان اولەسی شول زلف زیبا وجعد رعنا
صاحب دلبر یاكبیدر كه باشندن كلاهی كیدوب طرۀ عنبر بافندن
باد شیم كبی مسك اسا بوی دلاویز ایله دماغ جانی معطر و
خوش و زلف پریشان ایله خاطر غم دیدەلری كشادە و
پرجوش ایلیه **مال دنیا مرغان ضعیف ملك عقبا دام
مرغان شریف** دنیا مالی ضعیف قوشلر دوزاغیدر
عقبی ملكی شریف مرغلر دوزاغیدر یعنی دنیا دامنك دانه سیكه
ملك ومال ومحبت اهل وعیال وجاه ودر یا مست پتره بالدر كه حقیقتده
جیفه مثالەسندر وبونلره میل ایدوب دامنه گرفتار اولانلر
شول ضعیف وبی هنر وبی پرواز سینه قوشلر مشابه سنده در
اما ملك عقبی دامنه ادوشن مرغانك شرفیتی اولدر كه
دنیا جیفەسنه كركس واری مایل اولمیوب شاهین وش ملك
وبقا ومقام بلند پروازشكارینه همت ایدوب اول جانبه
طیران ایتدیلر لاجرم سعیلری ضایع اولمیوب حق جل وعلا
حضرتلرینك صیدلری حور عین وقصور برین **وماتلذ
الاعین وتشتهیه الانفس** كه كوزلر لذتلنوب نفسلر
اشتهالنجك نعم باقیه روزی قلدی آما انلركه همای همتلری
بلند پروازه كوهر یكتای ذی قیمتلری حوص وازاد لوب
نه كركس وار جیفۀ دنیایه میل و نه شاهین وش صید
عقبی به طفیل اولدیلر انلر مقام محموده واصل اولوب نار افعالینی
ونور صفاتنه اسرار ذات احدیته متبدل ایلیوب **فتهم**

سابق بالخیرات زمره‌سندن اولوب انبیای مرسلین و اولیای
کاملین حقیقتده روحلری منعم و مظهر رحمن و رحیم اولدیلر مثنوی
بازگو نه ای اسیر این جهان نام خود کردی امیر این
جهان عکسنه ای بو جهانک اسیری کندی آدینی امیر جهان
ایلدک یعنی حرص و هوا و نفس پیچ و فانک بندی سبی و اسیری
سن بو بلا اسیر و مبتلا ایکن نا منسبی عکس ایدوب امیر جهان
اتمشسن ای تو بنده این جهان محبوس جان چند گویی خویشرا خواجه
جهان ای محبوس جان اولوسن بو جهانک بندی سبی سن
نیچه‌یه دک کندوکه جهان خواجه‌سی دیرسن یعنی لیل و نهار
بو جهانک خدمتنده اسیر اولوب جانینی حبس ایتمش ایکن
نیچه‌یه دک مبدا و معاددن بیخبر اولوب کندوکه خواجه جهان
دیوب حبس جانی معمور ایدوب آهی اربور مغلسن مثنوی
هر اسیر از لقب گردند شاه عکس چون کافور نام آن سیاه
اسیرلره شاه لقب ایلدیلر عکسی شول سیاه ادی کافور
اولدوغی کبی یعنی انلر که طبیعت بندندن خلاص اولوب
کثافت بشریه‌سن لطافت روحه تبدیل و درکات
سفلیه‌سن درجات علویه‌یه تحویل ایتمیه صورتا شاهلر
اولیه شاهلیغ نامیه اکا سیاهه کافور نامی کبی لقبدر
آنلر نیچون که اسیر دنیای دنیدر و عاریت سلطنت ایله
مغرور و علم ازل و ابددن بی خبر و محجوردر تا سلطنت انجو
که علم ذات و صفات خداوندیدر اکا واصل اولوب معنی
شاهلرینه که اهل الله در انلره همنشین و انلردن تعلیم اسما
اتمیه عاریتی ملکدن خلاص بولوب ملکه تحکم اتمز حقیقتده
لاجرم مفلس و بینوا قالورلر شاه کو از حرص قصد هر حرام
می‌کند او را گدا گوید همام شاه که اول حرصدن هر حرام

قصدین

قصدین ایدر صاحب همتلر اکا گدا دیرلر یعنی شول شاهکه حرصندن
حرام مال جمعنده و خزینه و ضبط و ختم سوداسنده اولوب ملکت
باقیدن غافل و معرفتی نفسندن بیحاصل و جام ملک فانیدن
مست لایعقل اوله انلاین شاهلره همای اوج همت اولان
همام همام گدا بی نوا دیرلر شاه ان دان که زشاهی فارغ است
بی مه و خورشید نورش بازغ است شاه آنیه بلکه اول شاهلقدن
فارغدر ای عبره وگنشسنر نوری بلدور بلجیدر یعنی شاه اولدر که
جهان شاهلرینک غوغاسندن فارغ اولوب توکل قناعت
کشورینده عسکر زهد و تقوی و عشق و عرفان ایله وجود ملکتن
فتح و فتوح ایلیوب ماسوا خاطرینک جیشن بر هجوم ایلن حسوب
تارمار ایدر و قلب شهرستانینی معمور ایدوب سلطان روحه
تختگاه ایلیه و فضل و عدل ایله وجودی معمور دسنده حکم و حکو
ایلیوب رعایای قوای روحانیه‌سنک کمال تیغ ضبطندن و
دبستنده ممارست و آرمان راحت ایله حفظ و حراست اتمکه
اهتمام ایلیه تا دزدان نفس اماره و دیوان هوای شهوات
مکاره یول بولوب مملکت محروسه‌یه فساد ایرشدرمیه‌لر دائما
امن و سلامت ایچره فارغ البال و مرفه الحال اولوب
آسوده اوله بعد قوافل اسرار الهی وارد و احل فیض نامتناهی
ساعت بساعت عالم لاهوتدن تختگاه دله نزول ایتمکدن
خالی اولمیه تا حقیقتده ملک وجودی شاهلغنه سزاوار و
نور ذاتی بی مه و خورشید لامع و تابدار و لوای قیع فرمانی
مثال ذوالفقار قاطع و قهار اوله مثنوی
تخته بند است آنکه تختش خوانده صدر پنداری و بر در مانده
تخته بند اولمشسن آنی تخت اوقوشسن صدر صنوبرسن
دها بوده قالمشسن یعنی اول تخت دیو فخر ایدوکک بر تخته‌بند ... ن

جانلمش نسنه در که حقیقتده نه عرد جنده فائده و نه نزولنده ضرر
وار زیرا هیچ مثابه سنده در وصدر ظن ایدوب تجبله قعود
ایتدوکی فیتودن طاشره قلدوغکلر حقیقتده تخت صدر
کوکلدرکه اکا جلوس ایدن ایکی جهان شاهی اولوب کتوری
موجودات سلیمان نبی وار تحت تصرفنده محکوم ومسخر اولورلر مثنوی
از خوانج ایچ اری دزچوریک عاقبت ازتو بماندمرد ریک
خواجدن اکر قوم کبی آلتون جمع ایده سن عاقبت سندن ارته
قالور یعنی مملکت خواجه‌دن دنیا طلوسه وقومل صاغیشی آلتون
جمع ایده سن عاقبت سندن ارته قلوب دشمنلرک رغمو نه
خرج ایدوب سن نعیرو قطمیر حسابن ویروب عذابن چکمکده
اولورسن نزدبان خلق این ما ومنیست
عاقبت زاین نزدبان افتادنیست خلقک نردبانی بوما
ومنلکدر عاقبت بو نردباندن دوشمکلکدن یعنی خلقک
انانیتی وخودبینلکی نزدوبان کبیدر هرکیمکه اول نردبانه
عروج ایدر عاقبت اندن دوشیسردر مثنوی
هرکه بالاتر رود احمق تراست کاستخوان او بتر خواهد شکست
هرکیمکه بوجه رک کیدر احمقدرکه انک کمکی بتر اوداه کرکدر
یعنی بوما ومنی نزدبانه هرکه ارتیجی چیقار انک کمکلری ارتق
قیریلور پس عاقل اولدرکه کندو یی هیچ مثابه سنده عد ایدوب
بنلیک دامنه کرفتار اولمیه زیرا بنلیک واولوبق حقدن
غیری یه لایق دکلدر انکا لایق اولان تواضع ومسکنتدر
نته که حدیث شریفده واردرکه من تواضع لله رفعه الله
یعنی هرکیمکه حق سبحانه وتعالی حضرتلری ایچون تواضع ایله الله تعالی
اینی رفع ایلر رفعت ویروب درجات عالیه میسر ایلر ایمدی
تواضع ومسکنتی خو عادت ایدینوب بنلیک نردبانه

من تواضع بیتکامل الشرف
ومن تکبر یکون التلف
تواضع سعادتی بشر دن قدرانی بیلوبست

حقیقتده حذر ایلیه زیرا او نردبانه چیقان البته دوشه کرکدر
طمع ایدوب بوکسکه چیقوب دوشنک حالی معلومدرکه
زخمیته ارتوجق کمکلری از توق شکست اولاجقدر مثنوی
آن خداوندیکه داد دولت عوام باز ستانند از تو هیچ دام
اول افندیلکی کرسکا عوام ویرشدر کیرو سندن اوبخ کبی
الورلر یعنی عوام وخلق دیردوکی منصبک وحکم ریاستینک
ثباتی یوقدر اوبخ کبیدر اکا الدانوب مغرور اولنلر بلسونلر
که اودنی چکوب الدقلری وقت انده قلاجق فایده انجق حسرت
وندامتدر خداوندی عاریت بجو تا خدا وندیت بخشد منتفق
عاریتی افندیلکی حقه ویرتا سکا اتفاق اولنمش افندیلک
بغشلیه یعنی عاریتی ملکی وسلطنتی ابراهیم ادهم کبی
ونیچه پادشاهلرکه ترک تاج وتخت ایلمشلردر انلر کبی رضاء
لله ترک ایله تا حق تعالی سکا بر پادشاهلیق ویره افندیلک
بغشلیه که هم بی زوال و باقی هم شراب طهورینه خدانک سلوقی
اولهسن ودنیا پادشاهلیقلری اکا نسبت دکوثرا ماغنه
نسبت تلخ اجاجدر کیبی اوله در بیان آفت وشهرت
شهرت افتلکنک بیانندده در مثنوی
اشتهار خلق بند محکمست در ره این از بند آهن کی کمست
خلقک اشتهاری محکم باغدر یول اچنده بر دمور باغدن
فضن اندر یعنی خلق اچنده مشهور اولمق طریق حقده بر محکم باغدر
کردمر باغدن زیاده در زیرا سالک علایقدن وعوایقدن
خلاص وازاد اولمینجه طریق حقده قطع مراتب ایدوب مراده وصول
بولمز بعضیده علم ومعرفت بنداولوب بعضیده زهد وصلاح و
تقوی بعضیده عزلت وریاضت ومجاهده والحاصل بوصفتلردن
بر ایله مشهور اولوب اول فعلک اشتهاری اکا بند اولوب

اشتهار آفت

حقه واصل اولمقدن آیه الیتور ومردن باغ اولوب منزلا بر نکه
مانع اولور تا جذبهٔ الهی ایرشوب اول باغی زوود ایدوب
قیرمیه مقصود بالذات واصل اولمقدن قالور بت پرست کبی
اولوب اول صنعت ایله خلقه مقیدا اولور حقدن دور ومهجور
اولور نعوذ بالله پس سالکه لازم اولان بو اولدیکه کندیده
هر کز فعل وحرکت کورمیه وابن الوقت اولوب کوکلین وکوزین
حقدن ایرمیوب هر نه صادر اولورسه اکر لطف اکر قهر مطیع
اولوب کندو اراداتین فنا ایدوب مطلق ارادت حقه قایم اوله
تا توانی بنده شو سلطان مباش زخم کش چون کوی شد چوکان مباش
تا قادر اولدقجه بنده اول سلطان اولمه طوب کبی زخم چکجی اول چوکان
اولمه یعنی قادر اولدقجه اولوبقدن ومردم آزار اولمقدن حذر ایله
ذلیل ومقهور ومسکین اولمغی عادت ایدین وخلقک جفاسنه تحمل
ایدوب بلادن وعناددن یوز چورمه وطوب وش اندکلو زخم
چکوب رحمت کورسک عناد ونزاع ایتمکه دور شمیه وچوکان
کبی کیمسه جوا اولوب زخم والم ایرشدرمه دائما راحت رسان
اولمغه سعی ایت **هر که اندر عشق یابد زندکی کفر باشد پیش او جز بنده کی**
هر کیمکه عشق ایچنده دیرلک بولور کفر اولور اناک اوکنده بنده لکدن غیریسی
یعنی هر که شراب عشق الهی بی نوش ایدوب حیات ابدی ودائم جاودانی
حاصل ایتمش اوله ودیده بصیرت ایله جمیع اشیاده وجود حقی مشاهده
ایدوب مستغرق بحر هویت اوله اناک اوکنده بنده لکدن غیریسی کفردر
زیرا مستهلکلر نظر ایتسه کوردیکه حقدر حقه بنده لکدن غیریسی
کفر واشراک والوهیته اشتراک اولور نعوذ بالله **مثنوی**
دانه باشی مرغکانت بر چنند غنچه باشی کودکانت بر کنند
دانه اولورسک قوشجغازلر سنی دوشیرلر غنچه کول اولورسک
اوغلنجقلر سنی قوپاررلر یعنی طالب حق اولمیوب اهل دنیادن

اولورسک

اولورسک هر نه اولورسک البته آنک بر ضدی وبر خصمی وار درکه
آنلر سنی شکار ایدرلر دانه اولورسک قوشلر دوشیررلر غنجه کل اولورسک
اوغلنجقلر قوپاررلر والحاصل قورتلمش بو قدر هر کمالک زوالی
وهر بنانک فنا سی مقرر در بو دام دنیاده کیمسه راه نجات بولمدی
تا کار وبار دن کچوب امور دنیا بالکلیه حضرت حقه تفویض ایدوب
کندی ارا ایرادن چیقوب محو وفانی اولمیجه خلاصه چاره بولمدی
هر که داد او حسن خود را در مزاد صد قضای بد سوی او رو نهاد
هر که اوکندی حسنی مزاده ویردی یوز بر افر قضا اناک جانبنه یوز کوتوردی
یعنی هر کیمکه کندو کمال معرفتین وهنر ومهارتین اشکاره ایدوب
خلق عالمه صاتمغه دلیه یوز بد قضا اکا یوز کوستر رنجه سبب کمالنه
عیب وبهانه بولوب زحمت ایدر وچوقلر هنرلرندن مار اولدوغنه حسد
ایدوب بغض وعداوت ایله حاصل بودر که **السلامة فی الوحدة**
سلامت یالکوز لقده درکه هیچ کیمسنک حالکدن خبر اولمیوب اسرار
مارفی البالکه دست رس اولمیه وخلق عالمک ضمایرندن مالک وحقیقتک
مستور ومخفی اوله نتکه حدیث شریفده بیورلمشدر که **استر ذهبک
وذهابک ومذهبک** یعنی التونک وسیره کیتمک ومذهبک که
سلوک ایتدوکک طریقلردر واطوارک دخی دوستلکدن ودشمنکدن
ستر ایله وتوا وچ لشنه نک عدوسی وره تربی بی نهایه در آشنالق
صورتنده کلورلر استرکه مطلع اولوب سکا سلطا اولورلر ابلیس
لوح ضمیرک محبط ایدلر زینهار بونک کبیلردن احتراز ایلیوب اصحاب
صدق وصفادن غیری یه راز ویروب اظهار ایدنمیه سن تا یوز
قضای بد یوزکوسترو بسنی کرفتار دام حسودان بولکرارانیه
در بیان فواید نیستی بو فلق وفنا عالمنک فایده لری بیاننده در
پوستین وچارق امد از نیاز در طریق عشق محراب ایاز
کورک وچارق کلدی نیازدن عشق یولنده ایازک محرابی یعنی ایازک

وش

اول حكايه يه سيدر كه آنك حجرۀ خاصه سي وار ايديكه كنديدن غيري اكا بر فرد
داخل اولمازدي بر كون امرا و اهل ديوان سلطان محموده عرض
ايدوب ديديلر كه سن ايازي صادق و صافي قياس ايلرسن
اما ايازك سندن مخفي بر حجرۀ خاصه سي وار دركه جميع خزاينى
انده جمع ايدوب حفظ ايتمشدر كنديدن غيري اكا هيچ كمسنه كيرمز
آني سندن صاقليوب خلوت خواص ايدنمشدر سلطان محمود بو
سوزي استماع ايدجك تعجب ايلدي اما ايازك صدق و استغناسين
كماليله تحقيق ايدنمش ايدي البته بونك بر اصلى وار دركزاف دكلدر
ديوب تفكر ايليوب غمازلره دستور ويرديكه وارك اول خزينه‌نك
باصكك و ايچنده اولان مال و متاع و جواهري هب يغما ايلك الك سيزك
اولسون ديوب بونلر ده بو بيعي ايشيدوب شاد و خندان اولوب
اوتوز مقداري امير كيجه ايكنده ايازك سراينه كلوب اول حجره‌نك
قاپوسين ييقوب خشمله ايچرو كيرديلر اطرافنه نظر صالوب كورديلر
ليس في الدار غيره ديار حجره ايچنده بر كوريه نور سنه يوق
الا بر كهنه حصير براغلمش و ديوارده بر ميخ اوزره براسكي كورك
بارسيله بر كهنه چارق باپاره سي آصلمش غيري نسنه يوق تعجب
ايليوب ايتديلر احتمالدركه بونلري حيله ايدوب مالي يره دفن ايتمش
اوله ديو حجره‌نك درت جانبين اشوب قازمغه مشغول اولديلر
ناكاه عاجز اولوب فراغت ايتديلر كورديلر كه چاره يوق عاقبت خجيل
و شرمسار اولوب ايازك كلوب اياغنه دوشديلر عذرلرين
ديليوب زاريلقلر ايتديلر ايازدخي عذرلرين قبول ايدوب
صو چارين پادشاهه دخي ديلك ايلدي اول دخي اندوك جرملرين
ايازه حواله ايدوب سن نيجه بيليورسك ايله قتل ديدي اول دخي
عفو ايلدي اندن سلطان محمود ايازدن سؤال ايدوب بو نه سردر
ايازديدي ايازدخي جواب ويروب ديديكه اول زمانده كه بني

دار

دارالعربده طوتوب كتورمشلر ايدي بو كورك ارتمه و بو چارق آياغمده
ايدي غيري نسنم يوغيدي اول زماندن برو پادشاهمك دولتنده بو
مقدار كرامت و سعادته ايرشدم اصف دوران اولوب هفت كشور
حكمه مسخر اولدي هر كاه كه ديوان پادشاهيدن فارغ اولوب بو خانه‌يه
عزم ايدوم طوغري بو حجره‌يه كيروب بو كوركله بو چاريغي نفسمه
عرض ايدرم كه اي نفس سركش اولمه كه دولته ايردم وزير اعظم
اولدم ديو مغرور و حالوكه مسرور اولمه سن ويني بو كوركيله بو چارقله
باره‌دن غيري يه مالك و قادر دكل ايكن بو نجه دولته و سلطنته ايرشدوردن رن
پادشاه عالم پادشاهيني ياد كيدر [illegible] ويرر ديو نعمته كفران
اولمه سن ديو نفس حسيسه تربيه ايدرين ديو جواب ويردي و بو اوراق
حضرت خداوندكار قدسنا ارتده بسترۀ المختار [illegible] ديورلر كه چارقدن
مراد پدر صلبندن نازل اولان نطفه در و كوركدن مراد انا رحمنده
اول نطفه انده صورت بغليوب تكوين اولوب انده وجوده كلوب
احسن تقويم دن انسان اولاندر و جمله انسانك مبداء و اصلى
اول نطفه ايدي اول قاندر ايله اولسه سالكه لازمدر كه اياز وش
عالم عدمدن وجود ديله كلديكي وقتدن حاصل اولدوغين بيليوب
بر آن يادندن كيدرميوب ديه كه سني عدمدن وجوده بيله كلدوكي
وقتدن حاصل اولدوغين بيليوب بر آن يادندن كيدرميوب ديه كه
سني عدمدن وجوده حضرت حق بر قطره دم ايله روان ايدوب
بو نجه صفات كريمه ايله بشريتك زينت ايليوب حيات ويروب
سمع و بصر و نطق و ادراك و علم و قدرت و ارادت و دخي نجه
صنعتلر و قوتلر ويروب مزين و آراسته ايدوب خليفه ايلدي سي
شمدي شرط انصاف دكلدر كه بو مذكور صنعتلري دنيايي دون ايچون
خرج ايدوب حكمته مخالف يره وضع ايدهسز وكندونه وجود
انانيت ويروب ابليس كبي انا خير ديه سن و چارق ايله

یوستینکله نطفه ایله دملکک حالتیدر اول حالتده که ذلتیتّه وناچیزلکی
زینهار فراموش ایتمیوب اول حقارتی یادکدن کیدرمیه‌سن تا بو
کسلکک وان نیتک حالنده مسکنتک وتذللی وانکسارک و
تواضعک زیاده اولوب انا عند المنکسرة قلوبهم لاجلی
زمره‌سندن اولوب حقدن بعید ونظر عنایتندن مردود ولایق
وعید اولمیه‌سین وجمله وارلیق حقک بخشایشی ایدوکنی بلوب
من عرف سرینه واصل وحقیقة متصل اوله‌سن ومأ ومنیدن
خلاص اولوب سرّ وحدته نیته‌سن انشاء الله تعالی مثنوی
هرکه بردر او من ومای زند ردّ بابست او نه بر بالا پرد
هرکه قاپو اوزره من وما اوزره رد بابدر او یوکسک اوچماز یعنی
هرکیمکه بو قلق ومسکنت وانکساری وجودلک اله گتوروب
دائما نیازده وتضرعک اولمیوب بنلیک وغرور وعجب وتکبرلک
سوداسنده اولور اول باب حقدن رد وعنایت خدادن
مطرود ودر مقام علیه وعالم لاهوته پرواز ایتمز تا من ومادن کچوب
خضوع وتواضع ومسکنت حاصل ایتمینجه اولماز مثنوی
چیست معراج فلک این نیستی عاشقانرا مذهب ودین نیستی است
نور فلکک معراجی بو یوقلیقدر عاشقلره مذهب ودین بو قلادوب
یعنی حضرت رسالت پناه علیه الصلوة والسلام جمله والیقاین
ونفس وعقل وجسم ووجودین افنا ومحو ایتمینجه عروج ایدوب
مقام استوایه وقاب قوسین او ادنی‌یه واصل اولمدی پس
معراج فلک یوقلق اولدی یوقلق حاصل ایتمین بو مقامه عروج
ایتمدی اول سببدن عاشقلرک دینی وایمانی ومذهبی یوقلق
اولدی یوقلق عالمین الکتوروب وجودلرین نفی ایدوب ذات
حقی اثبات ایدوب انکله قایم ودایم وباقی اولدیلر مثنوی
کار کاو گنج حق در نیستیست غره هستی چه داند نیست چیست

حق گنجینک کار کاهی بو قلقده در وارلیق مغروری سیاب بو قلوغی
نه بیلورسن نه بذر یعنی حضرت حقک جمیع خزاینی وگنج خانه‌لری
عدمده در دیلو دیکه مقداری وجودده گتورر زیرا عدمه نسبت وجود
دریاسنه نسبت قطره در سنکه بو قایده وارلیغک مستی ومغروری سین
اول عدم عالمنک کیفیتین وذوقین نیجه بیلورسن تا اول
عالمدن بر حالت حاصل ایدوب قضای جاندن اکا دخول
ایدوب یول بولمیه‌سن انک جلال وعظمتین ادراک ایتمکه
مجال بوله‌میه‌سین خوش براقی گشت خنک نیستی
سوی هستی آردت گر نیستی خوش براق اولدی
یوقلق اینه وارلیق جانبنه گتورر سنی اگر یوق ایسک یعنی
یوقلق براقنه سوار اول که غایت چابک خوش منزل مقصوده
ایرشدریجی اندر الکتوروب سوار اولورسک سنی بر دمده
بقا ملکنه وعزت وارلغنه ایرشدوروب بر مراد ایلر دربیان
توکل وقناعت توکل وقناعت ایتمنک بیاننده در مثنوی
صبر کن با فقر وبگذار این ملال زانکه در فقرست عز ذو الجلال
فقره صبر ایله وبو ملوللکی کیدر آنو کیچون که ذو الجلالک عزتی فقرده در
یعنی ای سالک راه فقر محمدی وای طالب حقیقت نور احمدی
سنکه طریق فقره داخل مستر احدیتی حاصل ایتمک سعیده‌سن
هر بار که بو طریق فقرده سکا قبض وابتلا وامتحانات قضا
عارض اوله اندن شکسته خاطر وملول اولمه صبر ایلکه حضرت
ذو الجلالک عزتی گنجینه‌سی فقر ایچنده در سکا یوزگوستروب
سنی ایکی جهانده عزیز واردن تا سن ماسوادن پاک ومبرا ایلر
هین توکل کن ملرزان پا ودست رزق تو بر تو ز تو عاشق‌ترست
آگاه اول توکل ایله الک وآیاغک دترتمه سنک رزقک سکا سندن
عاشق‌تردر یعنی تحصیل رزق ایچون الک وآیاغک دتره‌دوب

ترست
قال علیه السلام علمنا ان یغدو کما انا
وعلیه ان یرزقنا کما وعدنا

کندویه اضطراب دوشورده که بخش قسمتاده مقدر اولان رزقک
سکا سندن زیاده عاشق و مشتاقدر سن همان طریق فقرده
مقام توکلدن و عالم توجهدن آیرلمه و حدیثک کثرته تبدیل ایدوب
رزق ایچون عوام الناسه تنزل ایتمه اکلندیکی رزق قسم کلمدکجه
صبر شکیبی ایدوب نور فقردن محجوب اولمه مثنوی

بر دل خود کم نه اندیشهٔ معاش — عیش کم ناید تو بر درگاه باش

کندو کوکلوکه معاش فکرینی از قو رزق از کلمز سن درگاهده
اول یعنی کوکلوکه کچینک و دیرلک اندیشه سن کتوروب حقدن
مشغول ایدوب آیرمه رزق و معیشتم آزدر حالم نیجه اولور دیو
توکل و قناعت جمالین حرص و طمع نقابیله ستوده و محجوب
ایتمه حق سبحانه و تعالی حضرتلرینک کمال کرمندن سنک رزقک آز
دیمز سن آنک درگاهندن دور اولمه من کان لله کان الله له
یعنی بر کمسنه الله تعالی حضرتلری ایچون اوله الله دخی انکیچون اولور
عیال الله حکمنجه سنک بیهوده شکک آنک اودزینه درر الذن غیری یه
احتیاج عرض ایدوب کندویی خوار و درگاهندن دور ایتمه مثنوی

گفت پیغمبر که جنت از اله — گر همی خواهی ز کس چیزی مخواه

پیغمبر علیه السلام دیدیکه اللهدن جنت استرسک کیمسه دن بر نسنه
دیلمه یعنی حقدن جنت و دیدار دیلرسک غیریدن هیچ نسنه دیلمه
زیرا سنک و غیرینک معطیسی و رازقی اولدر جمله سی اکا محتاجدر
سن غیریدن نسنه التجا ایتمه که بندهٔ خواص اولوب عطای خواصه
لایق اوله سن گر همی خواهم کفیلم مر ترا جنت المأوی و دیدار خدا
اگر دیر سک بن کفیلم سکا جنت المأوی یه دخی دیدار خدایه یعنی حضرت
رسالت پناه علیه السلام بیوررلر که اگر کیمسه دن نسنه دیلمیوب
صبر و توکل ایدوب هر حالنی حقه تفویض ایدوب راضی و تسلیم
اولورسک سکا بن کفیلم جنت المأوی یه داخل و دیدار خدایه مشاهد و

واصل

واصل اولوب ابدی وصلتده مقیم اولمغه مثنوی

مهین از وی خواهید نه از غیر او — آب در یم جو مجو از خشک جو

آگاه اولوک الذن غیریدن دکل صویی دکزدن ایستیه قوری
ارمقدن دکل یعنی استرسکوز الذن استیک که جمله یه ویرن
اولدر الذن ایستمک لک صویی دریادن ایستمکدر الذن
غیریدن ایستمک صویی قوری ارمقدن ایستمکدر ابدی
اصلندن ویرلذن استنکه مراد حاصل اوله مثنوی

ور بخواهی ز دگر هم او دهد — بر کف میلش سخا هم او نهد

و اگر غیریدن دیلرسکوز ده هم اول ویرانک میلی آیه سنه
سخایی هم اول قور یعنی غیریدن دیلدوکک وقتده دخی
ویرن اولدر انک کوکلنه رحم القا ایدوب میلی الله جومردلک
قوین اعطا ایلدرن اولدر پس غیری الذن ویرن حق
اولیجق واسطه ایله المقدن ایسه صبر ایدوب بی واسطه حقدن
المق اولی درکلمدر ابدی کامل اولان بی ادبلک ایدوب
حقی حاضر کورمیوب حقدن غیریدن نسنه دیلمز زیرا حقدن
حجاب ایدوب ادب رعایت ایدر حقک کرم و عنایتی
کندویه متصل کوروب فارغ اولور مثنوی

پس چه عرضه میکنی ای بدگهر — احتیاج خود بمحتاج دگر

پس نه عرض ایدرسک ای بدگهر کندو احتیاجکی بر غیری
محتاجه دخی یعنی حقی قیوب کندی احتیاجکی بر سنکلاین محتاجه
دخی عرض ایتمک بدگهرلکدر اگر جوهر حقیقتک صاف و لطیف و خوب
ایسه هرگز حقدن غیری یه احتیاج عرض ایدوب کندویی خلق
نظرنده خوار و حقیر ایتمزسن هر نه دیلرسک الذن دیلیوب
انکله دائما بازار و دوستلقده و ناز و نیازده و شوق
و اشتیاقده اولورسن سر که خوش و هزاران جان ببین

[illegible]

[illegible]

از قناعت غرق بحر انگبین سرکه هاتم دینجه بیک جان کوردم قناعتدن
عسل دکزینه غرق اولمش یعنی منفردن سرکه صاتیجی کبی ترش رو
اولوب یوزکی کوزکی اکشیتم قناعت بحرینه دوشکه بو عسلدن
لذتلو اولان قناعتک بحر نوع نیجه یوز بیک جان غرق ذوق نور
اولوب یالیت قومی یعلمون بما غفرلی ربی دیوب آواز ایدرلرکه
بو قناعتک لذتنی بولیدی خلق عالم بیله لردی عذاب طبیعتدن
جانلرین خلاص ایدوب بیزم کبی راحت ابدیه و سرمدیه یتشلردی
دانه کم خور دمکن چندین رفو چون کلوا خوانده ای بخوان لا تسرفوا
دانه یی ازی بوردکلو یمه ایله چونکه کلوا یاتن اوقودک لا تسرفوا
دخی اوقو یعنی بو دنیاده امنک دانه لریله کونه کون طعاملر و شرابلر
بو قدر چوق یبوب بدنکه قات قات یملر ادرب بو بوردوب باسمه
چون کلوا واشربوا آیتیله عمل ایتدک لا تسرفوا انه لا یحب المسرفون
آیتیله دخی عمل ایله تا بر کون اول دانه لرک دامنه کرفتار اولوب
حساب و عقابه دوش اولمیه سن تا نه خواری دانه بینفتی تو بدام
این کند علم قناعت والسلام تا دانه یی یمه یه سن دامه دوشمیه سن
قناعت علمی بو یه ایلر والسلام یعنی علم قناعت ایله عامل اولوب
اسرار حقایقدن خبردار اولورسک عبیدلر کبی دانه یبوب دامه
کرفتار اولمزسن علم قناعتی سنی دام و شرکلردن حفظ ایدر دانه دن
مستغنی ایدوب دام و بندلردن امین ایدر دائما سلامت ایکره
مقیم واسوده ایدر در بیان ریاضت و کرسنکی آچلوق
در ریاضت حاجتلرینک بیانی بندده گر تو این انبانها زنان خالی کنی
پر ز کوهرهای اجلالی کنی اکر سن بو طعام حقی انبانلری
خالی ایده سن اولو کوهرلردن پر ایدرسین یعنی اکر قرنک
طعام چقناندن و طعامدن خالی ایدوب حوصله ریاضت ایله
مانوس ایده سن علو قدر و شرف قیمت معانی الهیه و معارف

ربانه

ربانیه جوهرلریله پر ایدوب خزینه خدا ایدرسین مثنوی
طفل جان از شیر شیطان باز کن بعد از انش با ملک انباز کن
جان طفلنی شیطان سودلندن کیرو ایله اندن صکره انی ملک ایله
اورتاق ایله یعنی بو بدنک غدالر هب شیطان سودیدر کیبوب
رد ایدر قدر نفسک راحت ایدرسین اندن سایر نعماء صالحین قی
حاصل ایدوب حکمت ربانی اولورسین زهد تقی غدالر ایله قوت
ویروب روحی ضعیف و ناتوان ایدرسین احمدیا بو شیطانن غداسندن
جانک طفلنی کروطوتوب نفس کشینک پنجه سندن خلاص ایله تا ملائکه
مرتبه سنه ایرشدوروب طفلک عاقل و دانا و عزیز و توانا ایده سین
نان کلست و کوشت کمتر خور ازین تا نمانی همچو کل اندر زمین
اتمک وات بالجمله بدنلر بودندن آزیه تا بالچیق کبی یر ایچنده قالمیه سن
یعنی ات واتمک اصلنده طپراقدندر وکثیف و سفلیدر آنلره
چوق معتقد اولوب یمه سنه معتاد اولمه که بدنک قوت بولوب
روحک ضعیف اولمیه و آب و کلک کثافتی روحه غلبه ایدوب
مقام علودن رد ایدوب تن خاکی کبی زمینده و سفلده قالمیه
او ز حکمت خوار علف کان از خدا بی غرض داد است از محض عطا
بوری یا حکمت یمادن بیله که آنی خدا عرضسز ویرمشدر محض عطادن
یعنی بوری یا علم وحکمت در قندنی بیکه اول خدانک عرضسز رحمتی خزینه سندن
محض عطاسیدر و روحک غدای حقیقیسی اولدر و روحک بو عالمه کلمکدن
مرادی مطلق اول غدای حکمتی حاصل اتمکدر چونکه در مثنوی
رزق تو حکمت بود در مرتبت کان کلو کیرد نباشد عاقبت
سنک رزقک مرتبه ایچره حکمت اولا که اول سنک عاقبت بو غادکه
طوتوجی اولمیه یعنی مرتبه انسانیده رزقک حکمتدر که مرتبه حیوانیده
حیوانک رزقی علف و نباتات اولدوغی کبی جنس سنک انسانیتک
مرتبه سنک غداسی حکمتدر آنی غدا ایده سن تا اول صوری غدالر کبی

عاقبت بوغازه کوکلوریمه این دهان بستی دهانی باز شد
کاخورنده لقمهای راز شد بو آغزی بغلادک بر آغز دخی آچلدیکه
اول راز لقمه‌لرینی یجی اولدی یعنی هر بار که غدای جسمانیدن بو حسی
اغزینی باغلایوب ریاضت سمتنه شروع ایده‌سن باطنکدن بر اغز
دخی آچلوب علم و حکمت و راز و اسرار لقمه‌لرینی انکله نوش ایده‌ب
شهود و حیرت و استغراق حاصل ایدرسین مثنوی
کر ز شیر دیو تن را وابری در فطام او بسی نعمت خوری
اکر دیو سودندن تنی که سن انک کسلمسنه چوق نعمت یرسن یعنی
دیو سود یکه غدای جسمانیدر اینی تنکدن کسوب آیره‌سین اول
کسلمک سببیله چوق نعمت الهی و قوت نوراینی یره‌سین بو بیچکلردن آزاز
کیرد وین خورشها اندک اندک باز بر کین غذای خر بود نی آن حر
کسلکه بو خر غداسیدر آزاده غداسی دکلدر یعنی بو غدالردن آز آز کسلمک
اودزه اولکه بوات واشنک غداسیدر مرد آزاده و حر حلال زاده
غداسی دکلدر کر حلال آید بی قوت عوام طالبان دوست را باشد حرام
اکر حلال کله عوام قوتی چون دوست طالبلرینه حرام اولدی یعنی قوت عوام
ایچون حق تعالی حلال ایلدوکی ارزاق و اطعمک جمله‌سی دوست طالبلرینه
حرام اولمشدر زیرا انلردک قوت و غدالری معرفت و دیدار خدادن
غیری نسنه دکلدر مائده عقلست نی نان و شوی
نور عقلست ای پسر جان را غذی کوکدن نازل اولان مائده عقلدر
اتمک و بریانی دکلدر عقل نوری پدر جانک غداسی ای اوغل یعنی مائده
حق عقلدر یوخسه ات و اتمک دکلدر و جانک غداسی نور عقلدر که او نور
ایله حقی باطلدن تمیز و فرق ایدوب صراط مستقیم بولوب آنکله دوام
اولوب ذات حقه واصل و متصل اولمقدر نیست غیر نور آدم را خورش
از جز آن جان نیابد پرورش نوردن غیری ادم ایچون قدر ولذان
غیریدن جان بسلنجک بولماز یعنی آدمک حقیقت ایچون نور درایکو نکه

روح انسانی نور مجرددر و نور مجردک غداسی و پرورشی نوردن غیریلن
دکلدر بینه کندی ذاتنندندر ایله اول سنکه آدمسین نور روح ایله
ظلمت بدنک مابیننده مشترک واقع اولمشسین جد و جهد ایله غدای
بدنی کثیفدن خلاص اول غدای روح لطیفکه نور درآنی حاصل ایله
و آرج و ضعیف روحکه اول ازلی غدای نوری ایله پرورش ایدوب
قوت و قدرت حاصل ایله تا اول نور حقیقی ایله دیدار خدایی مشاهده
ایدوب ایکی جهانده کوزلرک وجه الله‌دن ایرلمیه مثنوی
عکس آن نانست کین نان زنده است فیض آن جانست کین جان زنده است
اول نانک عکسیدر که بو نان نان اولمشدر او جانک فیضیدر بو جان
جان اولمشدر یعنی اول نور که جانک غداسی و اکمکیدر بو نیزنیک اکمک
و یمک انک عکسندندر و بو تنلرندن حاصل اولمشدر و بو جان حیوانی
و نفسانی اول روح قدسینک عکسندن ظهور ایتمشدر و جمله‌سنک
قوت و غداسی و حیات و بقاسی انکله‌در و آنک بقاسی ذات حقله‌در
چون خوری یکبار از ماکول نور خاک ریزی بر سر نان تنور
چون بر کره اول نوردن ییه‌جکسندن ییه‌سن طبراق دوکرسین تنور اتمکی
اوستنه یعنی اول نور الهی بر کره ذوق ایدرسک قوت اولوب بر نوبی قلبوکه
تجلی ایلیه جمله وجودک انکله پر نور اولوب بر حالته ایرشورسنکه
نه تنور اتمکنه نظر ایده‌بیلورسن و نه سایر ماکولاته التفات ایلیسن
علی الدوام اول نورک شهوت لذتیله مست و مدهوش اولوب
جمیع اشیادن مستغنی اولورسن جمله ناخوش از مجاعت خوش شدست
جمله خوشها بی مجاعتها ز دست جمله خوش اولمیانلر اجلقدن خوش
اولمشدر جمله خوشلر اجلق سبزدر یعنی جمله زردارک و خوش اولمقلک
دوامی اجلقدر و الله تعالی نک طعامی اجلقده در و هر خوشلق که
اجلقدن غیریدر اول خوش دکلدر بلکه مردوددر مثنوی
کر نباشد جوع صد رنج دکر از پی هیضه بر آرد از تو سر

اکر جوع اولمیه یوز درلو رنج دخی توقلق وامتلا آرتدرسندن
باشش قالدور یعنی جوع اولمیجق توقلق وامتلا سببیله سندن
بنجه یوز مرضلر باشش قالدور مریض ومبتلا ایلر اما طویمنجه
یمیوب جوع ایله کچنمکی عادت ایدینورسک هیچ بر مرض خنک
قالمیوب جمله سند جوع درمان ودوا اولور مثنوی
رنج جوع از رنجها پاکیزه تر خاصه در جوعست صد نفع وهنر
جوع مرضی جمیع مرضلردن پاکیزه‌در خصوصا جوعده یوز فائده دخی
واردر یعنی آجلق مرضی سائر مرضلر کبی دکلدر آجیدن وآخیدن
پاکدر خصوصا آنک یوز منفعتی دخی واردر مثنوی
خود نباشد جوع هر کس را زبون کین علف زاریست ز اندازه برون
خود آجلق هر کسه زبون اولماز که بو براو تلاقدر که اندازه‌دن طاشره‌در
یعنی آجلق دکمه کسه زبون ورام اولماز زیرا بو دنیانک یکلی وبیچکی
حدڭن واندازه‌دن طاشره‌در سینه منتشر در ایچون علف کثرتی
مانع اولوب دکمه کسه جوع مستحق وزبون ایدنمز مثنوی
جوع مرخاصان حق را داده اند تا شوند از جوع شیر زورمند
آجلیغی حقک خواصلرینه ویرمشلردر تا آجلقدن زورلو ارسلانلر
اوله‌لر حقک خواصلری جوع علم ونور ایله بسلنوب شیر حق دقوتی
ولایت ایله غضنفر مطلق اولورلر جوع هر جلف کدا کی دهند
چون علف کم نیست پیش او نهند آجلیغی هر کدایه قچان ویررلر چونکه
یم از دکلدر آنک اوکنه قورلر یعنی آجلق بر معتبر وذی قیمت نسنه‌در
آنی هر کدای دون نصیب ایتمزلر زیرا آنک مرادی ییمک وایچمکدر
وآول بی نهایه‌در اوکنه قیوب ترک ایدرلر آول دخی مراد پیکی
بولدم صانوب دورر بیزار یا خریص البطن عرج هکذا انما المنهاج
تبدیل الغذا ای قارنی حریص اولان بویله عروج ایت تحقیقا طوغری
یول غذا تبدیلدر یعنی ای بطنی خریص از غدایی جسمانیکی تبدیل

ایدوب

ایدوب آیاق آیاق عالم روحه عروج ایلکه طریق حق غذای
جسمی روحه تبدیل ایدوب تنی جان ایلمکدر شعر
اغتذی بالنور کن مثل البصر وافق الاملاک یا خیر البشر
نور ایله غذالن بصر کبی اول ملکلره موافقت ایلا ای بشرک خیرلوسی
یعنی غذاکی نور ایله کوز کبی اول زیرا کوزک غداسی نوردر وخیر
البشر سن ملائکه ایله موافقت ایله تا کسب لطافت ایدوب دیو
نفسدن امین اوله سن چون ملک تسبیح حق راکن غذا
تا رهی همچون ملایک از اذا ملک کبی تسبیح حقی غذا ایله تا ملکلره
بکزه ضرردن وزیاندن قورتوله سن یعنی ضرر وانجمک وهم و
غم جسمانیتدن حاصل اولورسنکه ملک کبی تسبیح حقی غذا
ایدینوب دائما عروج ایتمکه سعی ایده سن ملائکه کبی دنیانک
جمیع ضرردن وزیاندن وثقلتدن وکثافتدن خلاص اولوب
نجات بولورسن جبذا خوبی نهاده در جهان لیک از چشم
خسیسان بس نهان نه کوزل صفره قومشدر جهانه ایچنده لکن
خسیسلر کوزندن قتی چوق کیزلیدر یعنی عشق ومعرفت وفکر وذکر
که تسبیح حقدر حقیقتده بوندر در بونلر بر خوب نعمتلردر که بو جهان ایچره
چکلوب قونمشدر اهل معانی نظرنده عنایت عیان وبیداردر که
نفس بنفس تناول ونوش اتمکده‌در لکن روح حکمته خسیس ایدوب
اول نعمتدن تناوله استعداد حاصل ایتمیشلر زیاده قحطی وبهالیدر
کر جهان باغی پر از نعمت بود قسم مار و مور وهم خاکی شود
اکر جهان نعمت ایله طولو بر باغ اوله بیلانک وقرنجنک قسمتی ینه طپراق
اوله یعنی اکر کوتوری جهان نور ذات ومعرفت اسما وصفات
ایله مملو اوله معرفت نعمتدن بیخبر اولانلر اول نعمتدن مهجور اولوب
مور ومار کبی قسمتلری خاکه منسوب کثیف ومظلم غذادن عبری
بر غذای حظ اولمیه بس کن ای دون همت وکوته بنان

تا کیت باشد حیات جان بنان بیرایلدای الحق عشقلو و قصه بر مقلو
تا بنجه دک جانک درلکی اکمک ایله اول یعنی ای نفس نفرتنک قبض و
بسطنده روحی النك بر مقلری قصه اولان رون همت بیر بید دک
تا بنجه دک روحک حیاتنه و قوتنه اتمک واش اولر آکل نور اولان
دمانزنه آجوب اول دمان ایله اهدم و هم غذای ملائکه اولمغه اجتهاد
ایله تا مقامک عالم ملکوت اوله ای که اندر چشمهٔ شورست حیات
تو چه دانی شط و جیحون و فرات ای کسنک مقامک صوبی آجی
چشمه اجنده درسن نه بیلورسن شط ارماغنی دخی جیحون و فرات
ایرماغنی یعنی تقلید کی آجی چشمه سنده قالمشسن بی خبر مقلد و نادان
صورت شرعی دام دنیا ایدینوب ریا و سمعه کنامنی زهد و ورع
قیوب قرآن عظیمی رأیله تفسیر ایدوب معنی تفسیر نقدن مراد
اللهدن بی خبر و سالوس سن طریقت شطنی و حقیقت جیحونی و معرفت
فراتنی نه بیلورسن نجون طالب درد عشق اولوب ذوقی مقام حیرته واصل
اولمزسن ای که تو نارسته ازین خانی رباط تو چه دانی محو و سکر و انبساط
ای سن بو فانی کاربان سرایدن قورتلمدک سن نه بیلورسن یوق
اولمغی و سرخوشلغی و آچلوب کشف اولمق لذتنی یعنی ای بو دنیا کاروان
سرایندن و انک فانی و مزخرف زینتندن داجنده اولان بی وفا
و بی بقا الوان و اشکالندن و بی ثبات عیش و صفاسندن اوزین
خلاص ایدوب مایل مسکن اصلی سن گندی وارلغکدن گچوب رضاء الله ده
یوق اولوب وجود حق ایله قایم اولمغی و شوق و وجد عشق الهیده
سرخوش و بیهوش اولمغی و اصل حی باقی اولوب انسده انبساط
و نشاط و کشف جمیع کرامات حاصل ایدوب جمله اسرار حقایق
آچلوب یوز گوستروب ملک و ملکوتک قابض و باسطی اولمغی سن
بیلورسن تا تحصیل عشق و فنا ایدوب باطن قرآن و حقایق
بیلرانه ایدوکین اکلیوب بلمینجه بو معانی غریبه و اسرار عجیبه دن

خبردار و آگاه اولمق محالدر چون تو عاشق نیستی ای بی مزه گدا
بجو کویان بی خبر داری صدا چون سن عاشق دکلسین ای ارکک
کدا طاغ کبی خبرسز اواز طوترسین یعنی مادامکه عاشق ذات و صفات
خداوندی اولوب نام و ناموسدن گچوب وارلغک و بیلوب بلکده و عقل
و علم و فضل و هنرک و جمیع مال و منالکی و اهل عیالکی بالکلیه
محو ایدوب جان و جهاندن گذر ایتمیه سن و بر استاد اهل عشقه
بولوب نظرینه ایروب ایله عشقه الدن تعلیم الوب حقایق اشیایی
بیلوب و تجلیات اسماء الهیوب و مفردات غیبیه و مرکبات
کونیه نه ایدوکین اجمالا و تفصیلا مشاهده ایدوب افق مبین
که مقام قلبوک اول مرتبه سیدر اکا ایرشوب اندن قلبوک یدی
مرتبه طورین مرتبه بمرتبه تجلیات ایله و مقامات ایله سیر ایدوب
اندن بحر هویته و دریای وحدته دوشوب غریق احدیت اولوب
گاه مست گاه هشیار و گاه وادی حیرتده بی سر و پا بر در دیار
و گاه مقام وصلنده مستغرق تماشای روی دلدار اولمینجه محقق
و معتبر بلکه یوز بیک فنک و اولسه بطلمیوس کتابک و ابوسینا و افلا طون
و جالینوس قدر حکمیانک دره اولورسه بی فایده در کوه دخی صدا
منعکس در زیرا عجایب و معاد و حشره اندن بر نوازه زیاده بو قدر
تا بو اختصار اوزره ذکر اولان حقایقک اوجنه مرغ شهودک پرواز
ایدوب اول حضراتک فضاسنده و اول عوالمک صحراسنده طیران
و جولان اتمیه اندوک کشفی ممکن دکلدر اما بو قدر وار در که بو شهود دنیا
ملک ایدنمش سرورلره اکر عیان تمام سان ناطقه لریله ملاقات جسمانیه
و اکر بیان تا زبان حال صامته لرینه که دفتر دیوانلرنده ثبت اولان
معانیدر جان و دل ایله ایمان کتوروب و محبت صادق و مرید
عاشق اولوب اسرار و معانیلرین کوش جان ایله استماع ایدوب

مراتبیله جانکده تحقیق ایتمنه سبب کلی ایدوکی تا علم لدنک نوری بیر توصالتو
سلطان صفات اسماء و معانینک لیلهٔ اسری قلبوکه تجلی ایدوب
سررشته الکه کیره سنی بیلتی ایدی اندن صکره طاغ اوستنه باغ ودود
عالم مشاهده یه قدم باصوب اشیاسنکله نطقه کلمکه اغاز ایلر
پس جمادات دخی عیان اولوب جمله اشیاسکا مرآت دش اشیایه
مرآت اولورسن اندن صکره موجودات امرکه مسخر اولوب ایکی عالمه
شاه اولمغه لیاقت بولورسن ذلک فضل الله یؤتیه من یشاء
والله ذو الفضل العظیم در بیان عشق و مستیهای وی
عشق مسلکلرینک و ذوات عشقک بیاننده در مثنوی
عاشقان را شادمانی و غم اوست دست مزد و اجرت و خدمت هم اوست
عاشقلره شادمانلق دخی غم اولدر ال مزدی و اجرت و خدمت دخی
اولدر یعنی عاشقلرک طریق عشق ایچره شادمانلقلری و انبساط
و سرور و صفاو کلچلری ذوق و شوق و شهود ذات غیرتی
مطلق خدادر و سلوک و ریاضتلرینک و اجتهادلرینک و جمیع
طاعات و عبودیتلرینک و ذکر و فکر مشاهده و خیرلرینک دست
مزدی و اجرتی و خدمتی بنه خدای مطلق در پس عاشقلرک حقدن مرادی
ینه حقدر بنه کم رابعهٔ عدویه رضی الله عنها دیدیکه ما عبدتک خوفا
من نارک ولا طمعا فی جنتک بل عبدتک نظرا الی وجهک الکریم یعنی الهی بن
سکا عبادت ایتمدم جهنم خوفیچون و جنت طمعیچون بلکه سکا عبادتم
وجه کریمکه نظر ایتمک ایچوندر ایلا اول عاشقان وجه الله وجه اللهک
عشقیله وجودلرین فنا ایدوب اول وجهله باقی و قایم اولمشلردر فنای
لم یکندن خلاص اولوب بقای لم یزلایه شوب و حدت صرفه مظهر
دوشمشلردر اندوک جمیع حالاتنه اکر صفت جمال لطفدر و اکر صورت
جلال قهر در مطلق حقدر و آنلرک بر آلتدر پس نور دیدهٔ عاشقان
و حیات جان صاحب دلان کاملان حضرت جلال الحق والدین و

ای لا جنتک نظر

دار

و ذات الایمان اعنی مولانا خداوندکار قدسنا الله بسره الجبار بو یرلرکه
عاشقان ذوی العرفانک جمیع احوال و شئوناتنه اکر جمال و اکر جلال
حقدر و روحانیتلری و جسمانیتلری بتر سببیه ایچون اندکاری مجاهده
و کوشش و ریاضات و چلهکاری عجز و انقباض انتظار و حرارتک
عوض و اجرتی و خدمتی هم حقدر حقدن غیری اننده ظاهر و باطن بر
موجود یوقدر غیر معشوق ار تماشایی بود عشق نبود هرزه
سودایی بود معشوقدن غیری اکر بر تماشا اولورسه عشق
اولمیه اول هرزه سودالق اوله یعنی معشوقکه حضرت احد و ذات خدای
صمد در انک دیداری مشاهده سندن غیری اکر عاشقک بر کوز
اچیجه اکر تماشاسی اوله اول عاشقک عشقی عشق دکلدر و سودایی
مثال هرزه در زیرا حق تعالی غیوردر دیلمز که بر بنده عاشق نظرین و
قلبین بر نفس مشاهده ذاتندن و معاملهٔ صفاتندن تحویل و تغییر
ایده دائما ثابت و محکم و قتنده حاضر و شهودنده ناظر و مستحکم
اولملق کرکدر عشق آن شعلست کو چون بر فروخت هرکه
جز معشوق باشد جمله سوخت عشق اول شعله درکه چون اول بالکلیه
هر نکه معشوق باقیدن غیریلر جمله سن یقدی یعنی عشق قلب عاشقده اول
شعلهٔ نور درکه چون شوق و حرارت ایله جوش ایلوب یالکز معشوق
باقیدن غیری عاشقک ظاهرنده و باطننده هرنه بولورسه جمله سنی
یاقوب محو ایدوب وجود عاشقی زر خالص کبی غل و غشدن پاک
و صافی و خوف و رجای ما سوادن سالم و معاف ایلر مثنوی
عشق را در پیچش خود یار نیست محرمش در ده یکی دیار نیست
عشقک کند و طولشمسنده یار یوقدر انک محرمی کوینده بر دیار یوقدر
یعنی عشق بر حقیقت لطیفه در که هرکز انکا طولاشوب نهایتنه ارشمش و
ذاتیله متصف اولمش بر دیار یوقدر و کو وجودکو بینده انکا محرم
اولمش دیار دیر کیمسه یوقدر اول سببدن که عشق زماندن و مکاندن

بوموب

منزهدر فرداتینکه موصوف جوهر وجدا ایندر اول ولدوغی یرده نه مکان
ونه مکین وار دردر هر یکی راهست در دل صد مراد
این نباشد مذهب عشق و داد هر بر یسنك کوکلنده یوز مراد وار در بو عشقك
دسو کونك مذهبی اولمیه یعنی طالبك چو عاشقك کوکلنده حقدن غیری
نیجه مرادی دخی وار در دروعشقك مقتضاسی نامرادلق وبی وجودلق در
ومراد ایله نامرادلق ضد در وایکی ضد بر یرده جمع اولمادی پس
مراد ایستمك عشق ومحبت مذهبی دکلدر انکیچون دکمکه عشقه طولشوب
محرم اولماز وکندی مرادندن وانانیتندن کچمین عشقه واصل اولماز
ملك دنیا تن پرستانرا حلال ما غلام عشق پاك ذو الجلال
دنیا ملکی تن طیجیلره حلال اولسون بز ذوالجلالك پاك عشقنك بنده سیوز
یعنی طبیعت التنده وبشریت حکمنده اولان تن پرستلره حلال اولسون
دنیا ملکی بز بوجمله دن آزاده اولوب ذو الجلالك عشق پاکنه غلام و
مظهر تام اولدق بزم اوستادمز و پیرمز و مرشدمز و سبیلمز اولدر
مطرب عشق این زند وقت سماع بندکی بند وخداوندی صداع
عشق مطربی سماع وقتنده بوپی اوردکه قوللق باغدر و افندیلك باش
اغریسیدر یعنی مطرب عشقك تحریرات ونغماتنك مفهومی عاشقلرك
سماع وقتنده بودرکه قوللق وافندیلك اوصاف بشریتدر عاشقلق
دبو ایکیسنك غیریدر زیرا عالم عشقه قدم بصن جمله اوصاف صوریدن
منزه اولوب بر لکا ایرشدی افندیلك وبنده لك کثرکندن خلاص
بولوب دریای عشقدن جدا دشمش قطره وجودین ینه عشقه
اولشدوروب بحر یکتا وذات بی همتایه ایرشوب بنده لك بندندن
وافندلك صداسندن نجات بولوب وحدت صرفه ایرشدی مثنوی
بندکی وسلطنت معلوم شد زین دو پرده عاشقی مکتوم باش
قوللق وسلطانلق نه اید دکیه بلندی بو ایکی پرده دن عاشقلق
کیزلو اولدی یعنی بنده لك وسلطنتك آخری بو نتیجه در اکر سلطانلق در

غوغا

غوغا وصداع وبال وبی بقا وبی تمال در واکر بنده کلکدر عجز ومحنت
وقصور وخوف وعذر ونفور در اما عاشقلق بو ایکی حجابدن وکوی ایکی
مقامدن پنهان ومکتوم بر عالمدرکه هر گز انده انفصال معشوقدن
غیری بو شی یوقدر نتکه حدیث قدسیده کلمشدر قال النبی صلی الله
علیه وسلم من احبنی عشقنی ومن عشقنی عشقته ومن عشقته قتلته
ومن قتلته انا دیته یعنی بر کمسنه که بنی سوه اول بکا عاشق اولور واول
کمسه که بکا عاشق اوله بنده اکا عاشق اولورین وبر کمسه که بن اکا
عاشق اولورین انی اولدرورین واول کمسه که بن اولدرورسم
آنك دیتی وخونبهاسی بن اولورین یعنی اول بو معشوقی دیرده
عاشق ایدی عشق غلبه ایدوب وجود عاشقی قتل ایدوب نواتنك
عاشقدن اثر وجود قلماز الا جرم عاشق ومعشوق و معشوق وعاشق
بر اولدی عشق وناموس ای برادر یار نیست بر در ناموس
ای عاشق مه ایست عشقله ناموس ای قرنداش یار دکلدر
ناموس قپوسی اوزرنده ای عاشق اورمه یعنی ناموس وعار
عشقله ضد در خلقدن ناموس ایدن عشقله یار اولمز ای عاشق
زنهار ناموس قپوسنده طورجی اولمه نقد عشقی فوت ایدرسین
بی عشق تن بیجان اولوب حسارتکلق ایدوب حسرت بی فائده ندامت
چکرسن عشق ز اوصاف قدیم بی نیاز عاشقی بر غیر
او باشد مجاز عشق بی نیاز اولان قدیمك اوصافندندر
اندن غیری به عاشقلق مجاز در یعنی عشق باری تعالینك صفت
قدیمه سندندر کون ومکان وجوده کلمدین عالم ازلده عشق ذات
حقدن منفك دکلدی وکافه لوندن موجوداتك ظهوره کلمسی مقتضاسی
عشق ایدی و هر نکه وجوده کلدی عشق سببیله کلدی و عالم کوندن
برزتده بو قدرکه عشق اکا بالذات محیط اولمیه ایله اول عشق حقك
صفت ذاتیه سیدر و عاشقلق بالذات حقه لایقدر و حقدن غیریه

من کلام الله عشقی ناردر
معشوق عشق عاشق خود بینم ز اولدن سنم
هجران زن در سینه و وصلت در صفتهار نفهم

عاشقلری مجازده معشوقلری و نباتات وقایملر **مثنوی**

عشق شکافد فلک را صد شکاف عشق لرزاند زمین را از گزاف

عشق کوکی پاره پاره یوز پیرده عاشقی ذره ذره پیره یوقی پیررن یعنی عشق بر قوت ازلیه در که افق افلاکه عبور و مرور ایدوب تحت کاه معشوقه ایرمک دیلیه پیر دملو سبعه افلاکی یوز پیرده شکاف ایدوب کچوب تحت شاهه ایرشوب و صفت جلالیه سیله زمینه بر تجلی ایدا بینه جالیانی و کشور و دیارنده جمله دک ایدوب هیچ پیردن آینه زلزلیه و لرزه یه و خلخلیه کتوررس معلوم اولدیکه عشقه افلاک در مابین موجودات مسخردر **دور گردونها ز موج عشق دان**

گر نبودی عشق بفسردی جهان کوکلرک دورینی عشق موجندن بیل اگر عشق اولمیایدی جهان طوکاردی یعنی افلاکه دوراندور عشق تموجی وجودیشی ظهور بدرکه افلاک و کواکبی دوراندور طبایعه و عناصره امتزاج ویروب موالید ظهور ایدر اندن انسان ظهور ایدوب صورت انسان اسماء کلیه مظهر اولوب معنی متمایز مظهر دوشوب صورت ایله معنیدن آیماعشق تجلی و تموج ایلیوب اول تموج صورت معینه روحی ونفسی و قلبی اولوب اول تموج ایدکون قیام و نظام و انتظام بولدی اگر عشق تموجی اولمیایدی کون جهان جماد صرف اولوب هرگز حیاتدن و حیات حیواندن اثر اولمیوب بی جهان و ممکن و بی مکان و امکان اولوردی **در نگنجد عشق در گفت و شنید**

عشق دریاییست قعرش ناپدید عشق سویلمکه و اشتمکلکه صغماز عشق عشق بر دریادر بی کوزنمز یعنی زبان ناطقه عالم عشقه شرح و بیان ایدوب کیفیتندن و ماهیتندن خبر ویرمز و قوت سامعه استماع ایدوب هویتین ادراک ایدهمز زیرا عشق بر دریای نامتناهیدر که نهرکز انک قعری و نهایتی عیانه کلوب آشکار اولمز

شاد باش ای عشق خوش سودای ما ای طبیب جمله علتهای ما

شاد اول آی بنم خوش سودالی عشقم آی بنم جمله علتلریمزک طبیبی یعنی ای بنم سوداسی خوش عشقم شاد اوله سنک بو خوش سوداکه بزی ایکی جهانک غوغاسندن فارغ و آزاد ایلدی و جمله صوری و معنوی اولان علتلریمز و ظاهر مرضلریمزه طبیب اولوب بزی بی علت پاک و دانای رموز بتر عرفناک ایلدی **مثنوی**

ای دوای نخوت و ناموس ما ای تو افلاطون و جالینوس ما

ای بنم سن عجب و مزک و ناموسلریمزک دواسی سن ای سن بنم افلاطونم و جالینوسم سن یعنی ای بنم عجب و ناموسمزه دوا اولوب افلاطون و جالینوس وش حکمت الهیده استادیمز اولان عشق دائماً شاد اول

جسم خاک از عشق بر افلاک شد کوه در رقص آمد و چالاک شد

طبراقی جسم عشقدن افلاکه اوزره اولدی طاغ رقصه کلدی و چابک اولدی یعنی خاکدن مراد جسم انبیا و اولیادر حضرت محمد صلی الله علیه وسلم معراجه کیدرکن جسمله عروج ایلدی تا سدرة المنتهیه ایرشدی و حضرت ادریس علیه السلام فلکه جسمیله عروج ایلدی و حضرت عیسی علیه السلام کذلک جسمیله فلک ثابته بر روایتده اول دخی رابعه عروج ایلدی و اولیاده دخی اول قدرت حاصلدر پس بونلرک اجسام بشریه لری طبرا قدن

ایدی چون عالم عشقه مؤتلف اولدیلر مظهر عالی عشق اولدیلر عشق بونلرک جسدلرین روح و قالبلرین قلب ایلیوب کثافتلر بن

لطافته تبدیل ایلدی تا اجرام افلاکه عروج ایتمکه قوت و قدرت و لیاقت حاصل ایلیوب جسم خاکیلری عشق سببیله افلاک اوزره چیقوب مقام عالیه ایریلر و عشق تجلیسندن کوه موسی رقصه کلوب چابک و چالاک اولدی آخر تجلی جلاله دوچار اولوب متدکدک پاره پاره اولدی **مثنوی** **نیست از عاشق کسی دیوانه تر**

عقل از سودای او کورست و کر عاشقدن دیوانه رک بر کمسه یوقدر

عقل آنک سوداسندن کور و صغردر یعنی عشقه مظهر دوش عاشق دائما
مست ولایعقل و دیوانه و بی دل در و عشقک و عاشقک سوداسندن
عقل و اهل عقل کور و صغردر زیرا سودای عشق درون عاشقدن نور دل
شرار مخفی و پنهاندر نتکه اهل ریای نور درون عاشقدن نموج
ایدن عاشق بر پرده قرار ایدن محبوب دیوانه وش جوش و خروشه
دگونه گونه رنگ و نوع نوع لباسه گیرر اهل عقل آنک اول حالاتی و
شورش و بی قرارلیغن کوروب جنونه حمل ایدوب دیوانه حکم ایلر
اول سببدندر که عاشقک سوداسی اهل عقل حقیقتدن کور و کر و
دلی خبر و ذوقدر و نندن بی ادراک و بی سمع و بی بصردر مثنوی
گر خطا گوید ورا خاطی مگو ور شود پر خون شهید اورا مشو
اگر خطا سویلیه سن اکا خطا ایدیجیدر دیمه و اگر قان ایله طولمش سن شهید
اوله سن آنی یومه یعنی اول عاشق خطا و صواب هر نه سویلرسه سن
اکا خطا سویلدی دیمه زیرا آنک نطقی کندیدن و کندو اختیارندن
دکلدر بلکه غلبهٔ عشق اندن وجودندن اثر قومیوب بالکلیه محو و
متغیر قلمش ایدوب ناطق و حاکم کندی اولمشدر صدور ایدن قول
و فعل مطلق عشقکدر سن آنی عقلکله قیاس ایدوب بو دیوانه اگرچه
کفر سویلر و خطا سویلر دیوانه‌کاره و کمانه دوشمه و آنک معشوقیله
کندو مابیننده اولان بازارندن بی خبر اولوب احوالنه منکر اولوب
اعتراض و رحمت حقدن اعراض ایتمه و عاشقلر شهداء اللهدندر
پر خون شهید اولدقلرنده انلری سایر ناسک موتاسنه قیاس
ایدوب جسملرین یومک شهیده تغسیل و تجهیز لازم دکلدر دیو
چون شهیدان را ز آب اولیترست این خطا از صد صواب اولیترست
قان شهیدلره صودن اولیترکدر بو خطا یوز صوابدن اولیترکدر یعنی شهدانک
کندو قانلرین صودن پاک و اولی دردر مزارلرنه ایچره اول قان انده
پاک گلستان و آلاله نعماندر و روز حشرده اول قان انده نور و طیب

دیگری

دیگری قیزیللغی و حجت و برهانلردر و حدیث شریفده واردر که ان ارواح
الشهداء فی جوف طیر خضر تسرح من الجنة حیث شاءت هم شهداء السیوف
واما شهداء المحبة فكلهم ارواحهم واجسادهم فی جوف طیور خضر
یعنی تحقیق شهیدلرک جانلری یشیل قوشلر ایچنده جنت ایچره بر دره
دیلرسه طیران و سیران ایدرلر بونلر قلیجدن شهید اولنلردر اما محبة اهلی
شهیدلری جانلریله و جسدلریله و کلیتلریله اول یشیل قوشلره گیروب
اسندکلری یرلرده جنان ایچره طیران و جولان ایدرلر تا روز حشره دک
و اولیاء مکتین بیوردیلر که اول یشیل قوشلر صورتنده اولان عاشقلرک
و عارفلرک وجود مکتسبلریدر که بو عالمده کسب ایدوب حاصل
ایتمشلردی بونلره انتقال ایتدکلرنده روحلری اول قوش شکلنده اولان
جسده داخل اولوب انده محفوظ اولورلر قیامت کوننه دک جنانک
باغ و راغنده و عیون و انهارنده و شجر طوبانک اغصاننده گاه
قونوب گاه اوچوب سیران و جولان اوررلر و بو حدیثک اثباتنده
چوق احادیث نبویه و دلائل معنویه گلمشدر که حقیقت معاددن
خبرلر ویروب تحقیقلر ایتمشلردر اما بو مختصرده ذکری ممکن دکلدر پس
سالک عارف و عاشق محققه لایق بودر که فرصت الده ایکن کندو
معاد و مرجعنی دلائل و حجت و براهین ایله علم الیقین بلمکله قناعت
ایتمیوب جهد ایدوب عین الیقین و حق الیقین کوروب مشاهده
ایتمکه و اولمزدن اول اولوب اول مقامه واصل اولمغه سعی و همت
ایلیه تا یقینی درست و مستقیم اولوب بر قبیل مقداری تحقیقنده تفاوت
اولمیه نته که حضرت علی کرم الله وجهه بیوررلر که لو کشف الغطاء
ما ازددت یقینا یعنی دنیا ایله آخرتک مابیننده اولان پرده‌لر
آچیلورسه بنم یقینم زیاده اولمز ایله اول حضرت امام علی نک کرم الله
وجهه نظر و شهودندن مقام آخرت و عالم معنی بر آن و بر لحظه البته
غائب و پنهان دکل ایدی اول سببدن نور ایمان و ظلمات حجابلر چشم

بشارتنه حایل و مانع اولمدی پس بو مرتبه یقینه طالب اولان سالک کرکدر کم دردِ
عشقی همراه ایدینوب شرط عبودیتی یرینه کتوروب سر ربوبیتدن آکاه
اولوب اولمزدن اول اولوب شهید عشق و کشتهٔ معشوق اولا بو یکه که شاید
عشقک خطابی حق قاتنده بو رضوا ایدن مقبول و اعلی و معتبردر

تو بیک خواری اگر برایی ز عشق   تو بجز نامی چه میدانی ز عشق

سن بر خوارلق له عشقدن قاچی سن سن بر نامدن غیری عشقدن نه بیلورسن
یعنی سن هنوز عار و ناموس فکرندن خلاص اولوب عشقه تسلیم اولمدک
عشقک بو خوارلغنه و عیوب دائما قاچیورسن اوزرکه سن عشقدن سن انجق
بر نام اشتمش سن عشق نه ایدوکین نه بیلورسین تا بنجه بیره دوشمش
آهو کبی شیر عشقک پنجهٔ تصرفنده محکوم و مقهور و مسخر اولمیه سین
بلکه حقیقت عشقدن بی خبر سین **عشق از اول چرا خونی بود**
تا گریزد هر که بیرونی بود عشق اولدن نیچون قان دوکجی اولور
تا قچه هر که طشره ده در یعنی عشقک ابتداسی قان دوکیجیلک و قیجیلق
و جلادلق در تا انکا لایق اولمیوب طشره دن اولان کمسنه قورقیوب
و قاچسون ایچون زیرا عشق معشوقه واصل ایدیجی بر طریق مستقیمدر که
هر که بی سر و سامان جان آتوب بی باک و فرحناک اول راهه عبور
ایلدی اول قدمده دنیوی و آخروی جمله مرادات ملاقات اولوراندن
معنی عالمی یوز کوستروب اصل مقصوده ایدوکین ادراک ایلیوب
جمله مراداتدن مستغنی اولوب اول جکر مقام منتهاسی یسی ایدر پس طریق
عشقک اکرچه اولی مخوف و خوبی کورینور اما داخل اولندقده
آن حضرت خلیله آتش گلستان اولدوغی کبی سجاده عشق صفت
جمالیله تجلی ایلیوب نشئهٔ ایار اول محلده دیر سنکه تولیدی یوندن اول
کچن عمری زی بونده صرف ایدوب بو سعادته نره دخی اوتجه ایرشمدم
بدمدم ربو نیجه پشیمان اولورسین زیرا بو تشنه که فراته تعقیرات
ایدوب بعد زمان ایرشه البته اول جهل ایله اندوکی تقصیراته ندامت

چکه

چکمه اولمزیس عشقکه حیات دل و جان و سعادت جاودان در روح انسانی
آکا تشنه و مشتاقدر لکن طبیعت بشریه آنی محجوب ایلیوب غفلت و نسیان
دوشروب کلجور ایلمشدر چون عنایت صمدی ایروب ر و خ خواب غفلتدن
باش قلدوروب عشقه ایریشه اول زمان معلوم ایدینور که جهل
سبیله نه سعادتدن کلجور و نه دولتدن دور ایمش فوت اولان عمرینه
استغفار ایدوب شب و روز شوق و سوزده اولور اما انلر که خواب غفلته
زیاده دوشوب ر و حلری بو عالمده فرصت بولمیوب اکاه اولمامش
اوله انلر بو عالمده اعمی کبیدوب اول عالمه اعمی و اضل ایریشیرلر در فوت فرصت
و افتراق وصلتدن نار جحیم و عذاب الیمه دوشوب هرکاه دیرلر که الهی
بیزه دنیاده بو نجه آلات و بودکلو قوت ادراکات احسان ایتدک
اما قیمتین بیلمیوب نافعل یرلره خرج ایدوب نفسمزه ظلم ایلدک جهل و عماده
قلدوق نوله بر کون دخی عنایت ایدوب بیزه بیزی اول عالمه کوندرسنک
تا واروب آز زمانک ایچنده عمل صالح ایدوب تحصیل عشق ایدیلدی
تا آنک سببیله حضرتکه واصل اولمغه لیاقت بولیدق ایو عذرلر ایدیلر
عذرلری فائده ایتمیوب جوابه کلا حضرتلرکم بو نجه زمان بر و عالم کون و
فساده ساکن اولوب بنجه کامرانلق ایتدی و کتوز هیچ بر کون بندن جانبه
توجه ایدوب تفرج و نیاز ایتمدو کز سیزک آصلنوکوز بندر کیرو اول
عالمه وارساکوز ینه هوای نفسکزه تابع اولوب بنی اونوتمکوز مقرر در
سیزک مکانکوز جهان جهنمدر دیوب جوابی تمام ایدوب مالکه امر ایلر
که ابواب جحیمی بند ایله و بونلری بر دخی سویلتمه که عذرلری بی فایده و
بی معنیدر پس آیدکی عمر فرصتی الده ایکن باقی قلانجه سن مجاهده
ده عشقه صرف ایتمک اوزره اولنمنه همت و دقت ایتمکدن غافل اولمیه

عشق را صد ناز دا ستکبار هست   عشق با صد ناز می آید بدست

عشقک یوز نازی و تکبرلکی وار در عشق یوز ناز ایله کلور اما یعنی عشق غایت
ایله عزیز و نازنین و شاه مکان و مکیندر یوز نازی و کبر باسی

دارد در وجود کیمیاب و مقصود اولو الالبابدر سلطانلیغی و دل و جاننك
جاودانلیغی آنکلادر آننك غیری ایله دکلدر مثنوی
کی رسند این خائفان در کرد عشق کاسمانرا فرش سازد درد عشق
قچن ایرشورلر بو قورقوجیلر عشقنك اطرافنه که کوکی یری ایدر زر عشقنك
زر ری تیغ عشق بلند همت و لاابالی جان و جهاندن کچمش عاشقلره منسوبدر
بو خوف و رجا و قبض و بسط اسیری اولان خرمکسلر عشقنك اطرافنه
ده ورانمکه قچن ایرشورلر زیرا ایدی کوك اهل عشقنك ایاغی آلتنه یدی
پیر کبیدر هرکس کوکلری آیاغی آلتنه الوب عرش رحمانه و جناب سلطانه
دست رس ایلورلر تو مکن تهدید از کشتن که من تشنه
زادم بخون خویشتن سن قورقوتمه بنی دیلمکدن که بن ایکلجج
هوصیرنن کندی قانمه یعنی عشقنك صنعتی خونبلق و تکبرلك و عاشق
کشته لك در سن بنی انك ریه لنمندن قورقوتمه که بن عشقنك بچه شاه
و سرور ایدوکین بلمش و اکلمشم روبنم دیلمکدمنه حیات جاودانی
و نه سعادت سبحانی و صفا و کامرانی اولدوغنی عیاناً مشاهده
ایتمشم زیرا انکیچون بن کندو قانمه تشنه زادم تا بر جان ویروب بیك
جان حاصل ایدم عاشقم من کشته قربان لا جان
من نوبتگه طبل بلا عاشقم بن دیلنمشم و لانك قربانیم
جانم بلا طبلنك نوبت کاهیدر یعنی عاشق حقیقی ام و عشقنك دخی
مستهلکیم و تیغ لا ایله قربانمکه شمشیر لا وجودم ماسواسنی قتل ایدوب
دلکی وجودم عشقه قربان ایلیوب الا ایله زنده و عشقله ثابت و قایم
و فرخنده اولدم اول سبیدندر که بنم جانم بلای عشق طبلنك نوبت کاهی
اولمشدر که جمیع عاشقلرك نوبتی بنم جانمدن اوریلور و بلای عشقه صلا ایلدی د
زمره عشاقه و اوتاد و اقطاب انفس و آفاقه سرور و سلطان اولدم
و علم علم لدنی سموات ارواحه فراز ایدوب سرعسکر اولیاء کرام
و سر خلقه اصفیا و مشایخ عظام اولدم مثنوی

تو فسرده در خور این دم نی با شکر مقرون نه گر چه نی
سن طوکمش بو دمك لایقی دکلسن شکرله مقارن دکلسن اگرچه قامش
یعنی درد عشقدن و گرمیت و حرارت نار عشقدن بیخبر و غافلسن بو دم
لایق و بو نفسدن بهره مند و فایق دکلسن زیرا صورت ان نئ اولوب
عشقه مقارن و مؤتلف اولمیان شول قامشه بکزر که شکره منسوب اولمیه
اگرچه اول صورتا انلی کورینور اما معنیده احسن تقویمدن خارجدر و حیوانلردن
بوتردر اول سبیدنکه انك کرامیتی و صورت حقیده قایم و دایم اولمسی
واسطه عشقله در ایلا اوله اهل عشقنك سایر انساندن فرقی و تفاوتی
نیشکر ایله شکرسز قصب بری تفاوتیدر اگرچه بیان قامشین الیشه
یاقمق ایچون و دیوانخانه ایچون و بعضی لوازم ایچون حق متلونلر
لیکن لب معشوقه واصل و ملفوف زین کاسه ایچره نظر شاهانه
نیشکردن و شکردن غیریسی لایق و مقبول دکلدر زیرا آیدی ایچهلدوب
نای وجودی شکر عشقله پر ایلیوب نار اولمقدن خلاص اولمق و
نجات بولمق کرکدور سخت تر شد بند من از پند تو عشق را نشناخت
دانشمند تو قاتی اولدی بنم چایم سنك نصیحتکدن
عشقی اکلامادی سنك دانشمندك یعنی عشق بنی سرشتش جهتیدن
ایله محکم بند ایدوب باغلادیکه هرکز ناصحك نصیحتی انك بندلرین
و بر عقده سن حل ایتمکه قدرتی و طاقتی اولماز نیکم حضرت خداوندکار
قدسنا الله بسره العزیز حضرت شمس تبریزی قدسنا الله بسره
العزیز ایله ملاقات اولدقلرنده نفحات نسمات الهی و جذبات
غلبات عشق نامتناهی دریای ذاتلرندن تموج و تفور ایلیوب
شورش و غوغالری کون کبی عالمده مشهور و جمیع آفاقی پر نور ایلدی
اول اثناده بعضی موالیدن و مشایخدن کیمسلر حضرت سلطانه نصیحت
یوزندن سوز سویلمك ایستدیلر حضرت دخی هر برینك فهمی و سلوکی
مقداری حسن ادا ایله جواب بیوروب جمله سن حقیقتله الزام ایلدی

بعضی اهل انصاف اولوب جواب شریفلرینی قبول ایدوب حضرت
خداوندکار ایله علم و اهدیه اولوب و بعضیلر انکار ایتمیوب تسلیم اولوب
ایندکلری تقصیره توبه و انابت ایتدیلر اما انلرکه بنیادی بد و اصلی بد
ابولهب وار نار حسددن ایدی و خفاش وش ضیای نوردن
بی نصیب ور دایدی انلر انکار ایدوب آتش حرماننده قالمشلر ایدی
اندکی حاللری مقتضاسنجه جواب ایدرکه بنم بندم سیزکی بند و نصیحتلریکوزدن دن
محکم و قویدر زیرا عالم عشق سیزکی بلیجکلر و سیزکی انکلیجیلر دکلدر فهم و
ادراک ایدن مؤ که مقام عشق سیز خیال ایتدکلکز یر دکلدر معنی آخر در
نته که حکماء متقدمین و علماء متکلمیندن بعضی طایفه استدلال
عقلی ایله عالم عشقدن بحث ایدوب دیمشلرکه العشق جوهر مجرد فردانی
یزداد بالنظر والسماع وینقص بالشهوة والجماع یعنی
عشق بر جوهر مجرد فردانیدرکه محبوبه نظر ایله و خوب آواز استماعیله آرتار
و شهوت ایله و جماع ایله اکسلور و بر یرده دخی کلمشدرکه العشق
نار تحرق ما سوی المحبوب یعنی عشق بر آتشدرکه محبوبدن غیریسنی یقار
محو ایدر و بر یرده دخی کلمشدرکه العشق خروج العاشق عن عالم
البشریة الی عالم الالهیة یعنی عشق عاشقی عالم بشریتدن
هیئت و حکمت عالمنه چیقارب ایرشدررسن بو جملکز ذکر اولندی
عشقک صورتا بعض اوصافندندر نتکه طبیعت نار حرارت ایله
و یبوست و احراقله معلوم اولدیغی کبی عشق دخی بعض صفاتیله
و صفیله استدلال ایدوب بلدیلر لکن حقیقت عشق و ذات
عشق نه ایدوکین انلر بلمشلردرکه سلوک و فقر ایله افنای وجود ایله
دوردوعشقه دوشوب نیجه مدت یانوب یاقلماغله و جذبه عشقه
دوشوب رسوم مضمحل اولمق ایله بر مقامه و بر مرتبه ایرشورلرکه
سمندوار آتش عشق آشیانلری و مسکنلری اولور وجودلری
عشقک عینی اولوب طبیعتلری طبیعت عشق اولور جمله اوصاف

صورتدن

صورتدن مستغنی اولوب ذاتلری مطلق ذات عشق و جوهر عشق
اولور آن طرفکه عشق بی افزوند درو بو حنیفه
و شافعی درسی نکرد اول طرفکه عشق دردار تور دیب
ابو حنیفه و شافعی رضی الله عنهما اندن درس ایلمدیلر یعنی کونلک
مکانندن مهر شیء که اگر مقصود صدر عالم ناسوتندر و اگر معقول ایدر
عالم ملکوتده موجود اولوب علم حقدن ماهیتی سبقت ایتمشدر
النشیده انک بر ظاهری و بر ده باطنی وار در پس عشقک دخی
باطنی و ظاهری وار در باطنی حقیقت و معرفت و شهود
و حیرت ظاهری شریعت و طریقتدر پس قرآن عظیم که کلام
رب الارباب و نتیجه ام الکتابدر عالم عشقک ظاهرینه و باطننه
و صورت و معنیسنه شاملدر پس رسول کبریا علیه افضل
الصلوة والسلام دار البقایه و مقام محموده رحلت ایتدکلرندن
صکره خلفاء الراشدین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین
زمانی ایرشوب کما هو حقه ایندره دین اسلام و شریعت
رسول انامه رونق و بهجت و قوت و هیبت ویروب
تا علماء اصحاب کباردن و فضلای احباب رسول حضرت
جباردن نیجه سلطانلر اجتهادلر ایدوب معانی دقایق قرآنی
تفسیر و مبانی ظواهر زواهر فرقانی نص و براهین محمدی
ایله تشریح و تنویر ایلیوب آیات شریفه و احادیث لطیفه نکته
حقایقنه و غرایب و دقایقنه ذوق حقیقتله ذائق و جمیع باسنده
فایق اولوب محکمات امر و نهی و محکمات وعد و وعیدی
وضع الهی اوزره ترتیب و تعیین ایلیوب صورت
احکامن کتب فقه و مشروعات ایچره ضبط و بیان و معارف
و معانی محکمات و متشابهاتین توضیح و عیان ایدوب
فروض و سنن و واجباتن و اصول طاعات و عباداتن

امر حق وقول وفعل رسول اوزره بنیان ایلیوب شریعت نبویه
وطریقت مصطفویه یه قیام تمام ویروب جمیع امت محمدی اول
منهج شرع متینه وصراط مستقیمه سالک وملازم طاعت مالک
اولوب هر برمن استعدادی مقدارنجه جناب حقه وصول
بولمغه سعی واجتهاد اتمکده ایدی پس چونکه ائمه مجتهدین زمانی
ایودی حضرت امام اعظم ابو حنیفه نعمان وحضرت امام شافعی
وامام مالک واحمد حنبل رضوان الله تعالی علیهم اجمعین ظهوره کلدیلر
علم حقده وظاهر وباطن قرآنده هر بری کمالیله اجتهاد ایدوب
اجتهادلرنده ذره جه خطا ایتمیوب کما هو حقه اصابت ایلیوب
هر بری اجتهاد ثمره سندن بر مذهب تعیین ایلیوب آیات کریمه
واحادیث شریفه یه تطبیق ایدوب جماعت محمدی ایچون مذاهب
اربعه لی لوا آفتاب مثال ظاهر وباهر ایتدیلر دردینک دخی
مآل ونتیجه سی بر اولوب شریعت مبین وصراط متین اوزره
نصب ایتدیلر ومذاهبلرینک اصول وفروعلرین امر خدا ومراد
رسول مجتبی اوزره محکم وثابت ایلیوب ظاهر بواطنین شبهه
عالمنده خطا وزللدن سالم وامین ایلیوب فرق ضالهدن محفوظ
ومصون وملل ونحل مفترقه نک دخل وتعرض وقصدلرندن عنایت
حضرت حقه محروس ومکنون ایلدیلر تا که بو چار مذهب چار
انهار جنت کبی مجموع اهل ایمانه حیات وجان وتشنه
علم لدنی آب حیوان وشراب عرفان اولدی وجمله خواص
وعوامه هادی سبیل رحمان اولدی پس ائمه مذاهب بو اصولیله
خلق عالمه نظام وانتظام ویروب تقویم ظاهر شرعه مقید اولوب
ارشاد حقایقه وتعلیم علم اسمائه وعالم عشق وشوق وشهود
وحیرته ومحو وطمس وفنا وفناء الفنایه مظهر دوشمیوب
مرتبه ابدیتدن وارث غیب هویتدن وتجلیات ذات

و

وصفالردن محجوب اولوب کشف حجابات سبحانیه بصیرت عاشقلرین
مستور و رأیت ربی بعینی ربی ورأیت ربی فی احسن صورة
معنی سنک فیض نقدسندن رتبه خبرلری مکشوف وفؤاد
ومشاهدلری عشق وشوقله مجرد ومحو اولمشلردی مطلق نظام
عالم صورت وانتظام ظاهر شریعت وطریقت ایچون مبعوث
ومأمور اولمشلردی رضوان الله تعالی علیهم اجمعین اما علماء
راسخین وحکماء اهل یقیندن بعض سالکین صورت ومعنی
فرقان مبینک وقرآن عظیمک اسرار حقایقنه وتأویل بطون ثالث
ورابع وخامس وسادس وسابعنه مظهر دوشوب
قیود عالمدن بالکلیه تجرد ایدوب دریای عشقه ومقام لاهوته
واصل اولوب سر احدیتله قائم اولدیلر علماء ربانیون اولکه
صاحب علم لدنی اولدیلر انلرک حقنده جملدن بو حدیث شریف
بیورلمشدر که قال النبی صلی الله علیه وسلم ان فی القرآن
کهیئة المکنون لا یعلمها الا العلماء یعنی تحقیق قرآن ایچنده کنزلی هیئتده
نسخه لر واردر که آنی بلمز الا الله منسوب اولان علماء که
عالم ربانیدر انلر در بو عالمده انلر نفحات الهیه لردر که شریعت
وطریقتی کما کان ضبط ایدوب سلوک عرفانله وشهودله
وجدانله حقیقت ومعرفته یتشوب دست حقدن اول شرابی
نوش ایتدیلر که قال النبی صلی الله علیه وسلم ان لله شرابا
اعده لاولیائه اذا شربوا سکروا واذا سکروا طربوا واذا
طربوا طلبوا واذا طلبوا وجدوا واذا وجدوا شکروا واذا
شکروا تابوا واذا تابوا ذابوا واذا ذابوا خلصوا واذا
خلصوا وصلوا واذا وصلوا لا فرقة بینهم وبین الله صدق رسول الله
یعنی الله تعالینک بر شرابی واردر که دوستلری ایچون
حاضر لمشدر ایچنجه لر شوقه کلورلر چون شوقه کلورلر طربه

الا العلماء بالله

ویسردیکلوردلرقچن سردن کلسلرطشرلرقپان طشسلرخبرنه ایررلر
تا که حقه واصل ومتصل اولوب کندیلرده وجوددن اثر قلمیوب یوق
اولوب حققه وار اولورلر حقله کندی مابینلرنده فرق وحقدن غیری
وجود مطلق قلمیوب ابدی اندره وجود عاریتی قیوب جمله یاقوب
افنا ایدوب ذات عشق اولوب حی وباقی وشراب معشوقه
ساقی اولدیلر اندن جانبنده قچانکه عشق دردار توب مرشد عشق انلرک
روح وقلبلرین تربیه ایدردی اول طرفدن داول عالم عشق
وعاشق معشوقدن ابوحنیفه وشافعی درس وبیان وتقریر
مراتب اولیاء اهل عیان ایدوب تفصیل وشرح وتبیان
قلمشلردر انلر نصب میزان شریعته منسوب اولدقلری کبی بونلرده
ارشاد حقایق معنویه یه منسوبلردر وبونلرکه اولیاء کمّلین واصفیا
مکملیندر ایکی جهانک اخوالندن واوندن سکزبیک عالمک
اطوارندن ال چکوب عشقله معشوقدن غیریدن نظرلرین
یوموب مستغرق بحر حیرت ومستهلک غیب هویت اولوب
ابدی ذات الهیده کان الله ولم یکن معه شیء الآن کما کان
اولوب بقای لم یزل ایله قلمشلردر وانلرک نفس ناطقه لرندن
ظهور ایدر واردات والهامات غیبیه وکشف وکرامات عینیه
وجمیع حقایق معنویه جمله نفس رحمانیدر وذات سبحانیدن
نازل اولوب بیانه وعیانه کلور وبونلردن صادر اولان معانی
لدنیه دن ابوحنیفه وشافعی حضرتلری درس ایلمشلردر اگرچه
الظاهر عنوان الباطن حسبنجه بو علم باطندن اندرجی بنجه معانی
غریبه ولمعات عجیبه ادراک ایدوب کشف حقایق لدنیه ایلمشلردر
لکن لباس الفاظ کتوروب اول تجلیاتدن تعلیم وتدریس و
بیان مشاهدات ایتمشلردر صدرلری نظام عالم اولماغیز (?)
بو رفیقه عشقه دولاشوب مریض درد عشق اولوب جذبه

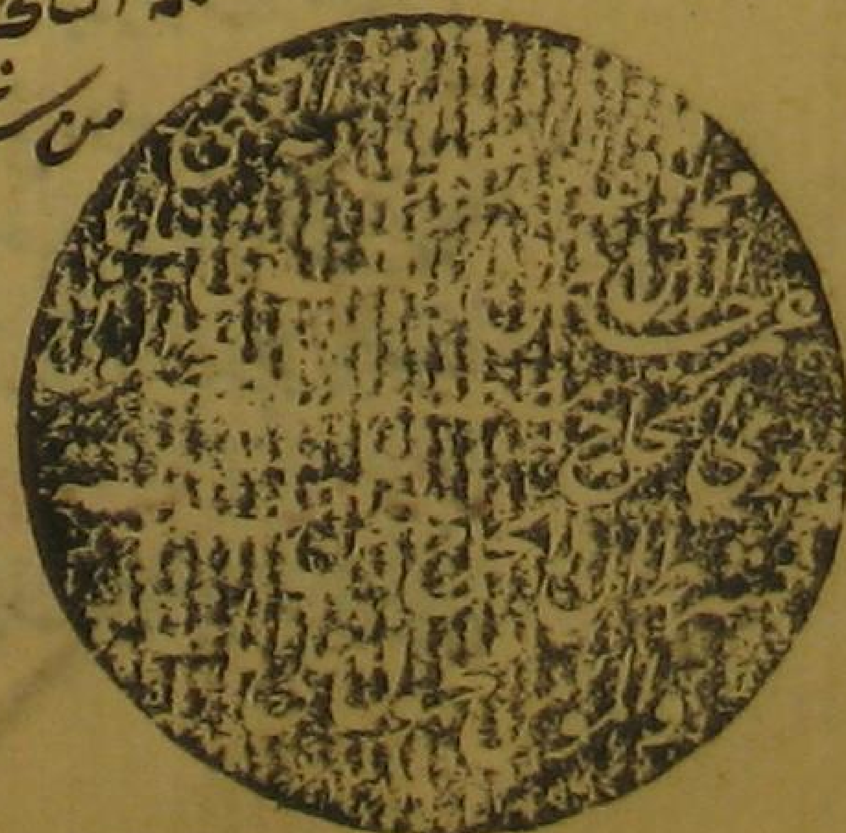
الهیه

الهیه واسرار وحدتدن خبر ویرمشلردر مثنوی
شرح عشق ار من بگویم بر دوام صد قیامت بگذرد وین ناتمام
عشقک شرحنی اگر بن دوام اوزره سویلیم یوز قیامت کچه و
بو تمام اولمیه یعنی عشقک شرحنه حد وغایت وآخرینه نهایت
یوقدر وانک شرح وبیانه اغاز ایلسم عمر دنیا آخر اولوب نیجه
یوز قیامت کلوب کچوب وحشر ونشر تمام اولوب یوم الحساب
آخره ایرشوب دفتر اعمال وکتب افعال واقوال دوریلوب ختم
اولوب هو موجود اصلنه راجع اولوب وهر شئ نهایته ایرشه
لکن شرح عشقک یوز بیک فصلدن بر فصلی بیانه کلوب تمام ایرشمیه
قل لو کان البحر مدادا لکلمات ربی لنفد البحر قبل ان تنفد کلمات
ربی ولو جئنا بمثله مددا اگر دگزلر حبر (?) وجمله اشجار قلم اوله
کلمه وکلام عشقک یوز بیک اوصافندن برینی زبان ناطقه بیان کوره میه
زانکه تاریخ قیامت را حدست حد کجا آنجا که وصف ایزدست
اندنکه قیامت تاریخنه حد واردر حدقنده (?) در اول یرده که حق تعالینک
وصفیدر یعنی قیامت محدود وموعود وحد وغایتی معلوم ومشهوردر
اما عشق احدیت نامحدود ونامتناهیدر ووصف احد قدیمدر اول
یرده که وصف خدای قدیم اوله انده نه حد ونهایت ونه ابتدا وغایت
اولور این شنیدی مو بمویت گوش باد آب حیوانست خوردی نوش باد
بونی اشتدک قیل بقیلک قولاغ اولسون آب حیاتدر ایچدک نوش
اولسون یعنی بو کلام ربانیی وبو نطق رحمانیی چون استماع
ایلدک هر بر قلک وهر ذره جسمک بر قولاغ اولوب جمیع وجودک
بو کلمات اسمانیی استماع ایتسون وبو آب حیات معانی که
نوش ایلدک ایکی عالمده روحک وقلبک حی وباقی اولسون
آب حیوان خوان مخوان این را سخن روح نو بین در تن حرف کهن
آب حیوان اوقی بو کز سوز اوقومه اسکی حرفک تنی ایچره یونی یکی (?)

جان کور یعنی بو نطق الٰهی حیات جان و غدای دل اولیاء صاحب
عرفاندر سن بو که کلام دیم آب حیات ربانی دی و بو کهنه و قدیم چرخ فلکک
ایچنده بو معانی اسرار جبروتی بکثر و تازه جان کور و بو سر نفس
رحمان مشاهده ایدوب کندی روح و قلبوکه اضافت ایله
چون بو نفس رحمان معانی اسرار تأویل قرآن سکا روح و جان
جان بر فتوح اوله زمان موت و فنادن بالکلیه نجات بولوب
وصال جانان ایله شاد و محرم و انیس و خدای ذو الکرام
اولوب دبو بیتدن و عبودیتدن خلاص اوله سن ب
این نه نجمست و نه رملست و نه خواب وحی حق و الله اعلم بالصوا
بو نه علم نجومدر و نه رملدر و نه دوشدر الا حقدن وحی کو میدر
و صواب الله اعلم دیمکی مطلق علم حقدر و اسرار لدنی لوح
محفوظ و قلب حقیقته نازل اولمش معانی غیبیه در که سمع حقله ایشیدوب
لسان حقله اوقونمایجه بو معانینک حقیقته مطلع اولمق ممکن دکلدر
جهد ایدوب توفیق حق رفیق اولوب آلت حق اولمغه سعی ایتمک
کرکدر و السلام • تمت النسخة الشريفة المباركة المسمى بشرح جزيرة
المثنوي المكنى بلمح لمعات بحر المعنوي • وهي مرآت للمتمكنين
ومرقات للناسكين نفع الله بها لطلاب اخواننا المولوية
وحقق بها جميع اسرار الالوهية • وهو الله في السماء والارض لا اله الا هو
عليه توكلت وهو رب العرش العظيم • وكان الفراغ من هذه
تمت النسخة المباركة في اواسط شهر شعبان المبارك
من شهور سنه ثمان وثلاثين والف

م

٥٣٧٤

[illegible]

[illegible]